

जिल्हा
सामाजिक व आर्थिक
समालोचन

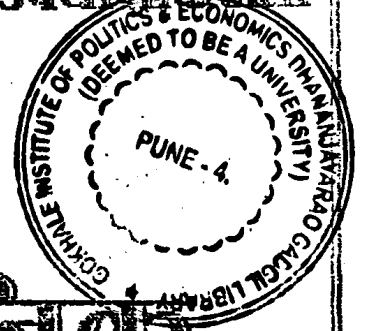
वर्धा जिल्हा

२००३-२००४

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई.

फक्त कार्यालयीन उपयोगासाठी

जिल्हा सांख्यिकी

व

आर्थिक संचालन

वर्ष - 2003-04

जिल्हा - वर्धा

जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय
अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन, वर्धा

अनुक्रमिका

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन 2003-04

अ क्र	तक्ता क्र	विषय	पान क्र
1	2	2	3
भाग -1			
1		दृष्टीभेदात जिल्हा	I - VI
2		सामाजिक व आर्थिक समालोचन	एक ते एकवीस
भाग -2			
1 क्षेत्र फळ			
1	1.1	जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे, व लोकसंख्या	1
2	1.2	1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशदशवर्षीक फरक	2
3	1.3	2001 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण	6
4	1.4	2001 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण	7
5	1.5	1991 च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणारे घांची संख्या	8
6	1.5 b	1991 च्या जनगणनेनुसार मुख्यतः काम करणा-या व्यक्तींची उद्योगगट क्षेत्रनिहाय विभागणी.	10
7	1.6 a	लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण - जनगणना 1991	10
8	1.6 b	लोकसंख्येचे धर्मानुसार वर्गीकरण जनगणना 1991	10
9	1.7	2001 च्या जनगणनेनुसार अनुरूपित जाती व जमातीची आकडेवारी	11
10	1.8	शिती/ छप्परे यासाठी वापरलेल्या साधन सामग्री नुसार घरांचे वर्गीकरण	12
11	1.9	आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामिण/ नागरी क्षेत्रातील कुटुंबाचे वर्गीकरण	13
12	1.10	जनगणना घरे आणि त्यांचा वापर	14
13	1.11	क्षेत्रवार जिल्हा उत्पन्न व दरडोई जिल्हा उत्पन्न (चालू किंमती नुसार)	15
14	1.12	क्षेत्रवार जिल्हा उत्पन्न व दरडोई जिल्हा उत्पन्न (स्थिर (1993-94) किंमती नुसार)	16
2 हवामान			
15	2.1	निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य 2003	17
3 कृषी			
16	3.1	जमीनीचा वापर सन 1998-99, 2001-02, 2002-03 या वर्षाकरीता	19
17	3.2	तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र सन 1998-99, 2001-02, 2002-03 करीता	22
18	3.3	मुख्य पिकाचे दर हेक्टरी उत्पादन व एकूण उत्पादन 2003 - 04	32
19	3.4	विविध साधनांचे ओलिताखालील असलेले तालुकावार क्षेत्र 1998 - 99, 2001-02, 2002-03	33
20	3.5	निरनिराळ्या पिकांखालील ओलिताचे क्षेत्र 1998-99, 2001-02, 2002-03 करीता	34
21	3.6a	तालुकावार सिंचन विहिरी व इतर विहिरी सन 1998-99, 2002-02, 2002-03 वर्षाकरीता	38
22	3.6b	तालुकावार कुणनलिका, हातपंप व विद्युत पंप 2003 - 04	39
23	3.7	लघुपाट बंधा-यांची कामे 2003 - 04	40
24	3.8	मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे शिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे 30.जून 2004 अखेरची	41
25	3.9	वहित धारण जमिनीच्या संख्या व त्यांचे क्षेत्रफळ, ओलिता खाली असलेली वहित धारण जमिन आणि ओलिता खालील निव्वळ क्षेत्र व वहितीच्या व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमिनीची संख्या (1990)	42

अ क्र	तक्ता क्र	विषय	पान क्र
1	2	2	3
26	3.10	कृषिविषयक अचजारे पशु गणना सन 2003 (अस्थाई)	44
27	3.11	दुष्काळ, टंचाई व टंचाई सदृश परिस्थितीची माहिती	45
4 पशुसंवर्धन			
28	4.1	तहसिलदार पशुधन (2003 च्या पशुगणनेप्रमाणे)	46
29	4.2	जिल्ह्यातील पशुवैयक्तिक संस्थांची तालुकादार संख्या (2003-2004)	50
30	4.3	रोगाच्या प्रकारानुसार पशुच्या मृत्युंची संख्या वर्ष (2003 - 2004)	51
31	4.3a	विविध पशुवैयक्तिक संस्थांचे कार्य (2003 - 04)	52
32	4.4	मान्यता प्राप्त पशुवधगृहे आणि प्रत्येक पशुवधगृहात कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या 2002-03	52
33	4.5	जिल्ह्यातील वनक्षेत्र वर्ष 2003-2004 [अस्थाई]	53
34	4.6	जिल्ह्यातील मुख्य व गौण वनउत्पादने 2003 - 04	53
35	4.7	जिल्ह्यातील सृजल मत्स्यव्यवसाय (2003- 2004)	54
36	4.8	जिल्ह्यातील सागरी मत्स्यव्यवसाय 2003- 2004	54
5 रोजगार उद्योग, खानिकर्म व चीज			
37	5.1	कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (2003)	55
38	5.2	चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 2003	57
39	5.3	कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार चालू असलेल्या कारखान्यांचे वर्गीकरण वर्ष (2003)	59
40	5.4	उद्योगाच्या महत्वाच्या बाबींचा तपशिल (वार्षिक उद्योग पाहणी वर्ष 1996-97)	61
41	5.5	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्रातील आकडेवारी वर्ष 2003	63
42	5.6	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम वर्ष 2003-04	64
43	5.7	जिल्ह्यातील कर्मचा-यांची संख्या (कर्मचारी गणना 2003)	64
44	5.8	निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार (31 मार्च 2004 ला संपणा-या वर्षाकरिता)	65
45	5.9	विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या 31 मार्च 2004 अखेर	66
46	5.10	विजेचा वापर 2002-2003 या वर्षाकरिता	66
47	5.11	कृषी व बिगर कृषी उद्योग (आर्थिक गणना - 1998)	67
48	5.12	प्रमुख उद्योग गटानुसार (कृषी व बिगर कृषी) उद्योगांची संख्या आणि सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना-1998)	68
49	5.13	महत्वाच्या उद्योगगटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनांची संख्या (आर्थिक गणना-1998)	68
50	5.14	महत्वाच्या उद्योगगटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनातील कामगारांची संख्या (आ.ग.1998)	69
51	5.15	महत्वाच्या उद्योगगटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनातील कामगारांची संख्या (आ.ग.1998)	69
52	5.16	उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या (आर्थिक गणना 1998)	70
53	5.17a	वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा या गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आ.ग.1998)	71
54	5.17b	वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा या गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आ. ग. 1998)	71
55	5.18a	घाऊक व किरकोळ व्यापारामधील स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	72

अ क्र	तक्ता क्र	विषय	पान क्र
1	2	2	3
56	5.18b	घाऊक व किरकोळ व्यापारउद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आ. ग.1998)	72
57	5.19a	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवामधील एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	73
58	5.19b	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवामधील आस्थापनेची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आ.ग.1998).	73
59	5.20a	सर्व उद्योग गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	74
60	5.20b	सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	74
6 सहकार			
61	6.1	विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था (31 मार्च 2004 अखेरची स्थिती)	75
62	6.2	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची माहिती (31 मार्च 2004 अखेरची स्थिती)	76
63	6.3	जिल्ह्यातील सहकारी संस्थांची लेखापडिझण वर्गाप्रमाणे वर्गवारी 31.3.2004 अखेर	77
64	6.4	जिल्ह्यातील राज्य आणि जिल्हा पातळीवरील सहकारी बँकेची कार्ये 31.3.2004 अखेर	78
65	6.5	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषी सहकारी संस्थांचे कार्य, 31.3.04 अखेर	79
66	6.6	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य 31.3.2004 अखेर	80
67	6.7	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य 31.3.2004 अखेर	81
68	6.8	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषी सहकारी संस्थांनी दिलेली पिक कर्जे 31.3.2004 अखेर	82
69	6.9	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांनी दिलेली पिक कर्जे 31.3.2004 अखेर.	82
70	6.10	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांनी दिलेली पिक कर्जे 31.3.2004 अखेर	82
71	6.11	जिल्ह्यातील बिगर कृषी सहकारी पत संस्थांचे कार्य 31.3.2004 अखेर	83
72	6.12	जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य 31.3.2004	84
73	6.13	जिल्ह्यातील उत्पादक आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य 31.3.2004 अखेर	85
74	6.14	जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्था यांचे प्रमुख कार्यांचा तपशील 31 मार्च, 2004 अखेरचा	86
75	6.15	जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती 31.3.04 अखेर	87
76	6.16	जिल्ह्यातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे 31.3.2004 अखेर	88
7 तैयकीय व जसोम्ब सेवा			
77	7.1	सार्वजनिक व अर्थसहायीत संस्थामार्फत उपलब्ध असलेल्या तैयकीय सुविधांची माहिती, 2003	89
78	7.2	नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्यूंची संख्या 2002	90
79	7.3	विविध कारणांनुसार मृत्यूंची संख्या 2002	91
80	7.4	माताघाल संगोपन कार्यक्रमा अंतर्गत लस टोचणी 2002-2003 या वर्षाकरिता	91
81	7.5	जिल्ह्यातील कुटुंब नियोजन केंद्राची संख्या 2003 - 2004	92

IV

अ क्र	विवरण क्र	विवरण	पान क्र
1	2	2	3
8 शिक्षण			
82	8.1	2001 च्या जनगणनेनुसार तालुकावार साक्षरता	93
83	8.2	शैक्षणिक संस्था आणि शिक्षकांची आणि विद्यार्थ्यांची संख्या 2002 - 2003	94
84	8.3	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांची संख्या आणि समासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी सन 2002 - 2003	95
85	8.4	द्वितर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था 2002-2003	96
86	8.5	आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणा-या शैक्षणिक सवलती 2003-2004	96
87	8.6	प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च 2003-2004	97
88	8.7	जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन (कनिष्ठ महाविद्यालये) व तांत्रिक शाळा आरबी ते बायबी)	98
89	8.8	जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम 2003-04	98
90	8.9	शिक्षकांकरिता प्रशिक्षण संस्था 2003-2004	98
91	8.10	तालुकावार शारीरिक शिक्षण महाविद्यालय, क्रीडांगणे, क्रीडा संस्था आणि क्रीडा शिष्यवृत्तीधारक इत्यादी माहिती	99
9 वाहतूक दळणवळण			
92	9.1a	रेल्वे मार्गाची लांबी (31 मार्च 2004 या वर्षाअखेर)	100
93	9.1b	रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी (31 मार्च 2004 या दिवशीची)	100
94	9.2	प्रकार व पृष्ठभाग त्यानुसार रस्त्यांची लांबी 31 मार्च 2004 अखेर	101
95	9.3	वापरात असलेली मोटार वाहनांची संख्या (31 मार्च 2003 वर्षाअखेरची)	102
96	9.4	महाराष्ट्र राज्या मार्ग परिवहन महामंडळाची (प्रवासी) वाहतूक आंकडेवारी सन 2003-2004	102
97	9.5	महत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना डिसेंबर 2003 या वर्षाकरिता (वाहतूक गणना मे 2003)	103
98	9.6	पोस्ट, तारधरे व दूरध्वनी सेवा यांची आंकडेवारी (31 मार्च 2004 अखेर)	107
10 स्थानिक संस्था			
99	10.1	स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च (वर्ष 2003-2004 करिता)	107
100	10.2	ग्रामपंचायतींचे उत्पन्न व खर्च (वर्ष 2003-2004 करिता)	108
101	10.3	जिल्हा परिषदांचे बाबवार उत्पन्न व खर्च (2003-2004 या वर्षाकरिता)	109
102	10.4	महानगर पालिका, कटक मंडळे व नगर पालिकेचे बाबवार उत्पन्न व खर्च (2003-2004 या वर्षाकरिता)	110
11 नियोजन			
103	11.1	विविध विकास शीर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च वर्ष 2003-2004	111
104	11.2	योजनेखालील महत्वाची भौतिक साधने सन 2003-04 करिता	113
105	11.3	रोजगार हमी योजना (2003 - 2004 वर्षाकरिता)	113
106	11.4	रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार व खर्च सन 2003 - 2004 या वर्षाकरिता	115
107	11.5	पिण्याच्या पाण्याच्या सोई व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाय योजना, 2003 - 04 वर्षा करिता	119
108	11.6	संकरीत व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र (2003 - 2004 वर्षाकरिता)	120

अ क्र	तक्ता क्र	विषय	पान क्र
1	2	2	3
114	11.12	चीस कलमी कार्यक्रम (2003 - 2004 वर्षाकरिता)	126
115	11.13	विशेष घटक योजना 2003 - 2004 वर्षाकरिता	127
116	11.14	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम (सन 2003-2004)	127
12 किंमती व निर्देशांक			
117	12.1	जिल्ह्यातील निवडक शेती मालाच्या सरासरी घाऊक किंमती एप्रिल 2003-मार्च 2004	128
118	12.2	जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूच्या मासिक सरासरी किरकोळ किंमती सन 2003	129
119	12.3	कामगाराचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक सन 2003-2004	133
13 न्याय व प्रशासन			
120	13.1	जिल्ह्यातील पोलिस अधिकारी/ कर्मचा-यांची एकूण संख्या सन-2003-2004	134
121	13.2	जिल्ह्यातील गुन्ह्यासंबंधी आकडेवारी, सन 2003 - 2004	135
122	13.3	तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार, सन 2003 - 2004	136
123	13.4	तुरुंगात दाखल केलेल्या गुन्हेगारांचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण, सन 2003 - 2004	137
124	13.5	दिवाणी व फौजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कामे / प्रकरणे सन 2003 - 2004	137
14 बँकींग व विमा			
125	14.1	जिल्ह्यातील बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकांची संख्या, रेवी व कर्जे. सन 2003-04	138
126	14.2	क्षेत्रवार जिल्हा उत्पन्न व दरडोई जिल्हा उत्पन्न (चालू किंमती नुसार)	138
127	14.3	जिल्ह्यातील 31 मार्च 2003 रोजी असलेल्या संगुक्त भांडवली संस्था	138
15 संकीर्ण			
128	15.1	जिल्ह्यातील चित्रपटगृहाविषयी आकडेवारी, सन 2003 - 2004	139
129	15.2	गोळा केलेली अल्पबचत गुंतवणुक व खातेदारांची संख्या, सन 2003 - 2004	140
130	15.3	तहसिलनिहाय गोळा केलेला जमीन महसूल, सन 2003 - 2004	141
131	15.4	मुद्रणालये आणि त्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे आणि नियतकालिके, दि.31.3.2004 या दिवशी.	142
132	15.5	स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदूळ, गहु व साखर सन 2003 - 2004	143
133	15.6	जिल्ह्यातील 2004 मधील लोकसभा व 2004 मधील विधानसभा निवडणूक संबंधी आकडेवारी	144
134	15.7	जिल्ह्यातील 31.3.2004 रोजीची अधिकारी व प्रवासी यांचेसाठी असलेल्या विश्रामगृहांची तालुफानिहाय यादी	145
135	15.8	निवडक निर्देशांकाचे कल 2003 - 2004	146

* निरंक तक्ता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन 2003 - 2004

दृष्टिक्षेपात जिल्हा - वर्धा

अ.क्र	बाब	परिमाण	जिल्हा - वर्धा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
(एक)	प्राकृतिक रचना			
	अ) भौगोलीक स्थान			
	1 उत्तर अक्षांश	अंश	20.18 ⁰ - 21.21 ⁰	16.4 ⁰ - 22.1 ⁰
	2 पूर्व रेखांश	अंश	73.33 ⁰ - 79.15 ⁰	72.6 ⁰ - 80.9 ⁰
	ब) हवामान			
	तापमान (2001-2002)			
	1 किमान	डिग्री सेल्सीअस	उ.ना.	5.6
	2 कमाल	डिग्री सेल्सीअस	उ.ना.	45.9
			(2003)	(1998)
	3 पर्जन्य	मि. मी.	1061.6	1628
	क) प्रशासकीय विभाग [2003 - 2004]			
	1 तालुके	संख्या	8	353
	2 पंचायत समित्या	संख्या	8	349
	3 टंचाई ग्रस्त तालुके		0	उ.ना.
	4 एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प	संख्या	8	उ.ना.
	5 शहरे	संख्या	7	378
	6 गावे (एकूण) 2001 प्रमाणे	संख्या	1382	43711
	1) वस्ती नसलेली	संख्या	378	2616
	2) वस्ती असलेली	संख्या	1004	41095
	7 क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी.	6309	30758
(दोन)	प्रशासकीय संस्था [2003 - 2004]		(1991)	
	1 पंचायत समित्या	संख्या	8	349
	2 महानगरपालिका	संख्या	0	22
	3 नगरपरिषदा	संख्या	6	222
	4 करक मंडळे	संख्या	0	7
	5 ग्रामपंचायती	संख्या	517	27949
	6 पोलीस ठाणी	संख्या	17	926
				(31/12/02)
	7 पोलीस आऊट पोस्ट	संख्या	6	1769
				(31/12/02)
(तीन)	लोकसंख्या (2001) प्रमाणे			
	1 ग्रामीण लोकसंख्या	आकड्यां हजारत	912	55778
	2 नागरी लोकसंख्या	आकड्यां हजारत	325	41101

* वस्ती नसलेली गावे धरून

नगरपंचायतीसह

अ.क्र	बाब	परिमाण	जिल्हा - वर्धा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
3	एकुण लोकसंख्या	आकडे हजारात	1237	96879
4	अनुसुचित जातीची लोकसंख्या (2001)	आकडे हजारात	159	9882
5	अनुसुचित जातीच्या लोकसंख्येची एकुण लोकसंख्येशी टक्केवारी (2001)	टक्केवारी	12.83%	10.2
6	अनुसुचित जमातीची लोकसंख्या (2001)	आकडे हजारात	154	8577
7	अनुसुचित जमातीच्या लोकसंख्येची एकुण लोकसंख्येशी टक्केवारी (2001)	टक्केवारी	12.49%	8.85
8	पुरुष (2001)	आकडे हजारात	639	50401
9	स्त्रिया (2001)	आकडे हजारात	598	46478
10	स्त्रि - पुरुष प्रमाण (2001)	1000 पुरुषामागे	935	922
11	लोकसंख्येची घनता	स्त्रियांचे प्रमाण दर चौ.कि.मी.	196	315
12	साक्षरतेचे प्रमाण (2001)			
	1) एकुण	टक्केवारी	(80.06)	76.9
	2) पुरुष	टक्केवारी	(87.18)	86
	3) स्त्रिया	टक्केवारी	(72.45)	67
	4) राज्यामध्ये जिल्हयाचा क्रमांक	संख्या	10	--
(चार)	कृषि [अस्थायी] (2002-03)			
1	भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	629	30758
2	जंगलव्याप्त क्षेत्र	हजार हेक्टर	19	5214
	जंगलव्याप्त क्षेत्राची भौगालीक क्षेत्राशी टक्केवारी	टक्केवारी	3.02%	16.95
3	शेतीस उपलब्ध नसलेली जमीन			
	अ) बिगर शेती वापराखालील जमीन	हजार हेक्टर	58	1380
	ब) पडीत आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	22	1720
	क) एकुण [अ + ब]	हजार हेक्टर	80	3100
4	पडीत जमीनीव्यतीरीवत लागवड नकेलेली इतर जमिन			
	1 कायम गुरेचरण आणि इतर	हजार हेक्टर	35	1249
	2 झाडे झुडपाखालील जमीन	हजार हेक्टर	27	247
	3 लागवडी योग्य परंतु पड जमीन	हजार हेक्टर	20	915
5	पडीक जमीन			
	1 चालू पड	हजार हेक्टर	13	1255
	2 इतर पड	हजार हेक्टर	24	1200
6	पिकाखालील क्षेत्र			
	1 पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	405	17579

अ.क्र	बाब	परिमाण	जिल्हा - वर्धा	महाराष्ट्र राज
1	2	3	4	5
2)	दुसोटा क्षेत्र / तिसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	24	4808
3)	एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	429	22387
7	ओलित क्षेत्र (2002-03)			
1)	निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	15	2971
2)	एकूण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	96	3668
8	सहताच्या पिकाखालील क्षेत्र [अन्नधान्य] 2003-04	हजार हेक्टर	125	12004
9	चहीत धारण जमिन [अंतीम] 1995 - 96			
1)	2 हेक्टरपेक्षा कमी	संख्या हजारात	64	7442
2)	2 ते 10 हेक्टर	संख्या हजारात	70	3095
3)	10 हेक्टरपेक्षा जास्त	संख्या हजारात	4	116
10	जमिन महसूल वसुली (2002 - 03) सुधारित	लाख रुपये	7.33	18850
11	जिल्हा परिषदाचा उपकर	हजार रुपये	471	उ.ना.
12	पंचायत समित्याचा उपकर	हजार रुपये	44	उ.ना.
(पांच)	पशुसंवर्धन (पशुगणना)		(2003) अस्थायी	1997
1	एकूण पशुधन	संख्या हजारात	592	39638
2	गायी व बैल	संख्या हजारात	352	18071
3	म्हशी व रेडे	संख्या हजारात	65	6073
4	मेंढ्या व शेळ्या	संख्या हजारात	168	14802
5	कोंबड्या व बदके	संख्या हजारात	295	35392
(सहा)	सहकार (2003 - 2004)			
1	सहकारी संस्था	संख्या	1635	178854
2	प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्था	संख्या	398	21000
3	प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्थांची सभासद संख्या	संख्या हजारात	158	11692
4	सहकारी दूध संस्था	संख्या	345	26259
5	प्राथमिक कृषि पत संस्थानी दिलेले कर्जे	रुपये कोटीत	383.00	3769
(सात)	जंलसिंचन (2003) च्या जुन अखेरपर्यंत पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र			
1	मोटे प्रकल्प	संख्या	0	32
2	मध्यम प्रकल्प	संख्या	7	178
1 व 2 चे लाभक्षेत्र		हजार हेक्टर	75	उ.ना.
3	लघु प्रकल्प (राज्यक्षेत्र)	संख्या	18	2239
	लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	10	उ.ना.

IV

अ.क्र	बाब	परिमाण	जिल्हा - वर्धा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
	4 सिंचन विहीरखाली भिजणारे क्षेत्र	हजार हेक्टर	13	1931
(आठ)	उद्योग [2002] अखेर		(2003 अखेर)	(2002 अखेर)
	1 नोंदणीकृत चालू कारखान्याची संख्या	संख्या	179	34272
	2 नोंदणीकृत चालू कारखान्याची संख्या (उत्पादन चालू)	संख्या	157	28816
	3 सहकारी साखर कारखान्याची संख्या (2002 - 03)	संख्या	2	202
	4 सहकारी साखर कारखान्यातील उत्पादन (2002 - 03)	हजार मे. टन	37	320
	5 सर्व सुत गिरण्यांची संख्या (2002 - 03)	संख्या	7	201
(नऊ)	विज		(31.3.2004)	(31.3.98)
	1 विज पुरवठा केलेली शहरे व खंडी	संख्या	1283	39413
	2 विद्युतीकरण झालेल्या गांवाची संख्या	संख्या	1276	उ.न.
	3 विज पुरवठा केलेले पंप संघ (मार्च 2003 अखेर पर्यंत)	संख्या हजारात	49	2274
	4 बसविण्यात आलेले गोबरगॅस संयंत्र	संख्या	13275	उ.न.
(दहा)	सार्वजनिक आरोग्य (2003)			
	1 रुग्णालये	संख्या	11	945
	2 दवाखाने	संख्या	44	2019
	3 प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	27	1807
	4 प्राथमिक आरोग्य पथके (अस्थाई)	संख्या	0	177
(अकरा)	प्राथमिक शिक्षण		(2002-2003)	(2003-2004)
	1 एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	1047	67291
	2 प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारात	120	11689
	3 प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	4	322
	4 प्रत्येक शिक्षकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	29	26
(बारा)	माध्यमिक शिक्षण (उच्च माध्यमिकसह)			
	1 एकूण माध्यमिक शाळा	संख्या	243	17985
	2 शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	140	10122
	3 शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	4	273
	4 प्रत्येक शिक्षकामागे माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	35	37
(तेरा)	उच्च शिक्षण			
	1 संस्था [अस्थाई]	संख्या	36	1878
	2 एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	21	1111

अ.क्र	बाब	परिमाण	जिल्हा - वर्षा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
(चौदा)	(अ) प्रौढ शिक्षण		(2003 - 04)	(2003 - 04)
1	प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	0	उ. ना
2	प्रौढांची उपस्थिती (साक्षर)	संख्या हजारत	0	5310
	(ब) तांत्रिक व व्यवसाय शिक्षण (2003 - 04)			
1	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	8	598
2	शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	8	347
3	अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	4	251
4	शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता	संख्या	1326	92380
5	पदवी अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था त्यांची पहिल्या वर्षासाठी प्रवेश क्षमता	संख्या	1	151
		संख्या	उ. ना	46869
6	पदवीका अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था त्यांची पहिल्या वर्षासाठी प्रवेश क्षमता	संख्या	2	165
		संख्या	उ. ना	40775
7	व्यवसाय शिक्षण संस्था (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मंड) व त्यांची प्रवेश क्षमता	संख्या हजारत	34	उ. ना
(पंधरा)	परीवहन आणि दळणवळण [मार्च 2004 अखेर]		(31.3.2004)	
1	एकूण रेल्वे मार्गांची लांबी	कि. मी.	397	5497
2	रस्त्यांनी जोडलेले गावे (31.3.2004)			
(अ)	बासमाही	संख्या	823	37932
(ब)	इंगामी	संख्या	59	1715
3	एकूण रस्त्यांची लांबी (पृष्ठांकित) (31.3.2003)	कि. मी.	3747	226992
4	राष्ट्रीय महामार्गांची लांबी	कि. मी.	108	4225
5	राज्य महामार्गांची लांबी	कि. मी.	594	33633
6	महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	675	48.22
7	हतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	648	44321
8	ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	1245	96593
(सोळा)	एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम			
1	द्विद्वय संघर्षालीन कुटुंबे (1997-98 च्या सर्वेक्षणानुसार)	संख्या लाखत	0.89	38.19
2	स्वर्णजयंती ग्राम स्वयंसेवायोजना स्वयंसेवायोजनाची संख्या (2002-03)	संख्या लाखत	12.78	60659

VI

अ.क्र 1	बाब 2	परिमाण 3	जिल्हा - वर्धा 4	महाराष्ट्र राज्य 5
(सतरा)	रोजगार निर्मिती (2002-2003)			
(अ)	रोजगार हमी योजना	मनुष्य दिवस (लाखात)	उ.ना.	1853.21
(ब)	संपुर्ण ग्रामीण रोजगार योजना (2002 - 03) अखेर	मनुष्य दिवस (लाखात)	4.78	630.96
(अठरा)	आदिवासी कल्याणकारी योजना मार्च 2003 अखेर		(2002 - 03)	
	1 आदिवासीकरीता आश्रमशाळा (शास. + अशा.)	संख्या	14	1086
	2 विद्यार्थी	संख्या	3125	364136
(एकोणीस)	मागासवर्गीयासाठी कल्याणकारी योजना (2002-03)			
	1 मागासवर्गीयासाठी वसतीगृहे	संख्या	6	271
	2 वसतीगृहात राहणारे विद्यार्थी	संख्या	400	22828
(बीस)	जिल्हा नियोजन (2002 - 2003)			
	1 वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतुद	रुपये कोटीत	17.04	3187.96
	2 अनुशेष भरून काढण्यासाठी तरतुद	रुपये कोटीत	6.86	427.14
(एकवीस)	नागरी पुरवठा (2002 - 2003)			
	1 रास्त भावाची दुकाने	संख्या	827	49921
	2 पुरविलेला एकुण साठा 2003 अखेर			
	अ) गहू	हजार टन	33	4834
	ब) तांदुळ	हजार टन	20	2611
	3 शासकीय गोदामे (30.6.2003)	संख्या	12	1008
	साठविण्याची क्षमता (30.6.2003)	लाख'मे.टन	1.55	5.83

टिप :- उ. ना = उपलब्ध नाही
कृषि क्षेत्राची आकडेवारी 20002-2003 (अस्थायी) समजण्यात यावी.

आधार :- 1) अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय मुंबई
2) जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, वर्धा

भाग - 1

अभिलेख

2003-04

[एक]

सामाजिक व आर्थिक समालोचन 2003 - 2004

जिल्हा - वर्धा

1. स्थानिक भौगोलिक वैशिष्ट्ये

1.1 भौगोलिक स्थान :-

वर्धा जिल्हा उत्तर अक्षांश 20° - 28^c ते 21° - 21^c आणि पूर्व रेखांश 78° - 30° ते 9° - 15° चे दरम्यान आहे. या जिल्ह्याच्या दक्षिणेस व नैऋतेस यवतमाळ, पुर्वेस व आग्नेस चंद्रपुर, उत्तरेस व इशान्येस नागपूर आणि पश्चिमेला अमरावती हया जिल्ह्याच्या सीमा मिडलेल्या आहेत. अमरावती व यवतमाळ हया जिल्ह्याच्या सीमा व वर्धा जिल्ह्याच्या सीमा वर्धा नदीने निश्चीत केल्या आहेत.

1.2 क्षेत्र व प्रशासकीय विभाग :-

वर्धा जिल्ह्याचे क्षेत्रफळ 6309 चौ.कि.मी. म्हणजेच महाराष्ट्र राज्याच्या एकुण क्षेत्रफळाच्या 2 टक्के एवढे आहे. प्रशासकीय व्यवस्थेच्या दृष्टीकोनातून या जिल्ह्याची वर्धा, आर्वी व हिंणघाट याती महसुल विभागात विभागणी करण्यात आली होती, परंतु 1 मे, 2001 पासून महाराष्ट्रातील सर्वरीत विभागाप्रमाणे पंचायत समितीचे क्षेत्र ही एक तहसिल समजून वर्धा जिल्ह्याची पुर्नरचना करण्यात आली त्या पुर्नरचने प्रमाणे आजमितीस या जिल्ह्याची 1) आष्टी 2) कारंजा 3) आर्वी 4)सेलु 5) वर्धा 6) देवळी, 7) हिंणघाट, 8) समुद्रपुर या आठ तालुक्यात विभागणी केली असून त्यात 7 शहरे, 1004 वस्ती असलेली गांवे व 378 ओसाड गांवे आहेत. ग्रामीण विकासासाठी एक जिल्हा परिषद व तिचे अंतर्गत आठ पंचायत समित्या जिल्ह्यामध्ये कार्यरत आहेत, तसेच जिल्ह्यात सहा नगरपालिका आहेत, जिल्ह्याचे मुख्यालय वर्धा असून विभागीय मुख्यालय नागपूर आहे व ते वर्धापासून 76 कि.मी. अंतरावर आहे.

1.3 भौगोलिक स्थान :-

या जिल्ह्याच्या उत्तरे कऱ्हील उंचवट्याचा प्रदेश हा सातपुडा पर्वताच्या दक्षिण बाजूला विखुरला असून त्यामध्ये आष्टी,कारंजा व आर्वी या तालुक्याचा परिसर येतो. जिल्ह्याचा सर्वरीत भाग मात्र वर्धा व वेणा या दोन नद्यांच्या खो-यात समाविष्ट होतो.

1.4 दूर्गर्नीय रचना :-

या जिल्ह्यातील बहुतेक क्षेत्रामध्ये दख्खन प्रास्तर लावा वाहं ग समावेश आहे. हे लावा दहा या क्षेत्रामध्ये एकुण 400 मिटर जाडीचे आहेत. ही बाब जिल्ह्याच्या ईशान्य भागातील निम्नतर भाग आणि अच्युतम भाग यांच्यातील समुद्र स. टीपासुनच्या किमान उंचीतील प्स्कावरुन निदर्शनास येते. दहा मध्ये आढळून येणारे गाळाचे संस्तर आणि लाल प्रस्तर यांमुळे प्रत्येक वाह एक दुस-या पासूनअलग ओळखणे व त्यांची विभागणी करणे शक्य झाले आहे.

[दीन]

प्रास्तरपूर्व गाळ साचण्याची क्रीया घडून येते. त्या उंचसखल भूप्रदेशामध्ये त्याच्या पूर्वेकडील व दक्षिणेकडील क्षेत्रातील परिणाम स्वरूप सान्निध्यामुळे हे वाह पसरलेले दिसतात. अलिकडील अयवाह हे मुख्यत्वे करून वर्धा व उपनद्या वेणा, यशोदा व धाम आणि पोथरा यांच्या काठावर अरुंद पड्यात आढळून येतात. यामुळे मुख्यता चाळ, वाळू, माती आणि रेव यांचा समावेश आहे. वाळू व चाळ केवळ नद्यांच्या पात्रात आढळतात तर माती आणि रेव हे काठावर आढळतात. सेलु व पोहणा यांच्या लगतच्या भागात अलीकडे बाउन्डर आढळून येतात.

1.5 नद्या :-

वर्धा नदी ही या जिल्ह्यातील महत्वाची नदी असून ती मुलताई येथे सातपुडा पर्वतातून उगम पावून या जिल्ह्याच्या उत्तर व पश्चिम सिमेवरून वाहते. या नदीच्या यशोदा वेणा व बाकली या मुख्य उपनद्या आहेत. दुसरी महत्वाची नदी वेणा ही नागपुर जिल्ह्यातून व हिंणघाट तहसिल मधुन वाहात येवुन सांवगी हया गावा जवळ वर्धा नदीला मिळते. तसेच बोर व धाम हया नद्या आर्वी तालुक्यामधुन उगम पावुन समुद्रपुर तालुक्यातील मांडगाव येथे वेणा नदीला मिळतात. यशोदा नदी आर्वी तहसिल मधुन उगम पावते व ती देवळी तहसिलीतून वाहात जावुन पुढे वर्धा नदीला मिळते. पावसाळ्यामध्ये या नद्याच्या पुरामुळे तिरावरील गांवांना धोका असता तरी हया नद्या उन्हाळ्यात मात्र कोरड्या असतात.

1.6 वने :-

वर्धा जिल्ह्याचे एकूण वनक्षेत्र 1047 चौ. कि. मी. असून जिल्ह्याच्या एकूण भौगोलीक क्षेत्राच्या जवळ जवळ 17 टक्के आहे. या जिल्ह्यातील बहुतांश वनभाग मुख्यत्वेकरून जिल्ह्याच्या उत्तरेकडील आर्वी, कारंजा, आष्टी व सेलु या चार तहसिलीतच मोठ्या प्रमाणावर समाविष्ट आहे. समुद्रपुर तहसिलीत थोड्या अधिक प्रमाणात वनाचे क्षेत्र आढळून येते.

1.7 पर्जन्यमान :-

वर्धा जिल्ह्यामध्ये बहुतांशी पाऊस जून ते सप्टेंबर या पावसाळ्याच्या महिन्यात पडतो. या जिल्ह्याचे 2003 मधील सरासरी पर्जन्यमान 1061.6 मि.मि. आहे.

1.8 जमिन व तिचे प्रकार :-

या जिल्ह्यात जमीन मुख्यतः चार प्रकारची आढळून येते उदा. काळी - 1, काळी - 2, मुरमाड, खरडी व बरडी यांची सुध्दा मुख्यतः उथळ मध्यम व खोल अशा भागात विभागणी करता येते. समुद्रपूर तालुक्याचा पूर्वेकडील भाग, सेलु तालुक्याचा उत्तर किनारा आणि कारंजा व आष्टी तालुक्यात उथळ प्रकारची जमीन आढळते.

तसेच हिंणघाट व आर्वी तालुक्याचे पश्चिमेकडील काही भागात मध्यम प्रकारची जमीन आढळून येते. वर्धा व वेणा नद्यांच्या काठावर सर्वत्र गाळाचे, पण काळ्या जमीनीचे थर साचलेले असून

[तीन]

ते कपाशीच्या पिकासाठी अत्यंत उपयुक्त आहे. मुरमाड-1 व मुरमाड-2 या मृदाचे क्षेत्र जिल्हयाच्या एकूण लागवडी खालील क्षेत्रापैकी 74 टक्के व खरडी, बरडी व रेंताळ ही 16 टक्के आहे. जमिनीतील पाण्याचा प्रवाह वायव्य दिशेकडून ईशान्य दिशेकडे आहे.

2. लोकसंख्या

2.1 जनगणना 2001 नुसार लोकसंख्या

2001 चे जनगणनेप्रमाणे वर्धा जिल्हयाची एकूण लोकसंख्या 1236736 एवढी आहे. त्यापैकी 638990 पुरुष व 597746 स्त्रिया आहे. सन 1991 ते 2001 या 10 वर्षांमध्ये वर्धा जिल्हयाची लोकसंख्या 15.87 टक्के वाढलेली आढळते. जिल्हयाच्या एकूण लोकसंख्येपैकी ग्रामीण लोकसंख्या 911695 असून नागरी लोकसंख्या 3,25041 एवढी आहे.

2.2 लोकसंख्येची घनता :-

2001 च्या जनगणनेनुसार वर्धा जिल्हयातील लोकसंख्येच्या घनतेचे प्रमाण चौ.कि.मी. मागे 196 असून तेच प्रमाण महाराष्ट्र राज्याकरीता 315 व भारताकरीता 312 आहे. 1991 च्या जनगणनेनुसार घनतेच्या प्रमाणाचे बाबतीत महाराष्ट्र राज्यात वर्धा जिल्हयाचा 25 वा क्रमांक आहे.

2.3 नागरी व ग्रामीण लोकसंख्येचे प्रमाण :-

जिल्हयाच्या एकूण लोकसंख्येपैकी नागरी भागामध्ये 26.28 टक्के व ग्रामीण भागामध्ये 73.72 टक्के लोकसंख्या वास्तव्य करित आहे. याप्रमाणे नागरी भागातील एकूण लोकसंख्या 3,25041 व ग्रामीण भागातील एकूण लोकसंख्या 911695 असल्याची 2001 चे जनगणनेवरून निदर्शनास येते.

2.4 स्त्री-पुरुष प्रमाण :-

2001 चे जनगणनेनुसार जिल्हयामध्ये दर हजार पुरुषामागे स्त्रियांचे प्रमाण 935 असून महाराष्ट्र राज्याच्या (922) तुलनेत जास्त आहे. ग्रामीण भागात हेच प्रमाण दरहजार पुरुषामागे 937 तर नागरी भागात 930 आहे.

2.5 अनुसूचित जाती व जमाती :-

जिल्हयामध्ये 2001 च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जातीची व अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या अनुक्रमे 158630 व 154415 असून त्यांचे एकूण लोकसंख्येशी प्रमाण अनुक्रमे 12.83 टक्के व 12.49 टक्के आहे. जिल्हयामध्ये 1991 च्या जनगणनेच्या तुलनेत 2001च्या जनगणनेमध्ये अनुसूचित जातीमध्ये व जमातीमध्ये प्रचंड घट झाल्याचे दिसून येते.

[चार]

2.6 लोकसंख्यात्मक मनुष्यबळ :-

1981 च्या जनगणनेप्रमाणे जिल्ह्यातील कामगारांची संख्या एकूण लोकसंख्येच्या प्रमाणात 45.22 टक्के एवढी होती. तर 1991 मध्ये जिल्ह्यातील कामगारांची संख्या 42.21 टक्के आहे. 1981-1991 या दशकांमध्ये जिल्ह्यातील कामगार संख्येच्या प्रमाणात घट झालेली आहे. जिल्ह्यातील एकूण कामगारांपैकी 76 टक्के कामगार प्राथमिक क्षेत्रांमध्ये म्हणजेच शेती व तिच्याशी संलग्न असलेल्या कामांवर गुंतलेले आहे.

2.7 वयोगटांनुसार लोकसंख्येचे वर्गीकरण :-

0-14 या वयोगटातील लोकसंख्येची टक्केवारी 1981 या वर्षी 38.26 टक्के होती ती 1991 मध्ये 33.27 टक्के झाली तसेच 15-59 या वयोगटातील लोकसंख्येची टक्केवारी 1981 मध्ये 53.78 टक्के होती ती 1991 मध्ये 57.37 टक्के झाली 60 व त्यापेक्षा जास्त वयोगटातील लोकसंख्येची टक्केवारी 1981 मध्ये 8 होती ती 1991 मध्ये 9 टक्के व वय अनिर्देशित गटांची 0.34 टक्के एवढी झाली.

2.8 साक्षरता :-

2001 च्या जनगणनेप्रमाणे जिल्ह्यात एकूण 865556 लोक साक्षर आहेत त्यात पुरुष 486736 व स्त्रिया 378820 आहेत. जिल्ह्यातील एकूण लोकसंख्येपैकी 80.06 टक्के लोकसंख्या साक्षर म्हणून गणल्या गेली आहे. त्यात 87.18 टक्के पुरुष व 72.45 टक्के स्त्रिया साक्षर आहेत.

2.9 वापरातील निवासी घरांची व कुटुंबांची लोकसंख्या

जिल्ह्यामध्ये वापरातील निवासी घरांची संख्या 1991 चे जनगणनेनुसार 2,11,710 एवढी आहे. पैकी 74.41 टक्के ग्रामीण भागात व 25.59 टक्के नागरी भागात आढळते. तसेच 1991 च्या जनगणनेनुसार जिल्ह्यामध्ये 2,20,348 कुटुंबे आहेत. पैकी 74.73 टक्के कुटुंबे ग्रामीण भागात व 25.27 टक्के कुटुंबे नागरी भागात आहेत.

2.10 जिल्हा उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न :-

जिल्ह्याचे नियोजनाकरिता जिल्हा उत्पन्नाची अत्यंत आवश्यकता असल्याने जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन या वार्षिक प्रकाशनात वर्षा जिल्ह्याचे जिल्हा उत्पन्न अंदाज सन 2002-2003 व 2003-2004 प्रकाशित करण्यात येत आहे. सर्वसाधारणपणे अर्थव्यवस्थेच्या 15 क्षेत्रांचे चालू व स्थिर किंमतीनुसार जिल्हा उत्पन्नाचे अंदाज तयार करण्यात आले आहेत. त्याकरिता आवश्यक ती माहिती जिल्हा व राज्य पातळीवरून संकलित करण्यात आली असून अर्थ व्यवस्थेतील ज्या क्षेत्रातील माहिती जिल्हा पातळीवर स्वतंत्रपणे उपलब्ध होवू शकत नाही अशा प्रकारची माहिती, राज्य पातळीवर एकत्रितपणे उपलब्ध करून घेण्यात आली आणि संमिश्रित जिल्ह्याचा वाटा अंदाजित करण्यात आलेला आहे.

[पाच]

जिल्हा उत्पन्न अंदाज तयार करताना आर्थिक उत्पादन क्षेत्राचे 1) प्राथमिक 2) दुय्यम व 3) तृतीय क्षेत्र या नुसार तीन क्षेत्रात विभाजन करून त्यानुसार उत्पन्न विचारात घेण्यात आले.

2.10.1 चालू किंमती नुसार जिल्हा उत्पन्न :-

जिल्हयाचे सर्व क्षेत्रातील चालू किंमती नुसार सन 2003-2004 चे स्थूल जिल्हा उत्पन्न 33608442 असून स्थूल दरडोई जिल्हा उत्पन्न रु. 26606 आहे. त्याचप्रमाणे निव्वळ जिल्हा उत्पन्न रु. 30532672 असून निव्वळ जिल्हा दरडोई उत्पन्न रु. 24171 आहे. चालू किंमती नुसार जिल्हयाचे स्थूल उत्पन्न राज्य उत्पन्नाच्या 1.01% व निव्वळ राज्य उत्पन्न राज्य उत्पन्नाच्या 1.04% आहे.

चालू किंमती नुसार जिल्हयाच्या स्थूल उत्पन्नाच्या 28.07% प्राथमिक क्षेत्रातून, 17.45% द्वितीय क्षेत्रातून व उर्वरित 54.48% तृतीय क्षेत्रातून प्राप्त झाले आहे.

2.10.2 स्थिर किंमती नुसार जिल्हा उत्पन्न :-

वर्धा जिल्हयाचे सर्व क्षेत्रातील स्थिर किंमती नुसार सन 2003-2004 स्थूल जिल्हा उत्पन्न रु. 18700038 असून स्थूल दरडोई जिल्हा उत्पन्न रु. 14804 आहे. त्याचप्रमाणे निव्वळ जिल्हा उत्पन्न रु. 15900109 असून निव्वळ दरडोई उत्पन्न रु. 13379 आहे. स्थिर किंमती नुसार जिल्हयाचे स्थूल उत्पन्न राज्य उत्पन्नाच्या 0.01% व निव्वळ राज्य उत्पन्न राज्य उत्पन्नाच्या 1.02% आहे.

स्थिर किंमती नुसार जिल्हयाच्या स्थूल उत्पन्नाच्या 28.23% प्राथमिक क्षेत्रातून, 16.05% द्वितीय क्षेत्रातून व उर्वरित 53.73% तृतीय क्षेत्रातून प्राप्त झाले आहे.

आकडेवारीच्या उपलब्धतेचा अभाव, अनुरूप निर्देशांकाचा वापर तसेच पध्दतीमधील अंगभूत उणीवा या सर्वामुळे जिल्हा उत्पन्नाचे अचूक अंदाज बांधण्यामध्ये मर्यादा येत असल्याने हे अंदाज दोबळमानाने जिल्हयातील उत्पन्नाची पातळी आजमावण्याकरीता वापरावेत.

3. वने

3.1 जिल्हयातील एकूण वनक्षेत्र:-

वर्धा जिल्हयामध्ये एकूण वनाखातील क्षेत्रफळ (वनक्षेत्र) 1047 चौ.कि.मी. असून ते जिल्हयाच्या एकूण क्षेत्रफळाच्या 16 टक्के आहे. या जिल्हयातील बहुतांशी वनभाग हा जिल्हयाच्या उत्तरेकडील आर्वी, कारंजा, आष्टी, वर्धा व सेतू या तहसिल मध्ये आहे. वनक्षेत्राच्या एकूण क्षेत्राची राखीव, सुरक्षित व अवर्गीकृत अशा तीन भागांमध्ये विभागणी होते. यापैकी अवर्गीकृत क्षेत्र हे महसूल विभागाच्या देखरेखीखाली तर राखीव आणि सुरक्षित क्षेत्र हे वनविभागाच्या देखरेखीखाली येते. एकूण वन व्याप्त क्षेत्राच्या तुलनेत राखीव 50 टक्के असून संरक्षित वनक्षेत्र 32 टक्के व अवर्गीकृत क्षेत्र हे फक्त 18 टक्के आहे. सन 2003-04 या आर्थिक वर्षात 5.1 व 6.708 हजार घनमीटर इमारती व लष्करी लाकडाचे उत्पादन झाले.

3.2 वनोत्पादन :-

आर्वी व हिंगणी परिक्षेत्रातील भागात उत्तम दर्जाचे सागवणी झाडाची वने आढळून येतात. सागवणी झाडासोबतच या जिल्ह्यामध्ये सामान्यपणे धावडा, सालई, तेंदू व मवई या जातीचे झाडे आहे. या वनात पेन, कळंब, फळस, मोह, बेहाडा इत्यादी वनस्पतीचे उत्पादन होते. तसेच येथील वनजमीनी मध्ये करड घोनड, मुशाम, मखेल आणि शेंग या प्रमुख जातीचे गवत उगवते. वनउत्पादनापासून सन 2003-04 मध्ये 482.47 लाख रुपये एवढे उत्पन्न मिळाले. त्यापैकी इमारती व जळारु लाकडा पासून अनुक्रमे 372.01 व 26.80 लाख रुपये प्राप्त झालेले.

3.3 वन विकास कार्यक्रम :-

जोराने आलेल्या प्रावसाच्या प्राण्याचा निचरा व पुर यापासून जमिनीचे संरक्षण करण्याचे बाबतीत आणि जमिनीचा कस टिकवून शेतीस सहाय्य करण्याच्या बाबतीत जंगले महत्वाची कामगिरी बजावतात. त्या दृष्टीने वनविकासाकरीता जिल्हा स्तरावर खालील योजना राबविल्या जातात. (अ) मध्यवर्ती रोप मळ्यांची स्थापना. (ब) निकृष्ट वनाचे पुर्नवनिकरण (क) वन समूह योजना (क) वन संरक्षण तसेच वन्य प्राणी व निसर्ग संरक्षण.

4. कृषि :-

4.1 जमीनीचा वापर :-

जिल्ह्यातील 2002-03 वर्षातील एकूण भौगोलिक क्षेत्र 629 हजार हेक्टर इतके होते. त्यापैकी 2002-03 वर्षामध्ये लागवडी लायक क्षेत्र 74 टक्के, कायम गुरे चरण व इतर चराई जमीन या खालील क्षेत्र 6 टक्के शेतीला उपलब्ध नसलेले क्षेत्र 9 टक्के व जंगल व्याप्त क्षेत्र 3 टक्के होते. तसेच 2002-03 वर्षातील लागवडीखालील क्षेत्रांपैकी निव्वळ कसलेले क्षेत्र 94. टक्के आणि दुबार लागवडीखालील क्षेत्र 6 टक्के या प्रमाणे होते. निव्वळ कसलेल्या क्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी 64 एवढी होती.

4.2 वहीतीखालील जमीनीचे धारण जमिनी व त्याचे क्षेत्र यांचे गटवार वर्गीकरण

वहीतीखालील जमीनीचे गटाप्रमाणे झुधारकांची आणि क्षेत्राची 1985-86 व 1990-91 चे कृषि गणनेनुसार टक्केवारी खालील प्रमाणे दर्शविलेली आहे.

अ.क्र	धारण गट (हेक्टर)	भुधारक (टक्केवारी)		क्षेत्र (टक्केवारी)	
		1985-86	1990-91	1985-86	1990-91
1	2	3	4	5	6
1	2 पर्यंत	40	66	15	19
2	2 ते 5	40	38	37	39
3	5 ते 10	16	13	31	29
4	10 ते 20	3	3	14	11
5	20 व त्यापेक्षा जास्त	1	-	3	2

[सात]

कृषी गणना 1990-91 मध्ये संस्थानी धारण केलेले क्षेत्र वैयक्तिक धारणात समाविष्ट करण्यात आले आहे. त्यातील एकूण धारणापैकी वैयक्तिक धारण व त्याचे क्षेत्रफळ 6.96 टक्के आणि संगुक्त धारण व त्याचे क्षेत्रफळ 4 टक्के या प्रमाणे आढळते. 1985-86 च्या तुलनेत 1990-91 वर्षात भूधारकांच्या संख्येत 2 हेक्टर पर्यंतच्या गटात 19 टक्क्यांनी वाढ झाली आहे. गट 2 ते 5 हेक्टर पर्यंतच्या गटात 1 टक्का घट असून 5 ते 10 हेक्टर पर्यंतच्या गटात 15 टक्के 10 ते 20 हेक्टर पर्यंतच्या गटात 25 टक्के व 20 हेक्टर व त्यापेक्षा जास्त गटात 48 टक्क्यांनी घट झाल्याचे दिसून येते. क्षेत्रफळाच्या बाबतीत 2 हेक्टर पर्यंतच्या क्षेत्रगटात 20 टक्के वाढ झाली असून 2 ते 5 हेक्टर पर्यंतच्या गटात 2 टक्के घट 5 ते 10 हेक्टर, 10 ते 20 हेक्टर पेक्षा जास्त गटात अनुक्रमे 16 टक्के व 27 टक्के व 57 टक्के घट झाली असल्याचे दिसून येते.

4.3 पीक पध्दती :-

जिल्ह्यातील पीकाखालील एकूण क्षेत्र 2002-03 वर्षात 465 हजार हेक्टर होते. त्यापैकी अन्नधान्ये पिकाखालील क्षेत्र 125 हजार हेक्टर होते. अन्नधान्ये पीकाखालील क्षेत्रापैकी सर्वात जास्त क्षेत्र ज्वारी पिकाखालील म्हणजे 11 टक्के डाळी वर्गीय पिका अंतर्गत तुर डाळीचे 2002-03, वर्षी अनुक्रमे 9 गव्हाखाली 2002-03 या वर्षाकरिता 2 टक्के असे होते. कापसाखालील क्षेत्र एकूण पिकाखालील क्षेत्राच्या तुलनेत या वर्षात 27 टक्के होते.

4.4 मुख्य पिकांचे उत्पादन :-

सन 2003 - 04 मध्ये धान्याचे एकूण उत्पादन 54700 मेट्रीक टन इतके झाले तेच 2002-03 या वर्षासाठी 56300 मेट्रीक टन इतके होते. त्यामुळे एकूण धान्याच्या उत्पादनामध्ये 3 टक्क्यांनी घट झालेली आढळून येते. तसेच 2002-03 च्या तुलनेत 2003-04 या साली कडधान्याच्या उत्पादनात 2 टक्क्यांनी वाढ झाली असे दिसून येते. 2003-04 वर्षात मुईमुगाचे उत्पादन 1200 मेट्रीक टन इतके झाले असून त्यात 2002-03 वर्षाच्या तुलनेत 2003-04 या वर्षी घट झाल्याचे निदर्शनास येते.

4.5 मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पादन :-

जिल्ह्यामध्ये ज्वारी, गहू, कापूस, तुर, मूग, जवस, तीळ, उस, मुईमुंग, हळद, मिरची इत्यादी पिके घेण्यात येतात. ह्यात ज्वारीचे पिक हे मुख्य समजल्या जाते. 2003-04 वर्षाकरिता ज्वारीचे दर हेक्टरी उत्पन्न 1380, तांदुळ 667, गहू 1208, बाजरी 0, हरबरा 632, तुर 1402, उडीद 511, मूग 507, जवस 0, तीळ 180, मुईमुंग (शेंग) 779, उस (डन्डकेनच्या स्वरूपात) 80, कापूस 229 (गासडी), मिरची 487, हळद 986 किलोग्रॅम या प्रमाणे अंदाजीत करण्यात आल्याचे कृषि आयुक्तालय, पुणे याचे आकडेवारी वरून निदर्शनास येते.

4.6 आर्थिक उत्पादन देणा-या पिकांचे क्षेत्र :-

जुण धान्याखालील संकरीत व जादा उत्पादन देणा-या पिकांमध्ये प्रामुख्याने ज्वारी, तुर, गहू, कापूस, मुद्गमूग-या पिकांचा समावेश होतो. एकदरीत जिल्ह्यात एकूण 19109 हेक्टर जादा उत्पन्न देणा-या संकरीत बियाण्यांचा वापर करण्यात आला आहे.

4.7 फळे व भाजीपाला :-

जिल्ह्यातील एकूण फळे व भाजीपाला या पिकाखाली 2002-2003 मध्ये अनुक्रमे 5283 व 3151 हेक्टर ऐवढे क्षेत्र असून हयांची टक्केवारी पिकाखालील एकूण क्षेत्राच्या 1.23 व 1.00 टक्के असल्याचे आढळून येते. संव्याचे पिक मुख्यतः कारंजा, आर्वा, आष्टी या तालुक्यात घेण्यात येते. केळीचे पिक सेलु तालुक्यात घेण्यात येते.

4.8 रासायनिक खतांचे वाटप :-

2003-04 या वर्षी जिल्ह्यात 38331 मेट्रीक टन रासायनिक खतांचे वाटप करण्यात आले असून यात गेल्या वर्षीच्या तुलनेत घट झालेली आढळून येते. वाटप केलेल्या एकूण खतापैकी 19.68 टक्के नियंत्रित संस्था कडून व 80.32 टक्के खाजगी संस्थाकडून वाटप केल्याचे दिसून येते.

4.9 पिक संरक्षण :-

पिकाखालील रोगांचा प्रादुर्भाव जसजसा वाढत आहे, तसतसा किटक नाशके व जंतुनाशक औषधांचा वापरही फार मोठ्या प्रमाणावर अलीकडे होत आहे. खरीप योजने-अंतर्गत जिल्ह्यामध्ये किटक नाशके, जंतुनाशके तसेच रोगसंरक्षण साधन सामुग्री इत्यादीकरीता अर्थ सहाय्याची योजना जिल्ह्यातील कृषि अधिका-यामार्फत तसेच संत्रा फळावरील कोळशी रोगाची निर्मूलन योजना फलोत्पादन उपसंचालका मार्फत कार्यान्वीत केल्या जाते.

4.10 शेतमाल साठवणुकीच्या व नियंत्रित बाजारपेठांच्या सोयी :-

जिल्ह्यातील ब-याच तालुक्यात कृषी उत्पन्न समित्या कार्यरत असून त्या सर्व ठिकाणी शेतक-यांनी आणलेल्या विक्री योग्य मालाच्या विक्रीची व साठवणुकीची सोय उपलब्ध आहे. 2003-2004 वर्षी गहू 1591 टन, ज्वारी 323, कापूस 85711, तुर 29894, चणा 12817, मूगफुल्ली 61, लिंबू 1 व सोयाबिन 106919 टन कृषि मालाची विक्री कृषि उत्पन्न बाजार समिती द्वारे करण्यात आली. तसेच जिल्ह्यात महाराष्ट्र राज्य वखार मंडळाच्या चार वखारी असून त्यांची क्षमता 8,000 मेट्रीक टनाची आहे. शिवाय सहकार विभागाच्या 48 वखारी असून त्यांचो ही 9,250 मेट्रीक टन कृषि माल साठवण्याची क्षमता आहे.

4.11 जमिन सुधारणा :-

जिल्ह्यातील विभागीय मृद सुधारण अधिकारी यांचे चे मार्फत बांध घालणे व उतासवर, सकलत घालणे इत्यादी संपायादारे जमिनीचा विकास केला जातो. याशिवाय महसल विभागामार्फत अतिरिक्त

[नऊ]

जमिनी दिलेल्या अर्भेहस्तांकिताना जमिन विकासाकरिता अर्भ सहाय्य देण्यात येते. तसेच विशेष घटकयोजने अंतर्गत जिल्हा कृषि विकास अधिका-यामार्फत निवडक अनुसूचित जातीच्या शेतक-यांना जमिन सुधारणा करिता अर्भ सहाय्य देण्यात येते. ओलीताच्या सोयीची उपलब्धता वाढविण्या करिता अल्प भुधारकांना विहीरी बांधण्याकरिता जिल्हयातील भु-विकास अधिकार्या मार्फत व राष्ट्रीयकृत बँके मार्फत कर्जाचे वाटप करण्यात येते.

4.12 इतर विकास कार्यक्रम :-

शेती विकासाच्या दृष्टीने जिल्हा वार्षिक योजने अंतर्गत पुढील निरनिराळे कार्यक्रम राबविले जातात. (1) फलोत्पादन कार्यक्रम अंतर्गत फलोत्पादन विभागातर्फे फळबाग लागवडीसाठी इच्छुक अल्प-भुधारक शेतकरी ज्यांचे जवळ ओलीताची सोय आहे व जे फळबाग लाऊ इच्छितात अशा शेतक-यांना सुधारित जातीच्या कलमांचा पुरवठा करून भुविकास आणि जिल्हयातील राष्ट्रीयकृत बँकेकडून कर्जरूपी अर्भसहाय्याची सोय उपलब्ध करून देण्यात येते. (2) बँकेने वाटप केलेल्या कर्जावर 33 टक्के सरासरी अनुदान देऊन शेतक-यांचा कर्जाचा बोझा काही प्रमाणात हलका करण्यात मदत करते. (कोरडवाहू शेती विकासाच्या दृष्टीने शासनाने प्रत्येक जिल्हयामध्ये कृषी पंढरी योजना सुरु केलेली आहे. जिल्हयातील प्रत्येक तहसिलीमधून कृषी पंढरी योजनेअंतर्गत जास्तीत जास्त कोरडवाहू शेती असेल अशा गावांची निवड करून त्या गावातील सर्व अल्प व अल्पभुधारकांना शेती विकासाच्या दृष्टीने जे कार्यक्रम राबविले जातात त्यांचा लाभ देण्यात येतो. (3) एकात्मिक ग्रामीण विकास योजनेंतर्गत जिल्हयातील अल्प व अल्पभुधारक शेतक-यांना नवीन विहीरी बांधण्यासाठी व जुन्या विहीरीची दुरुस्ती करण्यासाठी विजेवरील पंप संच विकत घेण्याकरिता आणि दैत्याडी व दैलजोडी विकत घेण्यासाठी राष्ट्रीयकृत व इतर बँकाकडून कर्ज मिळवून देऊन त्यावर जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेमार्फत कमीत कमी 25 ते 33 टक्के सुट देण्यात येते. (4) अल्प भुधारकांना रासायनिक खतांच्या वाढीव किंमतीवर सुट देण्यात येते. (5) किटकनाशके व मुशक नाशके यासाठी अर्भसहाय्य देण्यात येते. (6) सधन तेलविद्या विकास कार्यक्रम. (7) कडधान्यांच्या पिकाकरिता सधन उत्पादन कार्यक्रम. याशिवाय जिल्हा परिषदेच्या वाढीव उपकरातील उत्पन्नामधून कृषी विकासावर खर्च करण्यात येत असतो जसे उन्हाळी मुईमूगासाठी अनुदान देणे वगैरे.

5. जलसिंचन

5.1 जलसिंचनाची साधने:-

जिल्हयाचा कृषी उत्कर्ष साधण्यासाठी व सर्वसाधारण आर्थिक सुस्थितीसाठी सिंचन क्षमता वाढविणे ही एक अत्यंत महत्वाची बाब आहे. विहीरी, लहान पाटबंधारे, मध्यम प्रकल्प, उपसा सिंचन योजनेद्वारे तसेच नदी नाल्यावर पंप बसवून सिंचन केल्या जाते. जिल्हयामध्ये साखर कारखान्याची उभारणी झाल्यामुळे व त्या कारखान्यात ऊस आवश्यक असल्यामुळे त्यांच्या लागवडीची क्षमता वाढविणे आवश्यक झाले आहे. त्या दृष्टीने शासकिय व वैयक्तिक स्तरावरून जोमाने प्रयत्न सुरु

[बहा]

आहेत. पुढील नजिकच्या काळात आपल्या जुलैत जिल्ह्याच्या सिंचन क्षमतेत बराच बदल झालेला आढळून येईल.

5.2 निरनिराळ्या पिकाखालील ओलीताचे क्षेत्र

2002-03 वर्षात ओलीताच्या एकूण क्षेत्रापैकी सृण धान्याखाली अनुक्रमे 27 टक्के, कडधान्ये 15 टक्के, ऊसाखाली 2 टक्के फळे व साजीपाला याखाली 8 टक्के, कापसाखाली 11 टक्के व गळीताच्या पीकाखाली 31 टक्के हेक्टर सिंचन करण्यात आले.

5.3 सिंचन क्षमता

जिल्ह्यात 2002-03 वर्षात 93391 हेक्टर ओलीताखालील निव्वळ क्षेत्र असून त्यापैकी विहिरीद्वारे भिजणारे क्षेत्र अनुक्रमे 13431 हेक्टर आणि कालवे व इतर साधनांद्वारे भिजणारे क्षेत्र 994 हेक्टर आहे. ओलीताखालील एकूण क्षेत्राची लागवडीखालील एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी सांगावयाची झाल्यास ती 2002-03 वर्षात 21.77 टक्के इतकी आहे. यात विहिरीद्वारे व इतर साधनांद्वारे करण्यात येणा-या सिंचनाचाही समावेश आहे.

5.4 सिंचन प्रकल्प

जिल्ह्यामध्ये बोर, धाम, पंचधारा, डोंगरगाव व पोथरा प्रकल्पाची कामे (पोथरा प्रकल्पाचे काम जरी पूर्ण झाले नसले तरी ओलीत सुरू आहे) पूर्ण झालेली असून त्याद्वारे सन 2003-04 मध्ये 12201 हेक्टर जमिनीला हंगामी सिंचनाची सोय उपलब्ध करून देण्यात आली. भविष्यात जिल्ह्यात मध्यम प्रकल्पाद्वारे 34729 हेक्टर सिंचन होण्याची अपेक्षा आहे. अप्पर वर्धा, लोअर वर्धा व लोअर वेणा हे तिन्ही प्रकल्प पूर्ण झाल्यानंतर ह्या जिल्ह्याची जवळ जवळ 74734 हेक्टर जमीन जास्तीच्या ओलीताखाली येवून शेती विकासाच्या दृष्टिने निश्चितच लाभकारक वरेल.

6. पशुसंवर्धन व पशुवैद्यकीय सेवा

6.1 पशुधन

या जिल्ह्यामध्ये 2003 च्या पशुगणनेप्रमाणे पशुधनाची संख्या 591731 इतकी आहे. हीच पशुधनाची संख्या 1997 मध्ये 730146 इतकी होती. 2003 च्या पशुगणनेप्रमाणे गार्ड-बैल 59.57 टक्के, म्हशी-रेडे 10.91 टक्के, मेंढ्या-बकरे 28.45 टक्के आढळून येते. 2003 च्या पशुगणनेप्रमाणे दर चौ. कि.मी. मागे पशुधनाची घनता 107 इतकी आढळून येते. 1997 ते 2003 या पाच वर्षांच्या काळात पशुधनाच्या संख्येत जवळ जवळ 8 टक्क्यांनी घट झाल्याचे दिसून येते. तसेच कुक्कुटांच्या संख्येत 2003 मध्ये 1997 च्या जुलैत अंदाजे 11 टक्क्याने वाढ झाल्याचे आढळते.

6.2 पशुधन व दुग्ध उत्पादन

वर्धा जिल्हा हा ' गौळाऊ ' गुरांचे माहेरघर आहे. विशेष करून अर्धी, कारंजा व आष्टी तालुक्यात गोपालन प्रामुख्याने केले जाते. म्हशींच्या बाबतीत बहुसंख्य म्हशी ह्या स्थानिक जातीच्या असून त्या ' नागपूरी ' किंवा ' एलीचपूरी ' म्हणून ओळखल्या जातात. ' सुरी व सुर्ता ' जातीच्या

[अकरा]

म्हशी सुध्दा काही प्रमाणात ह्या जिल्ह्यात आढळतात सन 2003-2004 मध्ये जिल्ह्यात दुध योजनेद्वारे प्रतिदिन सरासरी 69.0 हजार लिटर दुध संकलित करण्यात आले.

6.3 पशु वैद्यकिय सेवा

वर्षा जिल्ह्यामध्ये 1 पशुवैद्यकिय सर्व चिकित्सालय, 25 पशुवैद्यकिय दवाखाने, 50 प्रथमोपचार केंद्रे व 102 कृत्रिम रेतन केंद्रे आहेत शिवाय ह्या जिल्ह्यात विस्तार कार्य व प्रात्यक्षिकाकरिता 1 फिस्ते पशुरोग नियंत्रक पथक आहे. इस्पितळे दवाखाने व मदत केंद्रांमध्ये उपचार केलेल्या पशूंची 2003-2004 मधील संख्या 197025 एवढी आहे. तसेच कृत्रिम रेतन केंद्रांमध्ये एकूण 22241 इतक्या जनावरांवर कृत्रिम गर्भधारणा करण्यात आली. 2002-2003 वर्षाच्या तुलनेत 2003-2004 वर्षांमध्ये कृत्रिम गर्भधारणा करण्यात आलेल्या जनावरांच्या संख्येत 1 टक्के घट झाल्याची आढळून आलेली आहे.

6.4 पशुधन विकास कार्यक्रम

पशुधन विकासाच्या कार्यक्रमाखाली जिल्हा योजनेअंतर्गत पुढील कार्यक्रम प्रामुख्याने राबविले जातात. 1) देशी गोवंशाची जपणूक व संवर्धन 2) तोंड व पायखुरी रोगाचे नियंत्रण. 3) संकरीत कालवडी आणि सुधारित म्हशिच्या पारड्या जोपासनेसाठी अर्थ सहाय्य. 4) शेळ्या / मेंढ्यांचे गट पुरविणे. 5) दुभत्या जनावरांना खाद्यपुरवठा करणे. 6) पशुवैद्यकिय संस्थांना औषध पुरवठा व शेळ्या मेंढ्यांना औषध पुरवठा 7) दुर्बल घटकांना दुभत्या जनावरांच्या पुरवठा इत्यादी.

7. मत्स्य व्यवसाय

7.1 मत्स्योत्पादन

वर्षा जिल्ह्यामध्ये एकूण 3918 हेक्टर क्षेत्र मत्स्य- उत्पादनासाठी अनुकूल आहे. याशिवाय 460 कि. मी. नदीचे पात्र देखील मत्स्य व्यवसायासाठी उपयुक्त आहे. सन 2003-04 वर्षात मत्स्यव्यवसायासाठी उपयोगात आणलेल्या 3918 हेक्टर क्षेत्रापासून 2335 मे. टन. सुजल मत्स्योत्पादन घेण्यात आले. त्याचे एकूण मुल्य 701 लाख रुपये एवढे आहे तसेच मत्स्य विज्ञ उत्पादन केंद्रांना मत्स्यव्यवसायासाठी 65 लाख मत्स्यबीज पुरविण्यात आली, केळदर येथे मत्स्यबीज उत्पादन केंद्र स्थापन करण्यात आले असून त्यातून तलावात साठविण्यासाठी मत्स्यबीज पुरविण्यात येते जिल्ह्यामध्ये साधारणतः रोहू, भरळ व कलाला, वावुर इत्यादी प्रकारचे मासे प्रामुख्याने आढळून येतात. मत्स्यव्यवसाय क्षेत्रा अंतर्गत 2003 च्या पशुगणने नुसार गासेमारी व्यवसायात गुललेल्याची लोकसंख्या पूर्णकालीन व अर्शकालीन अनुक्रमे 711 व 1541 असल्याचे दिसून येते.

[बारा]

7.2 मत्स्योत्पादन विकास कार्यक्रम

वर्षा जिल्ह्यांमध्ये मत्स्य व्यवसायाचा विकास करण्याकरिता जिल्हा योजने अंतर्गत खालील प्रमाणे कार्यक्रम राबविले जातात.

- 1) मत्स्यबीज उत्पादन केंद्राची स्थापना
- 2) अवरुध्द पाण्यातील मत्स्य संवर्धन
- 3) मच्छिमार युवकांना प्रशिक्षण
- 4) मत्स्य संवर्धन विकास यंत्रणा स्थापना

तसेच इतरही महत्वाच्या योजना राबविण्यात येतात सन 2003-2004 मध्ये मत्स्योत्पादन कार्यक्रमातर्गत बिगर आदिवासी व आदिवासी उपयोजनेअंतर्गत एकूण 1.45 लाख रुपये खर्च करण्यात आले.

8. विद्युत

8.1 विद्युतीकरण

2001 च्या जनगणनेनुसार जिल्ह्यांमध्ये एकूण 1382 गावे व 7 शहरे आहेत. त्यापैकी 31 मार्च, 2004 पर्यंत 1276 गावांचे असे एकूण जिल्ह्यांमध्ये 92 टक्के विद्युतीकरण पूर्ण झाले आहे.

8.2 विज पुरवठा केलेले शेतीचे पंप

जिल्ह्यांमध्ये 31 मार्च, 2004 पर्यंत महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळामार्फत 49229 शेतीच्या पंपांना विज पुरवठा करण्यात आला.

8.3 विद्युत वापर

2003-04 मध्ये 767120 हजार किलो वॅट तास विद्युत वापर करण्यात आली. त्यापैकी 14.25 टक्के घरगुली कामासाठी, 1.75 टक्के व्यापारिक कामासाठी, व लागूशक्तीसाठी 73.75 टक्के, औद्योगिक उत्पादनाकरिता 1 टक्के सार्वजनिक दिवाळती करिता, 7.41 टक्के शेतीकरिता व 1.79 टक्के इतर बाबीसाठी वापर करण्यात आल्याचे आढळते. तसेच जिल्ह्यांमध्ये 31 मार्च, 2004 अखेर पर्यंत 244208 विद्युत कनेक्शन्स दिल्या गेले आहेत. सन 2002-03 च्या तुलनेत 2003-04 या वर्षी विजेच्या वापरात प्रत्यक्ष घट झाली आहे. तसेच विजेच्या संबंधीच्या (कनेक्शन्सच्या) संख्येतही 4339 ने म्हणजेच 1.80 टक्क्यांनी वाढ झालेली दिसून येते.

9. खाणकाम व उद्योग

9.1 खनिज उत्पादन

जिल्ह्यांमध्ये मुख्य खनिजे आढळून येत नाहीत तरीही माती, सुरुम, गिडी इत्यादी पासून अल्पशा प्रमाणात महसूल प्राप्त होतो.

[तेरा]

9.2 उद्योग आणि कामगार

जिल्ह्यांत 2003 वर्षांत नोंदणीकृत झालेल्या कारखान्यांची संख्या 179 होती त्यापैकी 157 कारखाने चालू स्थितीमध्ये असून त्यात 9641 कामगारांना रोजगार उपलब्ध करून देण्यात आला.

9.3 औद्योगिक वसाहत

जिल्ह्यामध्ये औद्योगिक विकासाकरिता महाराष्ट्र औद्योगिक महामंडळातर्फे वर्कपासून 6 कि.मी. अंतरावर 313.19 हेक्टर जमिनीवर 1 औद्योगिक वसाहत स्थापन करण्यात आली आहे. त्यातील 204 मुखंडापैकी 161 मुखंडाचे निरनिराळे उद्योग स्थापन करण्याकरिता वाटप करण्यात आले असून पाणी व विजेची सोय उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

10. वाहतूक व दळणवळण

10.1 लोहमार्ग

जिल्ह्यात 31 मार्च, 2004 अखेरपर्यंत एकेरी लांबीचे रुंद लोहमार्ग 65 कि.मी. दुहेरी लांबीचे रुंद लोहमार्ग 225 कि.मी. तिहेरी व अधिक लांबीचे रुंद लोहमार्ग 70 कि.मी. आणि अरुंद लोहमार्ग 37 कि.मी. असे एकूण 397 कि.मी. लांबीचे लोहमार्ग आहेत. वर्धा शहर हे दिल्ली - मद्रास व हावडा - मुंबई मार्गांने जोडलेले महत्त्वाचे शहर आहे.

10.2 रस्त्यांची लांबी

जिल्ह्यामध्ये मार्च, 2004 अखेर पर्यंत ग्रामीण भागात 3337 कि. मी. लांबीच्या रस्त्यांचे काम व नगरपरिषद हद्दीतील भागात 410 कि. मी. रस्त्यांचे काम पूर्ण करण्यात आले. त्यापैकी ग्रामीण भागात 1245 कि. मी. व नगरी भागात 151 कि. मी. लांबीच्या रस्त्यांच्या डांबरीकरणाने काम पूर्ण करण्यात आले. शिवाय नगरी भागात जवळ जवळ 66 कि. मी. लांबीचे सिमेंट क्रॉन्ग्रीटचे रस्ते आहेत.

10.3 नोंदणी करण्यात आलेली वाहने

जिल्ह्यामध्ये मार्च 2003 अखेर पर्यंत निरनिराळ्या प्रकारच्या नोंदणी झालेल्या मोटार वाहनांची संख्या 64220 एवढी आहे. त्यात 85 टक्के मोटार सायकली व स्कुटर 4 टक्के मोटारी व जिप्स, 1 टक्के मालमोटारी 10 टक्के इतर वाहने आहेत. 2001-02 वर्षांच्या तुलनेत 2002-03 या वर्षी मोटार वाहनांच्या संख्येत 11 टक्क्यांनी वाढ झालेली आढळते.

10.4 टपाल व तार कार्यालये

जिल्ह्यामध्ये मार्च 2004 अखेर पर्यंत 185 टपाल कार्यालये, 19 तार कार्यालये व 91 तार केंद्रे आहेत. दर लाख लोकसंख्येमागे 15 टपाल कार्यालये व 2 तार घरे पडतात. 2003-04 वर्षांच्या तुलनेत या वर्षांत दुरध्वनीची संख्या 43659 असून 2002-03 च्या तुलनेत दुरध्वनीच्या संख्येत 2.91 टक्क्यांनी वाढ झाल्याचे आढळते. तसेच जिल्ह्यातील 166 गावांना पोस्टाची सोय उपलब्ध उपलब्ध आहे.

[चौदा]

11. कामगार व रोजगार

या संचालनालयामार्फत वर्ष 1998 मध्ये चौथी आर्थिक गणना घेण्यात आली असून, सदर आर्थिक गणनेत विंगर शेती व निवडक शेती या उद्योगातील स्व कार्यरत व आस्थापनाविषयक माहितीचा यात समावेश करण्यात आला आहे.

11.1 रोजगार

जिल्ह्यामध्ये मार्च 2004 अखेर निरनिराळ्या उद्योगांमधील एकूण रोजगार 39461 असून त्यात 16963 खाजगी, 13529 निमशासकिय व 8969 शासकिय आहेत. म्हणजेच सार्वजनिक क्षेत्रामध्ये 57 टक्के व खाजगी क्षेत्रामध्ये 43 टक्के कामगार आहेत. गेल्या वर्षीच्या तुलनेत एकूण रोजगारात घट झाली आहे.

11.2 रोजगार विनिमय केंद्रे

रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारीवरून दिसून येते की, 2003 मध्ये 14070 उमेदवारांनी काम मिळविण्याकरिता नावे नोंदविली आहेत. त्यापैकी फक्त 266 (2.0 टक्के) लोकांना काम मिळाल्याचे दिसून येते. मागील वर्षाच्या तुलनेत 2003 वर्षात नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांच्या टक्केवारीत बरीच वाढ झालेली दिसून येते.

11.3 मजूरीचे दर

सन 2003-2004 या वर्षामध्ये कुशल कारागीर उदा. सुतार, लोहार, चांमार यांचे सरासरी मजूरीचे दर अनुक्रमे 120.00, 120.00 व 60.00 रुपये यप्रमाणे तर अकुशल कामगार उदा. शेतमजूर यांना देण्यात येणारे दर अनुक्रमे 75.00 व 40.00 रुपये असल्याचे आढळते.

11.4 कृषी व विंगर कृषि आस्थापना :- (आर्थिक गणना 1998)

जिल्ह्यामध्ये कृषि व विंगर कृषि उद्योगांची संख्या 41050 आहे. यापैकी 63.51 टक्के आस्थापना ग्रामीण भागात तर केवळ 36.49 टक्के आस्थापना नागरी भागात कार्यरत आहेत. एकूण आस्थापनांपैकी 35608 खाजगी तर 927 आस्थापना सहकारी क्षेत्रात व 4515 सार्वजनिक क्षेत्रात कार्यरत आहेत. एकूण आस्थापनेच्या 14.20 टक्के आस्थापनांचे मालक अनु. जातीचे तर केवळ 4.89 टक्के आस्थापनांचे मालक अनु.जमातीचे आहेत. एकूण आस्थापनांपैकी 18.25 टक्के आस्थापना जगा विरहीत कार्यान्वीत होत्या. तर केवळ 10.49 टक्के आस्थापनेमध्ये उत्पादनासाठी विजेचा वापर करण्यात येत होता.

11.5 कामगार :-

कृषि व विंगर कृषि आस्थापनांमध्ये 106153 कामगार काम करीत होते. यापैकी 54.68 टक्के कामगार ग्रामीण भागात तर 45.32 टक्के कामगार नागरी भागात काम करीत होते.

[पंधरा]

एकूण कामगारांपैकी वेतनावर काम करणारे कामगार 59835 होते. जिल्हयातील प्रत्येक आस्थापनेत सरासरी हेच प्रमाण 2 व 3 असे होते.

11.6 उद्योग गटानुसार वर्गीकरण :-

प्रत्येक उद्योग गटात किती कामगार काम करीत होते याची गटवार माहिती या प्रकाशनातील तक्ता क्र. 5.12 मध्ये देण्यात आली आहे.

एकूण आस्थापनांपैकी किरकोळ व्यापार या उद्योग गटात सर्वाधिक म्हणजे 13247 आस्थापना होत्या. कामगार संख्येच्या दृष्टिकोनातून विचार केल्यास या आस्थापनेमध्ये 20049 कामगार काम करीत होते. सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा या उद्योग गटाचा दुसरा क्रमांक लागतो. त्यामध्ये एकूण 12336 आस्थापना होत्या. व त्यामध्ये एकूण कामगारांपैकी 43720 कामगार काम करीत होते. वस्तू निर्माण या उद्योग गटात 5586 आस्थापना होत्या. या आस्थापनेमध्ये 21525 कामगार काम करीत होते. उर्वरित उद्योग गटातील 9881 आस्थापनेमध्ये 20859 कामगार गुंतलेले होते.

11.7 सहकार क्षेत्रातील आस्थापना :-

बिगर कृषि सहकार क्षेत्रात असणा-या एकूण 923 आस्थापनांपैकी 740 आस्थापना ग्रामीण भागात तर 183 आस्थापना नागरी भागात होत्या.

11.8 स्व-कार्यरत उद्योग:-

ह्या जिल्हयातील सर्व गट मिळून एकत्र या गटातील स्व-कार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या 30149 आहे. यापैकी ग्रामीण भागात 19143, नागरी भागात 11006 उद्योग अस्तीत्वात आहेत. स्व-कार्यरत उद्योगातील व्यक्तींची/कामगारांच्या संख्या 40927 असून, त्यापैकी ग्रामीण भागात 26968, तर नागरी भागात 13955 व्यक्ती कार्यरत आहेत.

12. सहकार

वर्धा जिल्हयात 31 मार्च 2004 अखेर विविध प्रकारच्या सहकारी संस्थांची संख्या 1635 असून त्यातील एकूण समासदांची संख्या 394 हजार आहे. वर्ष 2002-03 च्या तुलनेत चालू वर्षात सहकारी संस्थांच्या संख्येत 2 टक्के वाढ तर एकूण समासदांच्या संख्येत 15 टक्के घट झाल्याचे दिसून येते.

बीगर शेती संस्थांची संख्या 289 एवढी आहे. उत्पादन संस्था एकूण 643 असून त्यापैकी सर्वात जास्त म्हणजे 345 संस्था ह्या दुग्ध व्यवसायासंबंधी निगडीत आहे.

सामाजिक संस्था एकूण 301 असून गृहनिर्माण संस्था या सर्वात जास्त असून त्यांची संख्या 146 एवढी आहे. प्राथमिक कृषी पत संस्थांच्या समासदांची संख्या सर्वात जास्त म्हणजे 158415 इतकी आहे.

प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थामार्फत 2003-04 मध्ये 3833 लाख रुपयांचे कर्ज वाटप शेतीस समासदांना करण्यात आले. 31.3.2004 अखेर कर्जाची थकबाकी 4839 लाख रुपये आहे.

[सोळा]

जिल्हा मध्यवर्ती बँकेमार्फत सन 2003-04 मध्ये 4545 लाख रु. अल्पमुदतीचे 623 लाख रु. मध्यम मुदतीचे कर्ज वाटप झाले. राज्य शुविकारा बँक मुंबई च्या वर्षा शाखेतर्फे 934 लाख रु. चे दिवस मुदतीचे कर्ज वाटप करण्यात आले. जिल्ह्यातील सर्व बँकाकडून एकंदर 18067 लाख रु. कर्ज येणे होते. 609 लाख रु. थकलेले कर्ज होते.

वर्षा जिल्ह्यात एकूण 84 मान्यताप्राप्त सावकारामार्फत कर्जाचे वाटप करण्यात येते. सावकारामार्फत 2003-04 या वर्षात एकूण 492 लाख रु. च्या कर्जाचे वाटप करण्यात आले.

13 अधिकोष

जिल्ह्यामध्ये 2003-04 अखेर वर्गीकृत बँकाच्या कार्यालयाची संख्या 73 व सहकारी बँकाची संख्या 73 इतकी आहे. दर अधिकोषाद्वारे 8471 लोकसंख्येला सेवा उपलब्ध करून देण्यात आली. तसेच दर लाख लोक संख्येमागे 12 बँकेची कार्यालये येतात.

14. बाजारभाव

14.1 घाऊक बाजारभाव

वर्षा जिल्ह्यातील ज्वारी, मूग, सुईभुग, जवस, सोयाबीन व तिळ, चणा, उडीद, कामुस, तुर या वस्तुंच्या घाऊक भावात सन 2003-2004 च्या तुलनेत अनुक्रमे 1, 2, 2, 4, 4, 4, 3, 3, 4, 2 टक्क्यांनी वाढ झाली

14.2 किरकोळ बाजारभाव

सन 2003 मध्ये काही महत्त्वाच्या जिवनावश्यक वस्तुंच्या सरासरी किरकोळ किंमती व दर किलो मागे येणे प्रमाणे आहेत. तांदुळ उत्तम 18.00 रु. गहू (मध्यम) 8.04 रु. ज्वारी संकरीत 5.78 रु. चनादाळ 20.93 रु. तुर दाळ 26.20 रु. फल्ली सेत 60.29 रु. गुळ 21.67 रु. साखर 13.62 रु. म्हशीचे दुध प्रति लिटर 14.88 रु. बोकडाचे मास 100.00 रु. वनस्पती तुप 51.58 रु. अंडी प्रति डझन 19.16 रु. मिरची 55.67 रु. बटाटे 7.08 रु. कांदे 7.41 रु. चहा 140.00 रु. जळारु ताकूळ प्रति मण 64.00 रु. राव-धागे कापड प्रति मिटर 42.00 रु. कपडे धुण्याचा सावण प्रति थार 15.50 रु. आंघोळीचा सावण प्रति वडी 12.33 रु. व सुपारी 140.00 रु. आहे

14.3 ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

पयागुल वर्ष 1982 बरोबर 100 असून 2003-04 मध्ये वर्षा केंद्राकरीता सरासरी सर्वसाधारण निर्देशांक 560 व अन्नगट निर्देशांक 471 आहे. 2002-03 वर्षाच्या गटवार निर्देशांकाच्या तुलनेत या वर्षा अन्नगट निर्देशांकात 2 टक्के वाढ झाली असून सर्वसाधारण निर्देशांकात 2 टक्केनी वाढ झाल्याची आढळते

[सतरा]

15. शैक्षणिक सुविधा

15.1

वर्षा जिल्ह्यात 2002-03 या वर्षात एकूण 923 पूर्वप्राथमिक 1047 प्राथमिक 168 माध्यमिक 75 उच्च माध्यमिक शाळा व 12 महाविद्यालये कार्यरत आहेत. एकूण 1047 प्राथमिक शाळा पैकी एकशिक्षकी कनिष्ठ प्राथमिक शाळा असून 736 उच्च प्राथमिक शाळा 311 आहेत.

15.2

2002-03 या वर्षात पूर्वप्राथमिक शाळेत 25135 प्राथमिक शाळेत 120158 माध्यमिक शाळेत 65187 उच्च माध्यमिक शाळेत 76109 व महाविद्यालयात 7602 अशा एकूण 294191 विद्यार्थ्यांनी आपला अभ्यासक्रम पूर्ण केला आहे. 2225 शैक्षणिक संस्थेत 9188 शिक्षक कार्यरत असून त्यापैकी 9072 शिक्षक प्रशिक्षित आहेत. एकूण 3960 शिक्षिका पैकी 3897 स्त्री शिक्षिका प्रशिक्षित असल्याचे आढळून येते. प्रति शैक्षणिक विद्यार्थी संख्या 2002-03 वर्षाकरिता येथे प्रमाणे पूर्वप्राथमिक 27 प्राथमिक 29, माध्यमिक 32, उच्च माध्यमिक 38, महाविद्यालये 64, असल्याचे आढळून येते.

15.3

जिल्ह्यामध्ये तांत्रिक शिक्षणाच्या सोयी असून 2 वैद्यकीय महाविद्यालये दोन तंत्रानिकेतन संस्था दोन औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था व एक अभियांत्रिकी महाविद्यालय व सहा डी.एड महाविद्यालये अस्तीत्वात आहेत.

15.4 प्रौढ शिक्षण :-

जिल्ह्यामध्ये साक्षरतेचा प्रसार व्हावा म्हणून प्रौढ शिक्षणाचा कार्यक्रम जिल्हा प्रौढ शिक्षणाधिकारी वर्धा यांचे मार्फत राबविला जातो. 1992-93 वर्षात वर्धा जिल्हा 100 टक्के साक्षर जिल्हा म्हणून घोषित करण्यात आला. निरक्षरांची साक्षरता टिकवून ठेवण्याच्या दृष्टिने संपूर्ण नवसाक्षरांसाठी साक्षरोत्तर कार्यक्रम सुरू असून 1995-96 वर्षात अशा साक्षरता केंद्रांची संख्या 571 असून 32,208 प्रौढ दाखल झाले आहेत. नवसाक्षरांसाठी साक्षरोत्तर कार्यक्रम जनशिक्षण निलयन केंद्रा द्वारे राबविण्यात येतो. संपूर्ण साक्षरता सोडीम 1986-97 या वर्षापासून कार्यान्वीत नाहीत.

16. सार्वजनिक आरोग्य सेवा

16.1

सार्वजनिक आरोग्याच्या दृष्टीने वैद्यकीय सेवा या शासन जिल्हा परिषद, नगरपरिषद तसेच धर्मादाय संस्थेमार्फत उपलब्ध करून दिल्या जातात. जिल्ह्यात सन 2003 मध्ये एकूण 11 रुग्णालये, 44 दवाखाने 14 प्रसूतीगृहे व 27 प्राथमिक आरोग्य केंद्रे कार्यरत होती. लसीचे खाटांची संख्या 805 असून 53 हजार आंतर रुग्णांवर व 796 हजार बाह्य रुग्णांवर उपचार करण्यात आले. दर लाख लोकसंख्येलागे खाटांची संख्या 65 इतकी पडते.

[अदर्या]

16.2 जन्म-मृत्यूचे प्रमाण :-

जिल्हयातील सन 2003 मध्ये एकूण 20632 जन्म आणि 8030 मृत्यू तसेच 433 बालमृत्यू नोंदविल्या गेलेत. ग्रामीण भागात जन्म मृत्यूची नोंद काटेकोरपणे होत नसल्यामुळे हे प्रमाण कमी वाटते. जिल्हा आरोग्य अधिकारी जिल्हा परिषद, वर्धा यांनी घेतलेल्या जन्म मृत्यू पाहणीच्या शाखारे वर्धा जिल्हयाकरिता जन्माचे प्रमाण दर हजारी 16.68 व मृत्यूचे प्रमाण 6.49 आहे, व बालमृत्यूचे प्रमाण दर हजारी जिवंत जन्मांमार्गे 20.99 आहे.

16.3 कुटुंब कल्याण कार्यक्रम:-

जिल्हयात मार्च 2004 अखेर एकूण 34 कुटुंब नियोजन केंद्रे अस्तीत्वात होती. त्यापैकी ग्रामीण भागात 79 टक्के व शहर भागात 21 टक्के आहेत. निर्बीजीकरण केलेल्यांची एकूण संख्या 8611 इतकी असून त्यापैकी 6.99 टक्के पुरुषांनी व 93.01 टक्के स्त्रीयांनी हातक्रिया करून घेतल्याचे आढळते. निर्बीजीकरण केलेल्या व्यक्तीपैकी 72 टक्के व्यक्ती ग्रामीण भागातील होत्या. तसेच लूम पध्दतीचा वापर 7093 स्त्रिया करित असल्याचे आढळते. लोकसंख्येला आळा घालण्याच्या दृष्टीने शासनातर्फे कुटुंब कल्याण हा कार्यक्रम दरवर्षी नियमितपणे राबविण्यात येत असतो.

17. कमजोर घटकांचे कल्याण

17.1

महाराष्ट्र शासनाच्या त्रिविध उपक्रमाद्वारे कमजोर घटकांच्या कल्याणाकरिता निरनिराळ्या योजना जिल्हा स्तरावर राबविण्यात येतात. उदा. ग्रामीण भागातील भुमीहीन मजुरांना जागा देणे, झोपड्या बांधणे, शेतीच्या विकासासाठी विहिरी बांधण्याकरिता व पंप संच बसविण्याकरिता अनुदान तसेच कर्ज रुपाने पैसा उपलब्ध करून देणे व तसेच भागासवर्गीय विद्याभ्याना शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क देणे. माध्यमिक शाळेत शिक्षणा-या भागासवर्गीय विद्याभ्याना शिष्यवृत्ती देणे, आध्यमिक शाळांत परिक्षेतर शिष्यवृत्त्या देणे, आर्थिक दृष्ट्या भागासवर्गीय विद्याभ्याना शैक्षणिक सवलती, आर्थिक दृष्ट्या भागासवर्गीय विद्याभ्यास माध्यमिक परिक्षेतर स्तरावर शिष्यवृत्त्या देणे, या शिवाय समाजकल्याण विभागामार्फत बरेच इतरही कार्यक्रम राबविले जातात.

17.2 विशेष घटक योजना :-

माननीय पंतप्रधानांच्या 20 सुत्री कार्यक्रमांतर्गत बाब 7 मध्ये विशेष घटक योजना समाविष्ट करण्यांत आली असून महाराष्ट्र शासनाच्या दिनांक 18.6.1982 च्या निर्णयान्वये ही योजना सुरु करण्यांत आली. या योजनेअंतर्गत प्रत्येक पंचायत समितीमधून 70 याप्रमाणे एकूण जिल्हयात 500 अनुसूचित जाती व नवबौध्द शेतक-यांची निवड करण्यांत येते. ज्या अनुसूचित जाती व नवबौध्द कुटुंबाजवळ 6 हेक्टर पर्यंत जमीन असेल आणि ज्या कुटुंबाचे शेती व्यतीरिक्त वार्षिक उत्पन्न 3,600 रुपये असेल अशाच कुटुंबांना ही योजना लागू आहे. अशा प्रत्येक कुटुंबाकरिता 9,560 रुपयाचे अनुदान 3 ते 4 वर्षा मध्ये जमीन सुधारणा, सुधारित अवजारे, बैलजोडी व बैलगाडी, भविष्य संघ

[एकोणीस]

पुरवठा व लघु सिंचन या बाबीवर खर्च करण्याकरीता देण्यात येतात. 2003-04 मध्ये या योजनेवर 573.50 लाख रुपये इतका खर्च झाला.

17.3 एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम :-

जिल्ह्यातील दारिद्र्य रेषेखालील जीवन जगणा-या कुटुंबांना आर्थिक सहाय्य देवून त्यांचे राहणीमान उंचावण्याकरिता एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम राबविण्याचे केंद्र शासनाच्या धोरणानुसार 20 कलमी कार्यक्रमातील तिस-या कलमान्वये महाराष्ट्र शासनाने ठरविले आहे. वर्धा जिल्ह्यात दारिद्र्य रेषेखालील जीवन जगणा-या कुटुंबांची गणना मार्च 1997-98 च्या सर्वेक्षणानुसार घेण्यात आली. जिल्ह्यामध्ये एकूण 88,879 कुटुंबे दारिद्र्य रेषेखालील जीवन जगतात असे निदर्शनास आले. याचाच अर्थ म्हणजे जिल्ह्यात एकूण 48 टक्के कुटुंबे ही दारिद्र्य रेषेखालील जीवन जगत आहे. दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबांना राष्ट्रीयकृत व इतर बँकाकडून कर्ज रुपाने मदत मिळवून देवून त्यांची आर्थिक परिस्थिती सुधारण्यास हातभार लावणे हा उद्येश योजनेमागे आहे.

हा कार्यक्रम राबविण्याकरीता महाराष्ट्र शासनाने जिल्हा पातळीवर जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेची निर्मिती केलेली आहे. या कार्यक्रमांतर्गत 2003-04 मध्ये 482.26 लाख रुपये खर्च करण्यात आलेत.

17.4 संजय गांधी स्वावलंबन योजना

जिल्ह्यातील बेकारांना त्यांचा स्वतंत्र व्यवसाय सुरु करण्याकरिता या योजनेंतर्गत महसूल विभागामार्फत रुपये 2500 पर्यंतच्या कर्जांचे वाटप करण्यात येते यासाठी प्रत्येक तालुक्यात स्वतंत्र समिती स्थापन करण्यात आली आहे.

18. इतर

18.1 जिल्हा परिषद, नगर परिषद व ग्रामपंचायत यांचे उत्पन्न व खर्च

(अ) जिल्हा परिषद :-

सन 2003-04 मध्ये जिल्हा परिषदेची सुरुवातीची शिल्लक धरून एकूण उत्पन्न 4327.42 लाख रुपये असून खर्च 2075.78 लाख रुपये आहे. म्हणजेच उत्पन्नाच्या 47.97 टक्के खर्च झालेला आढळतो.

(ब) नगरपरिषद :-

जिल्ह्यात एकूण सहा नगरपरिषदा आहेत. नगरपरिषदेच्या उत्पन्नाची साधने म्हणजे जकात कर, घरे व जमीन यावरील कर, नगरपालीकेच्या मातमतेपासून मिळालेले उत्पन्न व इतर उत्पन्न ही होत. सन 2003-04 मध्ये जिल्ह्यातील सर्व नगरपालीकेची एकूण सुरुवातीची शिल्लक धरून उत्पन्न 3510.65 लाख रुपये असून खर्च 2925.48 लाख रुपये आहे. म्हणजेच उत्पन्नाच्या 83.33 टक्के खर्च करण्यात आलेला आढळतो.

[विस]

(क) ग्रामपंचायत :-

जिल्ह्यात एकूण 517 ग्रामपंचायती कार्यरत आहेत. त्या सर्वांचा एकत्रित विचार केला असला सन 2003-04 या वर्षामध्ये त्यांचे एकूण उत्पन्न सुरुवातीची शिल्लक धरून 1438.68 लाख रुपये असून खर्च 905.08 लाख रुपये इतका झालेला आढळतो. म्हणजेच उत्पन्नाच्या तुलनेत 62.91 टक्के इतका खर्च झालेला आहे.

18.2 जिल्ह्यात प्रत्यक्ष जमा झालेला महसूल

जिल्ह्यामध्ये महसूल विभागामार्फत जमिन महसूल गोळा करण्यात येतो. सन 2003-04 मध्ये जमीन महसूल 7.33 लाख रुपये जमा करण्यात आला. करमणूक करापासून सन 2003-04 मध्ये एकूण उत्पन्न 61.17 लाख रुपये झाले. याशिवाय जिल्ह्याला इतर कर, विक्री कर, वाहन कर, नोंदणी शुल्क आंशिकरतीत मिळालेला वाटा तसेच विद्युत व सिंचन यापासून मिळालेले उत्पन्न प्राप्त होते.

18.3 गृह निर्माण योजना

जिल्ह्यातील आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी 'गृह निर्माण योजना' नागपूर गृह निर्माण मंडळामार्फत राबविण्यात येते.

18.4 वृत्तपत्रे व नियतकालिके

जिल्ह्यात 31 मार्च 2004 रोजी 11 मराठी दैनिके, 35 मराठी व 1 मराठी पक्षीक व 2 मराठी मासिके प्रकाशित करण्यात आलीत. तसेच 19 मुद्रणालये आहेत.

18.5 वाचनालये / ग्रंथालये

जिल्ह्यामध्ये जिल्हा मुख्यालयात शासकिय ग्रंथालयाची सोय उपलब्ध आहे. याशिवाय जिल्ह्यात निरनिराळ्या संस्थेकडून वाचनालये चालविण्यात येतात. वर्धा जिल्ह्यात एकूण 105 ग्रंथालये असून त्यात 'अ' वर्गाचे 4, 'ब' वर्गाचे 5, 'क' वर्गाचे 27 'व ड' वर्गाची 69 ग्रंथालये कार्यरत असून यात 'गांधी अध्ययन केंद्र' या महत्वाच्या वाचनालयाचा प्रामुख्याने उल्लेख करावा लागेल.

18.6 पोलीस व गुन्हे

जिल्ह्यामध्ये अंतर्गत सुरक्षितेच्या दृष्टिने 17 पोलीस ठाणे व 6 आउटपोस्ट आहेत. तसेच 2003-04 मध्ये 13396 गुन्हे नोंदविण्यात आलीत. त्यापैकी सर्वात जास्त स्थानिक कायद्याखालील दखलपात्र गुन्हे आहेत.

18.7 करमणूक व प्रेक्षणीय स्थळे

या जिल्ह्यामध्ये 9 कायम स्वरूपाची चित्रपट गृहे, 3 फिरती चित्रपट गृहे व 7 सरकारमान्य व्हीडीओ केंद्रे आहेत. दर लाख लोकसंख्येमागे साधारणतः 1 चित्रपट गृह पडते. वर्धा जिल्ह्यामध्ये प्रेक्षणीय स्थळे नसली तरी दर्शनीय स्थळांमध्ये सेवाग्राम व पवनार याचा उल्लेख करावा लागेल.

[एकविस]

सेवाग्राम मध्ये ' बापूकुटी ' म्हणजे महात्मा गांधी यांचे वास्तव्याचे ठिकाण, व पवनार झुडान जेथे ' विनोबा भावे ' यांचे आश्रम आहे.

18.8 रोजगार हमी योजना

राज्य शासनाद्वारे रोजगार हमी योजना ही अत्यंत महत्वाची अशी योजना राबविण्यात येते. योजनेनुसार दि. 20 डिसेंबर, 1974 रोजी विधीमंडळाच्या दोन्ही सभागृहात मंजूर केलेल्या प्रस्तावातील तरतुदीना अनुरूप असलेल्या अशा विशिष्ट अटीवर ग्रामीण अकुशल कामगारांकरिता रोजगार हमीची तरतूद केलेली आहे. अशा कामगार हमी योजनेला महाराष्ट्र शासन सर्वात जास्त महत्व देते. परंतु रोजगार हमी योजने अंतर्गत वर्धा जिल्ह्यामध्ये सन 2003-04 साली कोणत्याच प्रकारचा खर्च करण्यात आला नाही.

भाग - 2

वर्ष

2003-04

तक्ता क्र - 1.1

जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे, व लोकसंख्या

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	तहसिल	बा ब	क्षेत्र चौ कि मी	दर चौ कि मी मध्ये लोकसंख्या	गावे संख्या		शहरा ची संख्या	आकडे हजारात		लोकसंख्या		
					वस्ती असलेली	ओ सा ड		वापरा तील निवास गृहे संख्या	कुटुंबा ची संख्या	एकुण	पुरुष	स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1 आष्टी	ए		519	142	88	70	0	13	16	73594	38037	35557
	ग्रा		519	142	88	70	0	13	16	73594	38037	35557
	ना		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 कारंजा	ए		713	124	101	20	0	16	20	88720	45592	43128
	ग्रा		713	124	101	20	0	16	20	88720	45592	43128
	ना		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 आर्वी	ए		915	157	153	67	1	26	31	143498	74088	69410
	ग्रा		908	113	153	67	0	20	23	102923	53073	49850
	ना		7	5796	0	0	1	6	8	40575	21015	19560
4 सेलु	ए		754	176	142	30	1	22	29	133078	68444	64634
	ग्रा		747	161	142	30	0	20	26	120026	61720	58306
	ना		7	1865	0	0	1	2	3	13052	6724	6328
5 वर्धा	ए		774	406	117	35	2	47	69	314537	162741	151796
	ग्रा		766	245	117	35	0	27	42	187865	97174	90691
	ना		8	15834	0	0	2	20	27	126672	65567	61105
6 देवळी	ए		677	229	105	45	2	29	34	155214	80106	75108
	ग्रा		673	153	105	45	0	19	23	102814	52977	49837
	ना		4	13100	0	0	2	10	11	52400	27129	25271
7 हिंगण-घाट	ए		906	235	132	55	1	37	45	212478	109980	102498
	ग्रा		893	135	132	55	0	22	26	120136	62035	58101
	ना		13	7103	0	0	1	15	19	92342	47945	44397
8 समदूरपुर	ए		910	127	166	56	0	20	25	115617	60002	55615
	ग्रा		910	127	166	56	0	20	25	115617	60002	55615
	ना		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकुण	ए		6309	196	1004	378	7	212	271	1236736	638990	597746
	ग्रा		6271	145	1004	378	0	157	203	911695	470610	441085
	ना		38	8554	0	0	7	54	68	325041	168380	156661

टिप :- 1) आकडे पुर्णकात केल्याने बेरज जुळतीलच उ से नाही

2) रकाना क्र. 4, 9 ची आकडेवारी 1991 च्या जनगणनेनुसार आहे उर्वरीत आकडेवारी जनगणना 2001नुसार आहे.

आधार :- 2001 ची जनगणना

तक्ता क्र - 1.2

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा - वधा

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	एकुण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया		
			एकुण	ग्रामीण	नागरी	एकुण	ग्रामीण	नागरी	एकुण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	आष्टी	2001	73594	73594	0	38037	38037	0	35557	35557	0
		1991	66844	66844	0	34556	34556	0	32288	32288	0
		1981	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		1971	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		1961	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		1951	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	2001	88720	88720	0	45592	45592	0	43128	43128	0
		1991	77691	77691	0	39869	39869	0	37822	37822	0
		1981	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		1971	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		1961	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		1951	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	2001	143498	102923	40575	74088	53073	21015	69410	49850	19560
		1991	132745	95817	36928	68087	49168	18919	64658	46649	18009
		1981	249188	218069	31119	127594	111643	15951	121592	106424	15168
		1971	217783	191289	26494	111177	97563	13614	106606	93726	12880
		1961	179276	157798	21478	91114	80211	10903	88162	77587	10575
		1951	144390	122441	21949	72892	61702	11190	71498	60739	10759
4	सेलु	2001	133078	120026	13052	68444	61720	6724	64634	58306	6328
		1991	115219	103743	11476	59253	53319	5934	55966	50424	5542
		1981	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		1971	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		1961	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		1951	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	2001	314537	187865	126672	162741	97174	65567	151796	90691	61105
		1991	245982	142997	102985	127983	74342	53641	117999	68655	49344
		1981	424770	283454	141316	218869	145517	73352	205901	137937	67964
		1971	357376	237117	120259	184617	121055	63562	172759	116062	56697
		1961	287737	196090	91647	147362	98947	48415	140375	97143	43232
		1951	250855	179820	71035	127197	90387	36810	123658	89433	34225

1951 पासुनच्या लोकसख्येमधील दशवर्षीक फरक

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	तहसिल	वर्ष	एकुण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया		
			एकुण	ग्रामीण	नागरी	एकुण	ग्रामीण	नागरी	एकुण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
6	देवळी	2001	155214	102814	52400	80106	52977	27129	75108	49837	25271
		1991	144051	90638	53413	74261	46521	27740	69790	44117	25673
		1981	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		1971	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		1961	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		1951	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगण घाट	2001	212478	120136	92342	109980	62035	47945	102498	58101	44397
		1991	184475	105760	78715	94689	54056	40633	89786	51704	38082
		1981	252660	193585	59075	129233	98614	30619	123427	94971	28456
		1971	204403	160054	44349	104246	81155	23091	100157	78899	21258
		1961	167264	130374	36890	84418	65475	18943	82846	64899	17947
		1951	143658	110790	32868	71662	55139	16523	71996	55651	16345
8	समुद्र पुर	2001	115617	115617	0	60002	60002	0	55615	55615	0
		1991	100350	100350	0	51672	51672	0	48678	48678	0
		1981	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		1971	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		1961	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		1951	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकुण		2001	1236736	911695	325041	638990	470610	168380	597746	441085	156661
		1991	1067357	783840	283517	550370	403503	146867	516987	380337	136650
		1981	926618	695108	231510	475696	355774	119922	450920	339332	111588
		1971	779562	588460	191102	400040	299773	100267	379522	288687	90835
		1961	634277	484262	150015	322894	244633	78261	311383	239629	71754
		1951	538903	413051	125852	271751	207228	64523	267152	205823	61329

1951 पासुनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	तहसिल	वर्ष	दर चौस कि मी मधील लोकसंख्या	दर हजार पुरुषांमागे स्त्रियांचे प्रमाण	दर दशवार्षिक		
					एकुण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	13	14	15	16	17
1	आष्टी	2001	142	934	10.10	10.10	0
		1991	134	914	0	0	0
		1981	0	0	0	0	0
		1971	0	0	0	0	0
		1961	0	0	0	0	0
		1951	0	0	0	0	0
2	कारंजा	2001	124	946	14.20	14.20	0
		1991	96	950	0	0	0
		1981	0	0	0	0	0
		1971	0	0	0	0	0
		1961	0	0	0	0	0
		1951	0	0	0	0	0
3	आर्वी	2001	157	937	8.10	7.42	9.88
		1991	133	956	0	0	0
		1981	108	953	14.42	14.00	17.46
		1971	94	964	21.48	21.22	23.35
		1961	78	967	24.16	28.88	-2.15
		1951	62	973	0	0	0
4	सेलु	2001	176	944	15.50	15.70	13.73
		1991	173	949	0	0	0
		1981	0	0	0	0	0
		1971	0	0	0	0	0
		1961	0	0	0	0	0
		1951	0	0	0	0	0
5	वर्धा	2001	405	933	27.87	31.38	23.00
		1991	311	922	0	0	0
		1981	201	941	18.86	19.54	17.51
		1971	169	935	24.20	20.92	31.22
		1961	136	952	14.70	9.05	29.02
		1951	119	976	0	0	0

तक्ता क 1.2 पुढे चालु

1951 पासुनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	तहसिल	वर्ष	दर चौरस कि मी मधील लोकसंख्या	दर हजार पुरुषांमार्गे स्त्रियांचे प्रमाण	दर दशवार्षिक		
					एकुण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	13	14	15	16	17
6	देवळी	2001	229	938	7.75	13.43	-1.90
		1991	220	933	0	0	0
		1981	0	0	0	0	0
		1971	0	0	0	0	0
		1961	0	0	0	0	0
		1951	0	0	0	0	0
7	हिंगण घाट	2001	235	932	15.18	13.59	17.32
		1991	203	947	0	0	0
		1981	134	946	23.61	20.95	33.20
		1971	108	962	22.20	22.77	20.22
		1961	89	988	16.43	17.68	12.24
		1951	76	1000	0	0	0
8	समुद्रपुर	2001	127	927	15.21	15.21	0
		1991	102	923	0	0	0
		1981	0	0	0	0	0
		1971	0	0	0	0	0
		1961	0	0	0	0	0
		1951	0	0	0	0	0
जिल्हा एकुण		2001	196	935	15.87	16.31	14.65
		1991	169	938	15.19	12.77	22.46
		1981	147	947	18.86	18.12	21.14
		1971	124	950	22.91	21.52	27.39
		1961	101	963	17.70	17.24	19.20
		1951	85	981	0	0	0

टिप :- पुनरचीत तालुक्याच्या बाबतीत तालुकावार 1981 ची लोकसंख्या उपलब्ध नसल्यामुळे दशवर्षीय वाढ देता येत नाही

आधार :- 1951,1961,1971,1981,1991,2001(स्थाई आकडेवारी) जनगणना

तक्ता क्र - 1.3

2001 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकाद्वारे वर्गीकरण

जिल्हा - वर्धा

(लोकसंख्या शंभरात)

अ क्र	तहसिल	वस्ती असलेली गावे							
		200 पेक्षा कमी		200 ते 499		500 ते 999		1000 ते 1999	
		संख्या	लोक संख्या	संख्या	लोक संख्या	संख्या	लोक संख्या	संख्या	लोक संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	आष्टी	25	17	15	54	26	179	14	184
2	कारंजा	18	15	18	67	37	288	23	297
3	आर्धी	39	22	51	180	30	204	21	275
4	संतु	39	21	29	99	38	265	25	348
5	वर्धा	22	9	14	53	28	211	31	426
6	देवळी	16	15	18	67	41	294	24	330
7	हिंभणघाट	19	15	29	96	40	273	33	434
8	सकृद्रपुर	25	28	61	227	57	403	15	212
जिल्हा एकुण		203	142	235	843	297	2117	186	2506

पुढे चालू..

अ क्र	तहसिल	वस्ती असलेली गावे								ओसाड गांवे संख्या
		2000 ते 4999		5000 ते 9999		10000 व अधिक		एकुण		
		संख्या	लोक संख्या	संख्या	लोक संख्या	संख्या	लोक संख्या	संख्या	लोक संख्या	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	आष्टी	7	195	0	0	1	107	88	736	70
2	कारंजा	4	111	0	0	1	119	101	887	20
3	आर्धी	12	348	0	0	0	0	153	1029	67
4	संतु	8	259	3	209	0	0	142	1200	30
5	वर्धा	12	363	9	674	1	142	117	1879	35
6	देवळी	5	160	0	0	1	164	105	1028	45
7	हिंभणघाट	9	248	2	135	0	0	132	1201	55
8	सकृद्रपुर	6	177	2	109	0	0	166	1156	56
जिल्हा एकुण		63	1861	16	1127	4	532	1004	9116	378

टिप :- आकडे पुर्णोत्तर केल्यानंतर वरजा जुळतीलच असे नाही.

आधार :- 2001 ची जनगणना

तक्ता क्र - 1.4

2001 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण

जिल्हा - वर्धा

(लोकसंख्या हजारात)

अ क्र	तहसिल	लोकसंख्ये प्रमाणे शहरांची संख्या								
		5000 पेक्षा कमी		5000 ते 9999		10000 ते 19999		20000 ते 49999		
		संख्या	लोक संख्या	संख्या	लोक संख्या	संख्या	लोक संख्या	संख्या	लोक संख्या	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	0	0	0	0	0	0	1	41	
4	सेलु	0	0	0	0	1	13	0	0	
5	वर्धा	0	0	0	0	1	16	0	0	
6	देवळी	0	0	0	0	1	16	1	37	
7	हिंगणघाट	0	0	0	0	0	0	0	0	
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0	0	
जिल्हा एकुण		0	0	0	0	3	45	2	78	

पुढे चालू..

अ क्र	तहसिल	लोकसंख्ये प्रमाणे शहरांची संख्या					
		50000 ते 99999		100000 व अधिक		एकुण	
		संख्या	लोक संख्या	संख्या	लोक संख्या	संख्या	लोक संख्या
1	2	11	12	13	14	15	16
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	0	0	0	0	1	41
4	सेलु	0	0	0	0	1	13
5	वर्धा	0	0	1	111	2	127
6	देवळी	0	0	0	0	2	53
7	हिंगणघाट	1	92	0	0	1	92
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकुण		1	92	1	111	7	326

टिप :- आकडे पुर्णांकांत केल्याने बरेजा जुळतील व असे नाही.

आधार :- 2001 ची जनगणना

तक्ता क्र - 1.5 (अ)

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा - वर्धा

(आकडे शंभरात)

अ क्र	तहसिल	बाब	काम करणा-यांचा वर्ग						
			शेतकरी	शेतमजूर	पशुसंवर्धन, जंगल काम, मच्छीमारी, शिकारी, फळबाग, मळे इ	खानकाम व दगड खानकाम करणारे	वस्तु निर्माण प्रक्रिया सेवा व दुरुस्त्या इ घरगुती उद्योगात काम करणारे	घरगुती उद्योगा व्यतीरीक्त इतर उद्योग	बांध काम करणारे
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 आष्टी	ग्रा		93	167	5	0	2	7	10
	ना		0	0	0	0	0	0	0
	ए		93	167	5	0	2	7	10
2 कारंजा	ग्रा		180	152	10	0	2	6	3
	ना		0	0	0	0	0	0	0
	ए		180	152	10	0	2	6	3
3 आर्वी	ग्रा		139	277	7	0	3	9	4
	ना		11	43	3	1	2	9	4
	ए		150	320	10	1	5	18	8
4 सेलु	ग्रा		156	271	8	1	1	21	4
	ना		6	20	1	0	1	3	0
	ए		162	291	9	1	2	24	4
5 वर्धा.	ग्रा		148	323	13	2	6	32	16
	ना		10	12	4	0	1	32	15
	ए		158	335	17	2	7	64	31
6 देवळी	ग्रा		107	254	4	1	2	17	2
	ना		9	34	1	1	2	28	5
	ए		116	288	5	2	4	45	7
7 हिंगणघाट	ग्रा		178	267	7	1	4	12	3
	ना		11	21	2	0	2	59	9
	ए		189	288	9	1	6	71	12
8 समुद्रपुर	ग्रा		204	238	7	2	5	9	10
	ना		0	0	0	0	0	0	0
	ए		204	238	7	2	5	9	10
जिल्हा एकुण	ग्रा		1205	1949	61	7	25	113	52
	ना		47	130	11	2	8	131	33
	ए		1252	2079	72	9	33	244	85

पुढे चालू

तक्ता क्र - 1.5 (अ) पुढे चालू

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा - वर्धा

(आकडे शंभरात)

अ क्र	तहसिल	बाब	काम करणा-यांचा वर्ग						एकुण काम न करणारे	एकुण लोकसंख्या (14 ते 16)
			व्यापार आणि वाणिज्य क्षेत्रात काम करणारे	चाहतुक सातवण आणि दळण चळण	इतर काम करणारे		सिनांतक काम करणारे			
1	2	3	11	12	13	14	15	16	17	
		ग्रा	8	3	17	310	15	343	968	
1	आष्टी	ना	0	0	0	0	0	0	0	
		ए	8	3	17	310	15	343	968	
		ग्रा	9	1	20	384	28	365	777	
2	कारंजा	ना	0	0	0	0	0	0	0	
		ए	9	1	20	384	28	365	777	
		ग्रा	7	4	18	468	29	461	958	
3	आर्वी	ना	21	7	22	121	5	243	369	
		ए	28	11	40	589	34	704	1327	
		ग्रा	12	4	24	501	12	524	1037	
4	सेलु	ना	3	2	5	42	0	73	115	
		ए	15	6	29	543	12	597	1152	
		ग्रा	19	16	53	628	24	778	1430	
5	वर्धा	ना	59	30	102	266	3	761	1030	
		ए	78	46	155	894	27	1539	2460	
		ग्रा	8	2	19	416	37	454	907	
6	देवळी	ना	20	9	47	156	8	370	534	
		ए	28	11	66	572	45	824	1441	
		ग्रा	8	2	19	504	39	515	1058	
7	हिंगण -घाट	ना	37	14	50	205	10	572	787	
		ए	45	16	69	709	49	1087	1845	
		ग्रा	10	1	19	504	41	459	1004	
8	समुद्रपुर	ना	0	0	0	0	0	0	0	
		ए	10	1	19	504	41	459	1004	
		ग्रा	81	33	189	3715	225	3899	7839	
	जिल्हा एकुण	ना	140	62	226	790	26	2019	2835	
		ए	221	95	415	4505	251	5918	10674	

टिप :- आकडे पूर्णांकांत केल्याने बेरजा जुळतीलच असे नाही.

आधार :- 1991 ची जनगणना

तक्ता क्रमांक - 1.5(ब)

1991 च्या जनगणनेनुसार मुख्यतः काम करणा-या व्यक्तींची उद्योगगट क्षेत्रनिहाय विभागणी.

जिल्हा - वर्धा

(आकडे हजारात)

बाब	प्राथमिक क्षेत्र			द्वितीय क्षेत्र			तृतीय क्षेत्र			एकूण		
	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ग्रामीण	176	146	322	16	3	19	26	4	30	218	153	372
	81%	95%	87%	7%	2%	5%	12%	3%	8%	100%	100%	100%
नागरी	12	7	19	16	1	17	38	5	43	66	13	79
	18%	54%	24%	24%	8%	22%	58%	38%	54%	100%	100%	100%
एकूण	189	153	341	32	4	36	64	9	73	285	166	451
	66%	92%	76%	11%	2%	8%	22%	5%	16%	100%	100%	100%

तक्ता क्रमांक - 1.6 (अ)

लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण - जनगणना 1991

जिल्हा - वर्धा

बाब	सर्व वयोगट	0 ते 9	10 ते 14	15 ते 19	20 ते 24	25 ते 29	30 ते 34	35 ते 39	40 ते 44	45 ते 49	50 ते 54	55 ते 59
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
एकूण	1067357	231933	123181	109916	96517	83145	72504	66963	53863	49503	45203	34730
ग्रामिण	783840	173882	89337	77936	67576	59407	52462	48400	40050	36913	34772	26290
नागरी	283517	58051	33844	31980	28941	23738	20042	18563	13813	12590	10431	8440

पुढे चालू

बाब	60 ते 64	65 ते 69	70 ते 74	75 ते 79	80 व त्यावरील	वय अनिर्देशित
1	2	3	4	5	6	7
एकूण	36747	23012	19050	7190	10170	3730
ग्रामिण	28730	17625	14530	5420	7970	2540
नागरी	8017	5387	4520	1770	2200	1190

तक्ता क्रमांक - 1.6 (ब)

लोकसंख्येचे धर्मानुसार वर्गीकरण जनगणना 1991

जिल्हा - वर्धा

(आकडे शंभरात)

बाब	सर्व धर्म	बौध्द	ख्रिश्चन	हिंदू	जैन	मुस्लीम	शीख	इतर	धर्म अनिर्देशित
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
एकूण	5504	780	7	4463	26	208	5	2	13
पुरुष	4035	591	3	3330	5	92	3	2	9
नागरी	1469	189	4	1133	21	116	2	0	4
एकूण	5170	737	7	4191	24	194	4	2	11
स्त्रीया	3003	558	3	3138	4	87	3	2	8
नागरी	1367	178	4	1052	20	107	1	0	3
एकूण	10675	1517	14	8654	50	403	9	4	24
ग्रामिण	7838	1150	6	6469	9	179	6	4	17
नागरी	2835	367	8	2185	42	223	3	0	7

टिप आकडे अपूर्णाकात असल्यामुळे बेरजा जुळणार नाही

आधार - जनगणना 1991

तक्ता क्रमांक - 1.7

2001 च्या जनगणनेनुसार अनुसुचित जाती व जमातीची आकडेवारी

जिल्हा - वर्धा			(आकडे हजारत)								
अ. क्र.	तहसील	बाब	अनुसुचित जाती			अनुसुचित जमाती			एकूण		
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	आष्टी	एकूण	9	5	4	10	5	5	19	10	9
		ग्रामीण	9	5	4	10	5	5	19	10	9
		नागरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	एकूण	8	4	4	13	7	6	21	11	10
		ग्रामीण	8	4	4	13	7	6	21	11	10
		नागरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	एकूण	19	10	9	23	12	11	42	22	20
		ग्रामीण	14	7	7	20	10	10	34	17	17
		नागरी	5	3	2	3	2	1	8	5	3
4	सेलु	एकूण	14	7	7	22	11	11	36	18	18
		ग्रामीण	12	6	6	20	10	10	32	16	16
		नागरी	2	1	1	2	1	1	4	2	2
5	वर्धा	एकूण	40	21	19	28	15	13	68	36	32
		ग्रामीण	24	13	11	21	11	10	45	24	21
		नागरी	16	8	8	7	4	3	23	12	11
6	देवळी	एकूण	30	15	15	18	9	9	48	24	24
		ग्रामीण	18	9	9	15	8	7	33	17	16
		नागरी	12	6	6	3	1	2	15	7	8
7	हिंगणघाट	एकूण	27	14	13	21	11	10	48	25	23
		ग्रामीण	15	8	7	14	7	7	29	15	14
		नागरी	12	6	6	7	4	3	19	10	9
8	समुद्रपुर	एकूण	12	6	6	19	10	9	31	16	15
		ग्रामीण	12	6	6	19	10	9	31	16	15
		नागरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण	एकूण	159	82	77	154	79	75	313	161	152	
	ग्रामीण	112	58	54	132	68	64	244	126	118	
	नागरी	47	24	23	22	11	11	69	35	34	

आधार -- 2001 ची जनगणना.(अस्थाई)

टिप - 1) आकडे पूर्णाकात दिल्याने बरेजा जुळणार नाही.

2) नवबौद्धाची लोकसंख्या उपलब्ध नाहीत ती अनुसुचित जातीच्या लोकसंख्ये मध्ये समाविष्ट आहे.

तक्ता क्रमांक - 1.8

भिंती/ छप्परे यासाठी वापरलेल्या साधन सामुग्री नुसार घरांचे वर्गीकरण

जिल्हा - वर्धा

अ.क्र.	बाब	एकूण संख्या	ग्रामीण संख्या	नागरी संख्या
1	2	3	4	5
एकूण जनगणना घरे		272155	204470	67685
एक भिंतीसाठी वापरलेली सामुग्री				
1	गवत, पाने, वेळू व बांबू	28580	23395	5185
2	माती	133650	125360	8290
3	कच्च्या विटा	17980	11805	6175
4	लाकूड	2190	1070	1120
5	पक्क्या विटा	80445	38235	42210
6	गॅल्वनाईज्ड लोखंडी किंवा इतर धातूचे पत्रे	1545	455	1090
7	दगड	715	580	135
8	सिमेंट कॉक्रीट	4590	1760	2830
9	वर उल्लेखलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली इतर सामुग्री	2460	1810	650
दोन छपरांसाठी वापरलेली सामुग्री				
1	गवत, पाने, वेळू, माती, कच्च्या विटा किंवा बांबू	12780	11885	895
2	कौले, तक्ती दगड, कंकर	181005	150555	30450
3	पन्हाळीचे लोखंडी पत्रे, जस्ताचे किंवा धातूचे पत्रे	24805	13955	10850
4	अॅस्बेस्टॉस सिमेंटचे पत्रे	3710	2105	1605
5	विटा व चुना	3630	2065	1565
6	दगड	730	325	405
7	प्रचलित सिमेंट कॉक्रीट	24040	6850	17190
8	इतर वर उल्लेखलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली सामुग्री	21455	16730	4725

आधार :- 1991 ची जनगणना.

तक्ता क्रमांक - 1.9

आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामिण/ नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण

जिल्हा - बर्धा

अ.क्र.	बाब	ग्रामीण संख्या	नागरी संख्या	एकूण संख्या
1	2	3	4	5
1	एकूण कुटुंबे			
1.1	एकूण कुटुंबे	159445	52010	211455
1.2	घराच्या मालकी बाबतची स्थिती			
1.2.1	स्वतःची घरे असलेली	144075	36470	180545
1.2.2	भाड्याच्या घरात राहणारी	9740	14500	24240
1.2.3	बेघर कुटुंब	0	0	0
1.2.4	इतर	5630	1040	6670
2	एक ते दोन व्यक्ती असलेली कुटुंबे			
2.1	एकूण कुटुंबे	23305	7065	30370
2.2	घराच्या मालकी बाबतची स्थिती			
2.2.1	स्वतःची घरे असलेली	19110	3735	22845
2.2.2	भाड्याच्या घरात राहणारी	2795	3080	5875
2.2.3	बेघर कुटुंब	0	0	0
2.2.4	इतर	1400	250	1650
3	तीन ते पाच व्यक्ती असलेली कुटुंबे			
3.1	एकूण कुटुंबे	82600	24665	107265
3.2	घराच्या मालकी बाबतची स्थिती			
3.2.1	स्वतःची घरे असलेली	74295	15985	90280
3.2.2	भाड्याच्या घरात राहणारी	5130	8110	13240
3.2.3	बेघर कुटुंब	0	0	0
3.2.4	इतर	3175	570	3745
4	सहा ते आठ पाच व्यक्ती असलेली कुटुंबे			
4.1	एकूण कुटुंबे	46745	16235	62980
4.2	घराच्या मालकी बाबतची स्थिती			
4.2.1	स्वतःची घरे असलेली	44060	13130	57190
4.2.2	भाड्याच्या घरात राहणारी	1715	2935	4650
4.2.3	बेघर कुटुंब	0	0	0
4.2.4	इतर	970	170	1140
5	नऊ व अधिक व्यक्ती असलेली कुटुंबे			
5.1	एकूण कुटुंबे	6795	4045	10840
5.2	घराच्या मालकी बाबतची स्थिती			
5.2.1	स्वतःची घरे असलेली	6610	3620	10230
5.2.2	भाड्याच्या घरात राहणारी	100	375	475
5.2.3	बेघर कुटुंब	0	0	0
5.2.4	इतर	85	50	135

आधार :- जनगणना प्रकाशन 1991

टिप - एकूण कुटुंब संख्येत संस्था कुटुंबांचा समावेश नाही.

तक्ता क्रमांक - 1.10

जनगणना घरे आणि त्यांचा वापर

जिल्हा - वर्धा

(1991 ची जनगणना)

अ.क्र.	बाब	एकूण जनगणना घरे	जनगणनेच्या सुरुवातीची रिकामी असलेली घरे	जनगणना घरांचा वापर		
				रहाणे	दुकान आणि रहाणे	यंत्रशाळा (कुटीर-उद्योगासह) आणि रहाणे
1	2	3	4	5	6	7
1	एकूण	272155	15250	199660	3010	5215
2	ग्रामीण	204470	9745	150110	2075	4150
3	नागरी	67685	5505	49550	935	1065

पुढे चालु

अ.क्र.	बाब	इतर वापरासह स्तंभ 6 व 7 मध्ये निर्देशित केलेल्या व्यतिरिक्त रहाणे	हॉटेल, धर्मशाळा, पर्यटन घरे, इत्यादी	उपहार गृहे सोडून दुकाने	व्यवसायांची घरे आणि कार्यालये	कारखाने, यंत्रशाळा, छपरे इत्यादी
1	एकूण	2470	445	5765	2035	4465
2	ग्रामीण	2100	290	2265	1125	2590
3	नागरी	370	155	3500	910	1875

पुढे चालु

अ.क्र.	बाब	रेस्टॉरंट, मिठाईची दुकाने, आणि उपहारगृहे	करमणूक पंचायत घरे सांस्कृतिक केंद्र इ. पुजा स्थाने सोडून	पुजास्थान (देवळे, चर्च, मशिद, गुरुद्वारा) वगैरे	इतर
1	एकूण	535	315	2820	30170
2	ग्रामीण	265	185	2335	27235
3	नागरी	270	130	485	2935

आधार :- जनगणना प्रकाशन 1991

तक्ता क्रमांक - 1.11

क्षेत्रवार जिल्हा उत्पन्न व दरडोई जिल्हा उत्पन्न (चालु किमती नुसार)

जिल्हा - वर्षा		(रुपये हजाराने)			
अ. क्र	क्षेत्र	वर्ष 2002-2003*		वर्ष 2003-2004 @	
		स्युल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	स्युल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न
1	2	3	4	5	6
1	कृषि	7583998	7163023	8735014	8250143
2	वनसंवर्धन आणि ओंडके पाडणे	502427	495589	550086	542600
3	मासेमारी	57094	50218	88447	77795
4	खान व दगडखानकाम	58776	45869	58834	45915
	एकुण प्राथमिक क्षेत्र (अ)	8202295	7754699	9432381	8916458
5	नोंदणीकृत उद्योग	1521047	1129777	1567950	1164615
6	अनोंदणीकृत उद्योग	1263250	1006674	1552015	1236790
7	बांधकाम	1602736	1537606	2146237	2059021
8	विज, वायु (गॅस) व पाणि पुरवठा	546060	329063	599341	361170
	एकुण द्वितीय क्षेत्र (ब)	4933093	4003120	5865543	4821596
9	रेल्वे	413776	343914	465223	395845
10	परिवहन, सातवणुक व गोदामे	829685	644821	971993	755422
11	दळणवळण	589433	648722	637190	506699
12	व्यापार, हॉटेल व उपहारगृह	3683120	3570627	4379172	4245419
13	बँका व विमा उद्योग	3091777	2941497	3446202	3284248
14	स्यावर मालमत्ता, राहत्याघराची मालकी व	2323282	1978981	2514972	2142263
15	सार्वजनिक प्रशासन	1945846	1705850	2165219	1898167
16	इतर सेवा	3411587	3261617	3730547	3566555
	एकुण तृतीय सेवा (क)	16288506	15096029	18310518	16794618
	एकुण जिल्हा उत्पन्न (अ+ब+क)	29423894	26853848	33608442	30532672
	दरडोई जिल्हा उत्पन्न (रुपये)	23478	21284	26606	24171
	एकुण राज्य उत्पन्न	2955249218	2608117244	3331453297	2940008349
	दरडोई राज्य उत्पन्न (रुपये)	29791	26291	33093	29204
	एकुण जिल्हा उत्पन्नाची एकुण राज्य उत्पन्नाशी टक्केवारी	1.00	1.03	1.01	1.04

* अस्थायी @ प्रारंभिक

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, (रा. उ. शाखा), मुंबई

टिप :- आकडेवारीच्या उपलब्धतेचा अभाव अनुरूप निर्देशांकाचा वापर तसेच पध्दतीमधील अंगभूत उणिवा या सर्वांमुळे जिल्हा उत्पन्नाचे अचूक अंदाज बांधण्यामध्ये मर्यादा येत असल्याने हे अंदाज दोषलमानाने जिल्ह्यातील उत्पन्नाची पातळी आजमावण्याकरिता वापरावेत .

तक्ता क्रमांक - 1.12

क्षेत्रवार जिल्हा उत्पन्न व दरडोई जिल्हा उत्पन्न (स्थिर (1993-94) किमंती नुसार)

जिल्हा -वर्धा		(रुपये हजारात)			
अ. क्र	क्षेत्र	वर्ष 2002-2003*		वर्ष 2003-2004 @	
		स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	स्थूल जिल्हा उत्पन्न	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न
1	2	3	4	5	6
1	कृषि	4832030	4594083	4906497	4664883
2	वनसंवर्धन आणि ऑडके पाडणे	308098	303387	298255	293695
3	मासेमारी	37776	33702	47809	42652
4	खान व दगडखानकाम	26440	20193	26152	19973
	एकुण प्राथमिक क्षेत्र (अ)	5204344	4951365	5278713	5021203
5	नोंदणीकृत उद्योग	979950	687260	915909	642347
6	अनोंदणीकृत उद्योग	894973	735668	949812	780745
7	बांधकाम	864863	817779	1151353	1088672
8	विज, वायु (गॅस) व पाणि पुरवठा	338659	210703	357584	222478
	एकुण द्वितीय क्षेत्र (ब)	3078445	2451410	3374658	2734242
9	रेल्वे	296821	249602	308198	261301
10	परिवहन, साठवणुक व गोदामे	454419	336360	483489	357877
11	दळणवळण	770990	686317	907881	808173
12	व्यापार, हॉटेल व उपहारगृह	148474	2071816	2402711	2316981
13	बँका व विमा उद्योग	1740903	1636860	1839614	1730761
14	स्थावर मालमत्ता, राहत्याघराची मालकी व व्यवसाय सेवा	1038939	850870	1077186	882194
15	सार्वजनिक प्रशासन	1043841	911764	1121696	979768
16	इतर सेवा	1808674	1715403	1905893	1807608
	एकुण तृतीय सेवा (क)	9303061	8458992	10046668	9144663
	एकुण जिल्हा उत्पन्न (अ+ब+क)	17585850	15861767	19785138	16900108
	दरडोई जिल्हा उत्पन्न (रुपये)	14032	12657	14804	13379
	एकुण राज्य उत्पन्न	उ. ना. * 1545524524	1901512048	1658958769	
	दरडोई राज्य उत्पन्न (रुपये)	17856	15580	18889	16479
	एकुण जिल्हा उत्पन्नाची एकुण राज्य उत्पनाशी टक्केवारी	—	* 1.03%	0.01	1.02%

* अस्थायी @ प्रारंभिक

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, (रा. ऊ. शाखा) मुंबई.

टिप :- आकडेवारीच्या उपलब्धतेचा अभाव, अनुरूप निर्देशांकाचा वापर तसेच पध्दतीमधील अंगभूत उणिवा या सर्वांमुळे जिल्हा उत्पन्नाचे अचूक अंदाज बांधण्यामध्ये भ्रयादा येत असल्याने हे अंदाज दोषळमानाने जिल्हयातील उत्पन्नाची पातळी आजमावण्याकरीता वापरावेत .

तक्ता क्रमांक - 2.1

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकुण पर्जन्य 2003

जिल्हा - वर्धा

वर्ष - 2003 (पर्जन्य मि.मि.)

अ. क्र.	तहसील/ केंद्र	महिना व वर्ष								
		जानेवारी 2003			फेब्रुवारी 2003			मार्च 2003		
		सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	आष्टी	10.1	1	1.8	12.6	3	19.8	9.4	--	--
2	कारंजा	10.1	--	--	12.6	--	--	9.4	--	--
3	आर्षी	10.1	--	--	12.6	2	8	9.4	--	--
4	सेलु	11.8	--	--	14.5	2	27.00	13.1	--	--
5	वर्धा	11.8	--	--	14.5	3	8.5	13.1	--	--
6	देवळी	11.8	--	--	14.5	2	7.9	13.1	--	--
7	हिंगणघाट	10.8	--	--	15.2	2	20.80	14.2	--	--
8	समुद्रपूर	10.8	--	--	15.2	4	17.00	14.2	--	--

पुढे चालू

अ. क्र.	तहसील/ केंद्र	महिना व वर्ष								
		एप्रिल 2003			मे 2003			जून 2003		
		सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	आष्टी	10.1	--	--	13.2	--	--	171.6	10	149.0
2	कारंजा	10.1	--	--	13.2	--	--	171.6	10	65.7
3	आर्षी	10.1	--	--	13.2	--	--	171.6	9	116.5
4	सेलु	13.2	--	--	13.6	--	--	183.9	8	100.0
5	वर्धा	13.2	--	--	13.6	--	--	183.9	10	105.2
6	देवळी	13.2	--	--	13.6	--	--	183.9	10	96.4
7	हिंगणघाट	13.4	--	--	13.1	--	--	183.5	12	171.6
8	समुद्रपूर	13.4	--	--	13.1	--	--	183.5	9	135.2

पुढे चालू

तक्ता क्रमांक - 2.1 पुढे चालू

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य 2003

जिल्हा - वर्धा

वर्ष - 2003 (पर्जन्य मि.मि.)

अ. क्र.	तहसील/ केंद्र	महिना व वर्ष								
		जुलै 2003			ऑगस्ट 2003			सप्टेंबर 2003		
		सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	21	22	23	24	25	26	27	28	29
1	आष्टी	298.1	18	270.8	221.0	21	95.0	166.0	15	129.2
2	कारंजा	298.1	21	343.6	221.0	17	143.9	166.0	12	337.3
3	आर्वी	298.1	20	382.4	221.0	16	218.1	166.0	9	91.2
4	सेलु	321.0	19	303.5	238.2	17	415.5	208.5	5	91.5
5	वर्धा	321.0	25	375.0	238.2	18	337.7	208.5	11	52.3
6	देवळी	321.0	23	284.4	238.2	17	368.0	208.5	12	154.6
7	हिंगणघाट	360.0	23	473.8	254.1	22	236.6	196.0	10	158.4
8	समुद्रपूर	360.3	19	524.2	254.1	18	249.6	196.0	9	114.6

पुढे चालू

अ. क्र.	तहसील/ केंद्र	महिना व वर्ष								
		ऑक्टोबर 2003			नोव्हेंबर 2003			डिसेंबर 2003		
		सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	30	31	32	33	34	35	36	37	38
1	आष्टी	40.2	1	34.4	15.7	--	--	11.2	1	--
2	कारंजा	40.2	2	7.3	15.7	1	4.8	11.2	1	--
3	आर्वी	40.2	1	1.5	15.7	1	35.0	11.2	1	--
4	सेलु	52.6	--	--	16.1	--	--	10.3	2	--
5	वर्धा	52.6	2	24.0	16.1	1	15.5	10.3	2	--
6	देवळी	52.6	2	12.8	16.1	--	--	10.3	2	--
7	हिंगणघाट	46.5	1	1.3	16.2	--	--	9.4	--	--
8	समुद्रपूर	46.5	1	1.6	16.2	1	75.6	9.4	--	--

पुढे चालू

अ. क्र.	तहसील/ केंद्र	एकूण 2003		
		सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	39	40	41
1	आष्टी	979.2	70	700.0
2	कारंजा	979.2	64	902.6
3	आर्वी	979.2	59	852.7
4	सेलु	1096.8	53	937.5
5	वर्धा	1096.8	72	918.2
6	देवळी	1096.8	68	924.1
7	हिंगणघाट	1132.4	70	1062.5
8	समुद्रपूर	1132.7	61	1117.8

आधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, वर्धा

तक्ता क्रमांक - 3.1

जमीनीचा वापर सन 1998-99, 2001-02, 2002-03 या वर्षाकरीता

जिल्हा - वर्धा		(क्षेत्र हेक्टर)					
अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	जंगल व्याप्त क्षेत्र	शेतीला उपलब्ध नसलेले क्षेत्र		एकूण (6+7)
					बिगर शेती वापरा- खालील जमिन	पडित/ लागवडी लायक नसलेली जमीन	
1	2	3	4	5	6	7	8
		98-99	45494	6145	3357	1191	4548
1	आष्टी	01-02	45494	3547	8339	5725	14064
		02-03	45494	3429	8391	6065	14456
		98-99	60911	6399	2790	3179	5969
2	कारंजा	01-02	60911	788	3757	1981	5738
		02-03	60911	883	0	1882	1882
		98-99	111008	26162	3751	6892	10643
3	आर्वी	01-02	111008	4393	3194	7988	11182
		02-03	111008	6078	5705	3305	9010
		98-99	70593	8847	2597	4975	7572
4	सेलु	01-02	70593	4857	2134	3450	5584
		02-03	70593	4857	2134	3450	5584
		98-99	81589	11460	114	9388	9502
5	वर्धा	01-02	81589	1648	9388	2568	11956
		02-03	81589	1648	9388	2568	11956
		98-99	69732	9535	878	5955	6833
6	देवळी	01-02	69732	0	7707	1520	9227
		02-03	69732	0	1448	100	1548
		98-99	89919	3422	1359	5459	6818
7	हिंगणघाट	01-02	89919	642	3173	1782	4955
		02-03	89919	642	4298	1782	6080
		98-99	99668	4937	2574	4284	6858
8	समुद्रपुर	01-02	99668	1131	4475	2799	7274
		02-03	99668	1244	4292	2990	7282
		98-99	628914	76907	17420	41323	58743
जिल्हा		01-02	628914	17006	42167	27813	69980
		02-03	628914	18781	35656	22142	57798

पुढे चालू

तक्ता क्रमांक - 3.1 पुढे चालू
जमीनीचा वापर सन 1998-99, 2001-02, 2002-03 या वर्षाकरीता

जिल्हा - वर्धा

(क्षेत्र हेक्टर)

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	पद्धित जमिनीव्यतिरीक्त लागवड न झालेली एकूण जमिन			
			लागवडी लायक पण वापरात नसलेली जमिन	कायम गुरे चरण व चरणाची जमिन	कसलेल्या जमिनीत समविष्ट नसलेली झाडे/झुडपे फळबागा या खालील जमिन	एकूण [9+10 +11]
1	2	3	9	10	11	12
1	आष्टी	98-99	619	6001	1302	7922
		01-02	721	1287	679	2687
		02-03	749	1693	89	2531
2	कारंजा	98-99	2527	4563	1185	8275
		01-02	1868	2833	0	4701
		02-03	4562	2571	0	7133
3	आर्धी	98-99	4790	4302	0	9092
		01-02	3590	4597	0	8187
		02-03	4434	4780	0	9214
4	सेलु	98-99	4296	8513	1091	13900
		01-02	2467	8040	91	10598
		02-03	2467	8040	91	10598
5	वर्धा	98-99	2245	5601	168	8014
		01-02	2445	5613	0	8058
		02-03	2445	5613	0	8058
6	देवळी	98-99	1710	4829	0	6539
		01-02	4120	689	0	4809
		02-03	2199	622	1833	4654
7	हिगण घाट	98-99	2073	5477	706	8256
		01-02	2321	5577	307	8205
		02-03	2321	5577	307	8205
8	समुद्रपुर	98-99	1667	6615	480	8762
		01-02	1312	6224	371	7907
		02-03	1315	6224	382	7921
जिल्हा एवढे		98-99	19927	45901	4932	70760
		01-02	18844	34860	1448	55152
		02-03	20492	35120	2702	58314

पुढे चालू

तक्ता क्रमांक - 3.1 पठे चालू

जमीनीचा वापर सन 1998-99, 2001-02, 2002-03 या वर्षाकरीता

जिल्हा - वर्धा			(क्षेत्र हेक्टर)						
अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	पट्टीत जमीन			लागवडी झालेली क्षेत्र			लागवडी-लायक क्षेत्र [9+11 +15+ 16]
			चालू पड	इतर पड	एकूण पड	निव्वळ क्षेत्र	एका पक्षा अधिक	एकूण क्षेत्र (16 + 17)	
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19
		98-99	1975	3326	5301	21578	12142	33720	28800
1	आष्टी	01 - 02	747	1463	2210	22958	1608	24566	26568
		02 - 03	690	1322	2012	23068	2779	25847	25918
		98-99	1870	2981	4851	35417	10434	45851	43980
2	कारंजा	01 - 02	1720	2670	4390	45317	2648	47965	51575
		02 - 03	1720	1071	2791	45307	2737	48044	52660
		98-99	3477	6695	10172	54939	5576	60515	69901
3	आर्वी	01 - 02	2354	5558	7912	47802	1699	49501	59304
		02 - 03	2377	3858	6235	48938	1443	50381	59607
		98-99	1568	1966	3534	36740	16811	53551	45661
4	सेलु	01 - 02	997	1402	2399	42902	4517	47419	47859
		02 - 03	1095	1400	2495	42806	4792	47598	47859
		98-99	3815	3535	7350	45263	6626	51889	55026
5	वर्धा	01 - 02	2566	2910	5476	50028	3112	53140	57949
		02 - 03	2566	2910	5476	50028	3112	53140	57949
		98-99	2252	2847	5099	41726	22450	64176	48535
6	देवळी	01 - 02	1594	1941	3535	50117	2642	52759	57772
		02 - 03	1758	9339	11097	50388	3645	54033	65517
		98-99	4659	4428	9087	62336	8267	70603	74202
7	हिगण घाट	01 - 02	2153	2074	4227	72675	2314	74989	79530
		02 - 03	1320	2704	4024	72383	2481	74864	79035
		98-99	5840	7778	13618	65493	7802	73295	81258
8	समृद्धपुर	01 - 02	1275	2138	3413	72103	3778	75881	77199
		02 - 03	1282	2142	3424	71957	3180	75137	77078
		98-99	25456	33556	59012	363492	90108	453600	447363
जिल्हा एकूण		01 - 02	13406	20156	33562	403902	22318	426220	457756
		02 - 03	12808	24746	37554	404875	24169	429044	465623

टिप - सन 2001-2 व 2002-03 ची माहिती अस्त्याई आहे.

आधार- 1) कृषी आयुक्तालय, पुणे.

2) जिल्हा ऋतु पिके अहवाल 2002-03

तक्ता क्रमांक - 3.2

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र सन 1998-99 , 2001-02, 2002-03 करीता

जिल्हा - वर्धा

(क्षेत्र हेक्टर मध्ये)

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	तांदुळ	गहू	खरीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	आष्टी	98-99	26	1709	4148	0	4148	20	9
		01 - 02	25	947	3078	0	3078	5	0
		02 - 03	16	1791	2958	0	2958	22	0
2	कारंजा	98-99	227	1895	5163	0	5163	4	6
		01 - 02	258	2072	3190		3190	2	6
		02 - 03	246	2211	3600	0	3600	1	5
3	आर्बी	98-99	26	1279	9400	0	9400	13	15
		01 - 02	35	853	10216	0	10216	15	4
		02 - 03	0	925	13131	0	13131	0	0
4	सेलु	98-99	23	3218	6798	0	6798	0	39
		01 - 02	0	2582	4556	0	4556	0	0
		02 - 03	0	2718	3991	0	3991	0	0
5	वर्धा	98-99	52	2685	12210	16	12226	0	10
		01 - 02	0	2704	12198	2	12200	0	0
		02 - 03	0	2704	12050	0	12050	0	0
6	देवळी	98-99	6	1548	7211	0	7211	43	51
		01 - 02	1	42	5691	0	5691	4	4
		02 - 03	5	41	5589		5589	8	0
7	हिंगणघाट	98-99	28	2851	6936	143	7079	20	51
		01 - 02	29	17	5026	88	5114	11	1
		02 - 03	22	23	4592	75	4667	5	1
8	समुद्रपुर	98-99	212	4215	5334	1741	7075	0	19
		01 - 02	142	2407	3104	719	3823	0	2
		02 - 03	218	2317	3099	698	3797	0	1
जिल्हा एकूण	जिल्हा एकूण	98-99	600	19400	57200	1900	59100	100	200
		01 - 02	490	11624	47059	809	47868	37	17
		02 - 03	507	12730	49010	773	49783	36	7

तक्ता क्रमांक - 3.2 पढे चालु

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांम्रालील क्षेत्र सन 1998-99 , 2001-02, 2002-03 करीता

जिल्हा - वर्धा

(क्षेत्र हेक्टर मध्ये)

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	वरी	नाचणी	इतर तृण धान्ये	एकूण तृण धान्ये	हरभरा	तुर	मूग
1	2	3	11	12	13	14	15	16	17
		98-99	0	0	0	5912	629	3399	188
1	आष्टी	01 - 02	0	0	0	4055	534	2261	90
		02 - 03	0	0	0	4787	788	2293	72
		98-99	0	0	0	7295	1313	3641	225
2	कारंजा	01 - 02	0	0	0	5528	1293	2440	205
		02 - 03	0	0	0	6063	1653	2160	219
		98-99	0	0	0	10733	705	5680	140
3	आर्वी	01 - 02	0	0	0	11123	502	5977	59
		02 - 03	0	0	0	14056	421	4730	232
		98-99	0	0	0	10078	2360	4791	161
4	सेलु	01 - 02	0	0	0	7138	1294	5124	34
		02 - 03	0	0	0	6709	851	6677	30
		98-99	0	0	0	14973	915	9315	123
5	वर्धा	01 - 02	0	0	0	14904	915	6315	123
		02 - 03	0	0	0	14754	915	6316	123
		98-99	0	0	0	8859	1939	7764	174
6	देवळी	01 - 02	0	0	0	5742	1241	7463	123
		02 - 03	0	0	0	5643	1714	7161	159
		98-99	0	0	100	10129	2808	8723	119
7	हिंगणघाट	01 - 02	0	0	0	5172	2729	9224	69
		02 - 03	0	0	0	4718	2500	8716	0
		98-99	0	0	0	11521	7431	1887	170
8	समुद्रपुर	01 - 02	0	0	0	6374	7097	5977	11
		02 - 03	0	0	0	5333	7103	5990	9
		98-99	0	0	100	79500	18100	45200	1300
	जिल्हा एकूण	2001-02	0	0	0	60136	15605	44781	714
		2002-03	0	0	0	63063	15945	44043	844

सक्ता क्रमांक - 3.2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र सन 1998-99, 2001-02, 2002-03 करीता

जिल्हा - वर्धा

(क्षेत्र हेक्टर मध्ये)

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	उडीद	बाल	कुळीय	मटकी	इतर कडधान्ये	एकूण कडधान्ये	एकूण अन्नधान्ये 14 + 23
1	2	3	18	19	20	21	22	23	24
		98-99	33	0	12	27	90	4378	10290
1	आष्टी	01 - 02	38	0	0	10	14	2947	7002
		02 - 03	45	0	1	4	53	3256	8043
		98-99	371	0	0	30	45	5625	12920
2	कारंजा	01 - 02	231	0	0	15	32	4216	9744
		02 - 03	247	0	0	21	52	4352	10415
		98-99	12	0	0	17	10	6564	17297
3	आर्ची	01 - 02	11	0		23	8	6580	17703
		02 - 03	41	5	0	0	21	5450	19506
		98-99	17	0	0	95	6	7430	17508
4	सेलु	01 - 02	2	4	0	25	14	6497	13635
		02 - 03	6	0	0	9	10	7583	14292
		98-99	0	0	45	351	0	10749	25722
5	वर्धा	01 - 02		2	38	367	4	7764	22668
		02 - 03		2	38	367	3	7764	22518
		98-99	0	0	0	109	38	10024	18883
6	देवळी	01 - 02	23	0		52	0	8902	14644
		02 - 03	28	0	0	64	0	9126	14769
		98-99	7	0	0	251	100	12008	22137
7	हिंगणघाट	01 - 02	12	0	0	57	1	12092	17264
		02 - 03	6	0	0	123	54	11399	16117
		98-99	60	0	43	220	211	10022	21543
8	समुद्रपुर	01 - 02	7	4	12	58	146	13312	19686
		02 - 03	9	6	14	62	167	13360	19693
		98-99	500	0	100	1100	500	66800	146300
	जिल्हा एकूण	2001-02	324	10	50	677	219	62310	122346
		2002-03	382	13	53	650	360	62290	125353

तक्ता क्रमांक - 3.2 पढे चालू

तहसिलदार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र सन 1998-99 , 2001-02, 2002-03 करीता

जिल्हा - वर्धा

(क्षेत्र हेक्टर मध्ये)

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	ऊस	मिरची	हळद	सुपारी	इतर मसाल्याचे पदार्थ	एकूण मसाल्याचे पदार्थ	आंबा
1	2	3	25	26	27	28	29	30	31.
		98-99	14	130	0	0	2	132	25
1	आष्टी	01 - 02	40	152	0	0	5	157	8
		02 - 03	60	197	1	0	6	204	2
		98-99	0	112	0	0	20	132	1
2	कारंजा	01 - 02	2	86	0	0	17	103	28
		02 - 03	0	81	0	0	18	99	7
		98-99	677	79	0	0	2	81	4
3	आर्वी	01 - 02	408	83	0	0	5	88	4
		02 - 03	442	91	0	0	5	96	6
		98-99	952	198	0	0	24	222	26
4	सेलू	01 - 02	1525	192	0	0	28	220	0
		02 - 03	1205	181	0	0	16	197	0
		98-99	439	0	0	0	216	216	26
5	वर्धा	01 - 02	623	0	0	0	261	261	19
		02 - 03	623	0	0	0	261	261	19
		98-99	747	9	0	0	4	13	0
6	देवळी	01 - 02	0	14	0	0	5	19	2
		02 - 03	0	21	0	0	5	26	3
		98-99	0	141	0	0	2	143	12
7	हिंगणघाट	01 - 02	0	69	1	0	1	71	0
		02 - 03	0	86	0	0	1	87	0
		98-99	171	331	0	0	30	361	6
8	समुद्रपुर	01 - 02	255	309	24	0	41	374	6
		02 - 03	232	327	27	0	43	397	7
		98-99	3000	1000	0	0	300	1300	100
	जिल्हा एकूण	2001-02	2853	905	25	0	363	1293	67
		2002-03	2562	984	28	0	355	1367	44

तकता क्रमांक - 3.2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र सन 1998-99, 2001-02, 2002-03 करीता

जिल्हा - वर्धा

0

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	केळी	भोसंबी	संत्री	लिंबू	पेरू	पपई	इतर फळे	एकूण फळे
1	2	3	32	33	34	35	36	37	38	39
		98-99	0	0	0	0	0	0	0	25
1	आष्टी	01 - 02	2	93	1185	38	6	1	0	1333
		02 - 03	9	119	1207	39	5	3	0	1384
		98-99	0	0	0	0	0	0	0	1
2	कारंजा	01 - 02	0	40	2375	28	2	1	4	2478
		02 - 03	0	36	2209	28	2	2	4	2288
		98-99	0	0	0	0	0	0	0	4
3	आर्ची	01 - 02	16	29	1005	14	2	6	2	1078
		02 - 03	33	10	615	25	0	5	0	694
		98-99	0	0	0	0	0	0	0	26
4	सेलु	01 - 02	320	5	161	4	1	17	7	515
		02 - 03	293	7	167	4	1	9	2	483
		98-99	0	0	0	0	0	0	0	26
5	वर्धा	01 - 02	101	1	224	11	10	14	0	380
		02 - 03	101	2	224	11	10	14	0	381
		98-99	0	0	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	01 - 02	0	0	0	0	0	0	0	2
		02 - 03	0	0	0	0	0	0	1	4
		98-99	0	0	0	0	0	0	0	12
7	हिगणघाट	01 - 02	0	0	0	0	0	0	1	1
		02 - 03	0	0	0	0	1	0	0	1
		98-99	0	0	0	0	0	0	0	6
8	समुद्रपुर	01 - 02	0	1	31	4	2	3	3	50
		02 - 03	0	1	29	3	2	3	3	48
		98-99	0	0	0	0	0	0	0	100
	जिल्हा एकूण	2001-02	439	169	4981	99	23	42	17	5837
		2002-03	436	175	4451	110	21	36	10	5283

तक्ता क्रमांक - 3.2 पुढे चालु

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र सन 1998-99 , 2001-02, 2002-03 करीता

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	कांदे	कोबी	वांगी	टोमॅटी	मेथी	भेंडी	इतर
1	2	3	40	41	42	43	44	45	46
		98-99	0	0	0	0	0	0	0
1	आष्टी	01 - 02	32	21	59	42	6	27	39
		02 - 03	63	16	73	49	11	18	50
		98-99	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	01 - 02	3	5	57	43	3	12	12
		02 - 03	7	2	64	46	3	19	96
		98-99	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	01 - 02	17	12	48	36	6	30	60
		02 - 03	13	9	19	7	15	17	50
		98-99	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	01 - 02	39	25	201	110	2	97	625
		02 - 03	66	30	120	140	7	105	235
		98-99	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	01 - 02	57	69	131	118	23	85	172
		02 - 03	57	69	131	118	23	85	172
		98-99	0	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	01 - 02	0	0	15	13	0	25	24
		02 - 03	0	0	14	11	0	36	28
		98-99	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	01 - 02	0	0	18	7	0	20	8
		02 - 03	0	1	0	14	27	0	148
		98-99	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	01 - 02	74	19	265	126	2	131	218
		02 - 03	79	23	93	134	2	127	409
		98-99	0	0	0	0	0	0	0
	जिल्हा एकूण	01 - 02	222	151	794	495	42	427	1158
		02 - 03	285	150	514	519	88	407	1188

'तक्ता क्रमांक - 3.2 पुढे चालु

तहसिलदार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र सन 1998-99 , 2001-02, 2002-03 करीता

(क्षेत्र हेक्टर मध्ये)

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	एकूण भाजीपाला	एकूण फळे व भाजी- पाला	संकीर्ण खाद्य पिके	एकूण खाद्य पिके	कापूस	इतर तंतू पिके
1	2	3	47	48	49	50	51	52
		98-99	0	673	0	11109	13231	0
1	आष्टी	01 - 02	226	1559	0	8758	11593	0
		02 - 03	280	1664	0	9971	10086	0
		98-99	0	3133	0	16185	8746	0
2	कारंजा	01 - 02	135	2613	4	12466	16044	0
		02 - 03	237	2525	0	13039	15587	0
		98-99	0	2477	0	20532	23620	0
3	आर्वी	01 - 02	209	1287	0	19486	23995	6
		02 - 03	130	824	0	20868	27933	0
		98-99	0	1764	0	20446	22542	0
4	सेलु	01 - 02	1099	1614	0	16994	21460	0
		02 - 03	703	1186	0	16880	20303	0
		98-99	0	1220	0	27597	4011	0
5	बर्धा	01 - 02	655	1035	0	24587	24147	0
		02 - 03	655	1036	0	24438	24255	0
		98-99	0	330	0	19973	26059	0
6	देवळी	01 - 02	77	79	0	14742	28316	2
		02 - 03	89	93	0	14888	27238	0
		98-99	0	399	0	22679	27412	0
7	हिंगणघाट	01 - 02	53	54	0	17389	39181	19
		02 - 03	190	191	0	16395	35760	0
		98-99	0	904	0	22979	23079	0
8	समुद्रपुर	01 - 02	835	885	0	21200	25978	0
		02 - 03	867	915	0	21237	26203	0
		98-99	0	10900	0	161500	148700	0
	जिल्हा एकूण	01 - 02	3289	9126	4	135622	190714	27
		02 - 03	3151	8434	0	137716	187365	0

तक्ता क्रमांक - 3.2 पढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र सन 1998-99 , 2001-02, 2002-03 करीता

जिल्हा - वर्धा

(क्षेत्र हेक्टर मध्ये)

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	एकूण तंतू पिके	भूईमूग	करडई	जवस	तीळ	नारळ	सायाबीन
1	2	3	53	54	55	56	57	58	59
		98-99	13231	1118	28	2	75	0	8150
1	आष्टी	01 - 02	11593	399	0	5	38	0	3762
		02 - 03	10086	311	0	1	45	0	5414
		98-99	8746	4136	0	165	46	0	16570
2	कारंजा	01 - 02	16044	1822	0	164	40	0	17407
		02 - 03	15587	1540	2	140	22	0	17703
		98-99	23620	329	4	0	61	0	15954
3	आर्वी	01 - 02	24001	158	3	0	50	0	5802
		02 - 03	27933	20	5	0	11	0	1511
		98-99	22542	426	0	32	85	0	9737
4	सेलु	01 - 02	21460	176	0	4	36	0	8647
		02 - 03	20303	148	0	0	32	0	10133
		98-99	4011	103	0	78	228	0	19724
5	वर्धा	01 - 02	24147	41	0	70	288	0	3936
		02 - 03	24255	41	0	31	288	0	4086
		98-99	26059	63	3	73	149	0	17754
6	देवळी	01 - 02	28318	2	0	6	104	0	8829
		02 - 03	27238	3		6	96	0	11630
		98-99	27412	25	68	1631	863	0	17871
7	हिंगणघाट	01 - 02	39200	0	20	104	255	0	17922
		02 - 03	35760	0	8	23	100	0	22473
		98-99	23079	0	97	619	593	0	25540
8	समुद्रपुर	01 - 02	25978	0	53	1423	121	0	26730
		02 - 03	26203	0	44	1264	107	0	25937
		98-99	148700	6200	200	2600	2100	0	131300
	जिल्हा एकूण	01 - 02	190741	2598	76	1776	932	0	93035
		02 - 03	187365	2063	59	1465	701	0	98887

तक्ता क्रमांक - 3.2 पहे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र सन 1998-99 , 2001-02, 2002-03 करीता

जिल्हा - वर्धा

(क्षेत्र हेक्टर मध्ये)

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	इतर गळोत धान्ये	एकूण गळोत धान्ये	तंबा खु	इतर औषधी व मादक पदार्थ	एकूण औषधी व मादक पदार्थ	चा-यांची पिके	हिरवी पिके	संकीर्ण अखाद्य पिके
1	2	3	60	61	62	63	64	65	66	67
1	आष्टी	98-99	0	9373	0	0	0	0	0	7
		01 - 02		4204	0	0	0	4	0	7
		02 - 03	0	5771	0	0	0	5	0	14
2	कारंजा	98-99	3	20920	0	0	0	0	0	0
		01 - 02	22	19455	0	0	0	0	0	0
		02 - 03	9	19416	0	0	0	2	0	
3	आर्वी	98-99	0	16348	0	0	0	0	0	15
		01 - 02	1	6014	0	0	0	0	0	0
		02 - 03	1	1548	0	0	0	32	0	0
4	सेलु	98-99	73	10353	0	0	0	200	0	10
		01 - 02	0	8863	0	0	0	95	7	0
		02 - 03	0	10313	0	0	0	95	0	7
5	वर्धा	98-99	130	20263	0	0	0	0	0	18
		01 - 02	71	4406	0	0	0	0	0	0
		02 - 03	1	4447	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	98-99	4	18046	0	0	0	0	0	98
		01 - 02	601	9542	0	0	0	64	0	93
		02 - 03	0	11735	0	0	0	57	0	115
7	हिंगणघाट	98-99	8	20466	0	0	0	0	0	46
		01 - 02	0	18301	0	0	0	5	0	94
		02 - 03	0	22604	0	0	0	4	0	101
8	समुद्रपुर	98-99	382	27231	0	0	0	0	0	6
		01 - 02	368	28695	0	0	0	7	1	0
		02 - 03	336	27688	0	0	0	9	0	0
जिल्हा एकूण		98-99	600	143000	0	0	0	200	0	200
		01 - 02	1063	99430	0	0	0	175	8	194
		02 - 03	347	103522	0	0	0	204	0	237

तक्ता क्रमांक - 3.2 पुढे चालु

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र सन 1998-99 , 2001-02, 2002-03 करीता

जिल्हा - वर्धा

(क्षेत्र हेक्टर मध्ये)

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	एकूण अखाद्य पिके	लागवडी खालील एकूण क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवडी-खालील क्षेत्र	लागवडी खालील निव्वळ क्षेत्र
1	2	3	68	69	70	71
		98-99	22611	33720	12142	21578
1	आष्टी	01 - 02	15808	24566	1608	22958
		02 - 03	15876	25847	2779	23068
		98-99	29666	45851	10434	35417
2	कारंजा	01 - 02	35499	47965	2648	45317
		02 - 03	35005	48044	2737	45307
		98-99	39983	60515	5576	54939
3	आर्वी	01 - 02	30015	49501	1699	47802
		02 - 03	29513	50381	1443	48938
		98-99	33105	53551	16811	36740
4	सेलु	01 - 02	30425	47419	4517	42902
		02 - 03	30718	47598	4792	42806
		98-99	24292	51889	6626	45263
5	वर्धा	01 - 02	28553	53140	3112	50028
		02 - 03	28702	53140	3112	50028
		98-99	44203	64176	22450	41726
6	देवळी	01 - 02	38017	52759	2642	50117
		02 - 03	39145	54033	3645	50388
		98-99	47924	70603	8267	62336
7	हिंगणघाट	01 - 02	57600	74989	2314	72675
		02 - 03	58469	74864	2481	72383
		98-99	50316	73295	7802	65493
8	समुद्रपुर	01 - 02	54681	75881	3778	72103
		02 - 03	53900	75137	3180	71957
		98-99	292100	453600	90108	363492
	जिल्हा एकूण	01 - 02	290598	426220	22318	403902
		02 - 03	291378	429044	24169	404875

टिप - 1) सन 2001-02 व 02-03 ची माहिती अस्त्याई आहे 2) 98-99 मध्येच्या स्थाई माहिती मधिल नंतर अ.क्र. 25 ते 38 व 40 ते 46 एकूण स्तंभ 48 मध्ये फळे व भाजीपाला यांची एकत्रित माहिती दर्शविलेली आहे.

आधार - 1) कृषी आयुक्तालय, पुणे (जिल्हा त्रस्तु व पीक अहवाल)

तक्ता क्रमांक 3.3

मुख्य पिकाचे दर हेक्टरी उत्पादन व एकूण उत्पादन 2003 - 04

जिल्हा - वर्धा

1] दर हेक्टरी उत्पादन - किलो मध्ये

2] एकूण उत्पादन -- "00" मे. टन मध्ये

अ.क्र.	पिके	दर हेक्टरी उत्पादन (किलो)	एकूण उत्पादन (00मे. टन)	अ.क्र.	पिकाचे नांव	दर हेक्टरी उत्पादन (किलो)	एकूण उत्पादन (00 मे. टन)
1	2	3	4	1	2	3	4
1	तांदूळ	667	2	18	भूईमूग	779	12
2	गहू	1208	250	19	मोहरी	200	0
3	ज्वारी	1380	295	20	तीळ	180	1
4	बाजरी	0	0	21	एरंडी	300	1
5	बाली	0	0	22	सोयाबिन	1461	2539
6	मका	0	0	23	सुर्यफुल	0	0
7	नाचणी	0	0	24	ऊस	80	2000
8	इतर धान्ये	498	0	25	नारळ	उ. ना	उ. ना
9	एकूण धान्ये	3753	547	26	कापूस सरकी चिरहित	229	1499
10	हरभरा	632	196	27	ताग	159	0
11	तूर	1402	737	28	मेस्टा[अंबाडी]	0	0
12	ऊडीद	511	4	29	तंबाखू	0	0
13	मूग	507	6	30	एकूण औषधी व अंमली पदार्थ	0	0
14	मसूर	0	0	31	सुंठ [आले]	1000	4
15	इतर कडधान्ये	321	1	32	भिरची [लाल]	487	5
16	एकूण कडधान्ये	3317	944	33	हळद	986	33
17	जवस		0	34	बटाटे	2876	3

टिप-1) ऊसाचे उत्पादन ट्रेड केनर व स्वरूपात आहे.

2) सुंठ / आले व हळद या पिकांचे उत्पादन टनामध्ये असून, कापसाचे उत्पादन " गासडी " मध्ये आहे.

(1 गासडी = 177) कि.ग्रॅ.)

3) मेस्टा (अंबाडी) या पिकाचे उत्पादन गासडी मध्ये असून, 1 गासडी = 180 कि.ग्रॅ. असे आहे.

आधार - कृषि आयुक्तालय, मुण

तक्ता क्रमांक 3.4

विविध साधनांचे ओलिताखालील असलेले तालुकावार क्षेत्र 1998 - 99 , 2001-02, 2002-03 वर्षाकरिता

जिल्हा - वर्धा

क्षेत्र - हेक्टरमध्ये

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	ओलिताखालील क्षेत्र		ओलिता खालील निव्वळ क्षेत्र	ओलिता खालील एकूण क्षेत्र	एकूण लागवडी खालील क्षेत्र	ओलिताखालील एकूण क्षेत्राची एकूण लागवडी खालील क्षेत्राशी टक्केवारी
			पृष्ठ भागीय	विहिरी				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		98-99	1854	2182	4036	4282	33720	12.70
1	आष्टी	01 - 02	0	1675	1675	2966	24566	12.07
		02 - 03	0	1853	1853	4275	25847	16.54
		98-99	3889	3000	6889	8028	45851	17.51
2	कारंजा	01 - 02	0	1850	1850	41332	47965	86.17
		02 - 03	0	1855	1855	42957	48044	89.41
		98-99	650	4077	4727	6065	60515	10.02
3	आर्वी	01 - 02	21	1651	1672	2927	49501	5.91
		02 - 03	42	1630	1672	2901	50381	5.76
		98-99	40	5351	5391	8574	53551	16.01
4	सेलु	01 - 02	113	2020	2133	6580	47419	13.88
		02 - 03	0	1506	1506	6298	47598	13.23
		98-99	15	3815	3830	5230	51889	10.08
5	वर्धा	01 - 02	920	2192	3112	27378	53140	51.52
		02 - 03	920	2192	3112	27569	53140	51.88
		98-99	0	1370	1370	2171	64176	3.38
6	देवळी	01 - 02	0	2467	2467	2467	52759	4.68
		02 - 03	0	919	919	2829	54033	5.24
		98-99	0	109	109	582	70603	0.82
7	हिंगणघाट	01 - 02	124	2803	2927	2927	74989	3.90
		02 - 03	32	532	564	3045	74864	4.07
		98-99	0	2613	2613	4238	73295	5.78
8	समुद्रपुर	01 - 02	0	3157	3157	3309	75881	4.36
		02 - 03	0	3157	3157	3517	75137	4.68
		98-99	6448	22517	28965	39170	453600	8.64
	एकूण	01 - 02	1178	17815	18993	89886	426220	21.09
		02 - 03	994	13644	14638	93391	429044	21.77

टिप - सन 2001-02 व 02-03 ची आकडेवारी अस्थायी स्वरूपाची आहे.

आधार:- 1) कृषी आयुक्तालय, पुणे. (जिल्हा-ऋतू व पिके-अहवाल.)

तक्ता क्रमांक 3.5

निरनिराळ्या पिकाखालील ओलीताचे क्षेत्र 1998-99, 2001-02, 2002-03 करीता

जिल्हा - वर्धा

क्षेत्र - हेक्टरमध्ये

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तां. हू. ल.	गहू	खरीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका	नाचणी	इतर तूण धान्ये	एकूण तूण धान्ये
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		98-99	0	669	0	0	0	0	0	0	0	669
1	आष्टी	01 - 02	0	932	0	0	0	0	0	0	0	932
		02 - 03	0	1791	0	0	0	0	0	0	0	1791
		98-99	0	3638	0	0	0	0	0	0	0	3638
2	कारंजा	01 - 02	258	2072	3190	0	3190	2	7	0	0	5529
		02 - 03	246	2211	3600	0	3600	1	7	0	0	6065
		98-99	0	1656	0	0	0	0	0	0	0	1656
3	आर्वी	01 - 02	0	853	0	0	0	0	0	0	0	853
		02 - 03	0	853	0	0	0	0	0	0	0	853
		98-99	0	3755	0	0	0	0	0	0	0	3755
4	सेलु	01 - 02	0	2582	0	0	0	0	96	0	0	2678
		02 - 03	0	2718	0	0	0	0	71	0	0	2789
		98-99	0	2405	0	0	0	0	100	0	0	2505
5	वर्धा	01 - 02	0	3085	6157	0	6157	0	0	0	0	9242
		02 - 03	0	3085	6007	0	6007	0	0	0	0	9092
		98-99	0	850	0	0	0	0	0	0	0	850
6	देवळी	01 - 02	0	1062	0	0	0	0	14	0	0	1076
		02 - 03	0	1320	0	0	0	0	17	0	0	1337
		98-99	0	344	0	0	0	0	0	0	0	344
7	हिंगणघाट	01 - 02	0	1842	0	4	4	0	17	0	0	1863
		02 - 03	0	1830	0	10	10	9	0	0	0	1849
		98-99	0	2853	0	0	0	0	0	0	0	2853
8	समुद्रपुर	01 - 02	0	2397	0	0	0	0	0	0	19	2416
		02 - 03	0	2557	0	0	0	0	0	0	1	2558
		98-99	0	16170	0	0	0	0	100	0	0	16270
	जिल्हा एकूण	01 - 02	258	14825	9347	4	9351	2	134	0	19	24589
		02 - 03	246	16365	9607	10	9617	10	95	0	1	26334

तक्ता क्रमांक 3.5

निरनिराल्या पिकाखालील ओलीताचे क्षेत्र 1998-99, 2001-02, 2002-03 करीता

जिल्हा - वर्धा

क्षेत्र - हेक्टरमध्ये

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	हरभरा	तुर	वाटाणा	इतर कडधान्ये	एकूण कडधान्ये	एकूण अन्नधान्ये 13+18	ऊस	एकूण मसा-ल्याचे पदार्थ	एकूण फळे	एकूण भाजीपाला	संकीर्ण खाद्य पिके
1	2	3	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
		98-99	240	0	0	0	240	909	276	75	2046	189	0
1	आष्टी	01 - 02	236	0	2	0	238	1170	40	154	1325	63	151
		02 - 03	432	0	4		436	2227	60	202	1382	281	4
		98-99	1263	13	0	0	1276	4914	196	387	1756	431	0
2	कारंजा	01 - 02	1293	2440	24	452	4209	9738	2	102	2472	155	4
		02 - 03	1653	2160	48	488	4349	10414	0	99	2282	171	3
		98-99	768	0	0	0	768	2424	425	54	1856	925	0
3	आर्ची	01 - 02	258	0	0	0	258	1111	408	86	1072	202	0
		02 - 03	258	0	0	0	258	1111	408	86	1072	202	0
		98-99	1240	0	0	0	1240	4995	1061	308	986	669	0
4	सेलु	01 - 02	854	0	0	0	854	3532	1525	226	592	92	15
		02 - 03	818	0	0	0	818	3607	1209	202	490	129	35
		98-99	456	61	0	0	517	3022	756	172	513	362	0
5	वर्धा	01 - 02	398	6793	0	3	7194	16436	0	571	430	148	71
		02 - 03	398	6793	0	305	7496	16588	0	571	430	148	71
		98-99	271	26	0	0	297	1147	224	54	462	198	0
6	देवळी	01 - 02	213	0	0	0	213	1289	455	178	225	300	0
		02 - 03	430	0	0	0	430	1767	277	198	369	41	137
		98-99	100	0	0	0	100	444	0	5	56	56	0
7	हिंगण	01 - 02	242	0	0	0	242	2105	212	133	106	325	1
		02 - 03	383	0	0	0	383	2232	117	174	117	355	0
		98-99	462	0	0	100	562	3415	62	45	125	269	0
8	समुद्रपुर	01 - 02	0	0	0	19	19	2435	164	165	59	154	0
		02 - 03	0	0	0	19	19	2577	170	175	49	148	0
		98-99	4800	100	0	100	5000	21270	3000	1100	7800	3099	0
जिल्हा एकूण		01 - 02	3494	9233	26	474	13227	37816	2806	1615	6281	1439	242
		02 - 03	4372	8953	52	812	14189	40523	2241	1707	6191	1475	250

तक्ता क्रमांक 3.5

निरनिराळ्या पिकाखालील ओलीताचे क्षेत्र 1998-99, 2001-02, 2002-03 करीता

जिल्हा - वर्धा

क्षेत्र - हेक्टरमध्ये

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण खाद्य पिके	कापूस	इतर तंतू पिके	एकूण तंतू पिके	भूईमूग	जवस/सुर्य-फूल	करंड	इतर गळोतांची पिके	एकूण गळोतांची पिके 29+30+31+32	तंबाखू
1	2	3	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
		98-99	3495	0	0	0	711	4	0	0	715	0
1	आष्टी	01 - 02	2903	32	0	32	27	0	0	0	27	0
		02 - 03	4156	63	0	63	50	0	0	0	50	0
		98-99	7684	8	0	8	311	25	0	0	336	0
2	कारंजा	01 - 02	12473	16044	0	16044	1821	187	0	10807	12815	0
		02 - 03	12969	10572	0	10572	1540	149	2	17725	19416	
		98-99	5684	0	0	0	359	4	0	0	363	0
3	आर्ची	01 - 02	2879	40	0	40	0	1	0	1	2	0
		02 - 03	2879	21	0	21	0	1	0	0	1	0
		98-99	8019	17	0	17	425	55	0	0	480	0
4	सेलु	01 - 02	5982	0	0	0	176	0	0	72	248	0
		02 - 03	5672	0	0	0	160	0	0	96	256	0
		98-99	4825	266	0	266	35	4	0	100	139	0
5	वर्धा	01 - 02	17656	0	0	0	0	0	0	9722	9722	0
		02 - 03	17808	189	0	189	0	0	0	9572	9572	0
		98-99	2085	0	0	0	25	41	0	0	66	0
6	देवळी	01 - 02	2447	0	3	3	0	0	0	0	0	0
		02 - 03	2789	0	2	2	0	0	0	0	0	0
		98-99	561	0	0	0	11	0	0	0	11	0
7	हिंगणघाट	01 - 02	2882	18	0	18	0	1	0	0	1	0
		02 - 03	2995	22	0	22	0	0	0	0	0	0
		98-99	3916	9	0	9	125	167	0	0	292	0
8	समुद्रपुर	01 - 02	2977	3	0	3	0	146	0	179	325	0
		02 - 03	3119	2	0	2	0	197	0	196	393	0
		98-99	36269	300	0	300	2002	300	0	100	2402	0
	जिल्हा एकूण	01 - 02	50199	16137	3	16140	2024	335	0	20781	23140	0
		02 - 03	52387	10869	2	10871	1750	347	2	27589	29688	0

तवेता क्रमांक 3.5

निरनिराळ्या पिकाखालील ओलीताचे क्षेत्र 1998-99, 2001-02, 2002-03 करीता

जिल्हा - वर्धा

क्षेत्र - हेक्टरमध्ये

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	इतर औषधी व मादक पदार्थ	एकूण औषधी व मादक पदार्थ	चा-या ची पिके	संकीर्ण अखाद्य पिके	एकूण अखाद्य पिके	ओलिता खालील एकूण क्षेत्र
1	2	3	35	36	37	38	39	40
		98-99	0	0	72	0	787	4282
1	आष्टी	01 - 02	0	0	4	0	63	2966
		02 - 03	0	0	6	0	119	4275
2	कारंजा	98-99	0	0	0	0	344	8028
		01 - 02	0	0	0	0	28859	41332
		02 - 03	0	0	0	0	29988	42957
3	आर्वी	98-99	0	0	18	0	381	6065
		01 - 02	0	0	6	0	48	2927
		02 - 03	0	0	0	0	22	2901
4	सेलु	98-99	0	0	58	0	555	8574
		01 - 02	0	0	140	210	598	6580
		02 - 03	0	0	150	220	626	6298
5	वर्धा	98-99	0	0	0	0	405	5230
		01 - 02	0	0	0	0	9722	27378
		02 - 03	0	0	0	0	9761	27569
6	देवळी	98-99	0	0	20	0	86	2171
		01 - 02	3	3	13	1	20	2467
		02 - 03	3	3	35	0	40	2829
7	हिंगणघाट	98-99	0	0	10	0	21	582
		01 - 02	0	0	22	4	45	2927
		02 - 03	0	0	20	8	50	3045
8	समुद्रपुर	98-99	0	0	21	0	322	4238
		01 - 02	0	0	4	0	332	3309
		02 - 03	0	0	3	0	398	3517
		98-99	0	0	199	0	2901	39170
	जिल्हा एकूण	01 - 02	3	3	189	215	39687	89886
		02 - 03	3	3	214	228	41004	93391

टिप - सन 2001-2 व 2002-03 ची माहिती अस्थाई आहे.

आधार- 1) कृषी आयुक्तालय, पुणे.

तक्ता क्रमांक 3.6 (अ)

तालुकावार सिंचन विहिरी व इतर विहिरी सन 1998-99, 2002-02, 2002-03 वर्षाकरिता

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	सिंचन विहिरीची एकूण संख्या	वापरात असलेल्या विहिरीवर बसविलेले		वापरात नसलेल्या सिंचन विहिरी संख्या	इतर विहिरीची संख्या
				डिझेल पंप	विजेचे पंप		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	आष्टी	98-99	4348	27	3777	293	0
		01 - 02	4935	15	4935	218	0
		02 - 03	5015	15	5015	218	0
2	कारंजा	98-99	4353	194	3883	2406	0
		01 - 02	4193	164	3863	1006	0
		02 - 03	4139	164	3863	1006	0
3	आर्वी	98-99	3811	45	3811	535	2011
		01 - 02	3831	35	3811	545	1980
		02 - 03	3748	50	2500	252	1965
4	सेलु	98-99	4307	16	4173	798	0
		01 - 02	4381	0	4224	1924	0
		02 - 03	4590	0	5325	1910	0
5	वर्धा	98-99	4068	120	2200	580	2000
		01 - 02	3420	78	2261	0	1460
		02 - 03	3457	73	2278	0	1472
6	देवळी	98-99	2803	21	2671	410	0
		01 - 02	2808	0	0	0	0
		02 - 03	2808	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	98-99	3246	159	2954	1026	0
		01 - 02	5112	180	2591	1707	0
		02 - 03	5705	200	2701	1267	0
8	समुद्रपुर	98-99	2969	485	1694	911	0
		01 - 02	1471	485	1695	0	0
		02 - 03	1473	486	1696	0	0
जिल्हा एकूण		98-99	29905	1067	25163	6959	4011
		01 - 02	30151	957	23380	5400	3440
		02 - 03	30935	988	23378	4653	3437

टिप - सन 2001-2 व 2002-03 ची माहिती अस्थाई आहे.

आधार - कृषि संचालनालय पुणे. (ऋतु पिक अहवाल)

तक्ता क्रमांक 3.6 (ब)

तालुकावार कुपनलिका, हातपंप व विद्युत पंप 2003 - 04

जिल्हा- वर्धा

अ. क्र.	तहसील	यशस्वी कुपनलिकांची संख्या	बसविलेल्या हातपंपांची संख्या	बसविलेल्या विद्युतपंपांची संख्या	चालू असलेल्या हातपंपांची संख्या	चालू असलेल्या विद्युतपंपांची संख्या
1	2	3	4	5	6	7
1	आष्टी	0	0	0	163	12
2	कारंजा	2	2	0	238	14
3	आर्वी	13	13	0	374	18
4	सेलु	15	15	1	400	25
5	वर्धा	45	45	0	654	36
6	देवळी	10	10	2	333	28
7	हिंगणघाट	66	66	0	431	36
8	समुद्रपूर	10	10	2	404	29
जिल्हा एकूण		161	161	5	2997	198

टिप :- 21 विद्युत पंप कायमस्वरूपी बंद झाल्यामुळे विद्युत पंपांची संख्या कमी झाल्याचे दिसून येते.

आधार - उप अभियंता [यांत्रिकी], भुजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, वर्धा.

तक्ता क्रमांक 3.7
लघुपाट बंधा-यांची कामे 2003 - 04

जिल्हा- वर्धा

वर्ष - 2003-2004

अ. क्र.	तहसील	पूर्ण झालेल्या कामांची संख्या				उपयोगात असलेली कामे			
		जिल्हा परिषद	राज्य	खाजगी /सहकार	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	खाजगी /सहकार	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	आष्टी	1	3	0	4	1	3	0	4
2	कारंजा	10	2	2	14	10	2	2	14
3	आर्वी	5	10	0	15	5	10	0	15
4	सेलु	0	1	3	4	0	1	3	4
5	वर्धा	2	1	5	8	2	1	5	8
6	देवळी	0	0	1	1	0	0	1	1
7	हिंगणघाट	2	1	0	3	2	1	0	3
8	समुद्रपूर	3	0	6	9	3	0	6	9
जिल्हा एकूण		23	18	17	58	23	18	17	58

पुढे चालू

अ. क्र.	तहसील	वापरातील कामाचे लाभक्षेत्र (हेक्टर)				ओलिताग्रालील निव्वळ क्षेत्र			
		जिल्हा परिषद	राज्य	खाजगी /सहकार	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	खाजगी /सहकार	एकूण
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
1	आष्टी	67	1180	0	1247	67	782	0	849
2	कारंजा	888	1052	212	2152	345	522	212	1079
3	आर्वी	372	6574	0	6946	48	3996	0	4044
4	सेलु	0	607	1546	2153	0	367	1546	1913
5	वर्धा	132	273	160	565	0	171	160	331
6	देवळी	0	0	50	50	0	0	50	50
7	हिंगणघाट	163	342	0	505	36	111	0	147
8	समुद्रपूर	248	0	312	560	68	0	312	380
जिल्हा एकूण		1870	10028	2280	14178	564	5949	2280	8793

- आधार : 1) कार्यकारी अभियंता, लघुपाटबंधारे विभाग, वर्धा
2) कार्यकारी अभियंता, लघुसिंचन विभाग, जिल्हा परिषद, वर्धा
3) कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग, वर्धा
4) जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, वर्धा

तक्ता क्रमांक 3.8

मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे भिजणारे क्षेत्र व मिल्णारे फायदे 30.जून 2004 अखेरची

जिल्हा- वर्धा

अ. क्र.	बाब	मोठे प्रकल्प	मध्यम प्रकल्प		
1	2	3	4	5	6
1	प्रकल्पाचे नांव	बा जिल्ह्यात एकही मोठा प्रकल्प नाही	बोर प्रकल्प	धाम प्रकल्प	पंचधारा प्र
2	प्रकल्पाचे स्थान		बोरी	महाकाली ता.	रिधोरा
			ता. सेलु	आर्वी	ता. सेलु
3	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष		1965	1986	1976
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे वर्ष		-	-	-
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लाखात)		371.91	5373.00	101.87
4	धरण				
	अ) मंजूर झालेली उंची (मी)		36.27	33.35	18.15
	ब) पूर्ण झालेली उंची (मी)		36.27	33.35	18.15
5	कालवा				
	अ) एकूण लांबी (कि.मी)		21.60	47.72	13.20
	ब) पूर्ण लांबी	21.60	47.72	13.20	
6	कमाल क्षमता (द.ल.घ.मी.)	127.42	62.51	8.75	
7	31.03.2004 रोजी प्रत्यक्ष साठा (द.ल.घ.मी.)	81.64	62.51	6.20	
8	एकूण लाभक्षेत्र (हेक्टर)	35584	15783	2914	
9	लाभक्षेत्राखालील लागवडीलायक क्षेत्र(हेक्टर)	240.55	10610	2262	
10	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिता खाली येणारे क्षेत्र (हे.)	13360	7090	1822	
11	सध्या 2003-2004 मध्ये ओलिताखाली असलेले क्षेत्र (हेक्टर)	अ) बारमाही ब) हंगामी	236 5872	512 2647	24 700

पुढे चालु ----

अ. क्र.	बाब	मध्यम प्रकल्प			
1	2	7	8	9	10
1	प्रकल्पाचे नांव	डोंगसाव	मदना प्र	पोथरा प्र	लालनाला प्र
2	प्रकल्पाचे स्थान	नानबडी	मदना	झुनका	कोरा ता.समुद्रपु
		ता. सेलु	ता. आर्वी	ता.समुद्रपुर	
3	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष	1971-72	-	2002	-
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे वर्ष	-	2005	-	2005
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लाखात)	37.88	7099.60	4099.84	9037.54
4	धरण				
	अ) मंजूर झालेली उंची (मी)	16.97	26.95	14.21	13.34
	ब) पूर्ण झालेली उंची (मी)	16.97	26.95	14.21	-
5	कालवा				
	अ) एकूण लांबी (कि.मी)	7.00	24.69	उ. का. 37	6.95
	ब) पूर्ण लांबी	7.00		डा. का. 32	5.00
6	कमाल क्षमता (द.ल.घ.मी.)	4.44	10.56	34.72	26.13
7	31.03.2004 रोजी प्रत्यक्ष साठा (द.ल.घ.मी.)	2.96	3.21	34.72	-
8	एकूण लाभक्षेत्र (हेक्टर)	1940	5090	6138	7285
9	लाभक्षेत्राखालील लागवडीलायक क्षेत्र(हेक्टर)	972	4068	4907	6580
10	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिता खाली येणारे क्षेत्र (हे.)	632	2400	4025	5400
11	सध्या 2003-2004 मध्ये ओलिताखाली असलेले क्षेत्र (हे.)	अ) बारमाही ब) हंगामी	39 394	काम सुरु काम सुरु	0 2588
					काम सुरु

टिप - 1) उ का - उजवा कालवा, डा का - डावा कालवा

आधार : 1) कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग, वर्धा

2) कार्यकारी अभियंता, लघुपाटबंधारे विभाग, वर्धा

तक्ता क्रमांक :- 3.9

बहित धारण जमिनीच्या संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिता खाली असलेली बहित धारण जमिन आणि ओलिता खालील निव्वळ क्षेत्र व बहितीच्या व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार बहित धारण जमिनीची संख्या (1990 - 91)

जिल्हा :- वर्धा

(क्षेत्रफळ - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	वैयक्तिक धारण		संयुक्त धारण		तस्त्या धारण		एकूण धारण	
		संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	0.02 हे खालील	11	0	1	0	0	0	12	0
2	0.02 - 0.05 हे	2529	816	94	28	34	8	2657	852
3	0.05 - 1.0 हे	15459	12573	289	229	51	40	15799	12842
4	1.0 - 2.0 हे	44039	64266	1065	1565	85	123	45189	65954
5	2.0 - 3.0 हे	25759	62113	771	1893	73	185	26603	64191
6	3.0 - 4.0 हे	14670	50698	563	1944	52	184	15285	52826
7	4.0 - 5.0 हे	9834	43648	446	1985	38	170	10318	45803
8	5.0 - 7.5 हे	12183	73815	523	3186	63	382	12769	77383
9	7.5 - 10.0 हे	4675	39836	245	2100	44	378	4964	42314
10	10.0-20.0 हे	3344	42715	224	2955	52	692	3620	46362
11	20.0 हे पेक्षा जास्त	239	6224	18	504	35	1412	292	8140
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		132742	396704	4239	16389	527	3574	137508	416667

पुढे चालु -----

अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	पूर्णपणे ओलिताखालील		पूर्णपणे जिराईत धारण		अंशतः ओलिताखालील धारण		
		संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	एकूण क्षेत्रफळ	ओलिता खालील क्षेत्र
1	2	11	12	13	14	15	16	17
1	0.02 हे खालील	0	0	0	0	0	0	0
2	0.02 - 0.05 हे	75	25	2263	696	78	27	15
3	0.05 - 1.0 हे	202	146	14465	11130	792	626	317
4	1.0 - 2.0 हे	380	465	39447	54152	4716	6888	2807
5	2.0 - 3.0 हे	99	203	22472	50025	3724	8714	2833
6	3.0 - 4.0 हे	871	2695	11701	36456	2594	8475	2260
7	4.0 - 5.0 हे	15	34	7814	30749	2426	10021	3588
8	5.0 - 7.5 हे	0	0	9434	49971	3264	18208	4894
9	7.5 - 10.0 हे	2	17	3593	26039	1360	10633	2657
10	10.0-20.0 हे	3	12	2463	25815	1144	12490	2531
11	20.0 हे पेक्षा जास्त	8	35	194	3675	89	1909	231
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		1655	3632	113846	288708	20187	77991	22133

पुढे चालु -----

तक्ता क्रमांक :- 3.9 पुढे चालू

वहित धारण जमिनीच्या संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिता खाली असलेली वहित धारण जमिन आणि ओलिता खालील निव्वळ क्षेत्र व वहितीच्या व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमिनीची संख्या (1990 - 91)

जिल्हा :- वर्धा

(क्षेत्रफळ - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	ओलिताखालील क्षेत्र		संपूर्ण मालकीचे व कसलेले		संपूर्ण भाडेपट्टीचे धारण	
		संख्या	निव्वळ ओलिता खालील	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ
1	2	18	19	20	21	22	23
1	0.02 हे खालील	0	0	12	0	0	0
2	0.02 - 0.05 हे	153	40	2657	852	0	0
3	0.05 - 1.0 हे	994	463	15781	12828	12	9
4	1.0 - 2.0 हे	5096	3272	45146	65889	13	20
5	2.0 - 3.0 हे	3823	3036	26580	64137	0	0
6	3.0 - 4.0 हे	3465	4955	15240	52665	3	11
7	4.0 - 5.0 हे	2441	3622	10312	45774	0	0
8	5.0 - 7.5 हे	3264	4894	12722	77094	3	18
9	7.5 - 10.0 हे	1362	2674	4938	42111	4	31
10	10.0-20.0 हे	1147	2543	3569	45563	0	0
11	20.0 हे पेक्षा जास्त	97	266	292	8140	0	0
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		21832	25765	137249	415053	35	89

पुढे चालू —

अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	संपूर्ण इतरांमार्फत कसलेले धारण		अंशतः मालकीचे / इतरांमार्फत कसलेले धारण		अंशतः भाडेपट्टीचे आणि कसलेले धारण		
		संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	मालकीचे क्षेत्र	भाडे पट्टीचे क्षेत्रफळ	इतरां मार्फत कसलेले क्षेत्र	एकूण क्षेत्रफळ
1	2	24	25	26	27	28	29	30
1	0.02 हे खालील	0	0	0	0	0	0	0
2	0.02 - 0.05 हे	0	0	0	0	0	0	0
3	0.05 - 1.0 हे	3	3	3	2	0	0	2
4	1.0 - 2.0 हे	11	14	19	20	7	4	31
5	2.0 - 3.0 हे	3	8	20	26	3	17	46
6	3.0 - 4.0 हे	6	20	36	70	23	37	130
7	4.0 - 5.0 हे	0	0	6	18	10	1	29
8	5.0 - 7.5 हे	6	38	38	127	39	67	233
9	7.5 - 10.0 हे	0	0	22	117	53	2	172
10	10.0-20.0 हे	0	0	51	470	162	167	799
11	20.0 हे पेक्षा जास्त	0	0	0	0	0	0	0
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		29	83	195	850	297	295	1442

आधार - महाराष्ट्र शासनाच्या कृषी विभागाने 90-91 मध्ये घेतलेल्या कृषी गणनेतील सांख्यिकी तपशील

तक्ता क्रमांक- 3.10

कृषिविषयक अवजारे पशु गणना सन 2003 (अस्थाई)

जिल्हा - वर्धा

वर्ष - 2003

अ.क्र.	तहसील	नांगरांची संख्या		बैल गाडया ची संख्या	ऊसाचे चरक		ओलितासाठी		ट्रॅक्टर संख्या	तेलघाणी	
		लाकडी	लोखंडी		शक्तीव र चालण ारे	बैल मदती ने चाल- णारे	तेलावर चालणारे पंप	विद्युत पंप		विद्युत शक्ती वर चाल- णारी	इतर शक्ती वर चाल- णारी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	आष्टी	1034	1132	1652	0	1	101	867	62	0	2
2	कारंजा	2897	1743	2883	0	0	150	2637	56	0	12
3	आर्वी	2495	2741	2912	0	21	76	1901	44	0	15
4	सेलु	1923	2757	4729	0	0	151	2940	46	0	0
5	वर्धा	2951	2889	4064	18	29	166	3577	149	0	15
6	देवळी	2300	2093	3571	0	2	144	1900	100	0	2
7	हिंगणघाट	3759	4550	6475	6	4	441	2363	55	0	28
8	समुद्रपूर	3453	2884	5221	0	24	1023	1705	76	0	6
जिल्हा एकूण		20812	20789	31507	24	81	2252	17890	588	0	141

आधार - पशु गणना 2003 (अस्थाई माहिती)

टिप :- पशुगणना 2003 मध्ये विद्युत शक्तिवर चालणारी तेलघाणी संबंधी आकडेवारीचा समावेश नसल्यामुळे स्तंभ क्र. 11 मध्ये माहिती निरंक दर्शविलेली आहे.

तक्ता क्रमांक 4.1

तहसिलवार पशुधन (2003 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	तहसील	विदेशी /संकरित गाई व बैल				
		अडीच वर्षावरील बैल				एकूण 3 ते 6
		केवळ पैदाशी करिता ठेवलेले वळू	पैदाशी व कामा करिता उपयोगात आणलेले बैल	केवळ कामा-करिता उपयोगात आणलेले बैल	पैदाशी साठी अथवा कामासाठी उपयोगात न आणलेले बैल	
1	2	3	4	5	6	7
1	आष्टी	7	2	40	0	49
2	कारंजा	79	99	759	15	952
3	आर्ची	110	46	832	32	1020
4	सेलु	150	65	1225	39	1479
5	वर्धा	147	239	1011	73	1470
6	देवळी	70	38	455	6	569
7	हिंगणघाट	55	16	656	1	728
8	समुद्रपुर	70	97	398	21	586
जिल्हा एकूण		688	602	5376	187	6853

पुढे चालु ----

अ. क्र.	तहसील	विदेशी /संकरित गाई व बैल					
		अडीच वर्षावरील गाई				विदेशी संकरित अडीच वर्षा पर्यंतची वासरे	एकूण विदेशी संकरित गाई व बैल
		दुभत्या	एकदाही न व्यायलेल्या व आटलेल्या	इतर	एकूण गाई (8+9+10)		
1	2	8	9	10	11	12	13
1	आष्टी	239	226	1	466	452	967
2	कारंजा	1633	1098	21	2752	2683	6387
3	आर्ची	1142	1131	85	2358	2444	5822
4	सेलु	2546	1922	89	4557	3734	9770
5	वर्धा	3592	2221	158	5971	4978	12419
6	देवळी	816	656	4	1476	1528	3573
7	हिंगणघाट	928	1011	1	1940	1812	4480
8	समुद्रपुर	601	515	15	1131	1035	2752
जिल्हा एकूण		11497	8780	374	20651	18666	46170

पुढे चालु ----

तक्ता क्रमांक 4.1

तहसिलवार पशुधन (2003 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	तहसील	देशी गाई व बैल						
		तीन वर्षावरील बैल					तीन वर्षावरील गाई	
		केवळ पैदाशी करिता ठेवलेले वळू/ बैल	पैदाशी व कामा करिता उपयोगात आणलेले बैल	केवळ कामा करिता उपयोगात आणलेले बैल	इतर बैल	एकूण तीन वर्षावरील बैल 14+15+ 16+17	दुभत्या गाई	आटलेल्या व एकदाही न व्याय-लेल्या
1	2	14	15	16	17	18	19	20
1	आष्टी	579	59	5582	22	6242	3677	5897
2	कारंजा	310	132	11471	66	11979	5653	6248
3	आर्वी	563	1079	11024	106	12772	5139	8979
4	सेलु	330	354	14069	115	14868	3523	4475
5	वर्धा	469	317	15977	248	17011	5739	5698
6	देवळी	351	295	14619	192	15457	5109	6267
7	हिंगणघाट	633	158	24392	147	25330	4755	8105
8	समुद्रपुर	1410	642	25306	422	27780	4766	8081
जिल्हा एकूण		4645	3036	122440	1318	131439	38361	53750

पुढे चालू ----

अ. क्र.	तहसील	देशी गाई व बैल				विदेशी/ संकरित व देशी एकूण गाई व बैल (13+24)
		तीन वर्षावरील गाई		तीन वर्ष व त्या खालील देशी वासरे	एकूण देशी गाई व बैल (18+22+23)	
		इतर	एकूण गाई 19+20+21			
1	2	21	22	23	24	25
1	आष्टी	51	9625	7620	23487	24454
2	कारंजा	257	12158	11826	35963	42350
3	आर्वी	268	14386	11071	38229	44051
4	सेलु	156	8154	6940	29962	39732
5	वर्धा	449	11886	9172	38069	50488
6	देवळी	86	11462	10298	37217	40790
7	हिंगणघाट	235	13095	13235	51661	56141
8	समुद्रपुर	108	1255	10974	51709	54461
जिल्हा एकूण		1610	93721	81137	306297	352467

पुढे चालू ----

तक्ता क्रमांक 4.1

तहसिलवार पशुधन (2003 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	तहसील	म्हशी व रेडे						
		तीन वर्षावरील रेडे					तीन वर्षावरील म्हशी	
		केवळ पैदाशी साठी ठेवलेले	पैदाशी साठी व कामासाठी ठेवलेले	फक्त कामा साठी ठेवलेले	इतर	एकूण रेडे 26+27+28 8+29	दुभत्या म्हशी	आटलेल्या व एकदाही न व्यायलेल्या
1	2	26	27	28	29	30	31	32
1	आष्टी	122	13	6	16	157	1253	1183
2	कारंजा	364	28	35	14	441	2777	2179
3	आर्वी	406	30	15	29	480	3577	3997
4	सेलु	170	41	22	6	239	1535	1436
5	वर्धा	409	129	149	86	773	3771	2813
6	देवळी	221	8	29	7	265	2024	1626
7	हिंगणघाट	124	2	5	4	135	1939	2548
8	समुद्रपुर	155	31	26	14	226	1442	1867
जिल्हा एकूण		1971	282	287	176	2716	18318	17649

पुढे चालू ----

अ. क्र.	तहसील	म्हशी व रेडे			
		तीन वर्षावरील म्हशी			
		इतर	एकूण म्हशी 31+32+33	रेडके तीन वर्ष व त्या खालील	एकूण म्हशी व रेडे (30+34+35)
1	2	33	34	35	36
1	आष्टी	63	2499	1535	4191
2	कारंजा	301	5257	4414	10112
3	आर्वी	147	7721	4623	12824
4	सेलु	125	3076	2116	5451
5	वर्धा	198	6782	4514	12069
6	देवळी	37	3687	2581	6533
7	हिंगणघाट	32	4519	3036	7690
8	समुद्रपुर	30	3339	2114	5679
जिल्हा एकूण		933	36900	24933	64549

पुढे चालू ----

तक्ता क्रमांक 4.1

तहसिलवार पशुधन (2003 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	तहसील	एकूण गोजाती [25+36]	मेंढया	बक-या	घोडे व शिंगरे
1	2	37	38	39	40
1	आष्टी	28645	1573	11623	43
2	कारंजा	52462	139	11864	5
3	आर्वी	56875	361	21704	12
4	सेलु	45183	41	19666	18
5	वर्धा	62557	548	27766	36
6	देवळी	47323	142	20710	22
7	हिंगणघाट	63831	933	31130	31
8	समुद्रपुर	60140	226	19945	7
जिल्हा एकूण		417016	3963	164408	174

पुढे चालु ----

अ. क्र.	तहसील	इतर पशुधन	एकूण पशुधन 37+38+39+40 +41	एकूण कॉबडया	एकूण कुक्कुट पक्षी
1	2	41	42	43	44
1	आष्टी	283	42167	74312	74325
2	कारंजा	259	64729	16137	16137
3	आर्वी	2415	81367	14000	14543
4	सेलु	1053	65961	32194	32331
5	वर्धा	802	91709	35886	36003
6	देवळी	393	68590	19719	19765
7	हिंगणघाट	953	96878	42432	42480
8	समुद्रपुर	12	80330	60713	60713
जिल्हा एकूण		6170	591731	295393	296297

आधार :- पशुगणना 2003 (अस्थाई माहिती)

तक्ता क्रमांक 4.2

जिल्ह्यातील पशुवैद्यकीय संस्थांची तालकावार संख्या (2003-2004)

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	तहसील	पशुवैद्यकीय संस्थांचा प्रकार									
		पशु वैद्यकीय सर्व चिकित्सालय	पशुवैद्यकीय दवाखाने		पशु वैद्यकीय प्रथमोपचार केंद्र	पशुरोग अन्वेषण प्रयोगशाळा		फिरती पशुरोग नियंत्रण पथके	फिरते पशु वैद्यकीय दवाखाने	दक्षता पथके तपासणी नाका	कृत्रिम रेतन प्रशिक्षण केंद्र
			राज्य स्तर	स्थानिक स्तर		राज्य पातळी वरील	विभागीय पातळी वरील				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	आष्टी	0	0	2	4	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	0	0	3	5	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	1	0	4	7	0	0	0	1	0	0
6	देवळी	0	0	3	8	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	0	4	11	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	3	9	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		1	0	25	50	0	0	0	1	0	0

पुढे चालु

अ. क्र.	तहसील	पशुवैद्यकीय संस्थांचा प्रकार									
		विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्र	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र स्थानिक	आधार भूत ग्राम केंद्र	कृत्रिम रेतन केंद्र			पशु पैदास क्षेत्र	सधन कुक्कुट विकास गट	मेष पैदास क्षेत्र	शेळी पैदास क्षेत्र
					जिल्हा परिषदा कडील	आधार भूत ग्राम केंद्रा खालील	विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्रा खालील				
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	आष्टी	0	0	0	6	1	0	0	0	0	0
2	कारंजा	0	0	0	7	1	6	1	0	0	0
3	आर्वी	0	0	2	8	9	0	0	0	0	0
4	सेलु	0	0	0	6	0	7	0	0	0	0
5	वर्धा	0	1	0	11	1	1	0	0	0	0
6	देवळी	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	0	0	15	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	0	11	0	1	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		0	1	2	75	12	15	1	0	0	0

आधार - पशुसंवर्धन उपसंचालक, वर्धा

रोगाच्या प्रकारानुसार पशुच्या मृत्यूंची संख्या वर्ष (2003 - 2004)

जिल्हा - वर्धा

वर्ष - 2003-2004

अ.क्र.	संसर्गजन्य व बांडगुलजन्य रोग	लागण	मृत्यू
1	2	3	4
एकूण पशुधनाची मृत्यू संख्या			
1	गाई, म्हशी, बैल		
	अ) घटसर्प	0	0
	ब) लाल्या (पायलाग)	0	0
	क) फ-या	0	0
	ड) फासी	0	0
	इ) सरा	0	0
	फ) देवी	0	0
	ग) इतर	0	0
	एकूण	0	0
2	मेंढ्या व बक-या		
	अ) फ-या	0	0
	ब) न्युमोनिया	0	0
	क) लाल्या (पायलाग)	0	0
	ड) देवी	0	0
	इ) इतर	0	0
	एकूण	0	0
3	कोबड्या		
	अ) राणीखेत (मानमोडी)	0	0
	ब) देवी	0	0
	क) बुळकांडी	0	0
	ड) इतर	0	0
	एकूण	0	0

टिप :- सन 2003 - 2004 या वर्षात साथीच्या रोग प्रार्द्भावामुळे जनावरे अथवा पशुपक्षी मृत्यू झाले नाही.

सबब माहिती निरंक आहे.

आधार :- जिल्हा पशुसंवर्धन उपसंचालक, वर्धा

तक्ता क्र. 4.3(अ)

विविध पशुवैद्यकीय संस्थांचे कार्य (2003 - 04)

जिल्हा - वर्धा

वर्ष - 2003-2004

अ. क्र.	तहसील	उपचार केलेल्या जनावरांची संख्या	खच्ची करण केलेल्या जनावरांची संख्या	कृत्रिम गर्भ धारणा केलेल्या जनावरांची संख्या	कृत्रिम गर्भधारणा अंतर्गत जन्मास आलेल्या वासरांची संख्या		लस टोचलेल्या जनावरांची संख्या
					एकूण वासरे	स्तंभ - 6 पैकी संकरित वासरांची संख्या	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	आष्टी	14861	1594	1111	401	371	14270
2	कारंजा	16203	2470	2682	887	731	38419
3	आर्वी	21711	2288	2599	772	576	43240
4	सेलु	16585	1686	4073	1277	1173	34877
5	वर्धा	41164	1830	3396	1039	1018	37043
6	देवळी	23343	1728	2356	631	489	35336
7	हिंगणघाट	39627	2621	3459	896	760	31562
8	समुद्रपुर	23531	1935	2565	585	491	34921
जिल्हा एकूण		197025	16152	22241	6488	5609	269668

आधार :- 1] जिल्हा पशुसंवर्धन उपसंचालक, वर्धा

2] जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, वर्धा

तक्ता क्र. 4.4

मान्यताप्राप्त पशुवधगृहे आणि प्रत्येक पशुवधगृहात कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या 2003 - 04

जिल्हा - वर्धा

वर्ष 2003-2004

अ. क्र.	तहसील	पशुवध गृहांची संख्या	एकूण कत्तल केलेली जनावरे (संख्या)						एकूण
			4	म्हशी व रेडे	मेंढया	शेळ्या / बक-या	डुकरे	इतर	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	0	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	1	0	0	0	716	10	0	726
5	वर्धा	1	0	0	0	3976	0	0	3976
6	देवळी	2	0	0	0	909	0	0	909
7	हिंगणघाट	1	0	0	0	5360	0	0	5360
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		5	0	0	0	10961	10	0	10971

आधार:- 1] जिल्हा पशुसंवर्धन उपसंचालक, वर्धा

तक्ता क्र. 4.5

जिल्हयातील वनक्षेत्र वर्ष 2003-2004 [अस्थाई]

जिल्हा - वर्धा					(वन क्षेत्र चौ. कि. मी.)
अ.क्र.	विभाग	राखीव	संरक्षित	अवर्गीकृत	एकूण
1	2	3	4	5	6
1	महसूल विभाग	0	0	28	28
2	वन विभाग	519	338	162	1019
जिल्हा एकूण		519	338	190	1047

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

तक्ता क्र. 4.6

जिल्हयातील मुख्य व गौण वनउत्पादने 2003 - 04

जिल्हा - वर्धा				वर्ष - 2003-2004
अ. क्र.	वन उत्पादने	संदर्भ वर्षातील एकूण उत्पादन	संदर्भ वर्षातील एकूण विक्री केलेले उत्पादन	संदर्भ वर्षातील एकूण विक्रीचे मूल्य (भागील शिलकी उत्पादन धरून) रु. हजारात
1	2	3	4	5
1	इमारती लाकूड (हजार घमी)	5.1	5.1	37201
2	जळाऊ लाकूड (हजार घमी)	6.708	6.708	2680
3	चंदन लाकूड (हजार घमी)	0	0	0
4	गौण वन उत्पादने			
	अ) बांबू (संख्या)	0	0	0
	ब) गवत इत्यादी (किंचटल)	605	605	91
	क) चिडी पाने (स्टॅ.बॅग)	8233.166	8233.166	7176
	ड) डिक (किंचटल)	20	20	43
5	इतर			
	1) आपटा पाने	0	0	0
	2) मोहाची फुले (किंचटल)	0	0	0
	3) खानी व खनिजे	0	0	0
	4) हिरडा /बेहडा (किंचटल)	0	0	0
	5) आंबा	0	0	0
	6) रोशा	0	0	0
	7) लाख (किंचटल)	0	0	0
	8) इतर	0	0	1056
6	एकूण गौण उत्पादने (4+5)			8366
जिल्हा एकूण किंमत (1+2+3+6)				48247

आधार:- 1) विभागीय वन अधिकारी, वर्धा

तक्ता क्रमांक 4.7

जिल्हयातील भूजल मत्स्यव्यवसाय (2003-2004)

जिल्हा - वर्धा

अ.क्र.	तहसील	नदीची लांबी (किमी)	मत्स्य व्यवसायासाठी अनुकूल क्षेत्र (तळी, सरोवरे व जलाशय यांचे एकूण क्षेत्र) (हेक्टर)	मत्स्य व्यवसाया-खाली आणलेले एकूण क्षेत्र (हेक्टर)	भूजल मत्स्य उत्पादन (मे.टन.)	पकडलेल्या माशांची उत्पादकास मिळालेली किंमत (रुपये लाखांत)	मत्स्य व्यवसाय क्षेत्रासाठी वापरलेले मत्स्यबीज (लाखांत)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	आष्टी	79	78	78	240	72	6.00
2	कारंजा	40	180	180	480	144	9.00
3	आर्वी	90	923	898	270	81	12.00
4	सेलु	37	1052	1027	325	98	13.00
5	वर्धा	36	645	158	275	83	8.00
6	देवळी	46	42	42	75	23	4.00
7	हिंगणघाट	42	44	44	105	31	5.00
8	समुद्रपुर	90	954	954	565	169	8.00
जिल्हा एकूण		460	3918	3381	2335	701	65.00

टिप-वर्धा जिल्हा, जिल्हा परिषद मालकिचे बहुतांश तलाव दिर्घ हंगामी असल्यामुळे मत्स्योत्पादनात घट झाली

आधार :- जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी, वर्धा

तक्ता क्रमांक 4.8

जिल्हयातील सागरी मत्स्यव्यवसाय 2003-2004

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	तहसील	किना-याची लांबी कि.मी.	सागरी मत्स्यमार व्यवसाय करणा-या	मासे उतरविण्या-साठी केंद्र संख्या	सागरी मत्स्य उत्पादन (मे. टन मध्ये)	पकडलेल्या माशांची उत्पादकास मिळालेली	माशाचा वापर (मे.टन)	
							उन्हात वाळवलेले	खारवलेले
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		0	0	0	0	0	0	0

टीप - जिल्हयात समुद्र किनारा नसल्याने माहिती निरंकू आ हे.

आधार - जिल्हा मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी, वर्धा

तक्ता क्र - 5.1

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (2003)

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	उद्योग गट	संके तांक	कारखाने संख्या			स्तंभ 6 मधील कामगार		
			नोंदणी झालेले	बंद	प्रपत्र पाठविणारे चालू	एकूण	पुरुष	स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	पिक भाजीपाला व फळांची लागवड	011	4	1	1	31	24	7
2	कृषि व पशुसंवर्धन सेवा (पशु चिकीत्सालय वगळून)	014	49	9	21	1478	938	540
3	भासे, मटन, फळेभाज्या, तेल इ. उत्पादने	151	14	2	10	151	151	0
4	दुधापासून निर्मित पदार्थांचे उत्पादन	152	2	0	0	0	0	0
5	कडधान्या पासून निर्मित उत्पादने	153	5	0	4	36	31	5
6	इतर खाद्यान उत्पादने	154	2	0	0	0	0	0
7	मादक पेयांचे उत्पादन	155	4	0	1	3	3	0
8	सुत कातणे, विणने व कापड तयार करणे	171	22	3	9	3643	3639	4
9	विणलेले व क्राशिया कम केलेला कापड व इतर वस्तुची उत्पादने	173	3	0	2	207	203	4
10	पादत्राणांचे तयार करणे	192	1	1	0	0	0	0
11	लाकूड कापावयाची गिरणी	201	40	2	27	94	94	0
12	लाकडाच्या फळ्या , प्लायवूड व त्यापासून वस्तू बनविणे	202	1	0	0	0	0	0
13	कागद व कागदापासूनची इतर उत्पादने	210	6	2	2	17	17	0
14	मुळ रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन	241	2	0	2	357	357	0
15	इतर रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन.	242	2	0	2	357	357	0
16	प्लॅस्टीक वस्तुचे उत्पादन	252	1	0	1	36	36	0
17	अधातू खनिजाचे उत्पादन (इतर वर्गीकरण न झालेले)	269	5	0	2	13	13	0
18	मुळ लोखंड व स्टीलचे उत्पादन	271	3	1	1	676	671	5
19	फेब्रिकेटेड स्ट्रक्चरल धातू उत्पादन (रोलिंग शटर, दरवाजा, सिद्धक्या, तिजो-या इत्यादी)	281	1	1	0	0	0	0
20	धातुंच्या इतर वस्तुचे उत्पादन	289	1	0	0	0	0	0
21	विशिष्ट उपयोगाच्या यंत्राची निर्मिती	292	2	0	1	9	9	0
22	परिवहनास संबंधीच्या उपकरणाची निर्मिती (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	359	1	0	0	0	0	0
23	गॅसचे उत्पादन व बाटप	402	1	0	1	5	5	0
24	पाण्याचे संकलन, शुद्धीकरण व वितरण	410	1	0	0	0	0	0
25	यांत्रिक वाहनाची देखभाल व दुरुस्ती	502	6	0	2	143	140	3
जिल्हा एकूण			179	22	89	7256	6688	568

पुढे चालू

तक्ता क्र - 5.1 (पुढे चालू)

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (2003)

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	उद्योग गट	संके तांक	काम केलेल्या श्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारत)	संख्या	
				प्रपज न पाठविणारे चालू कारखाने	स्तंभ 11 मधील कारखान्यांतील कामगार
1	2	3	10	11	12
1	पिक भाजीपाला व फळांची लागवड	011	9300	2	65
2	कृषि व पशुसंवर्धन सेवा (पशु चिकीत्सालय वगळून)	014	248175	19	691
3	मासे, मटन, फळेभाज्या, तेल इ. उत्पादने	151	34417	2	28
4	दुधापासून निर्मित पदार्थांचे उत्पादन	152	0	2	78
5	कडधान्या पासून निर्मित उत्पादने	153	3465	1	15
6	इतर खाद्यान्न उत्पादने	154	0	2	903
7	मादक पेयांचे उत्पादन	155	390	3	28
8	सुत कातणे, विणने व कापड तयार करणे	171	1289975	10	181
9	विणलेले व क्राशिया काम केलेला कापड व इतर वस्तुची उत्पादने	173	74592	1	20
10	पादत्राणांचे तयार करणे	192	0	0	0
11	लाकूड कापावयाची गिरणी	201	26907	11	37
12	लाकडाच्या फळ्या , प्लायवूड व त्यापासून वस्तू बनविणे	202	0	1	26
13	कागद व कागदापासूनची इतर उत्पादने	210	5090	2	30
14	मुळ रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन	241	114051	0	0
15	इतर रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन.	242	107876	0	0
16	प्लॅस्टीक वस्तुचे उत्पादन	252	11088	0	0
17	अधातु खनिजाचे उत्पादन (इतर वर्गीकरण न झालेले)	269	4017	3	39
18	मुळ लोखंड व स्टीलचे उत्पादन	271	246740	1	20
19	फेब्रिकेटेड स्ट्रक्चरल धातू उत्पादन (रोलिंग शटर, दरवाजा, खिडक्या, तिजो-या इत्यादी)	281	0	0	0
20	धातूच्या इतर वस्तुचे उत्पादन	289	0	1	4
21	विशिष्ट उपयोगाच्या यंत्राची निर्मिती	292	276	1	40
22	परिवहणास संबंधीच्या उपकरणाची निर्मिती (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	359	0	1	25
23	गॅसचे उत्पादन व वाटप	402	1520	0	0
24	पाण्याचे संकलन, शुद्धीकरण व वितरण	410	0	1	7
25	यांत्रिक वाहनाची देखभाल व दुरुस्ती	502	51655	4	148
जिल्हा एकूण			2236994	68	2385

आधार - संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य मुंबई

तक्ता क्र - 5.2

चालु कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 2003

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समुह व त्यांचे संकेतांक	10 पेक्षा कमी		10 ते 19		20 ते 49		50 ते 99	
		कामगार		कामगार		कामगार		कामगार	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	01 कृषी, शिकार आणि त्यासंबंधी सेवा	0	0	7	117	22	795	11	684
2	15 खाद्य पदार्थ व मादक प्याचे उत्पादन आणि सेवा	8	37	9	118	6	184	0	0
3	17 सुती कापडाचे उत्पादन	9	49	1	13	3	110	2	145
4	20 तयार लाकूड व लाकूडाच्या वस्तूंचे उत्पादन	38	131	0	0	1	26	0	0
5	21 कागद व कागदांच्या वस्तूंचे उत्पादन	1	7	3	40	0	0	0	0
6	24 रसायने व रासायनिक वस्तूंचे उत्पादन.	0	0	0	0	2	70	0	0
7	25 रबर व प्लॅस्टीक या पासून वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	1	36	0	0
8	26 अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	2	13	3	39	0	0	0	0
9	27 मुळ धातूंचे उद्योग	0	0	0	0	1	20	0	0
10	28 धातू च्या वस्तूंचे उत्पादन (यांत्रिक वस्तू वगळता)	1	4	0	0	0	0	0	0
11	29 यंत्र व यांत्रिक सामुग्रीचे उत्पादन (यांत्रिक वस्तू वगळता)	1	9	0	0	1	40	0	0
12	35 परिवहनाच्या इतर उपकरणाचे उत्पादन	0	0	0	0	1	25	0	0
13	40 विद्युत, गॅस, पाणिपुरवठा	1	5	0	0	0	0	0	0
14	41 पाण्याचे साठवणुक, शुद्धीकरण व पुरवठा	1	7	0	0	0	0	0	0
15	50 मोटार वाहने दुरुस्ती व देखभाल आणि मोटार वाहन इंजनाची किरकोळ विक्री	0	0	1	15	4	168	0	0
जिल्हा एकूण		62	262	24	342	42	1474	13	829

पुढे चालू-----

तक्ता क्र - 5.2 पुढे चालू

चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 2003

जिल्हा - बर्धा

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे संकेतांक	100 ते 499		500 ते 999		1000 ते 4999		5000 हून अधिक		एकूण कामगार	
		कामगार		कामगार		कामगार		अधिक		अ	ब
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब		
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	01 कृषी, शिकार आणि त्यासंबंधी सेवा	3	669	0	0	0	0	0	0	43	2265
2	15 खाद्य पदार्थ व मादक प्याचे उत्पादन आणि सेवा	1	238	1	665	0	0	0	0	25	1242
3	17 सुती कापडाचे उत्पादन	4	1011	2	1420	1	1303	0	0	22	4051
4	20 तयार लाकूड व लाकडाच्या वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0	39	157
5	21 कागद व कागदांच्या वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0	4	47
6	24 रसायने व रासायनिक वस्तूंचे उत्पादन	2	644	0	0	0	0	0	0	4	714
7	25 रबर व प्लॅस्टीक या पासुन वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0	1	36
8	26 अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0	5	52
9	27 मूल धातूंचे उद्योग	0	0	1	676	0	0	0	0	2	696
10	28 धातू च्या वस्तूंचे उत्पादन (यांत्रिक वस्तू वगळता)	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4
11	29 यंत्र व यांत्रिक सामुग्रीचे उत्पादन (यांत्रिक वस्तू वगळता)	0	0	0	0	0	0	0	0	2	49
12	35 परिचहनाच्या इतर उपकरणाचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0	1	25
13	40 विद्युत, गॅस, पाणिपुरवठा	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5
14	41 पाण्याचे साठवणुक, शुद्धीकरण व पुरवठा	0	0	0	0	0	0	0	0	1	7
15	50 मोटार वाहने दुरुस्ती व देखभाल आणि मोटार वाहन हंडनाची फिरकोळ विक्री	1	108	0	0	0	0	0	0	6	291
जिल्हा एकूण		11	2670	4	2761	1	1303	0	0	157	9641

आधार - संचालक औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय म रा मुंबई

टिप- "अ" - कारखान्यांची संख्या "ब" - कामगारांची संख्या

तक्ता क्र - 5.3

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार चालू असलेल्या कारखान्याचे वर्गीकरण वर्ष (2003)

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचा संकेतांक	दिवसांची संख्या							
		अनुल्लेखित		60 दिवस व त्यापेक्षा कमी		61 ते 120 दिवस		121 ते 180 दिवस	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	01 कृषी, शिकार आणि त्यासंबंधी सेवा	0	0	2	139	15	813	2	38
2	15 खाद्य पदार्थ व मादक प्याचे उत्पादन आणि सेवा	0	0	0	0	1	12	4	53
3	17 सुती कापडाचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0
4	20 तयार लाकूड व लाकडाच्या वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	1	4	1	1
5	21 कागद व कागदांच्या वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0
6	24 रसायने व रासायनिक वस्तूंचे उत्पादन.	0	0	0	0	0	0	0	0
7	25 रबर व प्लॅस्टीक या पासून वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0
8	26 अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0
9	27 मुळ घातूंचे उद्योग	0	0	0	0	0	0	0	0
10	29 यंत्र व यांत्रिक सामुग्रीचे उत्पादन (यांत्रिक वस्तू वगळता)	0	0	0	0	0	0	0	0
11	40 विद्युत, गॅस पाणिपुरवठा	0	0	0	0	0	0	0	0
12	41 पाण्याचे संकलन शुद्धीकरण व वितरण	0	0	0	0	0	0	0	0
13	50 मोटार वाहने दुरुस्ती व देखभाल आणि मोटार वाहन इंधनाची किरकोळ विक्री	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		0	0	2	139	17	829	7	92

पुढे चालू ----

तक्ता क्र - 5.3 (पुढे चालु)

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार चालु असलेल्या कारखान्याचे वर्गीकरण वर्ष (2003)

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचा संकेतांक	दिवसांची संख्या							
		181 ते 240 दिवस		241 ते 300 दिवस		300 हून अधिक दिवस		एकूण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
1	01 कृषी, शिकार आणि त्यासंबंधी सेवा	1	40	1	31	1	448	22	1509
2	15 खाद्य पदार्थ व मादक प्याचे उत्पादन आणि सेवा	4	49	3	38	3	38	15	190
3	17 सुती कापडाचे उत्पादन	1	13	1	9	9	3828	11	3850
4	20 तयार लाकूड व लाकडाच्या वस्तूंचे उत्पादन	1	4	2	6	22	79	27	94
5	21 कागद व कगदांच्या वस्तूंचे उत्पादन	0	0	2	17	0	0	2	17
6	24 रसायने व रासायनिक वस्तूंचे उत्पादन.	0	0	0	0	4	714	4	714
7	25 रबर व प्लॅस्टीक या पासून वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	1	36	1	36
8	26 अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	0	0	0	0	2	13	2	13
9	27 मुळ धातूंचे उद्योग	0	0	0	0	1	676	1	676
10	29 यंत्र व यांत्रिक सामग्रीचे उत्पादन (यांत्रिक वस्तू वगळता)	0	0	0	0	1	9	1	9
11	40 विद्युत, गॅस पाणिपुरवठा	0	0	0	0	1	5	1	5
12	41 पाण्याचे संकलन शुध्दीकरण व वितरण	0	0	0	0	0	0	0	0
13	50 मोटार वाहने दुरुस्ती व देखभाल आणि मोटार वाहन इंधनाची किरकोळ विक्री	0	0	0	0	2	143	2	143
जिल्हा एकूण		7	116	9	101	47	5989	89	7256

टिप- "अ"- कारखान्यांची संख्या "ब" - कामगार

आधार -संचालक औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय म रा मुंबई

उद्योगाच्या महत्वाच्या बाबींचा तपशिल (वार्षिक उद्योग पाहणी वर्ष 1996-97)

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	उद्योगाचा संकेतांक - उद्योगाचे वर्णन	स्थिर भांडवल रूपये	खेळते भांडवल रूपये	सर्व कामगारांची संख्या	सर्व कर्मचारी संख्या	कामगारांचे वेतन
1	2	3	4	5	6	7
1	20 ते 21 - खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	28050	20755	427	656	22296
2	22 - पेये, तंबाखू पदार्थांचे उत्पादन	0	0	0	0	0
3	23 - सुती कापडाचे उत्पादन	333606	67288	3734	4314	126765
4	24 - कृत्रीम कापडाचे उत्पादन	285089	116368	865	969	18208
5	26 - कापडी वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	0
	(पादत्रानाशिवाय)					
6	27 - लाकडी वस्तू, फर्निचरचे उत्पादन	0	0	0	0	0
7	28 - कागद व कागदाच्या वस्तूंचे उत्पादन, प्रकाशन व तत्संबंधीचे उत्पादन	0	0	0	0	0
8	29 - कातडी व केसाळ कातडी वस्तूंची दुरुस्ती व उत्पादन	1844	453	45	58	486
9	30 - रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यापासूनच्या वस्तूंचे उत्पादन	196418	105072	464	692	23480
10	31 - रसायन व रसायनाच्या वस्तूंचे उत्पादन. (पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ वगळून)	8292	2069	7	25	153
11	32 - अधातू खनिज व पदार्थांचे उत्पादन	0	0	0	0	0
12	33 - मुलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	11629934	-2477432	429	1169	26841
13	34 - धातूंच्या वस्तूंच्या सुटे भागांचे उत्पादन (यंत्र व परिवहन सामुग्री शिवाय)	245	79	8	11	100
14	35 - यंत्रसामुग्री, यांत्रिक, अवजारे, सुटेभागांचे उत्पादन (विद्युत सामुग्री वगळून)	0	0	0	0	0
15	36 - विद्युत यंत्रसामुग्री, साधने उपकरणे, पुरवठा व सुटे भागांचे उत्पादन	0	0	0	0	0
16	37 - परिवहन सामुग्री, सुटे भागांचे उत्पादन	0	0	0	0	0
17	38 - उत्पादन करणारे इतर उद्योग	0	0	0	0	0
18	39 - सर्व प्रकारच्या यंत्रांची दुरुस्ती सेवा	1748	7592	304	356	19447
19	40 - घरगुती वापरासाठी विद्युत पुरवठा	0	0	0	0	0
20	41 - घरगुती गॅस वितरण	45684	6690	11	16	518
21	42 - पिण्यासाठी पाणीपुरवठा	0	0	0	0	0
22	43 - गोबर गॅस निर्मिती व वितरण	0	0	0	0	0
23	74 - वखार व कोठारे	0	0	0	0	0
24	97 - दुरुस्ती व सेवा	0	0	0	0	0
25	-- - इतर	443851	222636	3802	4595	61742
	जिल्हा बेरीज	12974761	-1928430	10096	12861	300036

पुढे चालू

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	उद्योगाचा संकेतांक - उद्योगाचे वर्णन	प्रत्यक्ष वेतन रु	एकूण उत्पादन रु	एकूण निविष्टी रु	उत्पादना-मुळे मूल्य वृद्धी
1	2	8	9	10	11
1	20 ते 21 - खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	39885	292010	289207	-6630.
2	22 - पेये, तंबाखू पदार्थांचे उत्पादन	0	0	0	0
3	23 - सुती कापडाचे उत्पादन	197607	934820	1068111	105730
4	24 - कृत्रीम कापडाचे उत्पादन	27631	519207	637696	78436
5	26 - कापडी वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0
	(पादत्रानांशिवाय)				
6	27 - लाकडी वस्तू, फर्निचरचे उत्पादन	0	0	0	0
7	28 - कागद व कागदाच्या वस्तूंचे उत्पादन, प्रकाशन व तत्संबंधीचे उत्पादन	0	0	0	0
8	29 - कातडी व केसाळ कातडी वस्तूंची दुरुस्ती व उत्पादन	920	544	-503	-1192
9	30 - रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यापासूनच्या वस्तूंचे उत्पादन	45750	583174	743368	128352
10	31 - रसायन व रसायनाच्या वस्तूंचे उत्पादन. (पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ वगळून)	780	12974	15904	2314
11	32 - अधातू खनिज व पदार्थांचे उत्पादन	0	0	0	0
12	33 - मुलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	101671	6132678	7450184	582176
13	34 - धातूंच्या वस्तूंच्या सुटे भागचे उत्पादन (यंत्र व परिवहन सामुग्री शिवाय)	175	894	1145	216
14	35 - यंत्रसामुग्री, यांत्रिक अवजारे, सुटेभागांचे उत्पादन (विद्युत सामुग्री वगळून)	0	0	0	0
15	36 - विद्युत यंत्रसामुग्री, साधने उपकरणे, पुरवठा व सुटे भागांचे उत्पादन	0	0	0	0
16	37 - परिवहन सामुग्री, सुटे भागांचे उत्पादन	0	0	0	0
17	38 - उत्पादन करणारे इतर उद्योग	0	0	0	0
18	39 - सर्व प्रकारच्या यंत्रांची दुरुस्ती सेवा	27659	32095	62600	30359
19	40 - घरगुती वापरासाठी विद्युत पुरवठा	0	0	0	0
20	41 - घरगुती गॅस वितरण	1252	8504	20081	8924
21	42 - पिण्यासाठी पाणीपुरवठा	0	0	0	0
22	43 - गोबर गॅस निर्मिती व वितरण	0	0	0	0
23	74 - वखार व कोठारे	0	0	0	0
24	97 - दुरुस्ती व सेवा	0	0	0	0
25	-- इतर	96938	1363564	1560767	107937
	जिल्हा बेरीज	540268	9880464	11848560	1036622

टिप - उद्योग निहाय माहिती मोठ्या कारखान्यासाठी दिली असून लहान कारखान्याची (नमुना निवडी वर) माहिती " इतर "

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	बाब	वर्ष 2003
1	2	3
1	जाहीर केलेल्या रिकाम्या जागांची संख्या	994
2	सेवायोजन कार्यालयाचा उपयोग करणारे मालक	134
3	नवीन नोंदणी केलेल्या उमेदवारांची संख्या	14070
4	वर्ष अखेरीस घटावरील उमेदवारांची एकूण संख्या	80760
5	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	
	अ खाजगी क्षेत्र	53
	ब सार्वजनिक क्षेत्र	213
	क एकूण	266
6	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	
	अ अनुसूचित जाती / अनुसूचित जमाती	92
	ब इतर	174
	क एकूण	266
7	राष्ट्रीय वर्गीकरणानुसार व्यवसाय	
1	व्यवसायिक तांत्रिक आणि संबंधित कामगार	
	अ नोंदणी केलेले	154
	ब नोकरी दिलेले	2
2	प्रशासकीय, शास्त्रीय व व्यवस्थापकीय कामगार	
	अ नोंदणी केलेले	0
	ब नोकरी दिलेले	0
3	लेखनिक व तत्संबंधीचे कामगार	
	अ नोंदणी केलेले	0
	ब नोकरी दिलेले	0
4	चिकीत्सा कामगार	
	अ नोंदणी केलेले	0
	ब नोकरी दिलेले	0
5	शेतकरी, मत्स्यव्यवसाय, शिकारी व संबंधित कामगार	
	अ नोंदणी केलेले	0
	ब नोकरी दिलेले	0
6	खाण कामगार	
	अ नोंदणी केलेले	0
	ब नोकरी दिलेले	0
7	वाहतूक व दळणवळण व्यवसायातील कामगार	
	अ नोंदणी केलेले	0
	ब नोकरी दिलेले	0
8	क्राफ्टसमन, उत्पादन प्रक्रिया कामगार व इतर	
	अ नोंदणी केलेले	0
	ब नोकरी दिलेले	0
9	सेवा, खेळ व तत्सम कामगार	
	अ नोंदणी केलेले	0
	ब नोकरी दिलेले	0
10	इतर कोठेही वर्गीकरण न केलेले कामगार	
	अ नोंदणी केलेले	13916
	ब नोकरी दिलेले	264
11	एकूण	
	अ नोंदणी केलेले	14070
	ब दिलेले	266

तक्ता क्र - 5.6

व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम वर्ष 2003-04

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	बाब	परिमाण	वर्ष 2003-04
1	2	3	4
1	सेवायोजन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन केंद्र		
1	वैयक्तिक मार्गदर्शन / व्यक्तीशः अगर गटामध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या	संख्या	193
2	सेवायोजन केंद्रामध्ये घेण्यात आलेली गटांशी चर्चा	संख्या	12
3	मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर / प्रशिक्षणासाठी / उमेदवारांसाठी दिलेल्यांची संख्या	संख्या	241
2	विश्वविद्यालयीन सेवायोजन माहिती मार्गदर्शन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन		
1	वैयक्तिक मार्गदर्शन / व्यक्तीशः अगर गटामध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या	संख्या	निरंक
2	सेवायोजन केंद्रामध्ये घेण्यात आलेली गटांशी चर्चा	संख्या	निरंक
3	मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर / प्रशिक्षणासाठी / उमेदवारांसाठी दिलेल्यांची संख्या	संख्या	निरंक

आधार - रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, वर्धा

तक्ता क्रमांक 5.7

जिल्ह्यातील कर्मचा-यांची संख्या (कर्मचारी गणना 2003)

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	बाब	शासकीय	जिल्हा परिषद	नगरपरिषद
1	2	3	4	5
1	अ	223	85	11
2	ब	673	534	138
3	क	4096	4077	575
4	ड	1870	672	989
5	अ ते ड	6862	5368	1713
6	* इ (इतर वर्ग)	984	2097	534
7	एकूण अ ते इ	7846	7465	2247

टिप (*इ) इतर यामध्ये कार्यव्ययी आस्थापनेवरील, आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे, रोजंदारीवरील, अंशकारी, मानसेवी आणि वरील वर्गिकरणात समाविष्ट न झालेले कर्मचारी यांचा समावेश होतो.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

तक्ता क्र - 5.8

निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार (31 मार्च 2004 ला संपणा-या वर्षाकरिता)

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	उद्योगाचे नांव	राष्ट्रीय उद्योग संकेतांक	माहिती देणा-या आस्थापनांची संख्या	कर्मचा-यांची संख्या			
				शासकिय	निम शासकिय	खाजगी	एकुण
1	2	3	4	5	6	7	8
1	कृषी	00-00	7	503	194	0	697
2	ख्राणकाम	10	0	0	0	0	0
3	वस्तु निर्माण	20-21	46	1832	980	7800	10612
4	वीज निर्मिती, गॅस, पाणी व सांडपाणी सेवा	40-42	4	0	1424	0	1424
5	बांधकाम	50	12	1478	414	0	1892
6	घाऊक व किरकोळ व्यापार व हॉटेल व्यवसाय	60-69	12	0	8	242	250
7	परिवहन, गोदामे आणि दळणवळण	70-75	5	255	1556	0	1811
8	वित्तपुरवठा, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यापार विषयक सेवा	80-83	95	12	1278	842	2132
9	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा	90-96	245	4889	7675	8079	20643
10	इतर (दुरुस्ती सेवा)	98-99	0	0	0	0	0
जिल्हा एकुण			426	8969	13529	16963	39461

आधार - रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, वर्धा

तपता क्रमांक 5.9

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या 31 मार्च 2004 अखेर

जिल्हा - वर्धा

(लोकसंख्या हजारात)

अ. क्र.	यंत्रणा	वर्ष	जिल्हातील संख्या		विद्युतीकरण झालेली गावे		विद्युतीकरण झालेली शहरे		एकूण विद्युतीकरण झालेली गावे व शहरे	
			गावे	शहरे	संख्या	लोक संख्या	संख्या	लोक संख्या	संख्या	लोक संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	महाराष्ट्र	31-3-91	1379	6	1239	784	6	284	1245	1068
	राज्य	31-03-03	1381	7	1276	905	7	325	1283	1230
	विद्युत	31-3-04	1381	7	1276	905	7	325	1283	1230
2	खाजगी	31-3-91								
	विद्युत	31-03-03								
	कंपन्या	31-03-04								
	जिल्हा-एकूण	31-3-91	1379	6	1239	784	6	284	1245	1068
		31-03-03	1381	7	1276	905	7	325	1283	1230
		31-03-04	1381	7	1276	905	7	325	1283	1230

टिप :- सन 2003 या वर्षाची माहिती उपलब्ध जनगणना 2001 च्या माहितीच्या आधारे दर्शविण्यात आलेली आहे.

आधार- अधीक्षक अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, वर्धा

तपता क्रमांक 5.10

विजेची वापर 2003-2004 या वर्षाकरिता

जिल्हा - वर्धा

(हजार किलो वॅट तासामध्ये)

अ. क्र.	निमितीचा प्रकार	विजेच्या प्रकाराचा वापर							कनेक्शन्स - ची संख्या
		घरगुती	व्यापारी कामा साठी लघु शक्ती साठी	औद्योगिक	सार्वजनिक दिवा बत्ती	कृषि	इतर	एकूण	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	धर्मल	109300	13430	565750	8020	56860	13760	767120	244208
		14.25%	[1.75%]	73.75%	[1.05%]	[7.41%]	[1.79%]	[100%]	
2	हायड्रो	-	-	-	-	-	-	-	-
3	इतर	-	-	-	-	-	-	-	-
	एकूण	109300	13430	565750	8020	56860	13760	767120	244208

टिप- 1) कसातर्न आकडे एकूणशी टक्केवारी दर्शवतात. 2] विद्युत भारानियमनामुळे मागील वर्षाच्या तुलनेत विजेच्या वापरात बरीच घट झाल्याचे दिसून येते.

आधार :- अधीक्षक अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, वर्धा.

तक्ता क्रमांक 5.11

कृषी व बिगर कृषी उद्योग (आर्थिक गणना - 1998)

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	बाब	* कृषी उद्योग			बिगर कृषी उद्योग			कृषी व बिगर कृषी एकूण		
		ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	उद्योगांची संख्या									
	अ. स्वकार्यरत उद्योग**	4183	530	4713	14960	10476	25436	19143	11006	30149
	ब. आस्थापना***	182	78	260	6745	3896	10641	6927	3974	10901
	क. एकूण	4365	608	4973	21705	14372	36077	26070	14980	41050
2	मालकीच्या प्रकारानुसार एकूण उद्योग संख्या									
	अ. सहकारी	3	1	4	740	183	923	743	184	927
	ब. सार्वजनिक	3	0	3	3903	609	4512	3906	609	4515
	क. खाजगी	4359	607	4966	17062	13580	30642	21421	14187	35608
3	मालकाचा विशेष सामाजिक गट (एकूण संस्थेची टक्केवारी)									
	अ. अनुसूचित जाती	20.18	14.14	19.44	14.67	11.66	13.47	15.60	11.76	14.20
	ब. अनुसूचित जमाती	5.36	5.92	5.42	4.64	5.09	4.82	4.76	5.12	4.89
4	जागेविरहित कार्यान्वीत असलेल्या उद्योगांची एकूणशी टक्केवारी	41.96	40.08	41.79	17.37	14.47	16.24	20.14	14.99	18.25
5	शक्तीवर चालणा-या उद्योगांची एकूण संस्थेशी टक्केवारी	5.38	2.30	5.00	17.78	17.60	17.71	15.70	16.98	10.59
6	सर्वसाधारणपणे काम करणा-या कामगारांची संख्या									
	अ. एकूण कामगार	7547	1008	8555	50502	47096	97598	58049	48104	106153
	ब. वेतनावर काम करणारे कामगार	354	119	473	28774	30588	59362	29128	30101	59835
	क. वेतनावरील कामगारांची एकूण कामगारांशी टक्केवारी	4.69	11.80	5.52	56.97	64.94	60.82	50.17	63.83	56.36
	ड. कामगारांची प्रति उद्योग सरासरी संख्या	2	2	4	2	3	3	2	3	3

टीप :- *कृषी उत्पादन व मळे वगळून कृषी संबंधित उद्योग.

** पगारावर एकही कर्मचाऱी नसलेले उद्योग

*** ज्या उद्योगात कमीतकमी एकतरी व्यक्ती पगारावर काम करते असे उद्योग

आधार :- आर्थिक गणना-1998, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

तक्ता क्रमांक: 5.12

प्रमुख उद्योग गटानुसार (कृषी व बिगर कृषी) उद्योगांची संख्या आणि सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	बाब	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार
1	2	3	4	5	6	7	8
1	कृषी	4365	7547	608	1008	4973	8555
2	खनिज उत्पादन व खणकाम	50	344	0	0	50	344
3	वस्तुनिर्माण	3896	12250	1690	9275	5586	21525
4	वीज, गॅस आणि पाणी पुरवठा	11	91	1	5	12	96
5	बांधकाम	210	344	118	193	328	537
6	घाऊक व्यापार	217	408	357	1430	574	1838
7	किरकोळ व्यापार	6897	10092	6350	9957	13247	20049
8	उपहारगृहे आणि हॉटेल्स	866	1788	554	1405	1420	3193
9	वाहतूक	448	768	704	937	1152	1705
10	साठवण आणि गोदाम विषयक	41	98	115	235	156	333
11	दळणवळण	143	423	83	353	226	776
12	वित्तीय, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यावसायिक सेवा	440	1401	550	2081	990	3482
13	सामूहीक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा	8486	22495	3850	21225	12336	43720
14	इतर सेवा (इतरज चर्मीकरण न केलेल्या)	0	0	0	0	0	0
सर्व प्रमुख उद्योग गट (एकूण)		26070	58049	14980	48104	41050	106153

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1998)

तक्ता क्रमांक : 5.13

महत्वाच्या उद्योगगटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनांची संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा - वर्धा

अ.क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	आस्थापना		
			ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6
1	कृषी	0	182	78	260
2	खणकाम व दगडकाम	1	20	0	20
3	वस्तुनिर्माण	2 व 3	414	425	839
4	वीज, गॅस व पाणी पुरवठा	4	11	1	12
5	बांधकाम	5	38	17	55
6	घाऊक व्यापार	6	53	159	212
7	किरकोळ व्यापार	6	850	1333	2183
8	उपहारगृहे व हॉटेल्स	6	270	237	507
9	वाहतूक	7	135	96	231
10	साठवण व गोदाम विषयक	7	28	81	109
11	दळणवळण	7	139	41	180
12	अर्थपूरवठा संस्था, विमा मालमत्ता व धं. विषयक	8	201	204	405
13	सामूहीक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा	9	4586	1302	5888
14	इतर	10	0	0	0
एकूण			6927	3974	10901

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1998)

तक्ता क्रमांक :- 5.14

महत्वाच्या उद्योगगटानुसार कृषी व शहर कृषी आस्थापनातील कामगारांची संख्या (आ.ग.1998)

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	आस्थापनेतील कामगार		
			ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6
1	कृषी	0	523	206	729
2	खाणकाम व दगडकाम	1	287	0	287
3	वरतूनिर्माण	2 व 3	7370	7507	14877
4	बीज, गॅस व पाणी पुरवठा	4	91	5	96
5	बांधकाम	5	122	69	191
6	घाऊक व्यापार	6	172	1180	1352
7	किरकोळ व्यापार	6	1975	3672	5647
8	उपहासगृहे व हॉटेल्स	6	823	941	1764
9	वाहतूक	7	341	279	620
10	साठवण व गोदाम विषयक	7	83	195	278
11	दळपवळण	7	417	303	720
12	अर्थपूरवठा संस्था, विमा मालमत्ता व धंदे विषयक	8	1065	1675	2740
13	सांख्यिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा	9	17812	18117	35929
14	इतर	10	0	0	0
एकूण			31081	34149	65230

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1998)

तक्ता क्रमांक : 5.15

शहर कृषी आस्थापना (सर्व उद्योगगट एकत्र) (आर्थिक गणना 1998)

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	बाब	ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5
1	सहकारी औद्योगिक संस्थांची संख्या	740	183	923
2	विजेवर चालणा-या संस्थांची एकूण संस्थांशी टक्केवारी	3.38	4.92	3.68
3	सहकारी औद्योगिक आस्थापनात सर्वसाधारणपणे काम करणारे कामगार	अ. एकूण कामगार ब. प्रती आस्थापना कामगारांची संख्या	6221 1762	7983 9

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

तक्ता क्रमांक 5.16

उद्योग गटानुसार स्त्रिकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या (आर्थिक गणना 1998)

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	उद्योग गट	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापना	रोजगार	आस्थापना	रोजगार	आस्थापना	रोजगार
1	2	3	4	5	6	7	8
1	कृषी	3	24	1	8	4	32
2	खाणकाम व दगडकाम	0	0	0	0	0	0
3	वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा	26	2991	4	170	30	3161
4	वीजधत्ती गॅस व पाणी	0	0	0	0	0	0
5	बांधकाम	0	0	0	0	0	0
6	घाऊक व्यापार	5	11	6	56	11	67
7	फिरकोळ व्यापार	59	165	13	26	72	191
8	उपहार गृहे व हॉटेल्स	5	13	1	4	6	17
9	वाहतूक	0	0	0	0	0	0
10	साठवणूक व बखार	6	14	4	5	10	19
11	दळणवळण	0	0	0	0	0	0
12	अर्थ पुरवठा, विमा, मालमत्ता, धंदे	32	205	50	491	82	696
13	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	607	2822	105	1010	712	3832
14	इतर सेवा	0	0	0	0	0	0
15	एकूण बिगर कृषी उद्योग गट	740	6221	183	1762	923	7983
एकूण प्रमुख उद्योग गट		743	6245	184	1770	927	8015

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

तक्ता क्रमांक 5.17 (अ)

वस्तुनिर्माण व दुरुस्तीसेवा या गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-
यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आ.ग.1998)

जिल्हा - वर्धा

अ.क्र.	रोजगारांचा आकारमान गटसंख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1-2	3341	4295	1209	1566	4550	5861
2	3	80	240	31	93	111	333
3	4	25	100	20	80	45	180
4	5	16	80	3	15	19	95
5	6-9	17	135	2	14	19	149
6	10 व अधिक	3	30	0	0	3	30
सर्व आकारमान गट		3482	4880	1265	1768	4747	6648

तक्ता क्रमांक 5.17 (ब)

वस्तुनिर्माण व दुरुस्तीसेवा या गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची
आकारमान गटानुसार संख्या (आ. ग. 1998)

जिल्हा - वर्धा

अ.क्र.	रोजगारांचा आकारमान गटसंख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापना ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापना ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापना ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1-2	141	239	172	333	313	572
2	3	41	123	88	264	129	387
3	4	34	136	43	172	77	308
4	5	34	170	42	210	76	380
5	6-9	85	616	30	212	115	828
6	10-19	49	608	27	349	76	957
7	20-49	15	472	9	309	24	781
8	50-199	9	1012	9	802	18	1814
9	200-499	3	1129	1	220	4	1349
10	500 व त्यापेक्षा जास्त	3	2865	4	4636	7	7501
सर्व आकारमान गट		414	7370	425	7507	839	14877

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना 1998)

तक्ता क्रमांक 5.18 (अ)

घाऊक व किरकोळ व्यापारामधील स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)

जिल्हा - वर्धा

अ.क्र.	रोजगारांचा आकारमान गटसंख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1 - 2	5951	7408	5078	6081	11029	13489
2	3	161	483	105	315	266	798
3	4	69	276	24	96	93	372
4	5	13	65	7	35	20	100
5	6-9	16	111	1	8	17	119
6	10 व अधिक	1	10	0	0	1	10
सर्व आकारमान गट		6211	8353	5215	6535	11426	14888

तक्ता क्रमांक 5.18 (ब)

घाऊक व किरकोळ व्यापारउद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आ. ग.1998)

जिल्हा - वर्धा

अ.क्र.	रोजगारांचा आकारमान गटसंख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1 - 2	710	1196	895	1730	1605	2926
2	3	105	315	346	1038	451	1353
3	4	43	172	131	524	174	696
4	5	16	80	47	235	63	315
5	6 - 9	18	129	47	323	65	452
6	10-19	7	81	16	206	23	287
7	20-49	2	71	5	150	7	221
8	50-199	2	103	4	444	6	547
9	200-499	0	0	1	202	1	202
10	500 व त्यापेक्षा जास्त	0	0	0	0	0	0
सर्व आकारमान गट		903	2147	1492	4852	2395	6999

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना 1998)

तक्ता क्रमांक 5.19 (अ)

सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवामधील एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)

जिल्हा - वर्धा

अ.क्र.	रोजगारांचा आकारमान गटसंख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1 - 2	3828	4381	2489	2868	6317	7249
2	3	39	117	34	102	73	219
3	4	15	60	11	44	26	104
4	5	6	30	5	25	11	55
5	6-9	8	55	8	59	16	114
6	10 व अधिक	4	40	1	10	5	50
सर्व आकारमान गट		3900	4683	2548	3108	6448	7791

तक्ता क्रमांक 5.19 (ब)

सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवामधील आस्थापनेची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आ.ग.1998)

जिल्हा - वर्धा

अ.क्र.	रोजगारांचा आकारमान गटसंख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1 - 2	2766	4671	527	911	3293	5582
2	3	679	2037	189	567	868	2604
3	4	344	1376	95	380	439	1756
4	5	195	975	71	355	266	1330
5	6 - 9	348	2499	132	947	480	3446
6	10-19	162	2011	137	1809	299	3820
7	20-49	69	1987	103	3052	172	5039
8	50-199	22	1997	37	3335	59	5332
9	200-499	1	259	8	2441	9	2700
10	500 व त्यापेक्षा जास्त	0	0	3	4320	3	4320
सर्व आकारमान गट		4536	17812	1302	18117	5888	35929

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना 1998)

तक्ता क्रमांक 5.20 (अ)

सर्व उद्योग गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)

जिल्हा - वर्धा

अ.क्र.	रोजगारांचा आकारमान गटसंख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1-2	18409	24221	10683	12814	29092	37035
2	3	458	1374	222	666	680	2040
3	4	170	680	67	268	237	948
4	5	46	230	20	100	66	330
5	6-9	50	363	12	87	62	450
6	10 व अधिक	10	100	2	20	12	120
सर्व आकारमान गट		19143	26968	11006	13955	30149	40923

तक्ता क्रमांक 5.20 (ब)

सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)

जिल्हा - वर्धा

अ.क्र.	रोजगारांचा आकारमान गटसंख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1-2	4126	7040	1938	3634	6064	10674
2	3	1054	3162	761	2283	1815	5445
3	4	510	2040	355	1420	865	3460
4	5	301	1505	209	1045	510	2550
5	6-9	530	3804	277	1964	807	5768
6	10-19	269	3319	226	2953	495	6272
7	20-49	96	2791	137	4142	233	6933
8	50-199	34	3167	54	4889	88	8056
9	200-499	4	1388	10	2863	14	4251
10	500 व त्यापेक्षा जास्त	3	2865	7	8956	10	11821
सर्व आकारमान गट		6927	31081	3974	34149	10901	65230

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना 1998)

विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था (31 मार्च 2004 अखेरची स्थिती)

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्था संख्या
1.0	सहकारी पतसंस्था (एकुण)	0
1.1	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका	1
1.2	प्राथमिक कृषी सहकारी संस्था	398
1.3	शेतकरी सेवा संस्था	0
1.4	लॅम्स सहकारी संस्था (आदिवासी सहकारी संस्था)	2
1.5	धान्य बँका	1
1.6	इतर (संस्थेचा प्रकार द्यावा)	0
2.0	बिगर कृषी पतसंस्था (एकुण)	
	प्राथमिक सहकारी संस्था	
2.1	अ) नागरी बँका	5
	ब) कर्मचारी पतसंस्था	101
	इतर बिगर कृषी पतसंस्था	
2.2	अ) कर्मचारी पतसंस्था	0
	ब) नागरी पतसंस्था आणि इतर (भिर्शि, थ्रिप्ट आणि पतसंस्था बैगरे)	169
	क) इतर	0
3.0	पणन संस्था (एकुण)	
	जिल्हा पणन संस्था	
3.1	अ) सर्वसाधारण उद्देश	0
	ब) विशेष उद्देश	0
	प्राथमिक पणन संस्था	
3.2	अ) सर्वसामान्य तालुका खरेदी विक्री संघ	8
	ब) विशेष	6
3.3	इतर	0
4.0	उत्पादन संस्था (एकुण)(तपशिल 6.13 मध्ये पहावा)-अ	643
5.0	सामाजिक सेवा संस्था (तपशिल 6.13 मध्ये पहावा)-अ	301
	एकुण	1635

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, वर्धा

जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची माहिती (31 मार्च 2004 अखेरची स्थिती)
जिल्हा - वर्धा (रुपये व सभासद संख्या हजारात)

अ. क्र.	वर्णना	संख्या
1	2	3
1	संस्था	1635
2	एकुण सभासद	394
3	भरणा झालेले भागभांडवल	405579
4	चरील तीन पैकी	
	अ) शासकीय भाग भांडवल	5783
	ब) स्वतःचा निधी	666247
5	ठेवी (रुपये)	2704982
6	खेळते भांडवल (रुपये)	5941079
7	निव्वळ दिलेली कर्जे (रुपये)	2043250
8	खरेदीची किंमत (रुपये)	66731
9	विक्रीची किंमत (रुपये)	105921
10	नफा मिळलेल्या	
	अ) संस्था	353
	ब) रक्कम (रुपये)	75134
11	तोट्यातील	
	अ) संस्था	690
	ब) रक्कम (रुपये)	174255
12	नफा किंवा तोटा नसलेल्या संस्था	593

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, वर्धा

तपता क्रमांक- 6.3

जिल्ह्यातील सहकारी संस्थांची लेखापरिक्षण वर्गाप्रमाणे वर्गवारी 31.3.2004 अखेर.

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	तहसिल	लेखा परिक्षणानुसार वर्गीकरण				वर्गीकरण न केलेल्या	लेखापरीक्षा न झालेल्या	एकूण सहकारी संस्था
		अ	ब	क	ड			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	आष्टी	1	6	51	0	0	19	77
2	कारंजा	0	20	63	1	1	83	168
3	आर्वी	2	16	52	1	1	147	219
4	सेलु	1	13	57	0	1	144	216
5	वर्धा	20	31	79	2	6	343	481
6	देवळी	5	12	46	1	0	77	141
7	हिंगणघाट	2	6	41	0	2	147	198
8	समुद्रपुर	3	2	13	0	1	116	135
जिल्हा एकूण		34	106	402	5	12	1076	1635

आधार :- 1) जिल्हा विशेष लेखापरिक्षक, सहकारी संस्था वर्ग-1, वर्धा

2) जिल्हा विशेष लेखा परिक्षक (पदुम) सहकारी संस्था, वर्धा

जिल्हयातील राज्य आणि जिल्हा पातळीवरील सहकारी बँकेची कार्ये 31.3.2004 अखेर

जिल्हा - वर्धा

(रु. हजारात)

अ. क्र.	बँकांचा प्रकार	बँक शाखा	सभासद		भाग भांडवल	राखीव व इतर निधी	ठेवी	खेळते भांडवल
			संस्था सभासद	वैयक्तिक सभासद				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक, मुंबई	0	0	0	0	0	0	0
2	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक लि.	50	715	92	70602	1011124	3039683	4455537
3	जिल्हा औद्योगिक सहकारी बँक.	0	0	0	0	0	0	0
4	राज्य भूविकास बँकेची जिल्हा शाखा	7	43	32088	13893	4509520	847	210031
5	राज्य कृषी व ग्रामीण विकास बँक	0	0	0	0	0	0	0

तयता क्रमांक- 6.4 (पुढे चालू. . .)

अ. क्र.	बँकांचा प्रकार	अल्प मुदतीचे कर्जे				मध्यम मुदतीचे कर्जे	दिर्घ मुदतीचे कर्जे
		रोख पत	वटविलेली बिले	एकुण (10+11)	शेतीच्या कामासाठी **		
1	2	10	11	12	13	14	15
1	महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक, मुंबई	0	0	0	0	0	0
2	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक लि.	454509	0	454509	158132	62261	925
3	जिल्हा औद्योगिक सहकारी बँक.	0	0	0	0	0	0
4	राज्य भूविकास बँकेची जिल्हा शाखा	0	0	0	0	0	0
5	राज्य कृषी व ग्रामीण विकास बँक	0	0	0	0	0	0

तयता क्रमांक- 6.4 (पुढे चालू. . .)

अ. क्र.	बँकांचा प्रकार	येणे कर्जे			थकलेले कर्जे		
		अल्प मुदतीचे कर्जे	मध्यम मुदतीचे कर्जे	दिर्घ मुदतीचे कर्जे	अल्प मुदतीचे कर्जे	मध्यम मुदतीचे कर्जे	दिर्घ मुदतीचे कर्जे
1	2	16	17	18	19	20	21
1	महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक, मुंबई	0	0	0	0	0	0
2	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक लि.	1323647	356856	32783	1919316	304962	3137
3	जिल्हा औद्योगिक सहकारी बँक.	0	0	0	0	0	0
4	राज्य भूविकास बँकेची जिल्हा शाखा	0	0	93448	0	0	57800
5	राज्य कृषी व ग्रामीण विकास बँक	0	0	0	0	0	0

आधार :- 1) जिल्हा मध्ये सह. बँक, वर्धा. 2) महा.राज्य सह. कृषी व ग्रामीण विकास, बँक, वर्धा

टिप - ** स्तंभ क्र. 13 मधील कर्जे स्तंभ क्र. 12 पैकी आहेत.

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	तहसिल	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदारांची संख्या	सभासद संख्या				भाग भांडवल
				एकूण	लहान खातेदार	मोठे खातेदार	इतर सभासद	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	आष्टी	33	12287	12287	5525	6512	250	5906
2	कारंजा	50	14648	14648	7452	7196	0	6185
3	आर्वी	49	22103	22103	10820	11171	112	11344
4	सेलु	42	18802	18802	6094	12708	0	11831
5	वर्धा	50	22178	22178	11066	11112	0	16100
6	देवळी	49	21081	21081	9573	10591	917	12053
7	हिंगणघाट	62	24908	24908	6799	17159	950	15446
8	समुद्रपुर	63	22408	22408	5410	16697	301	13325
जिल्हा एकूण		398	158415	158415	62739	93146	2530	92190

अ. क्र.	तहसिल	स्तंभ-9 पैकी शासकीय भाग भांडवल	राखीव आणि इतर निधी (रु.)	संस्थेने घेतलेली एकूण कर्जे (रु.)	खेळते भांडवल (रु.)	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची)		येणे कर्ज बाकी असलेले सभासद
						कर्जदार	कर्जाची रक्कम	
1	2	10	11	12	13	14	15	16
1	आष्टी	0	191	83162	53224	3130	33823	6972
2	कारंजा	0	764	80021	56199	740	29660	4775
3	आर्वी	29	23	156707	143240	1224	22183	8214
4	सेलु	267	3030	90749	112659	1353	19248	6438
5	वर्धा	211	16128	165094	200896	3620	203310	8415
6	देवळी	0	746	126969	185032	1520	23273	7154
7	हिंगणघाट	0	6779	140796	192136	1737	35092	8950
8	समुद्रपुर	0	1335	124104	152029	2796	16752	9507
जिल्हा एकूण		507	29596	967602	1095415	16120	383341	60425

अ. क्र.	तहसिल	येणे कर्ज (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची)	एकूण कर्जाची थकबाकी (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची)		3 वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी		3 वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची थकबाकी	
			थकबाकी दार	रक्कम रुपये	थकबाकी दार	रक्कम रुपये	थकबाकी दार	रक्कम रुपये
1	2	17	18	19	20	21	22	23
1	आष्टी	42559	4975	27208	4036	13963	939	13245
2	कारंजा	136522	5135	29260	1749	13434	3386	15826
3	आर्वी	86189	6585	69344	1572	29971	5013	39373
4	सेलु	87224	4985	63978	2571	46709	2414	17269
5	वर्धा	171181	6103	88723	4144	66317	1959	22406
6	देवळी	75052	5634	56313	1407	20482	4227	35831
7	हिंगणघाट	190343	4473	63600	3671	52650	802	10950
8	समुद्रपुर	116742	6415	85513	4100	21943	2315	63570
जिल्हा एकूण		905812	44305	483939	23250	265469	21055	218470

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, वर्धा

जिल्हा - वर्धा								(रु. हजारात)
अ. क्र.	तहसिल	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदारांची संख्या	सभासद संख्या				भाग भांडवल
				एकूण	लहान खातेदार	मोठे खातेदार	इतर सभासद	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	आष्टी							
2	कारंजा							
3	आर्वी							
4	सेलु							
5	वर्धा							
6	देवळी							
7	हिंगणघाट							
8	समुद्रपुर							
जिल्हा एकूण								

तयता क्रमांक- 6.6 (पुढे चालू...)

अ. क्र.	तहसिल	स्तंभ-9 पैकी शासकीय भागभांडवल	राखीव आणि इतर निधी (रु.)	संस्थेने घेतलेली एकूण कर्जे (रु.)	खेळते भांडवल (रु.)	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, कर्जदार)		येणे कर्ज बाकी असलेले सभासद
						कर्जाची रक्कम	कर्जाची रक्कम	
1	2	10	11	12	13	14	15	16
1	आष्टी							
2	कारंजा							
3	आर्वी							
4	सेलु							
5	वर्धा							
6	देवळी							
7	हिंगणघाट							
8	समुद्रपुर							
जिल्हा एकूण								

तयता क्रमांक- 6.6 (पुढे चालू...)

अ. क्र.	तहसिल	येणे कर्ज (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची) रक्कम (रु.)	एकूण कर्जाची थकबाकी (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची)		3 वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी		3 वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची थकबाकी	
			थक-बाकीदार	रक्कम रुपये	थक-बाकीदार	रक्कम रुपये	थक-बाकीदार	रक्कम रुपये
1	2	17	18	19	20	21	22	23
1	आष्टी							
2	कारंजा							
3	आर्वी							
4	सेलु							
5	वर्धा							
6	देवळी							
7	हिंगणघाट							
8	समुद्रपुर							
जिल्हा एकूण								

जिल्हा - वर्धा								(रु. हजारत)
अ. क्र.	तहसिल	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदारांची संख्या	सभासद संख्या				भाग भांडवल
				एकूण	लहान खातेदार	मोठे खातेदार	इतर सभासद	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	1	554	554	242	312	0	113
3	आर्वी	1	229	229	145	55	29	32
4	सेलु	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		2	783	783	387	367	29	145

(पुढे चालू...)

अ. क्र.	तहसिल	स्तंभ-9 शासकीय भागभांडवल	राखीव आणि इतर निधी (रु.)	संस्थेने घेतलेली एकूण कर्जे (रु.)	खेळते भांडवल (रु.)	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची)		येणे कर्जे बाकी असलेले सभासद
						कर्जदार	कर्जाची रक्कम	
1	2	10	11	12	13	14	15	16
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	27	8	1401	1571	55	82	523
3	आर्वी	0	10	964	1223	41	72	165
4	सेलु	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		27	18	2365	2794	96	154	688

(पुढे चालू...)

अ. क्र.	तहसिल	येणे कर्जे (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची) रक्कम (रु.)	एकूण कर्जाची थकबाकी (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची)		3 वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी		3 वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची थकबाकी	
			थक-बाकीदार	रक्कम रुपये	थक-बाकीदार	रक्कम रुपये	थक-बाकीदार	रक्कम रुपये
1	2	17	18	19	20	21	22	23
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	998	468	849	382	461	86	388
3	आर्वी	845	124	741	98	554	26	187
4	सेलु	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		1843	592	1590	480	1015	112	575

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, वर्धा

तक्ता क्रमांक - 6.8

जिल्हयातील प्राथमिक कृषी सहकारी संस्थांनी दिलेली पिक कर्जे 31.3.2004 अखेर.

जिल्हा - वर्धा

रुपये हजारात

अ. क्र.	तहसिल	एकूण रकाना 4 ते 13	अन्नधान्ये					अन्नधान्येतर				
			गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्य	डाळी	इतर	कापूस	गळोता ची धान्ये	ऊस	ताग व मेस्ता	इतर
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	आष्टी	27022	0	0	1304	0	0	13011	12200	0	0	507
2	कारंजा	22646	0	0	1390	215	0	15035	5904	0	0	102
3	आर्वी	23082	0	0	6542	0	0	11164	2986	1720	0	670
4	सेलु	22961	2024	0	4838	0	5359	4062	5086	1592	0	0
5	वर्धा	123686	12342	0	13010	0	0	63421	14532	20381	0	0
6	देवळी	21407	0	0	706	0	0	12018	7571	1112	0	0
7	हिंगणघाट	41542	0	0	14470	0	0	16465	0	450	0	10157
8	समुद्रपुर	21824	145	0	5072	7917	0	6082	0	0	0	2608
जिल्हा एकूण		304170	14511	0	47332	8132	5359	141258	48279	25255	0	14044

तक्ता क्रमांक - 6.9

जिल्हयातील शेतकरी सेवा संस्थांनी दिलेली पिक कर्जे 31.3.2004 अखेर.

जिल्हा - वर्धा

रुपये हजारात

अ. क्र.	तहसिल	एकूण रकाना 4 ते 13	अन्नधान्ये					अन्नधान्येतर				
			गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्य	डाळी	इतर	कापूस	गळोता ची धान्ये	ऊस	ताग व मेस्ता	इतर
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	आष्टी											
2	कारंजा											
3	आर्वी											
4	सेलु											
5	वर्धा											
6	देवळी											
7	हिंगणघाट											
8	समुद्रपुर											
जिल्हा एकूण												

नि रं क

तक्ता क्रमांक - 6.10

जिल्हयातील आदिवासी सहकारी संस्थांनी दिलेली पिक कर्जे 31.3.2004 अखेर.

जिल्हा - वर्धा

रुपये हजारात

अ. क्र.	तहसिल	एकूण रकाना 4 ते 13	अन्नधान्ये					अन्नधान्येतर				
			गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्य	डाळी	इतर	कापूस	गळोता ची धान्ये	ऊस	ताग व मेस्ता	इतर
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	71	0	0	8	0	0	22	14	0	0	27
3	आर्वी	72	0	0	14	0	13	45	0	0	0	0
4	सेलु	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	देवळी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपुर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		143	0	0	22	0	13	67	14	0	0	27

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, वर्धा

जिल्हा - वर्धा						रुपये हजारत
अ. क्र.	प्रकार	संस्था संख्या	सभासद संख्या	भाग भांडवल	राखीव व इतर निधी	रेवी
1	2	3	4	5	6	7
1	प्राथमिक सहकारी बँका					
	1. नागरी बँका	4	34040	55455	108996	2.126E+13
	2. कर्मचारी पतपेढी आणि इतर	1	5478	13129	8440	250953
2	इतर विंगर कृषी					
	1. नागरी बँका	0	0	0	0	0
	2. कर्मचारी पतपेढी	101	18902	151595	81319	80959
	3. इतर (नागरी पतपेढी	169	83551	47434	55580	228763

अ. क्र.	प्रकार	खेळते भांडवल	कर्जे			
			अग्रिम	वसूल झालेले	येणे	थकीत
1	2	8	9	10	11	12
1	प्राथमिक सहकारी बँका					
	1. नागरी बँका	2180212	1126479	1149762	1303620	250106
	2. कर्मचारी पतपेढी आणि इतर	288797	153099	104499	193867	4604
2	इतर विंगर कृषी					
	1. नागरी बँका	0	0	0	0	0
	2. कर्मचारी पतपेढी	482026	206989	136951	277889	29788
	3. इतर (नागरी पतपेढी	431974	172416	106598	186422	52455

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, वर्धा

जिल्हा - वर्धा

आकडे हजारात

अ. क्र.	तहसिल	संस्था संख्या	सभासद संख्या	खेळते भांडवल रुपये	खरेदीची किंमत (रुपये)			विक्रीची किंमत (रुपये)	
					कृषी उत्पादन	शेतीच्या गरजेच्या वस्तू	उप-भोगाच्या वस्तू	मालक म्हणून	अडत्या म्हणून
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	आष्टी	1	1582	4603	0	1339	0	350	200
2	कारंजा	1	769	2344	0	781	10157	0	0
3	आर्वी	6	1151	15455	4575	6885	1164	16011	3989
4	सेलु	2	1151	8076	238	1245	0	840	498
5	वर्धा	1	862	6785	0	7408	799	4800	2372
6	देवळी	1	1556	4430	2800	0	226	0	0
7	हिंगणघाट	1	2441	11126	4704	3370	247	1220	502
8	समुद्रपुर	1	2253	3698	191	62	0	217	103
जिल्हा एकूण		14	11765	56517	12508	21090	12593	23438	7664

अ. क्र.	तहसिल	विक्रीची किंमत (रुपये) एकूण	कृषी उत्पादनाची विक्री(अडते व मालक म्हणून)						
			भात व तांदूळ	गहू	इतर अन्न - धान्ये	कापूस	गळोता ची धान्ये	डाळी	इतर
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
1	आष्टी	550	0	602	0	0	0	0	0
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	20000	0	0	1246	21275	0	0	0
4	सेलु	1338	0	0	1364	0	0	0	0
5	वर्धा	7172	0	1542	1350	1216	0	0	3100
6	देवळी	0	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	1722	0	0	0	1065	0	0	677
8	समुद्रपुर	320	0	0	0	0	0	0	335
जिल्हा एकूण		31102	0	2144	3960	23556	0	0	4112

अ. क्र.	तहसिल	कृषी उत्पादनाची विक्री(अडते व मालक) एकूण	शेतीला आवश्यक वस्तूंची विक्री (अडते व मालक)					उपभोग्य वस्तूंची एकूण विक्री
			अरते	बियाणे	कृषी औजारे	इतर	एकूण	
1	2	19	20	21	22	23	24	25
1	आष्टी	602	1148	281	117	119	1665	0
2	कारंजा	0	1264	793	17	120	2194	10377
3	आर्वी	22521	7300	1464	200	584	9548	277
4	सेलु	1364	2343	1119	51	85	3598	1245
5	वर्धा	7208	3353	1919	211	1030	6502	427
6	देवळी	0	1364	520	1336	280	3500	389
7	हिंगणघाट	1742	6073	1983	474	439	8969	161
8	समुद्रपुर	335	5725	802	175	115	6817	0
जिल्हा एकूण		33772	28570	8881	2570	2772	42793	12876

आधार :- जिल्हा प्रतिबंधक, सहकारी संस्था, वर्धा

जिल्हा - वर्धा		रुपये हजारात				
अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	सभासदांची संख्या	भाग भांडवल रुपये	राखीव आणि इतर निधी रुपये	खेळते भांडवल रुपये
1	2	3	4	5	6	7
1	उत्पादक संस्था					
1.1	साखर कारखाने	2	15551	16112	397000	488210
1.2	इतर शेती प्रक्रीया संस्था	28	15040	8799	35907	88989
1.3	विणकर संस्था (हातमाग/ चंद्रमाग)	5	2211	5630	3496	11546
1.4	सूत गिरण्या	7	0	0	0	0
1.5	औद्योगिक वसावती/संस्था	1	110	213	13	221
1.6	इतर औद्योगिक संस्था	30	1440	571	2092	3140
1.7	दुग्ध व्यवसाय संस्था	345	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
1.8	दुग्ध व्यवसाय संघ	2	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
1.9	मत्स्य व्यवसाय संस्था	38	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
1.10	शेती संस्था	18	0	0	0	0
1.11	उपसा जलसिंचन संस्था	137	6681	249	92	6058
1.12	वन कामगार संस्था	19	2271	336	3273	505993
1.13	इतर संस्था	11	13902	2001	1709	20279
2	सामाजिक सेवा संस्था					
2.1	ग्राहक भांडारे	55	15017	1069	1797	15118
2.2	गृहनिर्माण संस्था	146	3762	7509	2670	69224
2.3	कामगार कंत्राटदार संस्था	45	3266	418	225	6267
2.4	परिवहन संस्था	2	49	19	9	2346
2.5	अ) महिला सहकारी संस्था	0	0	0	0	0
	ब) जिल्हा सहकारी मंडळ	1	510	0	0	0
	क) इतर	52	940	222	62	825

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, वर्धा

जिल्हयातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्था यांचे प्रमुख कार्यांचा तपशील 31 मार्च, 20 04 अखेरचा
जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	संस्थांचे प्रकार	बाब	परिमाण	साध्य
1	2	3	4	5
1	साखर कारखाने	अ. गाळलेल्या ऊसाचे वजन ब. गाळलेल्या ऊसाची किंमत क. उत्पादीत साखरेचे वजन ड. उत्पादीत साखरेची किंमत	हजार मे.टन लाख रुपये हजार मे.टन लाख रुपये	उ. ना. उ. ना. उ. ना. उ. ना.
2	प्राथमिक विणकर सहकारी संस्था.	अ. चालू भाग (हातभाग/ यंजभाग) ब. सुत खरेदी क. उत्पादन ड. विक्री	संख्या लाख रुपये लाख रुपये लाख रुपये	0 0 0 0
3	सुत गिरण्या	अ. चाल्यांची संख्या ब. उत्पादीत सुत	संख्या 00 हजार टन	0 0
4	इतर औद्योगिक संस्था	अ. फच्चा माल खरेदी ब. उत्पादन क. विक्री	लाख रुपये लाख रुपये लाख रुपये	0.81 0.38 0.30
5	दुग्ध व्यवसाय संस्था	अ. दुध खरेदीची किंमत ब. दुध विक्रीची किंमत	लाख रुपये लाख रुपये	उ. ना उ. ना
6	दुग्ध व्यवसाय संघटना	अ. दुध खरेदीची किंमत ब. दुध विक्रीची किंमत	लाख रुपये लाख रुपये	उ. ना उ. ना
7	मत्स्य व्यवसाय संस्था	अ. पकडलेले मासळीची किंमत ब. विक्रीची किंमत	लाख रुपये लाख रुपये	उ. ना उ. ना
8	मत्स्य व्यवसाय केंद्रीय संस्था	अ. पकडलेल्या मासळीची किंमत ब. विक्रीची किंमत	लाख रुपये लाख रुपये	उ. ना उ. ना
9	कृषी संस्था	अ. कसलेले क्षेत्र ब. उत्पादन (विक्री किंमत)	"00" हेक्टर लाख रुपये	- -
10	उपसा जलसिंचन संस्था	भिजलेले क्षेत्र	"00" हेक्टर	2439
11	वन कामगार संस्था	अ. दिलेली कूपे ब. वन उत्पादन मूल्य	संख्या लाख रुपये	0 0
12	घाऊक ग्राहक भांडारे	अ. खरेदीची किंमत ब. विक्रीची किंमत	लाख रुपये लाख रुपये	0 0
13	प्राथमिक ग्राहक भांडारे	अ. खरेदीची किंमत ब. विक्रीची किंमत	लाख रुपये लाख रुपये	205 218
14	कामगार कॅजाटदार संस्था	अ. वर्षात हाती घेतलेली कामे ब. हाती घेतलेल्या कामाची किंमत क. दिलेली मजुरी	संख्या लाख रुपये लाख रुपये	193 503 उ. ना
15	गृहनिर्माण संस्था	बांधलेल्या घरांची/ गाळ्यांची	संख्या	1825

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, वर्धा

जिल्हा - वर्धा

(परिमाण - टन/ मूल्य - हजारात)

अ. क्र.	कृषी उत्पन्न बाजार समितीचे नांव	तहसिल	बाजार पेठेचा प्रकार	उप बाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक					
					गहू		ज्वारी		कापूस	
					परिमाण	मूल्य (रु.)	परिमाण	मूल्य (रु.)	परिमाण	मूल्य (रु.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	आष्टी	आष्टी		3	22	154	5	22	284	7341
2	आर्वी	आर्वी		2	26	187	13	56	12319	284836
3	सिंदी	सेलु	॥	1	181	1167	49	215	15237	389638
4	वर्धा	वर्धा	॥	0	920	6584	169	752	21423	548847
5	पुलगांव	देवळी	॥	2	4	28	10	49	14388	356539
6	हिंगणघाट	हि-घाट		2	438	3176	75	310	14594	363442
7	समुद्रपूर	स-पुर		2	0	0	2	10	7466	181481
एकुण				12	1591	11296	323	1414	85711	2132124

अ. क्र.	कृषी उत्पन्न बाजार समितीचे नांव	वार्षिक आवक								जवस परिमाण
		तुर		मुग		चणा		उडीद		
		परिमाण	मूल्य (रु.)	परिमाण	मूल्य (रु.)	परिमाण	मूल्य (रु.)	परिमाण	मूल्य (रु.)	
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	आष्टी	76	1270	1	18	40	627	1	3	0
2	आर्वी	3503	62082	0	0	722	9608	52	728	0
3	सिंदी	1950	29477	0	0	1629	18872	0	0	0
4	वर्धा	3402	59625	0	0	1832	23903	0	0	0
5	पुलगांव	835	14614	0	0	151	1971	0	0	0
6	हिंगणघाट	19953	339204	8	105	8263	111550	8	89	14
7	समुद्रपूर	175	2693	0	0	180	2340	0	0	0
एकुण		29894	508965	9	123	12817	168871	61	820	14

अ. क्र.	कृषी उत्पन्न बाजार समितीचे नांव	वार्षिक आवक								
		जवस मूल्य (रु.)	मुगफल्ली		तीळ		सोयाबीन		एकुण	
			परिमाण	मूल्य (रु.)	परिमाण	मूल्य (रु.)	परिमाण	मूल्य (रु.)	परिमाण	मूल्य (रु.)
1	2	21	22	23	24	25	26	27	28	29
1	आष्टी	0	6	88	0	0	514	6537	1031	16060
2	आर्वी	0	0	0	0	0	5752	71334	22387	428831
3	सिंदी	0	31	465	0	0	8218	102151	27729	541985
4	वर्धा	0	24	504	0	0	13925	178893	42175	819108
5	पुलगांव	0	0	0	0	0	3209	39451	18597	412652
6	हिंगणघाट	290	0	0	1	31	72207	1010909	115561	1829106
7	समुद्रपूर	0	0	0	0	0	3094	40928	10917	227452
एकुण		290	61	1057	1	31	106919	1450203	238397	4275194

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, वर्धा

जिल्हा - वर्धा					रुपये हजारत
अ. क्र.	तहसिल	सावकारांची संख्या	व्यापा-यांना दिलेली कर्जे रुपये	व्यापा-यां व्यतिरिक्त दिलेली कर्जे रुपये	एकूण (4+5) (रुपये)
1	2	3	4	5	6
1	आष्टी	0	0	0	0
2	कारंजा	4	0	1088	1088
3	आर्वी	9	0	273	273
4	सेलु	13	0	6731	6731
5	वर्धा	27	0	20100	20100
6	देवळी	15	0	19639	19639
7	हिंगणघाट	10	0	1423	1423
8	समुद्रपुर	6	0	0	0
जिल्हा एकूण		84	0	49254	49254

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, वर्धा

सार्वजनिक व अर्थसहाय्यीत संस्थामार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधाची माहिती, 2003

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	तहसील	संख्या						
		रुग्णा लये	दया खाने	प्रसुती ग्रहे	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	उप केंद्रांची संख्या	डॉक्टर व वैद्य	परि चारिका
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	आष्टी	0	7	0	2	16	10	21
2	कारंजा	1	6	1	2	18	14	35
3	आर्धी	1	6	1	3	23	12	40
4	सेलु	1	4	2	5	27	13	45
5	वर्धा	3	4	5	4	27	48	140
6	देवळी	2	4	2	5	24	17	54
7	हिंगणघाट	2	7	2	3	23	22	48
8	समुद्रपूर	1	6	1	3	22	11	34
जिल्हा एकूण		11	44	14	27	180	147	417

पुढे चालु

अ. क्र.	तहसील	स्त्राटीची संख्या			उपचार केलेले आंतररुग्ण (00)			उपचार केलेले बाह्यरुग्ण (00)		
		एकूण	स्त्रिया साठी	मुलां साठी	पुरुष	स्त्रिया	मुले	पुरुष	स्त्रिया	मुले
1	2	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	आष्टी	18	4	6	1	6	0	254	216	249
2	कारंजा	71	19	24	31	44	6	276	247	78
3	आर्धी	55	21	7	24	30	7	330	345	188
4	सेलु	66	25	6	7	9	2	281	387	213
5	वर्धा	336	146	45	82	97	15	824	637	330
6	देवळी	98	40	8	22	33	9	519	516	231
7	हिंगणघाट	99	46	14	22	30	7	543	582	160
8	समुद्रपूर	62	21	14	13	15	17	233	238	85
जिल्हा एकूण		805	322	124	202	264	63	3260	3168	1534

- आधार -
- 1) जिल्हा शल्य चिकित्सक, सामान्य रुग्णालय, वर्धा
  - 2) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, वर्धा.
  - 3) मध्यवर्ती रेल्वे हेल्थ युनिट, रेल्वे विभाग, वर्धा
  - 4) वैद्यकीय अधिकारी पोलीस रुग्णालय, वर्धा

नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्युंची संख्या 2002

'जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	तहसील	एकूण, ग्रामीण, नागरी	नोंदलेल्या जन्मांची संख्या			नोंदलेल्या मृत्युंची संख्या			बाल मृत्युंची संख्या		
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1 आष्टी		एकूण	338	295	633	254	177	431	6	4	10
		ग्रामीण	338	295	633	254	177	431	6	4	10
		नागरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 कारंजा		एकूण	562	498	1060	261	199	460	6	12	18
		ग्रामीण	562	498	1060	261	199	460	6	12	18
		नागरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 आर्वी		एकूण	1167	1063	2230	527	335	862	20	23	43
		ग्रामीण	394	381	775	316	231	547	16	15	31
		नागरी	773	682	1455	211	104	315	4	8	12
4 सेलु		एकूण	558	477	1035	421	270	691	15	11	26
		ग्रामीण	558	477	1035	421	270	691	15	11	26
		नागरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 वर्धा		एकूण	4918	47	9265	1665	1135	2800	139	112	251
		ग्रामीण	2141	1810	3951	973	617	1590	88	61	149
		नागरी	2777	2537	5314	692	518	1210	51	51	102
6 देवळी		एकूण	1273	1138	2411	576	401	977	15	18	33
		ग्रामीण	531	504	1035	369	266	635	14	16	30
		नागरी	742	634	1376	207	135	342	1	2	3
7 हिंगणघाट		एकूण	1521	1320	2841	734	520	1254	17	21	38
		ग्रामीण	559	481	1040	398	301	699	14	14	28
		नागरी	962	839	1801	336	219	555	3	7	10
8 समुद्रपूर		एकूण	635	522	1157	353	202	555	9	5	14
		ग्रामीण	635	522	1157	353	202	555	9	5	14
		नागरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		एकूण	10972	9660	20632	4791	3239	8030	227	206	433
		ग्रामीण	5718	4968	10686	3345	2263	5608	168	138	306
		नागरी	5254	4692	9946	1446	976	2422	59	68	127

आधार -- आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे. (स्थाई माहिती)

विविध कारणांनुसार मृत्यूंची संख्या 2002

जिल्हा - चर्धा

अ. क्र.	मृत्यूचे कारण	मृत्यू संख्या	अ. क्र.	मृत्यूचे कारण	मृत्यूची संख्या
1	2	3	1	2	3
1	हिवताप	24	9	कर्करोग	192
2	पटकी	0	10	श्वसन क्रियेसंबधी	825
3	देवी		11	अपघात	
4	क्षय	178		अ) आत्महत्या	94
5	न्युमोनिया	73		ब) रहादारी वाहतूक	45
6	अमांश, अतिसार, गॅस्ट्रो	39		क) इतर अपघात	389
7	हृदय विकार	562	12	इतर कारणे	5577
8	विषमज्वर	32		एकूण मृत्यू	8030

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (स्याई माहिती)

मातादाल संगोपन कार्यक्रमा अंतर्गत लस टोचणी 2003 - 2004 वर्षा करिता

जिल्हा - चर्धा

अ. क्र.	तहसिल	बाब	त्रिगुणी लस ति. डो.	पोलीओ	बिसीजी	गोवर	व्दिगुणी (डीटो)	धनुवात लस		
								10 वर्ष	16 वर्ष	गरोदर स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	आष्टी	ग्रा.	1434	1434	1391	1355	1468	1447	1721	1314
		ए.	1434	1434	1391	1355	1468	1447	1721	1314
2	कारंजा	ग्रा.	1944	1944	1531	1868	2130	2131	1484	1927
		ए.	1944	1944	1531	1868	2130	2131	1484	1927
3	आर्वी	ग्रा.	1845	1845	1724	1842	2645	2541	2554	2014
		ए.	2765	2765	2562	2669	3973	3606	3657	3488
4	सेलु	ग्रा.	2597	2597	2476	2530	3618	3231	3140	2824
		ए.	2597	2597	2476	2530	3618	3231	3140	2824
5	चर्धा	ग्रा.	2995	2995	2980	2918	3927	3657	3384	3024
		ए.	4909	4717	7953	5130	4694	7647	5747	4535
6	देवली	ग्रा.	2502	2502	2326	2456	3594	3467	2974	2579
		ए.	3282	3282	3095	3240	4454	4318	3676	3363
7	हिंगणघाट	ग्रा.	2216	2216	2005	2115	2955	3224	3014	2345
		ए.	4194	4194	3281	3987	5957	5750	5017	4108
8	समुद्रपूर	ग्रा.	2151	2151	1915	1997	3022	2602	2719	2038
		ए.	2151	2151	1915	1997	3022	2602	2719	2038
	जिल्हा एकूण	ग्रा.	17684	17684	16348	17081	23359	22300	20990	18065
		ए.	23276	23084	24204	22776	29316	30732	27161	23597

आधार - जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, चर्धा

जिल्हयातील कुटुंब नियोजन केंद्राची संख्या 2003 - 2004

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	तहसिल	एकुण ग्रामीण	31-3-2003 रोजी असलेल्या केंद्राची संख्या	निबीजीकरण केलेल्यांची संख्या			लूप पध्दती L.U.C.D. संख्या	जननक्षम जोडण्यांची संख्या
				पुरुष नसबंदी	स्त्रियांची नसबंदी	एकुण नसबंदी		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	आष्टी	एकुण	2	83	367	450	405	11719
		ग्रामीण	2	83	367	450	405	11719
2	कारंजा	एकुण	2	24	564	588	488	14291
		ग्रामीण	2	24	564	588	488	14291
3	आर्वी	एकुण	4	88	858	946	860	22476
		ग्रामीण	3	81	645	726	547	16560
4	सेलु	एकुण	5	76	798	874	784	20213
		ग्रामीण	5	76	798	874	784	20213
5	वर्धा	एकुण	7	71	2537	2608	1830	43774
		ग्रामीण	4	63	965	1028	704	28393
6	देवळी	एकुण	6	61	984	1045	1023	21303
		ग्रामीण	5	60	805	865	692	17520
7	हिंगणघाट	एकुण	5	113	1207	1320	1200	34591
		ग्रामीण	3	96	809	905	552	18777
8	समुद्रपूर	एकुण	3	86	694	780	503	18993
		ग्रामीण	3	86	694	780	503	18993
जिल्हा एकूण		एकुण	34	602	8009	8611	7093	187360
		ग्रामीण	27	569	5647	6216	4675	146466

आधार - जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, वर्धा

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	तालुका	साक्षरांची संख्या								
		ग्रामीण			नागरी			एकूण		
		पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	आष्टी	28480	21978	50458	0	0	0	28480	21978	50458
		(85.72)	(70.83)	(78.53)	0	0	0	(85.72)	(70.83)	(78.53)
2	कारंजा	33193	25203	58396	0	0	0	33193	25203	58396
		(84.32)	(67.58)	(76.18)	0	0	0	(84.32)	(67.58)	(76.18)
3	आर्वी	38519	28527	67046	17052	14062	31114	55571	42589	98160
		(82.86)	(65.56)	(74.49)	(92.48)	(81.30)	(87.06)	(85.59)	(70.04)	(78.07)
4	सेलु	45514	34291	79805	5277	4267	9544	50791	38558	89349
		(84.57)	(67.57)	(76.32)	(90.17)	(76.34)	(83.42)	(85.13)	(68.44)	(77.02)
5	वर्धा	72229	56594	128823	54600	46052	100652	126829	102646	229475
		(85.71)	(71.86)	(79.01)	(94.24)	(85.03)	(89.79)	(92.19)	(77.23)	(83.41)
6	देवळी	39573	30252	69825	22373	18188	40561	61946	48440	110386
		(84.94)	(69.19)	(77.31)	(92.83)	(80.80)	(87.02)	(87.63)	(73.13)	(80.62)
7	हिंगणघाट	45939	34009	79948	40167	33125	73292	86106	67134	153240
		(85.29)	(67.41)	(76.64)	(94.61)	(83.79)	(89.39)	(89.40)	(74.61)	(82.25)
8	समुद्रपूर	43820	32272	76092	0	0	0	43820	32272	76092
		(84.44)	(66.90)	(76.00)	0	0	0	(84.44)	(66.90)	(76.00)
एकूण जिल्हा		347267	263126	610393	139469	115694	255163	486736	378820	865556
		(84.80)	(68.57)	(76.95)	(93.74)	(83.18)	(88.64)	(87.18)	(72.45)	(80.06)

टिप --1) कंसातील आकडे साक्षरतेची टक्केवारी दर्शवितान्त. 2) साक्षरतेची टक्केवारी काढतांना 0 ते 6 वयोगटातील लोकांसख्या वजा करून घेणा-या संख्येशी टक्केवारी काढण्यात आली आहे.

आधार -- 2001 जनगणना प्रकाशन.

शैक्षणिक संस्था आणि शिक्षकांची आणि विद्यार्थ्यांची संख्या 2002 - 2003

जिल्हा - वर्धा

अ.क्र	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	शिक्षक संख्या				विद्यार्थी संख्या	प्रति शिक्षक विद्यार्थी संख्या
			एकूण	रकाना 4 पैकी शिक्षिका	प्रशिक्षित	रकाना 6 पैकी शिक्षिका		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	पूर्व प्राथमिक	923	923	915	923	915	25135	27
2	<u>प्राथमिक शाळा</u>							
	अ) एक शिक्षकी शाळा	736	2032	947	2016	941	60092	30
	ब) कनिष्ठ प्राथमिक शाळा							
	क) उच्च प्राथमिक शाळा	311	2072	850	2017	810	60066	29
	ड) एकूण (अ+ब+क)	1047	4104	1797	4033	1751	120158	29
3	माध्यमिक शाळा	168	2051	648	2006	631	65187	32
4	उच्च माध्यमिक शाळा	75	1991	567	1991	567	76109	38
5	सामान्य शिक्षणाची महाविद्यालये (कला, शास्त्र, बाणिज्य)	12	119	33	119	33	7602	64
जिल्हा एकूण		2225	9188	3960	9072	3897	294191	32

आधार - शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांची संख्या आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी सन 2002 - 2003

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	शैक्षणिक स्तर	संस्थेतील विद्यार्थ्यांची संख्या					
		पूर्व प्राथमिक		प्राथमिक		माध्यमिक/उच्च माध्यमिक	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
1	2	3	4	5	6	7	8
1	पूर्व प्राथमिक	25135	11319	0	0	0	0
2	इयत्ता 1 ते 4	0	0	93904	44987	3285	1410
3	इयत्ता 5 ते 7	0	0	26254	12765	51470	25014
4	इयत्ता 8 ते 10	0	0	0	0	67347	33483
5	इयत्ता 11 व 12	0	0	0	0	19194	10210
6	उच्च माध्यमिक नंतर	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		25135	11319	120158	57752	141296	70117

अ. क्र.	शैक्षणिक स्तर	सा. शिक्षणाची महाविद्यालये		एकूण		मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची संख्या	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	अनुसूचित जाती	
						एकूण	मुली
1	2	9	10	11	12	13	14
1	पूर्व प्राथमिक	0	0	25135	11319	0	0
2	इयत्ता 1 ते 4	0	0	97189	46397	16484	7966
3	इयत्ता 5 ते 7	0	0	77724	37779	14016	6721
4	इयत्ता 8 ते 10	0	0	67347	33483	13292	6424
5	इयत्ता 11 व 12	0	0	19194	10210	5293	2828
6	उच्च माध्यमिक नंतर	7602	3671	7602	3671	0	0
जिल्हा एकूण		7602	3671	294191	142859	49085	23939

तक्ता क्रमांक 8.3 पुढे सुरु. . . .

अ. क्र.	शैक्षणिक स्तर	मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची संख्या					
		अनुसूचित जाती		इतर मागासवर्गीय		एकूण मागासवर्गीय	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
1	2	15	16	17	18	19	20
1	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	0	0
2	इयत्ता 1 ते 4	17145	8233	54257	25900	87886	42099
3	इयत्ता 5 ते 7	12379	6121	43467	21079	69862	33921
4	इयत्ता 8 ते 10	8977	4601	37829	18789	60098	29814
5	इयत्ता 11 व 12	2089	1067	14687	8432	22069	12327
6	उच्च माध्यमिक नंतर	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		40590	20022	150240	74200	239915	118161

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्था संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या					
			अन.जाती		अनु.जमाती		इ.मा.व.	
			एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालये	5	85	21	202	70	559	112
2	विधी महाविद्यालये	1	41	5	0	0	165	33
3	वैद्यकीय महाविद्यालये	2	121	62	83	38	176	80
4	आयुर्वेद महाविद्यालये	0	0	0	0	0	0	0
5	आभि. महाविद्यालये	1	92	11	22	2	366	45
6	इतर.							
	अ.तंजनिकेतन	2	199	27	42	6	572	50
	ब.आय.टी.आय. (2003-04)	8	286	72	70	15	456	76
	क.डी.एड.	6	36	15	21	3	118	53
	ड.जी.सी.डी.	0	0	0	0	0	0	0

पुढे चालु

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	एकूण मा.व.		विद्यार्थ्यांची संख्या				एकूण शिक्षक	
		एकूण	मुली	बिगर मागास		एकूण विद्यार्थी		एकूण	शिक्षिका
				एकूण	मुली	एकूण	मुली		
1	2	10	11	12	13	14	15	16	17
1	शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालये	846	203	813	106	1659	309	31	6
2	विधी महाविद्यालये	206	38	38	32	244	70	8	0
3	वैद्यकीय महाविद्यालये	380	180	439	182	819	362	223	69
4	आयुर्वेद महाविद्यालये	0	0	0	0	0	0	0	0
5	आभि. महाविद्यालये	480	58	794	97	1274	155	77	14
6	इतर.								
	अ.तंजनिकेतन	813	83	205	10	1018	93	63	0
	ब.आय.टी.आय. (2003-04)	812	163	164	42	976	205	84	10
	क.डी.एड.	175	71	19	11	194	82	36	16
	ड.जी.सी.डी.	0	0	0	0	0	0	0	0

टिप :- आय.टी. आय. सोडून सर्व संस्थेची माहिती पुनः प्रकाशित करण्यात आली आहे.

तक्ता क्रमांक 8.5

आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणा-या शैक्षणिक सवलती 2003-2004

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	माध्य- भिक	लाभा र्थ्यांची संख्या							प्रत्यक्ष खर्च (रुपये हजारत)
		कनिष्ठ महा विद्यालये 11 वी व 12 वी	उच्च शिक्षण	आभि यांजिणी महा- विद्यालये	वैद्यकीय महा- विद्या लये	इतर महा- विद्या लये	इतर संस्था	एकूण	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	0	4095	5006	0	0	0	0	9101	578

जिल्हा - वर्धा

रुपये हजारात

अ.क्र.	यंजणा	योजनेतर				योजनांतर्गत			
		आवर्ती	बांधकाम अनुदाना- व्यति रिक्त अनावर्ती खर्च	बांध काम	एकूण	आवर्ती	बांधकाम अनुदाना- व्यति रिक्त अनावर्ती खर्च	बांधकाम	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	जिल्हा परिषद	534069	0	0	534069	3854	0	0	3854
2	नगरपरिषद	37198	500	0	37698	0	0	0	0
3	कटक मंडळ	0	0	0	0	0	0	0	0
4	महानगरपालिका	0	0	0	0	0	0	0	0
5	बांधकाम अनुदाना व्यतिरिक्त इतर खर्च	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		571267	500	0	571767	3854	0	0	3854

तक्ता क्रमांक 8.6 पुढे सुरु . . . . .

अ.क्र.	यंजणा	एकूण खर्च			
		आवर्ती	बांधकाम अनुदाना व्यतिरिक्त अनावर्ती खर्च	बांधकाम	एकूण
1	2	11	12	13	14
1	जिल्हा परिषद	537923	0	0	537923
2	नगरपरिषद	37198	500	0	37698
3	कटक मंडळ	0	0	0	0
4	महानगरपालिका	0	0	0	0
5	बांधकाम अनुदाना व्यतिरिक्त इतर खर्च	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		575121	500	0	575621

आधार -- 1) शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

2) शिक्षण उपसंचालक, नागपूर विभाग नागपूर

जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन (कनिष्ठ महाविद्यालये व तांत्रिक शाळा आठवी ते बारावी)

जिल्हा :- वर्धा

वर्ष 2003 - 04

अ.क्र.	बाब	परिमाण	माहिती
1	2	3	4
1	शाळांची संख्या	संख्या	32
2	पटावरील संख्या	अ. मुले	संख्या
		ब. मुली	संख्या
		एकूण(अ+ब)	संख्या
3	एकूण खर्च	रु.हजारात	14095

टिप - विद्यार्थी संख्या कमी झाल्यामुळे त्यावरील झालेला खर्च मागील वर्षाच्या तुलनेत, कमी आहे.

आधार:- जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, वर्धा.

जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम 2003-04

जिल्हा :- वर्धा

अ.क्र.	तहसिल	प्रौढ शिक्षण केंद्रांची संख्या	लाभार्थी संख्या
1	2	3	4
		निरंक	

जिल्हा एकूण

टिप - या जिल्ह्यातील साक्षरत्तर कार्यक्रम 31 मार्च 1997 पुर्ण झाल्यामुळे माहिती निरंक आहे

आधार:- प्रौढ शिक्षण अधिकारी, वर्धा

शिक्षकांकरिता प्रशिक्षण संस्था 2003-2004

जिल्हा :- वर्धा

अ.क्र.	बा ब	परिणाम	माहिती
1	2	3	4
	<u>शिक्षकांकरिता प्रशिक्षण संस्था संख्या</u>		
1	अ. पदवीस्तर	संख्या	उ.ना
	ब. पदवीपूर्वस्तर	संख्या	6
	क. शाळास्तर	संख्या	उ. ना.
	<u>पटावरील संख्या</u>		
2	अ. पदवीस्तर	संख्या	उ.ना.
	ब. पदवीपूर्वस्तर	संख्या	403
	क. शाळास्तर	संख्या	उ. ना.
	<u>एकूण खर्च (रुपय)</u>		
3	अ. पदवीस्तर	रुपये	उ. ना.
	ब. पदवीपूर्वस्तर	रुपये	उ. ना.
	क. शाळास्तर	रुपये	उ. ना.

आधार - 1) उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

तालुकावार शारीरिक शिक्षण महाविद्यालया, क्रीडांगणे, क्रीडा संस्था आणि क्रीडा शिष्यवृत्तीधारक इत्यादी माहिती

जिल्हा :- वर्धा

वर्ष :- 2003-04

अ. क्र.	तालुक्याचे नांव	शारीरिक शिक्षण महाविद्यालय (संख्या)	अधिकृत क्रीडांगणे, व्यायाम शाळा (संख्या)	खेळाच्या स्टेडियमची संख्या	अधिकृत जलतरण तलाव, (संख्या)	वर्षात घेतलेली क्रीडा प्रशिक्षण शिबिरे (संख्या)	राज्य पातळीवर निवड झालेल्या खेळांडूंची संख्या			क्रीडा शिष्यवृत्ती धारकांची संख्या		
							मुले	मुली	एकूण	मुले	मुली	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	आष्टी	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	0	8	0	0	1	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	0	10	0	0	2	12	0	12	0	0	0
4	सेलु	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	3	20	1	1	5	0	4	4	0	0	0
6	देवळी	1	7	1	0	2	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	6	0	0	2	0	0	0	0	0	0
8	समुद्रपूर	0	6	0	0	1	0	0	0	0	0	0
एकूण जिल्हा		4	72	2	1	14	12	4	16	0	0	0

आधार :- जिल्हा क्रीडाअधिकारी, वर्धा

तक्ता क्रमांक :- 9.1 (अ)

रेल्वे मार्गांची लांबी (31 मार्च 2004 या वर्षाअखेर)

जिल्हा:- वर्धा

अ. क्र.	रेल्वे मार्ग	लांबी किलो मीटर मध्ये
1	2	3
1	ब्रॉडगेज	
	1) एकेरी	65
	2) दुहेरी	225
	3) तिहेरी व अधिक	70
2	मिटर गेज	0
3	नेरो गेज	37
एकूण रेल्वे मार्ग		397

तक्ता क्रमांक 9.1 (ब)

रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी (31 मार्च 2004 या दिवशीची)

जिल्हा:- वर्धा

अ.क्र.	तालुका	रेल्वे स्थानकाचे नाव	रेल्वेचा प्रकार	रेल्वे क्षेत्र विभाग
1	2	3	4	5
1	आष्टी	--	--	--
2	कारंजा	--	--	--
3	आर्वी	1) आर्वी 2) विरूळ 3) रोहणा 4) पाचेगांव 5) खुबगांव 6) सोरटा	नेरो गेज	मध्य रेल्वे
4	सेलु	1) सेलु रोड 2) सिंदी 3) तुळजापूर	ब्रॉडगेज	मध्य रेल्वे
5	वर्धा	1) वर्धा 2) सेवाग्राम 3) वरूड 4) भुगांव 5) दहेगांव 6) सोनेगांव	ब्रॉडगेज	मध्य रेल्वे
6	देवळी	1) पुलगांव 2) कवठा	ब्रॉडगेज	मध्य रेल्वे
7	हिंगणघाट	1) हिंगणघाट 2) वाघोली 3) येणोर 4) नागरी	ब्रॉडगेज	मध्य रेल्वे
8	समुद्रपुर	--	--	--

आधार :- विभागीय व्यवस्थापक, मध्य रेल्वे, नागपुर

जिल्हा:- वर्धा

लांबी कि.मी.मध्ये

अ. क्र.	बाब	रस्त्यांचा प्रकार							
		राष्ट्रीय महामार्ग	प्रमुख राज्य महामार्ग	राज्य महामार्ग	प्रमुख जिल्हा रस्ते	इतर जिल्हा रस्ते	ग्रामीण रस्ते	इतर योजनेतर	एकूण रस्त्याची लांबी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	<u>सिमेंट कांक्रीट</u>								
	अ. सा.बां.वि.	0	0	0	0	0	0	0	0
	ब. जिल्हा परिषद	0	0	0	0	0	0	0	0
	क. न.पा./म.न.पा.	0	0	0	0	0	0	66	66
2	<u>डांबरी</u>								
	अ. सा.बां.वि.	108	67	540	438	0	0	0	1153
	ब. जिल्हा परिषद	0	0	0	133	491	427	0	1051
	क. न.पा./म.न.पा.	0	0	0	0	0	0	151	151
3	<u>खडीचे</u>								
	अ. सा.बां.वि.	0	0	54	48	0	0	0	102
	ब. जिल्हा परिषद	0	0	0	56	150	570	0	776
	क. न.पा./म.न.पा.	0	0	0	0	0	0	152	152
4	<u>इतर माल वापरून केलेले</u>								
	अ. सा.बां.वि.	0	0	0	0	0	0	0	0
	ब. जिल्हा परिषद	0	0	0	0	0	0	0	0
	क. न.पा./म.न.पा.	0	0	0	0	0	0	31	31
5	<u>इतर</u>								
	अ. सा.बां.वि.	0	0	0	0	0	0	0	0
	ब. जिल्हा परिषद	0	0	0	0	7	248	0	255
	क. न.पा./म.न.पा.	0	0	0	0	0	0	10	10
	<u>एकूण लांबी</u>								
	अ. सा.बां.वि.	108	67	594	486	0	0	0	1255
	ब. जिल्हा परिषद	0	0	0	189	648	1245	0	2082
	क. न.पा./म.न.पा.	0	0	0	0	0	0	410	410
	<u>जिल्हा एकूण</u>	108	67	594	675	648	1245	410	3747

टिप - सदर माहितीमध्ये सा.बा. विभाग रस्त्याची लांबी मागील प्रकाशनात दिलेल्या रस्त्याच्या लांबी पेक्षा कमी असल्याचे दिसून येते मागील प्रकाशनात सा.बा. विभागाच्या प्रमुख जिल्हा रस्त्यांच्या लांबी मध्ये जि.प. बांधकाम विभागाच्या रस्त्यांचा सुध्दा समावेश करण्यात आला होता

आधार :- 1)अधीक्षक अभियंता,विशेष प्रकल्प मंडळ, नागपूर

2) सर्व नगरपरिषदा, जिल्हा वर्धा,

3) कार्यकारी अभियंता,सार्वजनिक बांधकाम विभाग, वर्धा

4) कार्यकारी अभियंता, बांधकाम विभाग, जि. प. वर्धा

चापरात असलेली मोटार वाहनांची संख्या (31 मार्च 2003 वर्षाअखेरची)

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	बा ब	संख्या	अ.क्र.	बा ब	संख्या
1	2	3	1	2	3
1	मोटर सायकली, स्कुटर/मोपेड इत्यादी	54431	6	मालमोटारी - खाजगी वाहने	
2	मोटारी/जीप/ स्टेशन वॅगन्स	3188	1)	डिझेलवर चालणा-या	143
3	टॅक्सी कॅब्जस	131	2)	पेट्रोलवर चालणा-या	26
4	स्वयंचलित रिक्शा	2488		माल मोटारी - सार्वजनिक वाहने	
5	स्टेट कॅरेजेस		1)	डिझेलवर चालणा-या	586
	1) डिझेलवर चालणा-या	237	2)	पेट्रोलवर चालणा-या	41
	2) पेट्रोलवर चालणा-या	0	7	रुग्णवाहिका	10
	कंजाटी वाहने		8	शाळेच्या बसेस	7
	1) डिझेलवर चालणा-या	51	9	खजगी सेवा देणारी वाहने (अनुयायन)	46
	2) पेट्रोलवर चालणा-या	0	10	जोड वाहने	1418
			11	ट्रॅक्टर्स	1408
			12	इतर	9
जिल्हा एकूण					64220

आधार - प्रादेशिक परिवहन अधिकारी, नागपूर

तक्ता क्रमांक 9.4

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची (प्रवासी) वाहतूक आकडेवारी सन 2003-2004

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	बाब	उपक्रमाचे नांव
1	2	3
1	वर्षाअखेरीस मार्गाची संख्या	385
2	मार्गाची एकूण लांबी (कि.मी.)	29166.30
3	मार्गाची सरासरी लांबी (कि.मी.)	75.76
4	वर्षातील अस्तित्वात असलेल्या बसगाड्यांची संख्या	257
5	रस्त्यावर धावणा-या बस गाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	247
6	प्रवाश्यांची दैनिक सरासरी (लाखात)	1.01
7	वाहतूकीमुळे वर्षात मिळालेले उत्पन्न (रुपये हजारात)	398908
8	दर दिवशी मिळालेले सरासरी उत्पन्न पैशामध्ये	108991257

आधार - विभागीय नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, विभाग वर्धा

महत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना डिसेंबर 2003 या वर्षाकरीता (वाहतूक गणना मे 2003)

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	पृष्ठ भागाचा प्रकार	रस्त्याची रुंदी (मिटर)	जलदगती वाहने					मंदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी वाहन भार (मे. टन)
			कार, जीप	बस गाड्या	माल मोटार, ट्रक	मोटार सायकल/स्कुटर	एकुण (4 ते 7)	जनाचरां कडुन ओढल्या जाणारी	सायकल	इतर वाहने	एकुण (9 ते 11)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

I] राष्ट्रीय महामार्ग

1	मार्गाचे नाव इ-3 थुळे - एदलाबाद - नागपूर क्र. 6, लांबी 98/200 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे - तळेगांव डांबरी	7.00	1072	575	4391	489	6527	85	437	0	522	52674
2	मार्गाचे नाव इ-4 बनारस- नागपूर - हैद्राबाद क्र 7, लांबी 50/600 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे कांबळी डांबरी	7.00	852	388	1878	409	3527	41	150	0	191	25886
3	मार्गाचे नाव इ-4 बनारस- नागपूर - हैद्राबाद क्र 7, लांबी 79/0 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे नांदगांव चौस्ता डांबरी	7.00	1702	258	2391	2167	6518	138	1238	0	1376	32824

II] राज्य महामार्ग

4	मार्गाचे नाव नागपूर - बोरी - तुळजापूर क्र 3, लांबी 45/800 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे सेलडोह डांबरी	7.00	1702	397	922	1100	4121	19	180	0	199	17094
5	मार्गाचे नाव नागपूर-बोरी-तुळजापूर क्र 3, लांबी 73/600 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे नालवाडी डांबरी	7.00	2740	539	1183	3867	8329	12	991	979	1982	24097
6	मार्गाचे नाव हिंगणघाट-वायगाव-देवळी क्र. 243, लांबी 13/600 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे धोत्रा चौस्ता डांबरी	5.50	593	84	1586	462	2725	305	348	0	653	16548
7	मार्गाचे नाव हिंगणघाट-वायगांव देवळी, क्र 243, लांबी 24/700 कि.मी. जवळपासचे शहर/खेडे वायगाव चौस्ता डांबरी	5.50	322	11	469	338	1140	69	370	0	439	5543
8	मार्गाचे नाव हिंगणघाट-नंदोरी-आष्टा-वासी क्र 243(सी), लांबी 23/00 कि.मी. जवळपासचे शहर/खेडे हिंगणघाट डांबरी	3.70	527	60	355	866	1808	171	955	0	1126	5281
9	मार्गाचे नाव हिंगणघाट-नंदोरी-आष्टा-वासी कोण क्र 243 (सि), लांबी 0/0 कि.मी. जवळपासचे शहर/खेडे - नंदोरी डांबरी	3.70	350	47	459	303	1159	194	394	5	593	5829
10	मार्गाचे नाव हिंगणी-हिंगणा क्र 255, लांबी 0/200 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे हिंगणी डांबरी	3.70	237	12	316	288	853	182	497	0	679	3795
11	मार्गाचे नाव सेलु-हिंगणी क्र 256, लांबी 2/00 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे घोराड डांबरी	3.70	433	35	217	933	1618	200	1078	27	1305	3577
12	मार्गाचे नाव सेलु-हिंगणी क्र 256, लांबी 52/400 कि.मी. जवळपासचे शहर/खेडे पिपरी मेघे डांबरी	7.50	3075	883	1745	2876	8579	455	2866	199	3520	26904
13	मार्गाचे नाव सेलु-हिंगणी क्र. 256, लांबी 57/400 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे बोर्गाव नाका (मेघे) डांबरी	7.50	4934	273	773	4580	10560	48	4652	273	4973	20726
14	मार्गाचे नाव पुलगाव-वर्धा-सेवाग्राम-जांब-गिरड-उमरेड क्र.258 लांबी 1/200 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे वर्धा श. डांबरी	3.70	2433	322	711	2645	6111	208	2705	0	2913	16016
15	मार्गाचे नाव पुलगाव-वर्धा-सेवाग्राम-जांब-गिरड-उमरेड क्र.258 लांबी 0/0 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे सेवाग्राम डांबरी	3.70	297	4	479	428	1208	410	536	0	946	5062
16	मार्गाचे नाव पुलगाव-वर्धा-सेवाग्राम-जांब-उमरेड क्र. 258, लांबी 24/400 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे मांडगाव डांबरी	3.70	373	41	213	448	1075	82	317	0	399	3361
17	मार्गाचे नाव पुलगाव-वर्धा-सेवाग्राम-जांब-उमरेड क्र 258, लांबी 30/400 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे दहेगाव फाटा डांबरी	3.75	690	138	824	867	2519	381	746	6	1133	10405
18	मार्गाचे नाव पुलगाव-वर्धा- सेवाग्राम-जांब- उमरेड क्र 258, लांबी 52/200 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे गिरड डांबरी	3.75	610	172	1152	720	2654	484	1097	8	1589	13344

पुढे चालू

तक्ता क्र - 9.5 (पुढे चालू)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
19	'मार्गाचे नाव सेवाग्राम - नांदेरा - आष्टा क्र 258 (अ), लांबी 3/400 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे मांडवगाव तक्ता क्र - 9.5 (पुढे चालू)											
20	मार्गाचे नाव समुद्रपूर - जांब - वसोरा क्र 26, लांबी 0/200 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे - समुद्रपूर डांबरी 3.75 1145 209 232 454 2060 438 559 2 999 4161											
21	मार्गाचे नाव नागपूर - बर्धा - यशतमाळ क्र 3, लांबी 84/00 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे सालोड डांबरी 7.00 1299 511 1555 1116 4481 221 1152 40 1413 27443											
22	मार्गाचे नाव नागपूर - बर्धा - यशतमाळ क्र 3, लांबी 94/600 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे देवळी नाका. डांबरी 7.00 936 455 1402 904 3697 228 573 43 844 19239											
23	मार्गाचे नाव नागपूर - बर्धा - यशतमाळ क्र 3, लांबी 110/800 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे शिरपूर खडे डांबरी 7.00 900 561 1213 785 3459 234 598 51 883 19000											
24	मार्गाचे नाव आर्षी - देऊरवाडा - कु-हा - चांदुर मार्ग क्र 241, लांबी 0/600 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे आर्षी डांबरी 3.70 642 79 890 625 2236 347 402 49 798 10298											
25	मार्गाचे नाव देवळी - दहेगांव - पुलगांव - अमरावती क्र 243, लांबी 39/00 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे देवळी चौ. डांबरी 5.50 322 120 317 429 1188 232 364 0 596 7357											
26	मार्गाचे नाव देवळी - पुलगांव - अमरावती क्र 243, लांबी 47/600 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे दहेगाव रेल्वे स्टे. डांबरी 5.50 वाहन गणती घेण्यात आली नाही											
27	मार्गाचे नाव देवळी - दहेगांव - पुलगांव - अमरावती क्र 243, लांबी 64/200 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे पुलगाव नाका डांबरी 5.50 890 108 920 1075 2993 91 1404 0 1495 12133											
28	मार्गाचे नाव देवळी - आगरगांव क्र 243/बी, लांबी 0/200 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे देवळी डांबरी 3.70 360 21 383 352 1116 254 438 26 718 4618											
29	मार्गाचे नाव देवळी - आगरगांव क्र 243/बी, लांबी 10/600 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे आगरगाव डांबरी 3.70 357 21 464 377 1219 266 341 28 635 5331											
30	मार्गाचे नाव पुलगांव - आर्षी - तळेगांव - आष्टी - दुर्गवाडा क्र 244, लांबी 0/800 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे पुलगांव शहर डांबरी 3.70 775 81 509 808 2173 53 1153 0 1206 7597											
31	मार्गाचे नाव पुलगांव - आर्षी - तळेगांव - आष्टी - दुर्गवाडा क्र 244, लांबी 31/0 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे खुबगाव डांबरी 5.50 440 184 804 475 1903 187 183 60 430 10384											
32	मार्गाचे नाव पुलगांव - आर्षी - तळेगांव - आष्टी - दुर्गवाडा क्र 244, लांबी 42/600 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे बर्धमनेरी डांबरी 5.50 589 203 764 528 2084 153 276 114 543 10733											
33	मार्गाचे नाव पुलगांव - आर्षी - तळेगांव - आष्टी - दुर्गवाडा क्र 244, लांबी कि.मी. 59/00, जवळपासचे शहर/खेडे आष्टी डांबरी 3.70 577 213 693 924 2407 610 1088 0 1698 10454											
34	मार्गाचे नाव पुलगांव - नाचणगांव - शिरपूर क्र 244 अ, लांबी 0/800 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे नाचणगांव नाका डांबरी 5.50 1869 34 1096 1784 4783 320 2764 0 3084 14854											
35	मार्गाचे नाव पुलगांव - नाचणगांव - शिरपूर क्र 244 अ, लांबी 13/400 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे हुंडाला खेडे डांबरी 3.70 201 106 161 358 826 122 360 0 482 3180											
36	मार्गाचे नाव रोहणा - कारंजा - जलालखेडा क्र 245, लांबी 0/800 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे रोहणा खेडे डांबरी 3.70 923 17 286 860 2086 522 899 29 1450 5114											
37	मार्गाचे नाव रोहणा - कारंजा - जलालखेडा क्र 245, लांबी 13/400 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे बाढोना डांबरी 3.70 483 33 435 470 1421 274 304 15 593 5926											
38	मार्गाचे नाव रोहणा - कारंजा - जलालखेडा क्र 245, लांबी 24/800 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे कारंजा डांबरी 3.70 176 38 255 451 920 38 82 22 142 2995											
39	मार्गाचे नाव रोहणा - कारंजा - जलालखेडा क्र 245, लांबी 21/00 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे जुनापाणी डांबरी 3.70 163 17 259 210 649 139 312 25 476 2820											
40	मार्गाचे नाव खरांगणा - कोढाळी क्र 247, लांबी 0/0 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे खरांगणा डांबरी 3.70 411 71 702 421 1605 343 282 27 652 7943											
41	मार्गाचे नाव खरांगणा - कोढाळी क्र 247, लांबी 30/400 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे काजळो डांबरी 3.70 151 15 325 359 850 46 374 42 462 3390											
42	मार्गाचे नाव नागपूर - हिंगणी - आजी - गिरुळ क्र 255, लांबी 8/600 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे मांडव डांबरी 3.70 207 108 111 314 740 105 422 0 527 2538											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
43	मार्गाचे नाव आर्वी-वर्धा-वायगाव-राळेगांव क्र 257, लांबी-11/00 कि.मी. जवळपासचे शहर/खेडे बेदोणा	डांबरी	3.70	658	104	1061	661	2484	523	124	151	798	11688
44	मार्गाचे नाव आर्वी - वर्धा-वायगाव-राळेगांव क्र 257, लांबी-67/700 कि.मी.जवळपासचे श/खेे वायगाव (नि)	डांबरी	5.50	753	64	1587	904	3308	475	784	41	1300	15529
45	मार्गाचे नाव आर्वी-वर्धा-वायगाव-राळेगांव क्र 257, लांबी-32/700 कि.मी., जवळपासचे श/खेे कानगाव	डांबरी	3.70	310	65	1129	557	2031	677	586	44	1307	11101
46	मार्गाचे नाव पुतगाव-वर्धा-समुद्रपूर-गिरड-उगरेड क्र 258 , लांबी-0/0 कि.मी., जवळपासचे श/खेे सालोड	डांबरी	3.70	वाहन	गणती	घेण्यात	आली	नाही.					
III] प्रमुख जिल्हा मार्ग													
47	मार्गाचे नाव सुकळोबाई-बांगडापूर क्र प्रजिमा-10, लांबी 0/0 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे सुकळो चौरस्ता.	डांबरी	3.70	303	21	822	292	1438	483	333	2	818	8160
48	मार्गाचे नाव वर्धा-वायफड-रसुलाबाद क्र प्रजिमा-10, लांबी 0/0 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे सिंदी मेघे.	डांबरी	3.70	889	69	385	2402	3745	191	2341	0	2532	7058
49	मार्गाचे नाव वणी-हिंगणी- शिवणगावा-वाघोली-बेला क्र प्रजिमा 14, लांबी 0/200 कि.मी जवळचे श/खेे हिंगणी	डांबरी	3.75	89	9	266	212	576	31	460	1	492	3088
50	मार्गाचे नाव वणी-हिंगणी- शिवणगावा-वाघोली-बेला क्र प्रजिमा-14, लांबी 13/0 कि.मी जवळचे श/खेे केळझर	डांबरी	3.75	374	7	209	335	925	153	121	4	278	3760
51	मार्गाचे नाव वणी-हिंगणी- शिवणगावा-वाघोली-बेला क्र प्रजिमा-14, लांबी 3/200 कि.मी जवळचे श/खेे वाघोली	खडीवा	3.75	336	4	225	215	780	12	372	0	744	2767
52	मार्गाचे नाव सेलू-झडशी क्र.प्रजिमा-15 लांबी 2/0 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे सेलू	डांबरी	3.70	321	28	36	801	1686	169	850	9	1028	5872
53	मार्गाचे नाव वणी-अल्लीपूर-गिरोली क्र.प्रजिमा-15, लांबी 23/0 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे वणी जवळ	डांबरी	3.75	280	15	174	366	835	232	263	0	495	2522
54	मार्गाचे नाव येळाकेळी-सेलू क्र प्रजिमा-18, लांबी 0/200 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे येळाकेळी	डांबरी	3.70	367	49	441	566	1423	553	345	47	945	5657
55	मार्गाचे नाव येळाकेळी-सेलू क्र प्रजिमा-18, लांबी 0/0 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे केळझर चौरस्ता	डांबरी	3.70	378	8	209	418	1013	149	407	59	615	2817
56	मार्गाचे नाव सेलडोह-सिंदी-काढळी क्र प्रजिमा-19, लांबी 6/0 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे सेलडोह	डांबरी	3.75	410	36	123	468	1037	132	430	35	597	2693
57	मार्गाचे नाव सेलडोह-सिंदी-काढळी क्र प्रजिमा-19, लांबी 0/0 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे सिंदी (रेल्वे)	डांबरी	3.75	784	66	123	996	1969	84	1164	0	1248	3587
58	मार्गाचे नाव सेलू- सोनेगांव-अल्लीपूर-कापसी क्र.प्रजिमा-20, लांबी-5/500 कि.मी. , जवळपासचे शहर/खेडे वघाडा	डांबरी	3.70	117	20	229	256	622	176	345	0	521	2724
59	मार्गाचे नाव सेलू- सोनेगांव-अल्लीपूर-कापसी क्र.प्रजिमा-20, लांबी-18/800 कि.मी. , जवळपासचे शहर/खेडे सिस्सगाव	डांबरी	3.70	204	32	265	164	665	199	133	0	332	3067
60	मार्गाचे नाव दरवडी-गोत्री क्र प्रजिमा-21, लांबी 0/200, जवळपासचे शहर/खेडे भारतीय न्याय निगम	डांबरी	3.70	446	22	282	878	1628	37	1379	0	1416	3692
61	मार्गाचे नाव सेवाग्राम-खरंगना-हमदापूर-काढळी क्र.प्रजिमा 22 लांबी 0/0 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे सेवाग्राम	डांबरी	3.70	621	50	109	1020	1800	33	703	0	736	2968
62	मार्गाचे नाव हिंगणघाट-सातेफळ-लाडकी क्र प्रजिमा 24, लांबी 6/200 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे सातेफळ	डांबरी	3.75	40	20	252	413	725	130	194	0	374	3089
63	मार्गाचे नाव गिरड-साकरा-कोरा क्र प्रजिमा - 28, लांबी 0/200 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे गिरड	डांबरी	3.75	356	48	252	454	1110	438	559	2	999	4169

वक्ता क्र - 9.5 पुढे चालू

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
64	मार्गाचे नाव कुटकी-आर्वी-काचगांव क्र प्रजिमा-30, लांबी 4/400 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे आर्वी.	डांबरी	3.75	197	7	257	149	610	196	126	0	322	2737
65	मार्गाचे नाव उमरी-दिग्रस-मांडपा क्र प्रजिमा-4 लांबी 1/600 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे उमरी	डांबरी	3.70	537	10	458	649	1654	199	644	0	843	5615
66	मार्गाचे नाव आष्टी-मोर्शी क्र प्रजिमा-1 लांबी 0/400 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे आष्टी	डांबरी	3.70	452	59	467	585	1563	307	497	0	804	6242
67	मार्गाचे नाव आष्टी-धार-पारडी-नारा क्र प्रजिमा-3, लांबी 0/400 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे आष्टी	डांबरी	3.70	397	23	562	351	1333	154	360	0	514	6099
68	मार्गाचे नाव सारवाडी-पारडी क्र प्रजिमा-4, लांबी 2/600 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे सारवाडी	डांबरी	3.70	171	8	219	253	651	287	284	44	615	2708
69	मार्गाचे नाव साहूर-माणिकवाडा-सुसुन्द्रा क्र प्रजिमा-5, लांबी 0/400 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे साहूर	डांबरी	3.70	315	65	447	158	985	155	160	0	315	5201
70	मार्गाचे नाव ठाणेगांव-बांगडापूर क्र प्रजिमा-7, लांबी 0/400 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे हेटीकुंडी	डांबरी	3.70	181	28	276	334	819	69	139	24	232	3117
71	मार्गाचे नाव ठाणेगांव-काटोल क्र प्रजिमा-7, लांबी 14/400 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे बोरी (ठाणेगांव)	डांबरी	3.70	78	36	311	48	473	40	131	36	207	3147
72	मार्गाचे नाव सुकळोबाई-बांगडापूर क्र प्रजिमा-7, लांबी 34/600 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे बांगडापूर	डांबरी	3.70	216	22	274	137	649	36	171	0	207	2961
73	मार्गाचे नाव खरांगणा-नटाला क्र प्रजिमा-8, लांबी 0/0 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे खरांगणा	डांबरी	3.70	54	0	55	147	256	104	192	0	296	746
74	मार्गाचे नाव अंदोरी-देपळी क्र प्रजिमा-12, लांबी 4/00 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे घाटखेडा	डांबरी	3.70	204	49	281	343	877	189	288	52	529	3891
75	मार्गाचे नाव रत्नापूर-अडेगांव-गिरोली क्र प्रजिमा-13, लांबी 9/400 कि.मी., जवळपासचे शहर/खेडे अडेगांव	डांबरी	3.70	271	31	400	333	1035	306	349	52	707	5117
76	मार्गाचे नाव चिस्तुर-खंबीत-बेलोरा क्र प्रजिमा-2 व 33 लांबी 22/400 कि.मी., जवळचे श/खे चिस्तुर	डांबरी	3.70	641	29	454	575	1699	416	540	0	956	6242

IV] इतर जिल्हा मार्ग

77	मार्गाचे नाव छोटी आर्वी-अंदोरा मार्ग क्र इजिमा-2, लांबी 0/400 कि.मी., जवळचे श/खे छोटी आर्वी	डांबरी	3.70	263	31	403	188	885	170	171	0	341	4573
78	मार्गाचे नाव मानिकवाडा-तारासावंगा मार्ग क्र इजिमा-4, लांबी 0/800 कि.मी., जवळचे श/खे तारासावंगा	डांबरी	3.70	180	55	217	179	631	133	155	0	288	2886
79	मार्गाचे नाव सावंगी (येडे)-सोनोरा मार्ग क्र इजिमा-22, लांबी 0/600 कि.मी., जवळचे श/खे सावंगी (येडे)	डांबरी	3.70	14	9	15	59	97	146	187	0	333	414
80	मार्गाचे नाव पुलगाव-दहेंगांव (धांदे) मार्ग क्र इजिमा-13, जवळपासचे शहर/खेडे दहेंगांव (धांदे)	डांबरी	3.70	833	6	702	829	2370	228	1380	0	1608	7980

आधार -अधिकक अभियंता, विशेष प्रकल्प मंडळ, नागपुर

पोष्ट, तारघरे व दूरध्वनी सेवा यांची आकडेवारी (31 मार्च 2004 अखेर)

जिल्हा - वर्धा

अ.क्र.	बाब	संख्या
1	2	3
1	पोष्टांची संख्या	185
2	तारघरांची संख्या	19
3	पत्रपेट्यांची संख्या	1115
4	पोष्टमनांची संचसंख्या	
	अ. नियमित आस्थापनेवरील	65
	ब. नियमित आस्थापने व्यतिरिक्त	0
5	दूरध्वनी संख्या	43659
6	पोष्टाची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या	166

आधार :-

- 1) अधीक्षक, डाकघर, शहर विभाग वर्धा.
- 2) उपविभागीय तार घर, वर्धा
- 3) उपविभागीय अधिकारी, दूरध्वनी वर्धा.

स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च (वर्ष 2003-2004 करिता)

जिल्हा :- वर्धा

(रुपये लाखात)

अ.क्र.	बाब	ग्रामपंचायत	जिल्हा परिषद	नगर परिषद
1	2	3	4	5
	संख्या	517	1	6
अ)	प्राप्ती			
	1. सुरवातीची शिल्लक	50449	225076	42476
	2. अनुदाने व वर्गणी	11166	132603	209083
	3. चालू वर्षातील उत्पन्न	82252	75063	99506
	एकूण प्राप्ती	143867	432742	351065
ब)	खर्च			
	1. चालू वर्षातील खर्च	90508	207578	292548
	2. अखेरची शिल्लक	53359	225164	58517
	एकूण खर्च	143867	432742	351065

टिप :- (-) = वजा

आधार :- 1) जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, वर्धा

जिल्हा :- वर्धा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	पंचायत समिती	ग्राम पंचायती व गट ग्राम पंचायती	उत्पन्न									
			सुरवातीची शिल्लक	सहाय्यक अनुदाने		अंश दान	देण गी	कर	शुल्क	इतर	एकूण 5 ते 11	एकूण 4 + 12
				शासकीय	इतर							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	आष्टी	42	6626	125	592	985	0	5229	0	642	7573	14199
2	कारंजा	60	3827	983	372	2141	0	6354	0	1466	11316	15143
3	आर्वी	69	8663	210	427	381	0	6624	0	695	8337	17000
4	सेलु	63	5231	406	102	2501	0	6291	0	495	9795	15026
5	वर्धा	74	6465	3212	235	1593	0	17905	0	1229	24174	30639
6	देवळी	63	4606	812	256	1323	0	6586	0	636	9613	14219
7	हिंगणघाट	76	11662	1947	207	4444	0	5184	0	1063	12845	24507
8	समुद्रपूर	70	3369	824	456	50	0	7097	0	1338	9765	13134
जिल्हा - एकूण		517	50449	8519	2647	13418	0	61270	0	7564	93418	143867

पुढे सुरु ...

अ. क्र.	पंचायत समिती	खर्च										
		आरोग्य सेवा	सार्व-जनिक बांधकाम	सामा-जिक नैतिक वृद्धी	प्रशासन	सामा-जिक कल्याण	पशुधन संवर्धन	जमीन महसूल देखभालीची वसुली	इतर	एकूण 14 ते 21 बेरीज	अखेरची शिल्लक (13-22)	एकूण (22+23)
1	2	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	आष्टी	2095	2093	173	1425	0	0	0	222	6008	8191	14199
2	कारंजा	4605	2622	2357	1467	0	0	0	0	11051	4092	15143
3	आर्वी	3308	1600	680	2091	0	0	0	117	7796	9204	17000
4	सेलु	3561	1887	881	3285	0	0	0	128	9742	5284	15026
5	वर्धा	6703	6205	1940	4917	109	0	0	836	20710	9929	30639
6	देवळी	4526	1977	1434	3457	0	0	0	335	11729	2490	14219
7	हिंगणघाट	2734	3947	271	4612	163	79	0	394	12200	12307	24507
8	समुद्रपूर	1416	3813	2031	3952	0	0	0	60	11272	1862	13134
जिल्हा - एकूण		28948	24144	9767	25206	272	79	0	2092	90508	53359	143867

आधार :- उपमुख्य कार्यपालन अधिकारी, [ग्रामपंचायत], जिल्हा परिषद, वर्धा.

जिल्हा परिषदाचे बाबदार उत्पन्न व खर्च (2003-2004 या वर्षाकरिता)

जिल्हा :- वर्धा		(रुपये हजारात)		
अ. क्र.	लेखाशीर्ष	प्रत्यक्ष 2002-2003	सुधारित 2003-2004	अदाजित 2004-2005
1	2	3	4	5
एक	ज म ।			
	1) स्वनिर्मित उत्पन्न			
	अ. स्यानिमक उपकर मुद्रांक शुल्कासह	14973	42033	20120
	ब. शिक्षण	718	288	271
	क. कृषी	267	2	2
	ड. इमारत व दळणवळण	1250	431	191
	इ. इतर	9961	11083	21383
	एकूण (1)	27169	53837	41967
	2) शासकीय अनुदाने			
	अ. सहेतुक अनुदान	558761	51265	61105
	ब. आस्थापना अनुदान	240543	0	0
	क. योजनांतर्गत योजनेसाठी अनुदान	150544	63542	26387
	ड. इतर	88869	17796	44154
	एकूण	1038717	132603	131646
	(-) परतावे	0	0	0
	एकूण (2)	1038717	132603	131646
	3) कर्जे			
	अ. कर्जे व अग्रिम	3460	20	20
	ब. ठेवी व अग्रिम	59094	21206	24706
	क. वित्त प्रेषण	807446	0	0
	ड. इतर	0	0	0
	एकूण (3)	870000	21226	24726
	4) आरंभीची शिल्लक	150686	225076	225163
	एकूण (1 ते 4)	2086572	432742	423502
दोन	खर्च			
	अ) सामान्य प्रशासन	97163	7519	6109
	ब) शिक्षण	363908	7297	8379
	क) वैद्यकीय	6405	2302	2297
	ड) पशुसंवर्धन	16346	1440	1951
	इ) इमारती व दळणवळण	37275	61133	48566
	फ) समाज कल्याण	55451	41573	28657
	ग) सिंचन	57313	12260	6212
	ह) कृषी	11136	11050	19247
	न) इतर	356475	41845	52175
	एकूण (अ ते न)	1001472	186419	173593
	कर्जे			
	अ) कर्जे व अग्रिम	0	0	0
	ब) ठेवी व अग्रिम	52578	21159	24659
	क) वित्त प्रेषण	807446	0	0
	ड) इतर	0	0	0
	एकूण (अ ते ड)	860024	21159	24659
	अखेरची शिल्लक	225076	225164	225250
	एकूण (खर्च + अखेरची शिल्लक)	2086572	432742	423502

आधार :- मुख्य लेखा तथा वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, वर्धा

महानगर पालिका, कटक मंडळे व नगर पालिकेचे बाबवार उत्पन्न व खर्च (2003-2004 या वर्षाकरिता)

जिल्हा :- वर्धा

(रूपये हजारात)

अ. क्र.	महानगर पालिका/ कटक मंडळे/ नगर पालिका	उत्पन्न									
		सुरवाती ची शिल्लक	अनुदाने व वर्गणी		नगरपालिकेचे दर व कर				नगर पालिके च्या मालमत्ते पासून मिळालेला एकूण महसूल	इतर	एकूण उत्पन्न
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1)	आर्ची	6236	30517	51	0	1893	1189	3082	1075	131	34856
2)	सिंदी	5024	9021	2461	0	643	207	850	1132	0	13464
3)	वर्धा	8322	54638	9159	0	30915	898	31813	4336	9986	109932
4)	देवळी	1665	8288	6262	0	708	1025	1733	991	5006	22280
5)	पुलगांव	6675	31587	1690	0	1786	3628	5414	721	607	40019
6)	हिंगणघाट	14554	49271	6138	0	6838	5207	12045	4639	15945	88038
	एकूण	42476	183322	25761	0	42783	12154	54937	12894	31675	308589

अ. क्र.	महानगर पालिका/ कटक मंडळे/ नगर पालिका	खर्च								
		सामान्य प्रशासन	कर वसुली चा खर्च	सार्वजनिक सुरक्षा	सार्वजनिक आरोग्य व सोयी	सार्वजनिक बांधकामे	शिक्षण	इतर	एकूण	अखेरची शिल्लक
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1)	आर्ची	1317	1975	889	7761	286	1997	9844	24069	17023
2)	सिंदी	1724	1298	183	1834	977	5178	632	11826	6662
3)	वर्धा	4647	13965	7071	46734	14984	6117	21737	115255	2999
4)	देवळी	2584	1344	511	3634	3456	372	3267	15168	8777
5)	पुलगांव	6871	2159	634	10840	523	5365	9159	35551	11143
6)	हिंगणघाट	3706	4233	4601	30103	11613	6824	29599	90679	11913
	एकूण	20849	24974	13889	100906	31839	25853	74238	292548	58517

आधार :- वर्धा जिल्ह्यातील सर्व नगरपरिषदा,

जिल्हा -वर्धा

(रुपये लाखात)

अ.क्र.	विकास शीर्ष व उपशीर्ष	जिल्हा पातळीवरील योजनावरील खर्च			
		जिल्हा वार्षिक योजना (बिगर आदिवासी, आदिवासी व आदिवासी क्षेत्राबाहेरी व विशेष घटक योजना मिळून	स्टेटपूल	अनुशेष	एकूण
1	2	3	4	5	6
(एक) कृषि संलग्न सेवा					
1)	पीक संवर्धन	86.05	0	0	86.05
2)	फलोत्पादन	6.38	0	0	6.38
3)	मृद व संधारण	2.72	0	0	2.72
4)	पशुसंवर्धन	5.02	0	0	5.02
5)	दुग्ध व्यवसाय विकास	0	0	0	0.00
6)	मत्स्य व्यवसाय	1.45	0	0	1.45
7)	वने	13.98	0	0	13.98
8)	पगन, कोठारे व चखारी	0	0	0	0.00
9)	सहकार	9.12	0	0	9.12
एकूण (एक)		124.72	0	0	124.72
(दोन) ग्रामीण विकास					
1)	एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	50.21	0	0	50.21
2)	अवर्षण प्रवण कार्यक्रम	0	0	0	0.00
3)	जवाहर रोजगार योजना	432.05	0	0	432.05
4)	रोजगार हनी योजना	0.00	0	0	0.00
5)	जमीन सुधारणा	0	0	0	0.00
6)	सामुहिक विकास	0	0	0	0.00
7)	ग्रामीण स्वच्छता कार्यक्रम	0	0	0	0.00
एकूण (दोन)		482.26	0	0	482.26
(तीन) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण					
1)	लघु पाटबंधारे	48.76	0.00	25.38	74.14
2)	जलप्रदाय क्षेत्र विकास कार्य.	0	0	0	0.00
3)	आपाकट विकास	2.36	0	0	2.36
4)	मध्यम बंधारे	0	0	0	0.00
5)	पूर नियंत्रण कामे	0	0	0	0.00
एकूण (तीन)		51.12	0.00	25.38	76.50
(चार) विद्युत विकास					
103.62		0	0	0	103.62
(पाच) उद्योग व आणकाम					
1)	मोठे व मध्यम उद्योग	0	0	0	0.00
2)	ग्रामीण व लघु उद्योग	6.58	0	0	6.58
एकूण (पाच)		6.58	0	0	6.58

पुढे चालु---

तयता क्रमांक : 11.1 पुढे चालु
विविध विकास शीर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च वर्ष 2003-2004

जिल्हा -वर्धा

(रुपये लाखात)

अ.क्र.	विकास शीर्ष व उपशीर्ष	जिल्हा पातळीवरील योजनावरील खर्च			
		जिल्हा वार्षिक योजना (बिगर आदिवासी, आदिवासी व आदिवासी क्षेत्राबाहेरी व विशेष घटक योजना मिळून	स्टेटपूल	अनुशेष	एकूण
1	2	3	4	5	6
(सहा)	बाहतूक व दळणवळण				
	1) मोठे व लहान बंदरे	0	0	0	0.00
	2) अंतर्देशीय जलबाहतूक	0	0	0	0.00
	3) रस्ते विकास	225.68	0.00	0.00	225.68
	एकूण (सहा)	225.68	0.00	0.00	225.68
(सात)	सामान्य आर्थिक सेवा				
	1) पर्यटन	0	0	0	0.00
	2) स्थानिक विकास कार्यक्रम	0	0	0	0.00
	एकूण (सात)	0	0	0	0.00
(आठ)	सामाजिक आणि सामुहिक सेवा				
	1) सामान्य शिक्षण	47.58	0	0	47.58
	2) क्रिडा व युवक कल्याण	9.44	0	0	9.44
	3) कला व संस्कृती	1.09	0	0	1.09
	4) तांत्रिक शिक्षण	17.12	0	0	17.12
	5) वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये	0	0	0	0.00
	6) आरोग्य सेवा	25.00	0	0.00	25.00
	7) ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता	51.76	0	0	51.76
	8) गृहनिर्माण	6.00	0	0	6.00
	9) नगर विकास	129.54	0	0	129.54
	10) माहिती व प्रसिध्दी	0.00	0	0	0.00
	11) मागासवर्गीयांचे कल्याण	347.10	0	0	347.10
	12) कामगार व कामगार कल्याण	15.56	0	0	15.56
	13) समाज कल्याण	8.76	0	0	8.76
	14) स्थानिक विकास कार्यक्रम	0	0	0	0.00
	15) पोषण	3.10	0	0	0.00
	एकूण (आठ)	662.05	0.00	0	658.95
	एकूण (एक ते आठ)	1656.03	0.00	25.38	1678.31

टिप:- 1) अनुशेषांतर्गत जिल्हास्तरीय व स्टेट पूल/राज्यस्तरीय योजनांचा समावेश आहे.

2) या मध्ये वर्धा योजनेवर झालेला खर्च समाविष्ट करण्यात आलेला नाही.

आधार - जिल्हा नियोजन अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, वर्धा

जिल्हा - वर्धा	अ.क्र.	विकास शिर्ष / उपशिर्ष / बाब	परिमाण	भौतिक साध्ये		
				शिगर आदिवासी	आदिवासी योजन	विशेष घटक
1		2	3	4	5	6
1		कृषी व संलग्न सेवा				
1.1		पिक संवर्धन				
1.1.1		एकात्मिक तृणधान्य विकास कार्यक्रम				
		अ) पिक उत्पादन अवजारे	संख्या	346	0	0
		ब) मागासवर्गीय नवबौध्द शेतकरी कुटूंबांना दारिद्र्य रेषेवर वि.स	लाभार्थी	0	0	163
1.1.2		सधन कापूस विकास कार्यक्रम				
		अ) तंत्र व्यवस्थापन किडती	हेक्टर	394	0	0
1.1.3		कडधान्य उत्पादन कार्यक्रम				
		अ) मुलद्रव्य वाटप	संख्या	2160	0	0
1.1.4		तले बिया उत्पादन कार्यक्रम				
		अ) मुलद्रव्य वाटप	संख्या	110	0	0
1.1.5		फलोत्पादन व इतर पिकासाठी तुषार व ठिबक सिंचन				
		अ) ठिबक सिंचन वाटप	संख्या	200	0	0
		ब) औषधी वाटप	संख्या	0	0	0
1.2		फलोत्पादन				
1.2.1		बागायती रोपमळ्याचे स्थापना/बळकटीकरण				
		अ) कलमे / रोपे	संख्या	0	0	0
1.2.2		फलोत्पादन रोप संरक्षण केंद्र पुरस्कृत 50 : 50				
		अ) क्षेत्र	हेक्टर	0	0	0
1.2.3		कृषि क्षेत्रात प्लस्टिकच्या वापराकरीता ठिबक सिंचन पध्दती				
		अ) ठिबक सिंचन वाटप	संख्या	0	0	0
1.3		मृद - संधारण				
1.3.1		एकात्मिक पाण्लोट क्षेत्र विकास कार्यक्रम (काउडेप) मृद संधारण करीता फॅलोत्पादन				
		अ) नाला बांध	संख्या	2	0	0
		ब) दगडी बांध	हेक्टर	72	2	0
		क) शेतमळे	संख्या	58	3	0
1.4		पशुसंवर्धन				
1.4.1		तोंडाच्या व पायाच्या रोगावर (लाळ्या व खुरककृत) नियंत्रण ठेवण्यासाठी अर्थसहाय्य				
		अ) लसमात्रा	संख्या	2500	4370	0
1.4.2		संकरित कालवडी आणि सुधारीत म्हशीच्या पारड्यांची जोपासणाकरण्यासाठी विशेष पशुधन विकास कार्यक्रम				
		अ) प्रकरणे	संख्या	100	0	0
1.4.3		पशुवद्यकीय संस्थांना औषध पुरवठा करणे तसेच शेळ्या/मेंढ्यांना जंतुनाशक औषध पुरवीने				
		अ) शेळ्या , मेंढ्यां औषधी	संख्या	6250	1	0
1.6		मत्स्यव्यवसाय				
1.6.1		अवखूद पाण्यातील मत्स्य संवर्धन				
		अ) मत्स्यबीज संचयन	किलो	75	0	0
1.6.2		मत्स्यविज्ञ उत्पादन क्षेत्राची स्थापना				
		अ) मत्स्यविज्ञ केंद्र व्यवस्था	लाखात	50	0	0
1.6.2		मत्स्यव्यवसायोपयोगी आवश्यक सामुग्रीच्या खरेदीसाठी सहाय्य				
		अ) नायीलॉन सूत	किलो	6	0	0

1	2	3	4	5	6
1.6.2	मत्स्यव्यवसायोपयोगी आवश्यक सामुग्रीच्या खरेदीसाठी सहाय्य				
	ब) नौका / बोटी	संख्या	10	0	0
1.6.3	मत्स्यव्यवसाय विकास संस्था स्थापन करणे / मत्स्यसंवर्धन विकास यंत्रणा				
	अ) निवीळा	हेक्टर	100	0	0
	ब) प्रशिक्षणार्थी	संख्या	50	0	0
1.7	वने				
1.7.1	औद्योगिक वसापारी, उपयोगासाठी लागणा-या वनझाडांच्या जातीच्या लागवडीची योजना				
	अ) रोपवन	हेक्टर	204	199	0
1.7.2	निकृष्ट वनाचे पुर्नविकरण				
	अ) रोपवन	हेक्टर	133	0	0
1.7.3	वैरणसाधन संपत्तीचा विकास				
	अ) रोपवन	हेक्टर	154	0	0
1.8	सहकार				
1.8.1	पीक उत्पादन प्रोत्साहन योजना				
	अ) लाभार्थी	संख्या	0	0	926
2	एकात्मिक ग्रामीण विकासाकरीता कार्यक्रम				
2.1	स्वर्ण जयंती स्वयमरोजगार योजना				
	अ) लाभार्थी	संख्या	606	271	173
3	अवर्षण प्रचण क्षेत्र कार्यक्रम व जवाहर रोजगार योजना				
3.1	संपुर्ण ग्रामीण रोजगार योजना				
	अ) मनुष्य दिवस	लाखात	1.9	1.12	0
3.2	इंदीरा आवास योजना				
	अ) घरकुल संख्या	संख्या	646	349	348
4	ग्रामीण स्वच्छता कार्यक्रम				
4.1	ग्रामीण स्वच्छता कार्यक्रम केंद्र पुरकृत योजना				
4.1.1	सौचालय बांधकाम	संख्या	500	0	0
5	पाटबंधारे व पुरनियंत्रण				
5.1	लघुपाटबंधारे				
5.1.1	लघुपाटबंधारे (स्थानिक क्षेत्र) (100 हेक्टर पेक्षा कमी)				
	अ) पाझर तलाव	संख्या	4	0	0
	ब) गाव तलाव	संख्या	1	0	0
5.1.2	कोल्हापुर पध्दतीचे बंधारे (स्थानिक क्षेत्र)	संख्या	2	0	0
5.1.3	लघुपाटबंधारे कामाचे अन्येक्षण व सर्वेक्षण	संख्या	2	0	0
5.2	आयाकट विकास				
5.2.1	आयकट विकास (कृ. व. प. दु. म. वि)				
	अ) शेतकरी	हेक्टर	0	0	0
	ब) गवंडी काम	हेक्टर	0	0	0
6	विद्युत विकास				
6.1	सामान्य विकास				
	अ) घरगुती विज पुरवठा	संख्या	820	143	416
	ब) औद्योगिक विज पुरवठा	संख्या	22	0	0
	क) पाणी पुरवठा	संख्या	7	3	27
	ड) पथ दिवे	संख्या	5	0	0
6.2	पध्दतीसुधारणा				
	अ) उच्च दाब	कि.मी	1.05	0	0
	ब) लघु दाब वाहीनी	कि.मी	2.97	0.18	0

1	2	3	4	5	6
7	उद्योग व खानकाम				
7.1	ग्रामीण व लघु उद्योग				
7.1.1	उद्योजगता प्रशिक्षण कार्यक्रम				
	अ) प्रशिक्षण	संख्या	180	30	81
7.1.2	जिल्हा पातळीवरील लघु उद्योजकांना पुरस्कार				
	अ) उद्योजक	संख्या	2	1	0
7.1.3	सुशिक्षित बेरोगारासाठी बिजभांडवल अर्थ सहाय्य				
	अ) लाभार्थी	संख्या	32	1	0
7.1.4	जिल्हा उद्योग केंद्र, छोट्या उद्योगधारका करीता कर्ज योजना				
	अ) लाभार्थी	संख्या	12	1	0
7.1.5	रेशीम उत्पादन				
	अ) तंतू बिज	मे. टन	1	0	0
	ब) अंडी पुज	संख्या	0	0	0
8	वाहतुक व दळणवळण				
8.1	अंतर्देशीय जल वाहतुक				
8.1.1	प्रवासी वाहतुक वर्गीकरणासाठी नौकाखरेदीसाठी				
	अ) नौका खरेदी	संख्या	2	0	0
8.2	रस्ते विकास				
8.2.1	कार्यकारी अभियंता सा. बा. विभाग				
	अ) रस्ते बांधकाम	कि.मी	7	3	0
	ब) मोरीकाम	नग	0	0	0
	क) रपटे	नग	0	0	0
8.3	किमान गरजा कार्यक्रमाखाली जिल्हा रस्ते राज्य व स्था.क्षेत्र धरून				
8.3.1	राज्यक्षेत्र				
	अ) रस्ता बांधकाम	कि.मी	30	0	0
8.3.2	स्थानिक क्षेत्र				
	अ) रस्ता बांधकाम	कि.मी	3	0	0
9	सामान्य शिक्षण				
9.1.1	मुलींची पटसंख्या वाढविण्यासाठी प्राथमिक शिक्षकांना उत्तेजनार्थ पारितोषीके				
	अ) पारितोषीके	संख्या	120	0	0
9.1.2	प्राथमिक शाळेत पुस्तक पेढ्या सुरु करणे				
	अ) विद्यार्थी	संख्या	1980	2428	0
9.1.3	खाजगी प्राथमिक शाळांना अनुदान				
	अ) शाळा अनुदान	संख्या	0	0	0
9.1.4	दुर्बल घटकातील व आदीवास मुलींना शाळेत निर्गमित येण्यासाठी उपस्थिती भत्ता				
	अ) विद्यार्थी	संख्या	2782	1159	7456
9.1.5	अशासकीय नविन माध्यमीक शाळा उघडणे व विनाअनुदानित माध्यमीक शाळा अनुदान तत्वावर आणणे				
	अ) शाळा	संख्या	0	0	0
9.1.6	माध्यमीक शाळेत पुस्तक पेढ्या उघडणे				
	अ) विद्यार्थी	संख्या	1384	904	2100
9.1.7	उच्च स्तर माध्यमीक शिक्षण (कनिष्ठ महाविद्यालय) अतीरिक्त वर्ग				
	अ) तुफड्या	संख्या	0	0	0
9.1.8	इयत्ता 10 वी पर्यंतच्या मुलांना मोफत शिक्षण				
	अ) विद्यार्थी	संख्या	9300	0	0

तक्ता क्रमांक 11.2 पुढे चालु

1	2	3	4	5	6
9.2	क्रिडा व युवक कल्याण				
9.2.1	तालुका क्रिडा कार्यालयाची स्थापना				
	अ) क्रिडा प्रशिक्षण	संख्या	1	1	0
9.2.2	गाव तेथे मैदान व व्यायाम शाळा				
	अ) गाव क्रिडा स्पर्धा	संख्या	3	0	0
9.2.3	जिल्हा क्रिडा व प्रशिक्षण कार्यक्रम व क्रिडा प्रशिक्षण केंद्राची स्थापना				
	अ) प्रशिक्षण संस्था	संख्या	1	0	0
9.2.4	क्रिडागणना विकास/तालुकास्तरावर प्रेक्षागार बांधन				
	अ) क्रिडा विकास	संख्या	8	0	0
9.2.5	व्यायामशाळेचा विकास				
	अ) व्यायाम शाळा	संख्या	5	1	0
9.2.6	सामाजिक सेवा शिबीरे भरवीणे				
	अ) शिबीरे	संख्या	5	0	0
9.2.7	ग्रामीण/नागरी भागातील स्वयंसेवी युवक मंडळाना अर्थसहाय्य				
	अ) आर्थिक सहाय्य	प्रकरण	5	0	0
9.3	कला व संस्कृती				
9.3.1	सार्वजनिक ग्रामपंचायत ग्रंथालयांना सहाय्यक अनुदान देणे				
	अ) सार्वजनिक ग्रंथालये	संख्या	3	0	0
9.4	तांत्रिक शिक्षण				
9.4.1	माध्यमीक शालांत परिक्षा पुर्यतांत्रिक शिक्षणाच्या सुविधात वाढ करणे				
	अ) शाळा	संख्या	0	0	4
10	आरोग्य सेवा				
10.1.1	जिल्हा रुग्णालयातील सुविधात वाढ करणे				
	अ) मनोवी. कक्ष	संख्या	2	0	0
	ब) नागरी रुग्णालये	खाटा	0	0	0
10.1.2	राष्ट्रीय हिंवताप निमूलन कार्यक्रम (जि.म.अ)				
	अ) तपासणी	संख्या	148227	5679	0
	ब) फवारणी	संख्या	94700	4100	0
10.1.3	प्राथमिक आरोग्य केंद्राचे बांधकाम				
	अ) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	3	0	0
10.1.4	प्राथमिक आरोग्य केंद्राचे बळकटीकरण				
	अ) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	27	0	0
10.1.5	प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्राचे बांधकाम				
	अ) उपआरोग्य केंद्रे	संख्या	1	0	0
10.1.6	पल्स पोलिओ लसीकरण कार्यक्रम				
	अ) लस मात्रा	संख्या	27	9	0
10.1.7	प्राथमिक शाळेतील मुलांची वैद्यकीय/आरोग्य तपासणी				
	अ) विद्यार्थी	लाखात	17000	2693	0
11	ग्रामीण पाणि पुरवठा व स्वच्छता				
11.1.1	नळाने पाणी पुरवठा (खास उपाय) जिल्हा परिषद				
	अ) नळद्वारे पाणी पुरवठा	संख्या	50	0	0
11.1.2	नळाने पाणी पुरवठा (खास उपाय) महाराष्ट्र जिवन प्राधीकरण				
	अ) नळद्वारे पाणी पुरवठा योजना	संख्या	2	0	0
11.1.3	ग्रामीण जल निस्तारण/रस्त्या कडील गटारे				
	अ) गटार बांधकाम	मिटर	1034	0	0

1	2	3	4	5	6
12	नगर विकास				
12.1.1	नगर परिषदांना आर्थिक सहाय्य अ) नगर पालिका	संख्या	6	0	6
13	मागासवर्गीयांचे कल्याण				
13.1.1	विशेष मागास प्रवर्ग व विमुक्त जाती व भटक्या जमातीतील विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क/परिक्षा शुल्क देणे (10 वी अ) विद्यार्थी	संख्या	4180	0	487
13.1.2	विमुक्त भटक्या जमातीसाठी भारत सरकार शिष्यवृत्ती /निर्याह भत्ता अ) विद्यार्थी	संख्या	100	0	150
13.1.3	माध्यमीक शाळेमध्ये शिकणा-या इयत्ता 5 ते 7 वी च्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्त्या अ) विद्यार्थी	संख्या	935	0	2323
13.1.4	वि.मा.प्र. व वि.जा.भ.ज विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क देणे अ) विद्यार्थी	संख्या	800	86	0
13.1.5	मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांच्या शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क देणे अ) विद्यार्थी	संख्या	350	7012	147
13.1.6	मागासवर्गीयांना मंगलोरी कवेलु जि.आय.शिटसाठी व गवती छपरे बदलण्यासाठी अर्थसहाय्य देणे अ) लाभार्थी	संख्या	0	11	4
13.1.7	वि.जा.भ.ज., वि.मा.प्र. इ.मा. वर्गीयांचे विद्यार्थ्यांना भारत सरकार शिष्यवृत्ती अ) विद्यार्थी	संख्या	50	0	223
14	कामगार व कामगार कल्याण				
14.1.1	चालू अद्योगीक प्रशिक्षण संस्थामधिल उपकरणाची तृटी दुर करणे अ) औद्योगीक प्रशिक्षण यंत्रसामुग्री	संख्या	8	0	0
14.1.2	औद्योगीक प्रशिक्षण संस्था पुस्तक पेट्टा अ) विद्यार्थी	संख्या	8	0	0
14.1.3	बि.टी.आर.आय. केंद्रात ज्यादा प्रशिक्षण सुविधाची निर्मिती अ) बि.टि.आर सुविधा	संख्या	1	0	0
14.1.4	संजय गांधी स्वालंबन योजना अ) लाभार्थी	संख्या	0	0	100
15	समाजकल्याण				
15.1.1	7 वी व 8 वी पर्यंतच्या शारीरिकदृष्ट्या अपंग विद्यार्थ्यांना राज्य शिष्यवृत्त्या अ) विद्यार्थी	संख्या	56	0	0
15.1.2	अपंगाना लघू उद्योग सुरु करण्यासाठी दुरावा रक्कम योजना/अर्थसहाय्य अ) लाभार्थी	संख्या	10	0	0
15.1.3	हुंडा पध्दत नष्ट करण्यासाठी योजना अ) कार्यक्रम	संख्या	4	0	0
15.1.4	विदीध कला व्यवसायीक प्रशिक्षणासाठी महिलांना विद्यावेतन अ) लाभार्थी	संख्या	20	0	0
15.1.5	महिला व बालकल्याण समिती अ) लाभार्थी	संख्या	120	172	65
15.2	पोषण				
15.2.1	एकात्मिकृत बाल विकास योजना अ) कर्मचारी	संख्या	413	0	0
	ब) एकुण सामाजिक व सामुहीक सेवा	संख्या	0	0	0

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, वर्धा

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	बाब	कामाचा प्रकार					एकूण
		सिंचन	सार्वजनिक काम (रस्ते)	कृषि	वृत्तीकरण	इतर	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नियोजित कामाची संख्या	137	165	0	19	0	321
2	मंजूर केलेल्या कामाची संख्या	0	0	0	0	0	0
3	सुरु केलेल्या कामाची संख्या	0	0	0	0	0	0
4	पूर्ण केलेल्या कामाची संख्या	0	0	0	0	0	0
5	मध्येच बंद केलेल्या कामाची संख्या	0	0	0	0	0	0
6	कामासाठी केलेली तरतूद	342.82	154.82	0	62.67	0	560.31
7	कामावर झालेला एकूण खर्च (रु.लाखात)	0	0	0	0	0	0.00
8	रोजगार निर्माती (मनुष्य दिवस लाखात)	0	0	0	0	0	0.00

आधार -- जिल्हाधिकारी कार्यालय, (रो.ह.यो.शाखा), वर्धा

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	महिना	खर्च (रुपये लाखात)		मनुष्य दिवस (लाखात)	रोजगार हमी योजनेखालील कामांची संख्या
		प्रत्यक्ष	संचित		
1	2	3	4	5	6
1	एप्रिल 2003	0.00	0.00	0.00	0
2	मे 2003	0.00	0.00	0.00	0
3	जून 2003	0.00	0.00	0.00	0
4	जुलै 2003	0.00	0.00	0.00	0
5	ऑगस्ट 2003	0.00	0.00	0.00	0
6	सप्टेंबर 2003	0.00	0.00	0.00	0
7	ऑक्टोबर 2003	0.00	0.00	0.00	0
8	नोव्हेंबर 2003	0.00	0.00	0.00	0
9	डिसेंबर 2003	0.00	0.00	0.00	0
10	जानेवारी 2004	0.00	0.00	0.00	0
11	फेब्रुवारी 2004	0.00	0.00	0.00	0
12	मार्च 2004	0.00	0.00	0.00	0

टिप :- सन 2003 - 2004 मध्ये रो.ह.यो. अंतर्गत कामे सुरु करण्यात आली नसल्यामुळे माहिती निरंक आहे.

आधार -- जिल्हाधिकारी कार्यालय, (रो.ह.यो.शाखा), वर्धा

पिण्याच्या पाण्याच्या सोई व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाय योजना, 2003 - 04 वर्षा करीता

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	बाबी	तहसील								जिल्हा एकूण
		आष्टी	कारंजा	आर्वी	सेलु	वर्धा	देवळी	हिंगणघाट	समुद्रपुर	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	वस्तीच्या एकूण गावाची संख्या (2001 जनगणनेनुसार)	78	99	126	115	104	100	120	161	903
2	गावातील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	बारा महिने पुरेसे पाणी उपलब्ध असलेल्या									
	अ) गावाची संख्या	70	74	115	105	80	89	105	138	776
	ब) त्याखालील वाड्या / वस्त्यांची संख्या	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यासाठी केलेली उपाय योजना									
	अ) टँकरने पुरवठा होणा-या									
	1) गावाची संख्या	5	7	0	0	4	1	1	2	20
	2) गावातील वाड्या/ वस्त्यांची संख्या	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3) टँकरची संख्या	2	2	0	0	5	1	1	2	13
	ब) बैलगाडीने पुरवठा होणा-या									
	1) गावाची संख्या	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2) गावातील वाड्या/ वस्त्यांची संख्या	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3) बैलगाड्यांची संख्या	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	क) इतर साधनांनी पुरवठा होणा-या									
	1) गावाची संख्या	3	18	11	10	20	10	14	21	107
	2) गावातील वाड्या/ वस्त्यांची संख्या	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3) साधने संख्या	3	18	11	13	21	11	15	24	116

टिप :- एकूण वस्तीच्या गावाची संख्या 2001 च्या जनगणने नुसार दर्शविण्यात आलेली आहे

आधार :- कार्यकारी अभियंता लघुपाटबंधारे विभाग, वर्धा

संक्रितीत व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र (2003 - 2004 वर्षाकरीता)

जिल्हा - वर्धा

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

अ क्र	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संक्रितीत पिके		सुधारीत पिके					
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र		
1	2	3	4	5	6	7	8	7	8		
1	आष्टी	गहू	1580	ज्वारी	2406	ज्वारी	0	हरभरा	1280		
		भात	2	कापूस	5017	कापूस	1418	भुईमुग	717		
						तृणधान्य	48	तिल	25		
						तुर	3395	सोयाबीन	11423		
						मुग	36	जवस	3		
						उडीद	16	सुर्यफुल	2		
						इ. कडधान्ये	41	करडई	1		
								इ. गळीत पिके	14		
		2	कारंजा	गहू	1750	ज्वारी	3130	ज्वारी	0	हरभरा	2550
				भात	0	कापूस	6310	कापूस	1578	भुईमुग	1020
						तृणधान्य	20	तिल	0		
						तुर	5930	सोयाबीन	23857		
						मुग	240	जवस	67		
						उडीद	120	सुर्यफुल	0		
						इ. कडधान्ये	180	करडई	1		
								इ. गळीत पिके	17		
3	आर्वी			गहू	1280	ज्वारी	3903	ज्वारी	17	हरभरा	1510
				भात	7	कापूस	12877	कापूस	3423	भुईमुग	167
						तृणधान्य	43	तिल	7		
						तुर	9342	सोयाबीन	17850		
						मुग	250	जवस	0		
						उडीद	200	सुर्यफुल	10		
						इ. कडधान्ये	53	करडई	120		
								इ. गळीत पिके	0		
		4	सेलु	गहू	3350	ज्वारी	2810	ज्वारी	200	हरभरा	2940
				भात	3	कापूस	12310	कापूस	3460	भुईमुग	492
						तृणधान्य	0	तिल	40		
						तुर	5795	सोयाबीन	14750		
						मुग	95	जवस	2		
						उडीद	75	सुर्यफुल	4		
						इ. कडधान्ये	30	करडई	2		
								इ. गळीत पिके	45		

पुढे चालू

तयता क्र - 11.6 पृढे यानु

अ क्र	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारीत पिके			
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8	7	8
5	वर्धा	गहु भात	1920 7	ज्वारी कापूस	4133 12036	ज्वारी	53	हरभरा	4027
						कापूस	3167	भुईमुग	18
						तृणधान्य	50	तिल	35
						तुर	14882	सोयाबीन	19809
						मुग	262	जवस	0
						उडीद	161	सुर्यफुल	28
						इ. कडधान्ये	151	करडई	4
						इ. गळीत पिके			28
6	देवळी	गहु भात	1060 0	ज्वारी कापूस	2975 12920	ज्वारी	0	हरभरा	3340
						कापूस	3435	भुईमुग	7
						तृणधान्य	30	तिल	120
						तुर	9525	सोयाबीन	21275
						मुग	180	जवस	0
						उडीद	145	सुर्यफुल	5
						इ. कडधान्ये	40	करडई	0
						इ. गळीत पिके			21
7	हिंगणघाट	गहु भात	3570 5	ज्वारी कापूस	4850 11170	ज्वारी	45	हरभरा	4620
						कापूस	2930	भुईमुग	12
						तृणधान्य	67	तिल	105
						तुर	9646	सोयाबीन	26295
						मुग	240	जवस	62
						उडीद	160	सुर्यफुल	53
						इ. कडधान्ये	480	करडई	5
						इ. गळीत पिके			88
8	समुद्रपूर	गहु भात	4550 25	ज्वारी कापूस	2100 14750	ज्वारी	500	हरभरा	4150
						कापूस	3850	भुईमुग	5
						तृणधान्य	10	तिल	5
						तुर	1080	सोयाबीन	32900
						मुग	230	जवस	60
						उडीद	190	सुर्यफुल	110
						इ. कडधान्ये	265	करडई	3
						इ. गळीत पिके			10

आधार - कृषी विकास अधिकारी, जि प, वर्धा

जिल्ह्यातील रासायनिक खतांचे वाटप [वर्ष 2003 - 2004 करिता]

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	तहसिल	रासायनिक खतांचे वाटप [मे. टन]			शेरा
		नियंत्रित संस्थाकडून	खाजगी संस्थाकडून	एकुण	
1	2	3	4	5	6
1	आष्टी	592	934	1526	
2	कारंजा	382	1334	1716	
3	आर्वी	1313	4751	6064	
4	सेलु	1151	4110	5261	
5	वर्धा	1068	7217	8285	
6	देवळी	745	2869	3614	
7	हिंगणघाट	1359	7109	8468	
8	समुद्रपूर	932	2465	3397	
जिल्हा एकुण		7542	30789	38331	

आधार :- कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, वर्धा

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	तहसिल	साखर कारखान्याचे नांव	सहाकारी / खाजगी	गळीत क्षमता मे. टन	प्रत्यक्ष गाळप मे. टन	साखरेचे उत्पादन मे. टन
1	2	3	4	5	6	7
1	आष्टी	--	--	--	--	--
2	कारंजा	--	--	--	--	--
3	आर्वी	--	--	--	--	--
4	सेलु	महात्मा सहाकारी साखर कारखाना मर्यादीत दिनकरनगर जामणी जि. वर्धा	सहाकारी	1250	102121	11493
5	वर्धा	--	--	--	--	--
6	देवळी	--	--	--	--	--
7	हिंगणघाट	सहाकार महर्षी स्व. बापुरावजी देशमुख सहाकारी साखर कारखाना मर्यादीत, बेला	सहाकारी	2500	218002	25155
8	समुद्रपूर	--	--	--	--	--
जिल्हा एकुण		--	--	3750	320123	36648

टिप :- साखर कारखाना जामणी व वेद येथे ऊसाच्या तुटवड्यामुळे उत्पादन कमी झाले.

- आधार :- 1. कार्यकारी संचालक, महात्मा सहाकारी साखर कारखाना मर्यादीत दिनकरनगर जामणी जि. वर्धा
2. कार्यकारी संचालक, सहाकार महर्षी स्व. बापुरावजी देशमुख सह. साखर कारखाना मर्या, बेला, ता. हिंगणघाट

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	तहसिल	दुग्ध सहाकारी संस्थांची संख्या	एकुण सभासदांची संख्या	गोळा केलेले दुग्ध		शीत गूहाची संख्या	शीत गूहाची क्षमता [000 लि.]
				एकुण दुग्ध [000लिटर]	प्रतिदिन सरासरी [000लिटर]		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	आष्टी	16	485	216	0.6	0	0
2	कारंजा	80	3403	4149	11.4	0	0
3	आर्वी	62	2551	3554	9.7	1	30
4	सेलु	63	4002	5556	15.2	0	0
5	वर्धा	69	4002	10838	29.7	1	50
6	देवळी	20	1589	565	1.5	0	0
7	हिंगणघाट	19	675	0	0.0	0	0
8	समुद्रपूर	19	549	320	0.9	0	0
जिल्हा एकुण		348	17256	25198	69	2	80

आधार :- जिल्हा दुग्ध विकास अधिकारी, वर्धा

जिल्हा - वर्धा

जिल्ह्यातील या कार्यक्रमांतर्गत निवडलेल्या तालुक्यांची संख्या

1] केंद्रीय पुरस्कृत

2] राज्य पुरस्कृत

3] एकुण

अ क्र	विकास शीर्ष	उपलब्ध असलेली आर्थिक तरतुद	झालेला खर्च रु. लाखात	खर्चाची टक्केवारी	बाब	भौतिक साध्याचा तपशील			साध्यांची टक्केवारी
						परिमाण	लक्ष्य	साध्य	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
--	--	--	--	नि रं क		--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

टिप :- ही योजना वर्धा जिल्ह्याकरिता राबविण्यात येत नाही

आधार :- प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा वर्धा

जिल्हा - वर्धा

कार्यक्रमाखाली असणा-या

1) तालुक्यांची संख्या = 8

2) गावांची संख्या 1381

3) एकूण लोकसंख्या = 1030640

4) अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या (2001) = 154415

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	विकास शिर्ष व उपशिर्ष	सन 2003-2004		सन 2003-2004		टक्केवारी	
		साठी झालेली तरतुद		साठी झालेली खर्च			
		आदिवासी क्षेत्र	ओटी एस. क्षेत्र	आदिवासी क्षेत्र	ओटी एस. क्षेत्र	आदिवासी क्षेत्र	ओटी एस. क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8

कृषी व संलग्न सेवा

1	पीक संवर्धन	--	967.00	892.00	--	92.24
2	मद संधारण	--	269.00	269.00	--	100.00
3	पशुसंवर्धन	--	187.00	163.00	--	87.17
4	वने	--	240.00	235.00	--	97.92
5	सहकार	--	0.00	0.00	--	0.00
	एकूण कृषी संलग्न सेवा	--	1663.00	1559.00	--	93.75

ग्रामीण विकास

6	एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	--	956.00	956.00	--	100.00
7	संपूर्ण ग्रामीण रोजगार योजना	--	9584.00	9584.00	--	100.00
8	रोजगार हमी योजना	--	0.00	0.00	--	0.00

11.11 पुढे चालू

अ. क्र.	विकास शिर्ष व उपशिर्ष	सन 2003-2004		सन 2003-2004		टक्केवारी	
		गाठी झालेली तरतूद		गाठी झालेली खर्च			
		आदि वासी क्षेत्र	ओटी एस. क्षेत्र	आदि वासी क्षेत्र	ओटी एस. क्षेत्र	आदि वासी क्षेत्र	ओटी एस. क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8
9	ग्रामीण स्वच्छता कार्यक्रम	--	0.00	--	0.00	--	0.00
	एकूण ग्रामीण विकास कार्यक्रम	--	10540.00	--	10540.00	--	100.00
	<u>पाटबंधारे व पूर नियंत्रण</u>						
10	लघुपाटबंधारे	--	1542.00	--	1542.00	--	100.00
	<u>विद्युत विकास</u>						
11	विद्युत विकास	--	1112.00	--	654.00	--	58.81
	<u>उद्योग व खाणकाम</u>						
12	लघु उद्योग	--	32.00	--	32.00	--	100.00
	<u>वाहतूक व दळणवळण</u>						
13	रस्ते विकास	--	3009.00	--	3011.00	--	100.07
	<u>सर्वसाधारण आर्थिक सेवा</u>						
14	पर्यटन विकास	--	--	--	--	--	--
	<u>सामाजिक व सामुहिक सेवा</u>						
15	सामान्य शिक्षण	--	403.00	--	403.00	--	100.00
16	क्रिडा व युवक कल्याण	--	105.00	--	83.00	--	79.05
17	आरोग्य सेवा	--	573.00	--	573.00	--	100.00
18	ग्रामीण पाणिपुरवठा व स्वच्छता	--	749.00	--	458.00	--	61.15
19	मागासवर्गीयांचे कल्याण	--	3959.00	--	3936.00	--	99.42
20	कामगार व कामगार कल्याण	--	0.00	--	0.00	--	0.00
21	समाज कल्याण	--	325.00	--	325.00	--	100.00
	एकूण (1 ते 21)	--	24012.00	--	23116.00	--	96.27
22	माडा योजनेतील तरतूद	--	0.00	--	0.00	--	0.00
23	न्युक्लियस बजेट	--	498.80	--	497.50	--	99.74

टिप :- न्युक्लियस बजेट मध्ये नागपूर व वर्धा जिल्ह्याकरिता तरतूदीचा समावेश आहे .

आधार - प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर

जिल्हा - वर्धा

कलम	बाब	परिमाण	उद्दिष्ट	साध्य
1	2	3	4	5
1	अ) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	लाभधारकांची संख्या	1211	1308
	ब) जवाहर रोजगार योजना	लाख मनुष्य दिवस	8.85	7.51
	क) लघुउद्योग स्थापन करणे	उद्योग संख्या	0	0
5	अ) अतिरिक्त जमीनीचे वाटप	हेक्टर	15	0
	ब) लाभधारक	संख्या अनु.जाती	0	0
		अनु.जमाती	0	0
		इतर	0	0
7	पिण्यासाठी स्वच्छ पाणी	खेडी संख्या	19	8
8	मुलांची रोगप्रतिकार क्षमता वाढविणे			
	अ) डी. पि. टी.	मुले संख्या	23358	23272
	ब) पोलीओ	मुले संख्या	23358	23081
	क) बी. सि. जि.	मुले संख्या	23358	22776
9	अ) कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रीय	शस्त्रक्रीय संख्या	10600	8611
	ब) समतुल्य शस्त्रक्रीय			
	1) आयुडी	लाभार्थी संख्या	9150	7093
	2) सी. सी. यझर्स	लाभार्थी संख्या	0	14830
	3) ओ. पी. वापरणारे	लाभार्थी संख्या	7610	5501
11	अ) अनु. जातीच्या कुटुंबांना अर्थसहाय्य	लाभार्थी संख्या	944	776
	ब) अनु. जमातीच्या कुटुंबांना अर्थसहाय्य	लाभार्थी संख्या	1434	1548
14	सर्व सामान्यासाठी गृहनिर्माण			
	ब) इंदिरा आवास योजना	लाभार्थी संख्या	1616	1160
	क) आर्थिकदृष्ट्या दूबल घटकांसाठी घरे	लाभार्थी संख्या	0	0
	ड) कमी उत्पन्न गटसाठी घरे	लाभार्थी संख्या	0	0
15	गलिच्छ वस्ती सुधारण	लोकसंख्या	5562	2004
16	वनीकरणासाठी नविन धोरण			
	अ) झाडे लावणे	रोपे संख्या लाखात	5.00	5.42
18	रास्त भावाची दुकाने उघडणे	संख्या	0	0
19	ब) पंप संचासाठी विद्युतीकरण	पंप संख्या	525	657
	क) सुधारित चुली	चुली संख्या	0	0
	ड) बायोगॅस	सयंत्र संख्या	150	150

आधार - जिल्हा नियोजन अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, वर्धा

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	मुख्य विकास शीर्ष	उपलब्ध झालेली आर्थिक तरतूद	झालेला खर्च रुपये लाखात	खर्चाची टक्केवारी
1	2	3	4	5
1	कृषि व संलग्न सेवा	65.42	65.42	100.00
2	ग्रामीण विकास	59.58	59.58	100.00
3	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण	0.00	0.00	0.00
4	विद्युत विकास	13.00	6.35	48.85
5	उद्योग व खाणकाम	0.00	0.00	0.00
6	वाहतुक व दळणवळण	0.00	0.00	0.00
7	सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	0.00	0.00	0.00
8	सामाजिक व सामुहिक सेवा	435.50	430.27	98.80
जिल्हा एकूण		573.50	561.62	97.93

आधार :- जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, वर्ग - 1, वर्धा

जिल्हा - वर्धा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	लोकसभा मतदार संघाचे नांव	मतदार संघाला मंजूर तरतूद	मंजूर कामांची संख्या			मंजूर कामांची अंदाजित किंमत	संदर्भ वर्षात झालेला एकूण खर्च
			जुनी अपूर्ण कामे	संदर्भ वर्षातील नवीन कामे	एकूण		
1	2	3	4	5	6	7	8
[अ]	लोकसभा सदस्य						
	वर्धा	20000	0	192	192	23537	17190
[ब]	विधानसभा सदस्य						
1	वर्धा	8000	36	43	79	14444	7685
2	देवळी	8000	10	133	143	10444	7600
3	आर्वी	8000	28	49	77	14183	6300
4	हिंगणघाट	8000	42	51	93	15069	7395
[क]	विधान परिषद सदस्य						
5	शिक्षक मतदार संघ	800	0	15	15	1008	504
6	पदविधर मतदार संघ	1500	2	17	19	2327	1175
7	स्वराज्य संस्था संघ	2500	4	25	29	4612	2079
8	आदिवासी मतदार संघ	0	0	0	0	0	0
9	अन्य विधान परिषद सदस्य	3844	0	16	16	3844	3644
[ड]	राज्य सभासदांना मंजूर तरतूद	21470	0	128	128	21470	15389
एकूण		82114	122	669	791	110938	68961

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, वर्धा

जिल्ह्यातील निवडक शेती मालाच्या सरासरी घाऊक किंमती एप्रिल 2003-मार्च 2004

जिल्हा - वर्धा

(प्रति विघटल मूल्य रुपयात)

अ.क्र.	शेती मालाचे वर्णन	शेती मालाचा प्रकार	एप्रिल 2003	मे 2003	जून 2003	जुलै 2003	ऑगस्ट 2003	सप्टेंबर 2003	ऑक्टोबर 2003
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	गहू	सरबती	718	726	722	698	712	692	675
2	बाजरी	देशी	उना	उना	उना	उना	उना	उना	उना
3	चणा	देशी	1478	1482	1487	1489	1605	1595	1646
4	तूर	गावरान	1575	1588	1612	1687	1775	1738	1652
5	उडीद	देशी	1502	1495	1546	1605	1768	1400	1325
6	तीळ	पांढरे	2105	2112	2140	2145	2156	2162	2168
7	ज्वारी	संकरीत	372	378	384	396	428	405	402
8	मूग	गजर	1635	1648	1665	1695	1825	1704	1228
9	भूईमूग	एचबी	1398	1415	1409	1422	1418	1392	1475
10	जवस	मध्यम	1900	1912	1934	1942	2310	2328	2287
11	सोयाबीन	पिवळा	1300	1328	1340	1344	1422	1324	1318
12	कापूस	एच-4 सुपर	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2400
13	कापूस	एलआरए सुपर	2150	2150	2150	2150	2150	2150	2150

पुढे चालू

अ.क्र.	शेती मालाचे वर्णन	शेती मालाचा प्रकार	नोव्हेंबर 2003	डिसेंबर 2003	जानेवारी 2004	फेब्रुवारी 2004	मार्च 2004	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	11	12	13	14	15	16	17
1	गहू	सरबती	675	673	710	715	719	703	696
2	बाजरी	देशी	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
3	चणा	देशी	1660	1505	1375	1396	1504	1519	1470
4	तूर	गावरान	1600	1490	1550	1690	1705	1639	1620
5	उडीद	देशी	1278	1174	1122	1125	1100	1370	1329
6	तीळ	पांढरे	1910	2200	2210	2240	2248	2150	2075
7	ज्वारी	संकरीत	432	429	438	474	493	419	405
8	मूग	हिरवा	1375	1318	1342	1440	1485	1530	1499
9	भूईमूग	एचबी	1507	1590	1776	1827	1863	1541	1518
10	जवस	मध्यम	2275	2230	2298	2256	2270	2162	2088
11	सोयाबीन	पिवळा	1335	1308	1312	1398	1436	1347	1293
12	कापूस	एच-4 सुपर	2400	2400	2400	2400	2400	2400	2300
13	कापूस	एलआरए सुपर	2150	2150	2150	2150	2150	2150	2050

आधार - सर्व कृषि उत्पन्न बाजार समिती, जिल्हा वर्धा

अ.क्र.	वस्तूचे नाव	वस्तूची प्रत/जात	परिमाण	जाने. 2003	फेब्रु. 2003	मार्च 2003	एप्रिल 2003	मे 2003	जून 2003	जुलै 2003
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	तांदूळ	उत्तम	किलो	18.00	18.00	18.00	18.00	18.00	18.00	18.00
2	तांदूळ	मध्यम	किलो	11.00	11.00	11.00	11.00	11.00	11.00	11.00
3	तांदूळ	हलका	किलो	9.00	9.00	9.00	9.00	9.00	9.00	9.00
4	गहू	उत्तम	किलो	10.50	10.50	10.50	9.87	9.25	9.25	9.25
5	गहू	मध्यम	किलो	8.00	8.50	8.00	8.00	8.00	8.00	8.00
6	ज्वारी	रब्बी	किलो	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
7	ज्वारी	संकरीत	किलो	6.00	6.00	6.00	6.00	6.00	6.00	5.87
8	बाजरी	मध्यम	किलो	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00
9	तूरडाळ	मध्यम	किलो	26.00	26.00	26.00	26.00	26.00	25.75	25.00
10	चनाडाळ	मध्यम	किलो	20.80	20.00	20.00	22.00	22.00	21.00	21.75
11	मूगडाळ	मध्यम	किलो	26.00	27.00	27.00	27.00	27.00	27.00	26.75
12	उडीदडाळ	मध्यम	किलो	28.00	32.00	32.00	32.00	30.00	32.00	32.00
13	मसूरडाळ	मध्यम	किलो	24.00	24.00	24.00	24.00	24.00	24.00	24.00
14	साखर	खु.बा.	किलो	13.00	12.50	12.50	12.50	12.50	12.50	14.1
15	साखर	स्वधादू	किलो	13.50	13.50	13.50	13.50	13.50	13.50	13.50
16	गूळ	म/पिचळा	किलो	22.00	22.00	20.00	20.00	22.00	22.00	22.00
17	गोडेतेल	भूडमुग	किलो	58.80	62.00	62.00	62.00	64.00	62.00	62.00
18	खो तेल	सुटे	किलो	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00
19	घनस्पती तूप	डालडा	किलो	48.00	51.00	52.00	52.00	52.00	52.00	52.00
20	सुटे दूध	म्हशीचे	लीटर	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.50
21	शुध्द तूप	म्हशीचे	किलो	168.00	168.00	169.00	172.00	172.00	174.00	177.00
22	मांस	बोकडाचे	किलो	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
23	ताजे मासे	स्थानिक	किलो	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00
24	अंडी-कॉबडीची	सुधारीत	डझन	20.00	20.00	20.00	20.00	20.00	16.00	16.50

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक सरासरी किळकोळ किमती सन 2003

जिल्हा - वर्धा

(किंमत 0.00 रुपयात)

अ.क्र	वस्तूचे नाव	वस्तूची प्रत/जात	परिमाण	ऑगस्ट 2003	सप्टेंबर 2003	ऑक्टोबर 2003	नोव्हेंबर 2003	डिसेंबर 2003	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	4	12	13	14	15	16	17	18
1	तांदूळ	उत्तम	किलो	18.00	18.00	18.00	18.00	18.00	18.00	18.17
2	तांदूळ	मध्यम	किलो	11.00	11.00	11.00	11.00	11.00	11.00	11.00
3	तांदूळ	हलका	किलो	9.00	9.00	9.00	9.00	9.00	9.00	9.00
4	गहू	उत्तम	किलो	9.25	9.25	9.25	9.25	9.25	9.61	10.50
5	गहू	मध्यम	किलो	8.00	8.00	8.00	8.00	8.00	8.04	8.00
6	ज्वारी	रब्बी	किलो	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
7	ज्वारी	संकरित	किलो	5.50	5.50	5.50	5.50	5.50	5.78	5.29
8	बाजरी	गावरान	किलो	10.00	10.00	10.00	10.00	9.00	9.92	9.50
9	तूरडाळ	मध्यम	किलो	25.00	25.00	27.20	28.50	28.00	26.20	24.75
10	चनाडाळ	मध्यम	किलो	20.40	20.00	21.20	22.00	20.00	20.93	22.92
11	मूगडाळ	मध्यम	किलो	26.00	26.50	23.60	22.00	21.00	25.57	26.67
12	उडीदडाळ	मध्यम	किलो	32.00	32.00	32.00	32.00	32.00	31.50	31.50
13	मसूरडाळ	मध्यम	किलो	24.00	24.00	25.20	26.00	27.00	24.52	24.00
14	साखर	खु.बा.	किलो	14.90	15.00	15.00	14.75	14.1	13.62	14.71
15	साखर	स्वधादू	किलो	13.50	13.50	13.50	13.50	13.50	13.50	13.29
16	गूळ	म/पिचळा	किलो	22.00	22.00	22.00	22.00	22.00	21.67	21.33
17	गोडतेल	भुईमुंग	किलो	60.40	58.50	58.80	56.00	57.00	60.29	49.33
18	खो तेल	सुटे	किलो	80.00	80.00	83.00	88.00	88.00	81.58	80.00
19	वनस्पती तूप	डालडा	किलो	52.00	52.00	52.00	52.00	52.00	51.58	44.00
20	सुटे दूध	म्हशीचे	लीटर	16.00	16.00	16.00	16.00	16.00	14.88	14.00
21	शुध्द तूप	म्हशीचे	किलो	91.00	200.00	200.00	200.00	200.00	182.58	163.33
22	मांस	बोकडाचे	किलो	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
23	ताजे मासे	स्थानिक	किलो	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00
24	अंढी-कॉबडीची	सुधारीत	ब्रंडन	21.00	18.00	18.40	20.00	20.00	19.16	20.33

तक्ता क्रमांक 12.2 पुढे चालु

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक सरासरी किरकोळ किमती सन 2003

(किंमत 0.00 रुपयात)

अ.क्र	वस्तूचे नाव	वस्तूची प्रत/जात	परिमाण	जाने. 2003	फेब्रु. 2003	मार्च 2003	एप्रिल 2003	मे 2003	जून 2003	जुलै 2003
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
25	शॅगदाणे	मध्यम	किलो	32.00	38.00	38.00	38.00	38.00	36.00	37.00
26	खोवरे	चाटी	किलो	48.00	48.00	48.00	48.00	48.00	48.00	48.00
27	मिरची (सुकी)	सु/संके	किलो	52.00	48.50	45.00	52.50	58.00	60.00	60.00
28	केळी	मध्यम	डझन	12.00	12.00	12.00	12.00	15.00	12.75	12.75
29	कांदे	मध्यम	किलो	5.60	5.00	5.00	5.00	5.00	6.50	8.00
30	बटाटे	मध्यम	किलो	7.20	5.50	5.75	5.50	5.50	7.00	8.00
31	चहापत्ती	सुटी	किलो	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00
32	कॉफी पावडर	--	किलो	155.00	155.00	155.00	155.00	155.00	155.00	155.00
33	रॉकेल	--	लीटर	11.00	11.00	11.00	11.00	11.00	11.00	11.00
34	जळाऊ लाकूड	स्थानिक	40किलो	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00
35	कोळसा	लाकडी	40किलो	480.00	480.00	480.00	480.00	480.00	480.00	480.00
36	साडी	4.5 मीटर	1 नग	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00
37	शर्टिंग	टेरीकॉट	1 मिटर	42.00	42.00	42.00	42.00	42.00	42.00	42.00
38	पोलक्याचे कापड	2 * 2	1 नग	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00
39	पातेले	स्टील	किलो	130.00	130.00	130.00	130.00	130.00	130.00	130.00
40	पातेले	पितळ	किलो	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00
41	पसाधन साबण	लव्हस	1 बंडी	12.00	12.00	12.00	12.50	12.50	12.50	12.50
42	धुण्याचा साबण	501 बार	250ग्रॅम	15.50	15.00	15.50	15.50	15.50	15.50	15.50
43	दुधपेस्ट	कोलगेट	100 ग्रॅम	30.00	30.00	30.00	30.00	30.00	30.00	30.00
44	केशतेल	टाटा-हेअर	100ग्रॅम	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00
45	सुपारी	ऑईल मध्यम	किलो	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00
46	विडी	मध्यम	25 नग	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50
47	सिगारेट	पनामा	10 नग	7.50	7.50	7.50	7.50	7.50	7.50	7.50

जिल्हा - वर्धा

(किंमत 0.00 रुपयात)

अ.क्र.	वस्तूचे नाव	वस्तूची प्रत/जात	परिमाण	ऑगस्ट 2003	सप्टेंबर 2003	ऑक्टोबर 2003	नोव्हेंबर 2003	डिसेंबर 2003	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	4	12	13	14	15	16	17	18
25	शिंगदाणे	मध्यम	किलो	36.40	36.00	35.00	35.00	35.50	36.24	30.33
26	खोबरे	वाटी	किलो	55.00	55.00	55.00	55.00	55.00	50.92	40.67
27	मिरची (सुकी)	सु/संके	किलो	72.00	55.00	55.00	55.00	55.00	55.67	42.50
28	केळी	मध्यम	डझन	12.00	12.00	11.00	11.00	12.00	12.21	11.67
29	कांदे	मध्यम	किलो	8.00	8.00	10.50	10.50	10.00	7.41	6.92
30	बटाटे	मध्यम	किलो	8.00	8.00	8.00	8.00	8.50	7.08	8.83
31	चहापत्ती	सुटा	किलो	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00
32	कॉफी पावडर	--	किलो	155.00	155.00	155.00	155.00	155.00	155.00	155.00
33	रॉकेल	--	लीटर	11.00	11.00	11.00	11.00	11.00	11.00	10.50
34	जळाऊ लाकूड	स्थानिक	40किलो	60.00	60.00	68.00	80.00	80.00	64.00	60.00
35	कोळसा	लाकडी	40किलो	480.00	480.00	480.00	480.00	480.00	480.00	480.00
36	साडी	4.5 मीटर	1 नग	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00
37	शर्टिंग	टेरीकॉट	मीटर	42.00	42.00	42.00	42.00	42.00	42.00	42.00
38	पोलक्याचे कापड	70सें.मी.	1नग	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00
39	पातेले	स्टील		130.00	130.00	130.00	130.00	130.00	130.00	130.00
40	पातेले	पितळ	किलो	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00
41	पसाधन साबण	लक्ष	100 ग्रॅम	12.50	12.50	12.50	12.50	12.00	12.33	11.21
42	धुण्याचा साबण	501 बार	250 ग्रॅम	15.50	15.50	15.50	15.50	15.50	15.50	15.50
43	टुयपेस्ट	कोलगेट	100 ग्रॅम	30.00	30.00	30.00	30.00	30.00	30.00	29.92
44	केशतेल	टाटा-हेअर	100 ग्रॅम	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00	16.83
45	सुपारी	ऑईल मध्यम	किलो	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00
46	यिडी	मध्यम	25 नग	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50
47	सिगारेट	पनामा	10 नग	7.50	7.50	7.50	7.50	7.50	7.50	7.50

जिल्हा :- वर्धा

केंद्र - नागपूर

अ.क्र.	महिना	वर्ष	अन्न गट	पान, सुपारी तंबाखू इ.	इंधन व दिवाबत्ती	घरबांधणी	कापड, बिछाने व पादत्राणे	संकीर्ण	सर्वसाधारण निर्देशांक
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	एप्रिल	2003	456	672	533	714	306	558	496
2	मे	2003	465	672	537	714	306	558	501
3	जून	2003	470	680	537	714	306	558	504
4	जुलै	2003	479	701	532	720	306	560	510
5	ऑगस्ट	2003	480	701	536	720	306	557	510
6	सप्टेंबर	2003	477	700	537	720	306	557	509
7	ऑक्टोबर	2003	478	700	543	720	308	557	510
8	नोव्हेंबर	2003	475	701	543	720	309	558	508
9	डिसेंबर	2003	469	701	546	720	309	561	506
10	जानेवारी	2004	469	701	554	738	309	562	509
11	फेब्रुवारी	2004	467	700	551	738	309	563	508
12	मार्च	2004	472	711	551	738	309	565	510
वार्षिक सरासरी 2003-04			471	695	542	723	307	560	507

आधार:- कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई

जिल्हातील पोलिस अधिकारी/ कर्मचा-यांची एकूण संख्या सन-2003-2004

जिल्हा - वर्धा

अ.क्र.	बाब	संख्या
1	2	3
1	पोलिस अधिकारी/ कर्मचा-यांची संख्या	0
	1) पोलिस उपमहानिरीक्षक (वर्ग-1)	0
	2) पोलिस आयुक्त	0
	3) पोलिस उप आयुक्त	0
	4) पोलिस सहा.आयुक्त	0
	5) पोलिस अधिक्षक/अप्पर पोलिस अधिक्षक	2
	6) पोलिस उप अधिक्षक	5
	7) पोलिस निरीक्षक / पोलीस सहाय्यक निरीक्षक	28
	8) पोलिस उप निरीक्षक	58
	9) पोलिस जमादार/ हवालदार	413
	10) पोलिस शिपाई	774
	11) इतर	978
	एकूण पोलिस अधिकारी/ कर्मचारी संख्या	2258
2	पोलिस ठाणे	17
3	आऊट पोस्ट	6
4	पोलिस चौकी	3
5	लॉकप्स	16
6	पोलिस ठाणे, आऊट पोस्ट व सब पोस्ट आदिची सोय असलेली गावे व शहरे	24
7	पोलिस दलांचा एकूण खर्च (रु.लाखात)	1212

टिप :- 1] सन 2002-03 मध्ये अनुक्रमांक 1 मधील बाब 6 मध्ये पोलिस अधिक्षक व सहाय्यक सरकारी अभियोक्ता अशी एकूण 25 संख्या दर्शविण्यात आली. चालू वर्षी सहाय्यक सरकारी अभियोक्ता हो प हे सहाय्यक संचालक सरकारी अभियोक्ता संचालनालयास वर्ग करण्यात आली. त्यामुळे सहाय्यक सरकारी अभियोक्ता व पदांचा समावेश यात करण्यात आलेला नाही.

आधार- 1) जिल्हा पोलिस अधिक्षक वर्धा
2) पोलिस लोहमार्ग नागपूर

जिल्ह्यातील गुन्ह्यासंबंधी आकडेवारी, सन 2003 - 2004

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	गुन्ह्याचे प्रकार	पकरणाची संख्या	चौकशी चालू असलेली पकरणे	मागील वर्षाची कोर्टात चालू असलेली पकरणे	न्याया लयात चौकशी साठी प्रविष्ट केलेली पकरणे	न्यायालया ने काढून टाकलेली, शिक्षा दिलेली, जामीन दिल्यासह निकाली काढलेली पकरणे	निर्दोष म्हणून सोडलेली पकरणे	दोषी असलेली पकरणे	वर्षाचे शेवटी न्यायालयातील प्रलंबीत पकरणे
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	दखलपात्र गुन्ह्यात मदत करणे	0	0	0	0	0	0	0	0
2	दखलपात्र गुन्ह्याबाबत वट्ट करणे	0	0	0	0	0	0	0	0
3	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्यायाबाबतचे गुन्हे.	119	12	740	121	12	102	0	719
4	व्यक्तीविषयक गंभीर गुन्हे	1320	145	6038	1297	418	1277	97	5956
5	व्यक्ती व मालमत्ते विषयक किंवा फक्त मालमत्ते विषयकगंभीर गुन्हे	390	49	1129	190	50	315	6	948
6	व्यक्ती विषयक किरकोळ	325	32	1120	314	157	426	6	1120
7	मालमत्ते विषयक किरकोळ गुन्हे	788	132	2233	308	93	531	25	2233
8	वर नोंदलेले इंडीयन पिनलकोड खालील इतर गुन्हे	828	53	2780	834	438	577	21	1577
एकूण 1 ते 8		3770	423	14040	3064	1168	3228	155	12553
9	वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे								
	क)विशेष किंवा स्थानिक कायद्याखालील दखलपात्र ठरलेले गुन्हे	9628	655	38591	10244	13	21970	58	0
	ख)बी. एच. ओ. आर. 1947 या कायद्या खालील	0	0	0	0	0	0	0	0
एकूण 9 (क+ख)		9628	655	38591	10244	13	21970	58	0
एकूण 1 ते 8 व 9 (क+ख)		13398	1078	52631	13308	1181	25198	213	12553

आधार- 1) जिल्हा पोलिस अधीक्षक वर्धा

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	बाब	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5
1	रेल्वे अधिनियम	3	0	3
2	मुंबई पोलिस अधिनियम	690	9	699
3	मुंबई दारुबंदी अधिनियम	791	25	816
4	क्रिमीनल पोसिजर कोड अधिनियम	159	7	166
5	घरफोडी आणि चोरी	659	11	670
6	खोटे दस्तऐवज व फसवणुक	12	1	13
7	खून	109	12	121
8	डाके आणि दरोडे	73	0	73
9	हल्ला व दुस्त्रापत करणे	631	31	662
10	फुस लावून पळविणे व बलात्कार	79	2	81
11	लष्करी गुन्हे	0	0	0
12	इतर	165	13	178
एकूण :-		3371	111	3482

आधार :- अधिक्षक, वर्धा जिल्हा कारागृह.

तुरुंगात दाखल केलेल्या गुन्हेगारांचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण, सन 2003 - 2004

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	बाब	पुरुष	स्त्रिया	एकुण
1	2	3	4	5
1	18 वर्षाखालील			
	1.1] अशिक्षित	249	2	251
	1.2] अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	110	5	115
	1.3] वाचता व लिहिता येणारे	295	3	298
2	18 ते 21 वर्ष			
	2.1] अशिक्षित	263	5	268
	2.2] अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	109	8	117
	2.3] वाचता व लिहिता येणारे	143	7	150
3	22 ते 30 वर्ष			
	3.1] अशिक्षित	345	6	351
	3.2] अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	195	7	202
	3.3] वाचता व लिहिता येणारे	129	9	138
4	31 ते 40 वर्ष			
	4.1] अशिक्षित	398	9	407
	4.2] अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	108	11	119
	4.3] वाचता व लिहिता येणारे	97	7	104
5	41 ते 60 वर्ष			
	5.1] अशिक्षित	407	10	417
	5.2] अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	109	8	117
	5.3] वाचता व लिहिता येणारे	81	4	85
6	61 वर्षा वरील			
	6.1] अशिक्षित	231	3	234
	6.2] अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	53	5	58
	6.3] वाचता व लिहिता येणारे	49	2	51
7	एकुण			
	7.1] अशिक्षित	1893	35	1928
	7.2] अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	684	44	728
	7.3] वाचता व लिहिता येणारे	794	32	826

आधार :- मध्यवर्ती जिल्हा कारागृह, वर्धा

दिवानी व फौजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कामे / पकरणे सन 2003 - 2004

जिल्हा - वर्धा

दिवानी				फौजदारी			
मुळ		अपिल		मुळ		अपिल	
नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण
1	2	3	4	5	6	7	8
1035	1112	310	721	1916	16633	92	669

आधार :- जिल्हा व सत्र न्यायाधीशा, वर्धा

जिल्हयातील बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकांची संख्या, ठेवी व कर्जे. सन 2003-04

जिल्हा:- वर्धा

अ.क्र.	तहसिल	बँकांची कार्यालये असलेली गावे व शहरे	बँकेतील कर्मचा-यांची संख्या	वर्गीकृत बँका	वर्गीकृत बँकांची शाखा कार्यालये	वर्गीकृत बँकांच्या ठेवी रु.लाखात	वर्गीकृत बँकांच्या आगाऊ रकमा रु.लाखात	सहकारी बँका व त्यांच्या शाखा
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	आष्टी	5	50	2	4			4
2	कारंजा	3	60	3	5			4
3	आर्वी	7	144	6	10			11
4	सेलु	6	99	4	8			11
5	वर्धा	8	517	12	20			15
6	देवळी	9	148	5	9			9
7	हिंगणघाट	7	217	5	9			13
8	समुद्रपूर	6	85	3	8			6
जिल्हा एकूण		51	1320	40	73	5917	3076.8	73

टिप :- रकाना 7 व 8 ची तहसिल निहाय स्वतंत्र माहिती उपलब्ध नाही.

आधार :- 1) जिल्हा अग्रणी बँक ऑफ इंडिया, वर्धा
2) वर्धा जिल्हा मध्यवर्ती बँक वर्धा.

तक्ता क्रमांक 14.2

जिल्हयातील 31 मार्च 2003 रोजी असलेल्या संयुक्त भांडवली संस्था

जिल्हा :- वर्धा

मर्यादित भाग भांडवल		असलेल्या	हमीद्वारे मर्यादित असलेल्या आणि नफ्यासाठी काम न		एकूण
सार्वजनिक	खाजगी		सार्वजनिक	खाजगी	
1	2		3	4	5
24	118		0	1	143

आधार:- कंपनी व्यवहार खाते, उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

तक्ता क्रमांक 14.3

उतरविलेल्या विमापत्रांची संख्या व विम्याची रक्कम सन 2003-2004

जिल्हा :- वर्धा

अ.क्र.	बाब	परिमाण	तपशील 2003 - 2004
1	2	3	4
1	शाखा	संख्या	3
2	उतरविलेली विमापत्रे	संख्या	36072
3	व्यपगत विमापत्रे	संख्या	उ.ना.
4	विम्याची रक्कम	रु. हजारात	2135600

आधार :- भारतीय जीवन विमा निगम, नागपूर

जिल्ह्यातील चित्रपट हाविषयी आकडेवारी, सन 2003 - 2004

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	तहसील	कायमस्वरूपाची चित्रपटगृहे		फिरती चित्रपट गृहे		व्हिडीओ केंद्रे		यसुल केलेला करमणुक कर [रु. 000]
		संख्या	पत्येक खेळासाठी असलेली आसन क्षमता	संख्या	पत्येक खेळासाठी असलेली आसन क्षमता	संख्या	पत्येक खेळासाठी असलेली आसन क्षमता	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	आष्टी	0	0	1	300	1	30	80
2	कासंजा	0	0	1	155	0	0	74
3	आर्वी	2	1160	0	0	1	35	448
4	सेलु	0	0	1	150	1	75	162
5	वर्धा	3	2340	0	0	2	80	3658
6	देवळी	2	916	0	0	0	0	722
7	हिंगणघाट	2	1218	0	0	1	30	947
8	समुद्रपूर	0	0	0	0	1	30	26
जिल्हा बेरीज		9	5634	3	605	7	280	6117

टिप :- आर्वी तहसिलचे 1 चित्रपट गृह या वर्षात बंद आहे.

आधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, [करमणुक], वर्धा

गोळा केलेली अल्पबचत गुंतवणूक व खातेदारांची संख्या, सन 2003 - 2004

जिल्हा - वर्धा

[रुपये हजारात]

अ क्र	योजनेचे नांव	सन 2003 - 04 अखेर खातेदारांची संख्या	सन 2002 - 2003 मधील गुंतवणूक		सन 2003 - 2004 मधील गुंतवणूक	
			ढोबळ	नक्क	ढोबळ	नक्क
1	2	3	4	5	6	7
1	टपाल बचत खाते	18415	2490.22	249.28	3537.37	351.95
2	संचित मुदत ठेव	0	0	0	0	0
3	पुनरावर्ती ठेव	118313	2542.14	223.65	2651.63	175.26
4	समयबद्ध ठेव	6140	938.75	749.06	926.71	528.96
5	सार्वजनिक भविष्य निर्वाह निधी, स्टेट बँक	5723	943.90	853.62	1399.06	1199.84
6	सार्वजनिक भविष्य निर्वाह निधी, टपाल खाते	2815	109.03	98.27	119.75	92.74
7	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे [2 ते 7 मालिका]	0	0.00	0.00	0.00	0.00
8	8 वी मालिका	0	544.82	154.63	652.97	189.87
9	इंदिरा विकास पत्रे	0	0.00	-198.91	0.00	-188.14
10	किसान विकास पत्रे	0	1279.10	108.51	1691.39	308.35
11	मासिक प्राप्ती योजना	4443	1053.46	880.35	2200.6	1751.53
12	राष्ट्रीय बचत योजना 1987	0	0.44	-16.96	0	-21.06
13	सामाजिक सुरक्षापत्रे	0	0.00	0.00	0.00	0.00
14	इतर सर्व योजना	0	0.00	0.00	0.00	0.00
15	राष्ट्रीय बचत योजना 1992	0	0.00	-0.19	0	-2.12
एकुण :-		155849	9901.86	3101.31	13179.48	4387.18

आधार :- सहाय्यक संचालक, अल्पबचत शाखा, वर्धा

जिल्हा - वर्धा

[रुपये हजारात]

अ क्र	तहसिल	चालु वर्षाची जमीन महसुलीची एकत्रित मागणी [पूर्वीची जमा रक्कम सोडून]	एकत्रित जमीन महसूलाची थकबाकी [अधिकृत व अनाधिकृत]	एकत्रित जमीन महसूलाची एकूण मागणी	सुट	निलंबित वसुली	वसुली पात्र	प्रत्यक्ष वसुली	जमीन महसुल देणा-या खातेदारांची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	आष्टी	67	11	78	0	0	78	81	उना
2	कारंजा	44	11	55	0	0	55	44	उना
3	आर्वी	113	14	127	0	0	127	114	उना
4	सेलु	89	15	104	0	0	104	101	उना
5	वर्धा	100	22	122	0	0	122	140	उना
6	देवळी	86	10	96	0	0	96	90	उना
7	हिंगणघाट	100	20	120	0	0	120	86	उना
8	समुद्रपूर	88	10	98	0	0	98	77	उना
जिल्हा बेरीज		687	113	800	0	0	800	733	

आधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, वर्धा

मुद्रणालये आणि त्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे आणि नियतकालिके, दि.31.3.2004 या दिवशी.

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	तहसिल	मुद्रणालयाची संख्या	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके										
			दैनिक					साप्ताहिक					
			मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकुण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकुण	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	3	3	0	0	0	3	7	0	0	0	0	7
4	सेलु	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
5	वर्धा	10	7	0	0	0	7	17	0	0	0	0	17
6	देवळी	2	1	0	0	0	1	4	0	0	0	0	4
7	हिंगणघाट	3	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	6
8	समुद्रपूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		19	11	0	0	0	11	35	0	0	0	0	35

पुढे चालु

क्र	तहसिल	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके										
		पाक्षिक					मासिक					
		मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकुण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकुण	
1	2	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1	आष्टी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	आर्वी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	सेलु	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	वर्धा	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1
6	देवळी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	हिंगणघाट	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
8	समुद्रपूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		1	0	0	0	1	2	0	0	0	0	2

रोटा ऑफसेट सारखे आधुनिक छपाई यंत्रना विकसीत झाल्यामुळे मुद्रणालयाची संख्या कमी झाल्याचे आढळले.

'आधार - जिल्हा माहिती अधिकारी, वर्धा

स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदूळ, गहू व साखर सन 2003 - 2004

जिल्हा - वर्धा

(आकडे "00" ठनामध्ये)

तांदूळ			गहू			साखर			नियमित स्वस्त धान्य वाटप दुकाने संख्या
जिल्हया मुख्यालय	जिल्हया- तील इतर ठिकाणी	एकुण [1+ 2]	जिल्हया मुख्यालय	जिल्हया- तील इतर ठिकाणी	एकुण [1+ 2]	जिल्हया मुख्यालय	जिल्हया- तील इतर ठिकाणी	एकुण [1+ 2]	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
25.00	75.00	200.00	40.00	285.00	325.00	0.50	3.00	3.50	827

आधार:- जिल्हा पुरवठा अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, वर्धा

जिल्ह्यातील 2004 मधील लोकसभा व 2004 मधील विधानसभा निवडणूक संबंधी आकडेवारी

जिल्हा - वर्धा		(आकडे हजारात)				
अ क्र	मतदार संघाचे नांव	एकुण मतदारांची संख्या	मतदान केलेल्या मतदारांची संख्या			मतदानाची टक्केवारी
			पुरुष	स्त्रिया	एकुण	
1	2	3	4	5	6	7

लोकसभा निवडणूक (2004) :-

1	27 लोकसभा मतदार संघ	1145	365	261	626	54.67
	लोकसभा एकुण :-	1145	365	261	626	54.67

विधान सभा निवडणूक (2004)

1	127 आर्वी	197	76	63	139	70.56
2	128 पुलगांव	213	77	62	139	65.26
3	129 वर्धा	205	72	55	127	61.95
4	130 हिंगणघाट	229	90	69	159	69.43
	विधान सभा एकुण :-	844	315	249	564	66.82

पुढे चालु

अ क्र	मतदार संघाचे नांव	पक्षनिहाय मते मिळालेल्यांची संख्या				
		काँग्रेस आय	भा. ज. पा.	शिवसेना	राष्ट्रवादी काँग्रेस	कम्युनिष्ट पार्टी (आय)
1	2	8	9	10	11	12

लोकसभा निवडणूक (2004) :-

1	27 लोकसभा मतदार संघ	266	269	0	0	0
	लोकसभा एकुण :-	266	269	0	0	0

विधान सभा निवडणूक (2004)

1	127 आर्वी	71	46	0	0	4
2	128 पुलगांव	59	0	0	0	3
3	129 वर्धा	54	0	11	0	0
4	130 हिंगणघाट	0	0	56	83	0
	विधान सभा एकुण :-	184	46	67	83	7

पुढे चालु

अ क्र	मतदार संघाचे नांव	ब.स.पा.	पक्षनिहाय मते मिळालेल्यांची संख्या			
			भा. बहुजन महासंघ	सी.पी.एम. (माक्स)	अपक्ष	इतर
1	2	13	14	15	16	17

लोकसभा निवडणूक (2004) :-

1	27 लोकसभा मतदार संघ	54	0	15	0	22
	लोकसभा एकुण :-	54	0	15	0	22

विधान सभा निवडणूक (2004)

1	127 आर्वी	9	0	0	7	2
2	128 पुलगांव	19	0	0	9	49
3	129 वर्धा	16	0	0	44	3
4	130 हिंगणघाट	11	0	0	4	5
	विधान सभा एकुण :-	55	0	0	64	59

आधार :- जिल्हा निर्वाचन अधिकारी, जिल्हाधिकारी, वर्धा

जिल्ह्यातील 31.3.2004 रोजीची अधिकारी व पदासी यांचेसाठी असलेल्या विश्रामगृहांची तालुकानिहाय यादी

जिल्हा - वर्धा

अ क्र	तहसिल	विश्रामगृहाचे नांव व पत्ता	कक्षांची संख्या
1	2	3	4
1	आष्टी	1) शासकिय विश्राम गृह, आष्टी, (सा. बा. विभाग)	2
		2) विश्राम गृह तळेगांव (राष्ट्रीय महामार्ग)	2
2	कारंजा	1) विश्राम गृह गारपीट (वन विभाग)	2
		2) विश्राम गृह कारंजा (राष्ट्रीय महामार्ग)	3
3	आर्वी	1) शासकिय विश्राम गृह, आर्वी, (सा. बा. विभाग)	3
		2) विश्राम गृह वाढोणा (सा.बा.विभाग)	2
		3) विश्राम गृह सारंगपुरी (वन विभाग)	2
		4) महाकाळी निरीक्षण गृह, महाकाळी, (सिंचन विभाग)	2
4	सेलु	1) शासकिय विश्राम गृह, सेलु, (सा. बा. विभाग)	2
		2) शासकिय विश्राम गृह, केळडूर, (सा. बा. विभाग)	2
		3) बोर पकल्प, निरीक्षण गृह, बोर (सिंचन विभाग)	2
		4) नवरगांव, विश्रामगृह (वन विभाग)	2
5	वर्धा	1) शासकिय विश्राम भवन, वर्धा, (सा. बा. विभाग)	3
		2) शासकिय विश्राम गृह, वर्धा, (सा. बा. विभाग)	8
		3) अतिरीक्त विशिष्ट व्यक्तींचे विश्राम गृह, वर्धा	6
		4) शासकिय विश्राम गृह, आर्वी रोड, आंजी	2
		5) शासकिय हॉलीडे कॅम्प, वर्धा, (पर्यटन विभाग)	18
6	देवळी	1) शासकिय विश्राम गृह, देवळी, (सा. बा. विभाग)	2
		2) शासकिय विश्राम गृह, पुलगांव, (सा. बा. विभाग)	2
7	हिंगणघाट	1) शासकिय विश्राम गृह, हिंगणघाट, (सा. बा. विभाग)	3
8	समुद्रपूर	1) विश्राम गृह समुद्रपूर (सा. बा. विभाग)	2
		2) विश्राम गृह गिरड (वन विभाग)	2

आधार :- 1) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, वर्धा
2) कार्यकारी अभियंता लहान पाटबंधारे विभाग, वर्धा
3) वन विभाग, वर्धा
4) राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक 54, नागपूर

जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						2003- 2004
			1960 - 1961	1970 - 1971	1980 - 1981	1990 - 1991	2001- 2002	2002- 2003	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 क्षेत्रफळ व लोकसंख्या :- (1971, 1981 व 1991)									
1.1	क्षेत्रफळ	चौ.कि.मी.	6309	6309	6309	6309	6309	6309	6309
1.2	एकूण लोकसंख्या	संख्या "000"	634	780	927	1068	1237	1257	1267
1.3	लोकसंख्येची घनता	दर चौकिमी	101	124	147	169	196	199	201
1.4	शेतकरी व एकूण शेतमजुरांची एकूण काम करणा-यांशी टक्केवारी	टक्केवारी	77.30	76.50	76.90	73.94	73.94	73.94	73.94
2 कृषी व सिंचन									
2.1	जंगलाखालील क्षेत्र	हेक्टर"00"	670	660	670	860	171	188	उ. ना
2.2	लागवडीलायक क्षेत्र	--"	4680	4990	4680	4510	4578	4650	उ. ना
2.3	पत्येक कृषी काम करणा-या मागे (शेतमजूर व शेतकरी) लागवडीयोग्य क्षेत्र	हेक्टर	1.91	2.14	1.53	1.35	1.37	1.40	उ. ना
2.4	एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हेक्टर "00"	4080	4310	4400	4110	4263	4290	उ. ना
	क) अन्नधान्याखालील क्षेत्र	--"	2160	2180	2150	1790	1406	1254	उ. ना
	ख) ऊसाखालील क्षेत्र	--"	0.46	0.71	0.76	13.64	281	26	उ. ना
	ग) भुईमूगाखालील क्षेत्र	--"	10	80	50	80	22	21	उ. ना
	घ) कापसाखालील क्षेत्र	--"	1650	1830	1920	1840	1980	1874	उ. ना
2.5	निव्वळ पिकाखालील क्षेत्र	--"	4028	4242	4130	3905	4039	4049	उ. ना
2.6	पति कृषी काम करणा-या मागे (शेतमजूर व शेतकरी) पेरलेले निव्वळ क्षेत्र.	हेक्टर	1.75	1.82	1.36	1.18	1.21	1.22	उ. ना
2.7	एकापेक्षा अधिकवेळा पेरलेल्या क्षेत्राची निव्वळ पेरलेल्या क्षेत्राशी टक्केवारी	टक्केवारी	0.80%	1.88%	5.13%	4.40%	5.89	5.97	उ. ना
2.8	सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र	हेक्टर "00"	60	90	240	240	330	964	उ. ना
2.9	एकूण सिंचनाखालील क्षेत्राची एकूण पिकाखालील क्षेत्राशी टक्केवारी	टक्केवारी	1.39%	2.18%	5.46%	5.78%	21.28	22.38	उ. ना

तक्ता क्रमांक - 15.8 पुढे चालु

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2.10	निव्वळ सिंचन क्षेत्र	हेक्टर "00"	60	90	180	240	220	146	उ. ना
2.11	कालव्याव्हारे सिंचित क्षेत्र	--"--	उ. ना.	10	20	50	10	10	उ. ना
2.12	विहिरीव्दारे सिंचित क्षेत्र	--"--	50	90	160	180	208	134	उ. ना
2.13	इतर साधनाने सिंचित क्षेत्र	--"--	1830	1990	उ. ना.	उ. ना.	11	उ. ना	उ. ना
2.14	सिंचनाखालील क्षेत्र								
	क) अन्नधान्ये	हेक्टर"00	10	40	160	140	501	405	उ. ना
	ख) ऊस	--"--	0.36	0.71	0.76	10.88	29	22	उ. ना
	ग) भुईमूग	--"--	उ. ना.	20	उ. ना.	उ. ना.	2	2	उ. ना
	घ) कापूस	--"--	10	20	20	10	161	109	उ. ना
	च) फळे व भाजीपाला	--"--	उ.ना.	30	30	70	86	77	उ. ना
3	मृदसंधारणाची कामे								
	क) बांधबंधिस्त केलेली जमीन	हेक्टर"00	उना	60	80	350	उना	उना	उना
	ख) मंजगीखालील क्षेत्र	--"--	उना	उना	उना	उना	उना	उना	उना
	ग) पुनःप्राप्त केलेले क्षेत्र	--"--	उना	उना	उना	उना	उना	उना	उना
4	कृषी अवजारे						1997	1997	2003
							(स्याई)	(अस्याई)	
4.1	क) लाकडी नांगर	"000	33	35	35	25	24	24	21
	ख) लोखंडी नांगर	--"--	5	6	8	8	19	19	21
4.2	सिंचनाकरिता तेलावर चालणारे पंप	संख्या "00"	5	7	10	25	32	32	23
4.3	सिंचनाकरिता विद्युतपंप	-- " --	6	12	18	108	128	128	179
4.4	ऊसाचे चरक								
	क) शयतीवर चालणारे	संख्या	37	3	40	11	4	4	24
	ख) बैलाच्या मदतीने	--"--	14	9	53	2	29	29	81
5	पशुधन						1997	1997	2003
							(स्याई)	(अस्याई)	
5.1	एकूण पशुधन	संख्या "000"	419	523	540	602	730	730	592
5.2	प्रत्येक बैलजोडीमागे लागवडकेलेले निव्वळक्षेत्र	हेक्टर	6.73	6.72	6.83	6.68	11.14	11.14	12.85
5.3	दुसत्या गायी	संख्या "000"	उ. ना.	39	39	53	51	51	38
5.4	दुसत्या म्हशी	--"--	उ. ना.	10	13	14	19	19	18
5.5	शेळ्या व मेंढ्या	--"--	उ. ना.	115	148	185	188	188	168
5.6	कोंबड्या व तत्सम पक्षी	--"--	138	137	169	177	274	274	296

तक्ता क्रमांक - 15.8. पुढे चालू

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	मत्स्य व्यवसाय								
6.1	सागरातील मत्स्य उत्पादन	मे. टन 000	0	0	0	0	0	0	0
6.2	गोडयापाण्यातील मत्स्य उत्पादन	मे. टन 000	उ. ना.	उ. ना.	425	1000	2992	1845	2335
6.3	मच्छीमार सहकारी संस्था	संख्या	0	0	0	0	0	38	38
7	नोंदणीकृत कारखाने व रोजगार								
7.1	चालू कारखाने	संख्या	40	40	48	130	166	154	157
7.2	कामगारांची दै.स. उपस्थिती	संख्या "000"	7416	6409	7528	9288	10015	10551	9641
7.3	दरलाख लोकसंख्येमागे नोंद केलेल्या कामगारांची संख्या	संख्या	1376	1010	754	1002	814	851	780
8	विद्युत								
8.1	विद्युत निर्माती (दशलक्ष)	कि.वॅ. तास	0	0	0	0	0	0	0
8.2	वापरलेली वीज (---)	---"	22	37	91	176	5445	14123	767120
8.3	विद्युतीकरण झालेली शहरे	संख्या	6	6	6	6	7	7	7
8.4	विद्युतीकरण झालेली गांवे	संख्या	80	424	1005	1239	1276	1276	1276
9	सहकार								
9.1	संस्था								
	क) शेती पतसंस्था	संख्या	419	419	408	404	402	402	402
	ख) विगरशेती पतसंस्था	संख्या	44	419	223	110	275	287	289
	ग) उत्पादक संस्था	संख्या	103	302	319	776	572	631	643
	घ) समाजसेवी व इतर संस्था	संख्या	--	--	--	--	294	296	301
9.2	सभासद								
	क) शेती पतसंस्था	संख्या हजारात	31	62	139	125	180	190	174
	ख) विगरशेती पतसंस्था	संख्या हजारात	3	7	22	22	123	149	142
	ग) उत्पादक संस्था	संख्या हजारात	9	23	33	106	92	56	57
	घ) समाजसेवी व इतर संस्था	संख्या हजारात	--	--	--	--	25	24	24
10	खेळते भांडवल								
	क) शेती पतसंस्था	लाख रु.	140	1003	2108	5943	42255	41005	57637
	ख) विगरशेती पतसंस्था	लाख रु.	16	84	432	2332	27989	31123	33833
	ग) उत्पादक संस्था	लाख रु.	15	87	543	6341	11244	11709	11244
	घ) समाजसेवी व इतर संस्था	लाख रु.	--	--	--	--	938	946	938

तक्ता क्रमांक - 15.8 पुढे चालु

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9.4	दिलेलीकजें								
	क) शेती पतसंस्था	लाख रु.	112	830	532	973	23528	25201	19225
	ख) बिगरशेती पतसंस्था	लाख रु.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	1047	16590	17193	16589
	ग) उत्पादक संस्था	लाख रु.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
	घ) समाजसेवी व इतर संस्था	लाख रु.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
10	शिक्षण						2001-02	2002-03	2002-03 (अस्थाई)
10.1	प्राथमिक								
	क) संस्था	संख्या	712	868	932	1000	1055	1047	1049
	ख) विद्यार्थी	संख्या "000"	19	93	129	141	125	120	120
	ग) शिक्षक	संख्या	2013	3008	3294	3849	4184	4104	4104
	घ) प्रतिशिक्षक विद्यार्थी	संख्या	9	31	39	37	31	29	29
10.2	माध्यमिक व उच्च माध्यमिक								
	क) संस्था	संख्या	56	106	120	137	251	243	240
	ख) विद्यार्थी	संख्या "000"	20	41	63	51	141	141	141
	ग) शिक्षक	संख्या	824	1757	2122	1615	4149	4042	4044
	घ) प्रतिशिक्षक विद्यार्थी	संख्या	24	23	30	32	34	35	35
10.3	महाविद्यालयीन								
	क) संस्था	संख्या	3	7	7	12	36	45	45
	ख) विद्यार्थी	संख्या "000"	1	5	6	14	21	23	23
	ग) शिक्षक	संख्या	31	184	187	352	680	385	385
	घ) प्रतिशिक्षक विद्यार्थी	संख्या	32	27	32	36	31	40	40
10.4	साक्षरतेची टक्केवारी								
	क) पुरुष	टक्केवारी	43.40	52.55	60.92	66.63	(87.18)	(87.18)	(87.18)
	ख) स्त्रिया	टक्केवारी	17.00	30.29	40.57	51.78	(72.45)	(72.45)	(72.45)
	ग) एकूण	टक्केवारी	30.40	41.71	51.02	59.43	(80.06)	(80.06)	(80.06)
11	वैद्यकीय व आरोग्य सेवा								
11.1	दवाखाने	संख्या	5	37	59	45	48	48	44
11.2	रुग्णालये	संख्या	9	7	9	16	11	11	11
11.3	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	संख्या	5	8	8	27	27	27	27
11.4	खाटा	संख्या	289	671	1089	1459	911	755	805
11.5	दरलाख लोकसंख्येमागे खाटा	संख्या	46	86	140	157	74	61	65

तयता क्रमांक - 15.8 पुढे चालु

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11.6	उपचार केलेले रुण								
	क) बाह्यरुण	संख्या "000"	195	922	1245	1087	839	640	796
	ख) आंतररुण	संख्या "000"	10	29	83	56	63	63	53
11.7	जन्माचा दर	दर हजार	44.40	27.60	21.67	21.70	21.20	21.20	21.20
11.8	मृत्यू दर	दर हजार	17.50	8.50	8.02	8.95	8.20	8.20	8.20
12	वाहतूक व दळणवळण								
12.1	रस्ते लांबी(न.पा.बगळून)	कि.मी.	537	1125	2296	2558	3273	3503	3337
12.2	दर 100 चौ.कि.मी. क्षेत्रामागे रस्त्यांची लांबी (न.पा.रस्ते बगळून)	कि.मी.	8.50	17.80	36.40	44.78	51.88	55.52	52.89
12.3	रस्त्याची लांबी, दरलाख 'लोकसंख्येमागे	कि.मी.	85	177	294	265	259	259	270
12.4	एकूण रेल्वेमार्गाची लांबी	कि.मी.	174	174	174	397	397	397	397
12.5	डाक कार्यालये	संख्या	124	144	173	182	185	185	185
12.6	तार कार्यालये	संख्या	9	12	39	11	11	11	19
13	स्थानिक स्वराज्य संस्था								
13.1	पंचायत समिती	संख्या	0	0	7	8	8	8	8
13.2	ग्राम पंचायत	संख्या	452	456	477	503	517	517	517
13.3	नगरपालिका	संख्या	6	6	6	6	6	6	6
13.4	कटक मंडळे	संख्या	0	0	0	0	0	0	0
13.5	महानगरपालिका	संख्या	0	0	0	0	0	0	0
14	संकीर्ण								
14.1	बँक शाखा (सर्व बँका)	संख्या	15	30	68	135	146	146	146

टिप :- रकाना क्रमांक 4 ते 7 मधिल सहकार बाब अंतर्गत उत्पादक संस्थांमध्ये समाजसेवी संस्थांचा समावेश आहे.

आधार :- जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, वर्धा